

Աւարայրի հակահամարք (451)

(4079023 905670207)

1500ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ)

հԱՅԲ. — Այսօր, 19-ի փետրուար 1, 1950-ին
հռել է Վարդանանց պատերազմի, որ տեղի ու-
նեցավ 461ին, Արտաշի ճակատաբան պաշտ-
ից, ճգնույն գտնի մեր (Մանգեկ դեպի ու-
լյաւ. արեւիկի, Մակարի): Վաղագ Բարոյեան
դպրոցը կը կռի ճգնույն, իսկ ճիշդէն՝ Արաբա-
յան ձախուստարտելու առաջ, Վարդան ճաւ կը
լայտի, յանձնարարելով կը զննակցեցնենք մեզ
մանրոցներն ու կռուի ժողովրդեան: Յնույն, ի
ստիկ Արման երէց, յորդոյնով բէ ասորս կը
ստիկաբանները կը երէցնեն ու առակապեցնեն
տաղմուսներն ու գրակարգանքը, արէ մէ-
կը տախմուտով կանոնով իրեն տալագանքն ու
կը պտերեցիկ պարարտառու՝ կ'ընէ ձեռն հե-
մախի յարձակը: Ի գարդեկ ճշմարտութեան
միջակայինը:

Եւ կը սկսի պատերազմը: Եղիշեն է որ կը
նկարագրէ (աշխարհաբարի բարգամաւած
սրօժ. Եր. Տ. Մինասեանի կողմէ, մալսկին վար-
դապետ). —

... Եւ երբ այսպէս պատրաստուեց, երկու հոգեւորներ էլ որոտով թիւարեւ եւ մեծ բարեկութեամբ վարչապետ եւ երկուսն էլ զապահանջ գործութեամբ միմեանց իրար բարձրանայան, երկու հոգեւորներ, արդիւնք իր աղաղակ ճախլում էր ինչպէս իրար խառնում առպերի միջք եւ ձախերի զգրդնել շարժում էր լուսերի բարձրանաններ: Ինչ-մաքիւն պատարտութիւն ու զրաճապատում զօրտ-հանների գնեւոր վախճում էին ինչպէս արեւի ճառապալներին շոթեր:

Կան բազմաթիւ սուեքներէ շղարաց եւ
բազմախումբ եղբակներէ ճօճուելոց կարծես ա-
նգղի կաթի եր թափում երկնից: Որովհետեւ
ս'ի կարող էր պատմել ահաւոր ճայների մեծ իր-
բանցումը եւ թէ ի՛նչպէս վաճառաւորների թնո-
ւորեալներէ լաթերէ ճայթիւնը առ հասարակ
խրաջումը էին անցրի անկանեւոր:

Այնուհետ գնդերը օտանել են իրեն մեծ տա-
ղանքի և աշխարհի բարձրագույն աղտի հար-
կոցներում էլ, իբր խոստովալ յարձախումով ի-
շխարհին բախում, որովհետեւ Յանդարտիսի-
բնաբանում էին եւ վախկոկութիւնը վատում, Գա-
րեբը ինկալում էր եւ անկէն իր կործանի ու -
չղաղանում եւ ամբողջ բարոյութիւնը իբր ղեկի
խնուելով՝ գնում ամէն կողմէր փախելէն, եւ
գնդի դժուարութիւններ վախկեամ Գաբը զօրք
զօրք իր տնոյում վիտալ։ Իսկ Հայրը զօրքն աւ-
ցաւ գնդը եւ ձի տնոմ՝ մեծ զօրութեամբ յար-
ձախում։ Առժամանակ իբր գործուելով՝ երկու
կողմէր էլ բազմաթիւ վիրաւորներ գնում ինկա-
նաբարում։

«Այս մեծ տաղանայի մէջ դէպ է վեր նայել զայն
Վարդանի և տեսաւ որ Գարգիս զօրեւ ընկեր
վարի զայն զօրագործելու Հայոց զօրքի մահ կողմ
ընկեցին, նա մեծ ուժով արմատաւայ արն տն
իւր և Գարգիս զօրքն իւր թէւ ջարդեցին»։ Դէպ
զապահանքի կողմը և չաւրի պատկերով կոտորե
մէնէն նոյն տաղու, ու մայրիկն տաղաւայ ու ի
բարեպաշտով ձգեց նրանց մէջ որ, մէնէն առջա
կատեալ զնրի Հատառտուն, կապանկալու թէւն
գարայալեանց, զքիւ իկաւ և զնո իւն պարտե
թիւն յիշած փառաւոր տառաւ։

... Ինչպես դիպեցին թիւն աշխարհ մեծ էր ու նմանակ էր խորտուրտութեան զարգացիւթեան :
Երբ այս բանը տեսաւ Մուշեղ Նիսյանսուրբ-աբ, պատահաւ էր կիտալիքի որ զապաններին վերայ նստած էր (ինչպէս) բարձր դիտարկողութիւնէլ ամուր ջաղարտուեալ եւ զայսարկողութեամբ ծախիլով շտապեցիցի իր զինքներն եւ խառնաճարձիկ ոտքերով տնայարարեալ նստաւ :

Իսկ հորով՝ Կարանին իր զավ նշանակելիցենք՝ մեծ հետորած արեց ամբողջ, ուր եւ հնչեցն էլ արժանի եղաւ ստանալու կատարեալ նաւհատուկութեան պատիւ :

Եւ պատեհեցաւ զորքը երկրորդով՝ տարածաճեց եւ երկրորդեան դէմ դադարեց. յառեր իրենց մահուան օրհարք գտան . մասնաւոր տր դիպեցան յայնչա խիտ էին ու իբր ամօթաբախում, ինչպէս անտառով կտրատուած միայն տեղեր :

Այնտեղ պէտք էր տեսնել Նիզովների կատարա-
պատմի աւագներին խորապիտամբ, ուստի եւ չէին

կարողանում օտարի որչե՛կ երանկիներէ առե՛լ մարմնակալի, եւ աստուծոյ՛կ խառնակ եւ քաղաքա՛նքուն ջր երկու կողմերէ ընկալիներէ չամար: Ի՛նչօր (կենդանի) էին մնացել, ցրտուցան եղա՛ւուր մարմնի լեռնաշղթայաշրու՛մ. եւ երբ պատճա՛հում էին միմեանք, դարձեալ սպառնում էին մի՛մեկու. Եւ ապա՛հէլ դաժան դրո՛ւք շարունակօրեց ի՛նչեւէ ծախք մարմ մտնել: 3

Եւ որովհետեւ ժամանակը զարնանային ժողովոցը զատուրը ընկռեան յորտանան արեւոյ: Մանաւան երբ էկէր տեսեան էր ընկի թաղանթի, գիտանիքի կոտորեմ, սիրտ կորսանում էր եւ աղբիւրներ զարգաւում, լսելով խոց ուսանման ժամանակ եւ շարքուսանման ժամկէտի: Գլխաւորները թաւալուր տալով ու շարքի: Կախիտներին կախուրտ, մարտանմանիք թաւ կ'աւար (պարտի), ստաթի զարգացող արտաքինը, Բիւնը, կանաթի ճէկը, սերկիւնիկ դրը, ժեմ, ժամարները սուլը, բարիկանները կ'ախանային Որովհետեւ ոչ թէ ի՞նչ կ'ուզէր յաղթել եւ ինչ կ'ուզէր պարտուիլ, այլ Եանբեր Եանբեր դէմ դուրս գալով: Երկու կողմերէն էլ պարտուեան կոյճակ:

Բոլորս ալ գիտեմք, — այս նակատամարտ
մէջ Հայերը ունեցան 1036 նահատակներ, որոնք
287ը նախարարական տոհմերէ: Վիս ուրացո
ններէ ու հեթանոսների կողմից ընկան 3544 մարդ:
որոնք ընդամենը 1036 նահատակներ:

ՄԱՅ ՏԻԳՐԱՆ ԽԱՆ ՔԷԷԿԵՐԱՆ

Վերջին պահում Բարեգործականի գրասենյակին չափով կ'իմասնամ ազգային բարեքան եւ Բարեգործականի փոխ-նախագահ Տիգրան եւմ Քելեկեանի մահը, որ տեղի ունեցած է Նիւ Նորսմէշ, Յունուար 30ին: Մանրամասնութիւնն յաջորդով:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿԸ ԱՆՑԱՒ

Զորեչարքի առաջնական դէմ, ՄԱԿի բազա-
կան յանձնաժողովը 7ի դէմ 44 ձայնով բռնաբ-
կեց անբերկեան առաջարկը, որուն համաձայն
համալսարանը Չինաստանի առաջարկած իր հը-
շակուրի եւ հետեւաբար կը զատապարտուի Միա-
նակ Աղգեւոր կողմէ: Ամերիկեան առաջարկը
վերջին պահուն կրած էր բարեփոխում մը:

Որոշումի բուժարկությունը յետագույն նը պատահով, խորհարարին եւ ինչ պատահիակներն առաջարկները մեղծուեցան նախ քան բուժարկութիւնը:

Վերին պահուն կը հարորորէր նմանապէս թէ Փեղերը բնորոշէր իսպիական պետութիւնը: Բնութագրելով իր նախատեսելի զինապատրի իշտումը, բանակցութիւնները սկսեցէն անմիջապէս:

ԲՈՐԵՆԻ մէջ դաժակեցեալու զգիւ Սէւոյ
առկանազունը, բուն զիմարեան անդի
զնովի դիմադր: Դաժակեց նաաւորը — ամ
րիկեան ծն զրաւար: Ընտրելի մասնակց
նազար — նաաւորէն ընտրելի Բաշոյնը
39 թուականակեց 50 թիւը. ղէպի իւսկ
դրեցեան յոնկերքի վրայ: Բորեւ նաաւոր
մէջ աւ որակեցեալ Բնդու: Օղանաւորի ունի
աւ. իրենց կարգի, որակեցեցին զիմարեան
կապաւորք Բնդուին լուսից:

ԿՐԱՏՈՒՄ ԴՆԵՐԻՆԻ ԳԵ ԿՐԱՐՈՒՄԻ:— Առդի-
վաբար պարզ երեւի. ժողովին առեւ, արտաքա-
նայի, թէ հաւ չէ ինքեթ բանւիպիով պիտի աղ-
տնի, զործարարներ պիտի բռնադատուին եւ ոչ
անհրաժեշտ արտադրութիւնները պիտի կրճատ-
ուին իւր բաղադրին ապրիլին: Ամենի առա-
ջանհաճելի բերը պիտի վերցուն հրապարակա-
շատարար հանդերձեմին եւ արժանաւիտի ին-
քաղիքին: Այս բոլորը պիտի կատարուին աստի
ճանաչաբ, եթէ ինկողաւին տառապալը չկարա-
նի:

ԻՍՐԱԵԼԻ բնակիչներուն թիւը 1.675.000
բարձրացած էր 1950 Նոյեմբեր 15ին, ինչպէս հա
ղորդեց թէլ - Ալիլի անթիւը :

ԱՐԵՎԷԼԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ երկրներուն մ
բուլղարիկան կառավարութիւնները սեղմումն
հաստատած են Ֆրանսայի դիւանագիտական նե
կայացոցիչներուն դէմ Կառավարութիւնը որոշ
համապատասխան միջոցներ ձեռք առնել փոխա
դարձաբար: (Նախագիշ Թեմերիկեան):

Յրանաւ եւ Մ. Նահանգները
կասարկուային հաւաձարն

ՆԵՐՔԻՆ ԹԷ ԱՐՏԱՔԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՑ

—

Ուշանկիթընին ստացուած ամենավերջին
կոտրեանց հասածայն, երրորդ հանդիպումէ
հետ, որու ընթացքին քննուած են լիարժեք
նախալաւն չարքի արտաւայտէջ, վերջացած
լուծմըն — փելլին խորհրդակցութիւնները, բ
րովին սրբալիւր միջնորոտի մը մէջ, ինչ որ
էջէ է երկու կողմէն ալ :

Երկրորդ հանդիպումը լսակազմում էր ես
սկսեմ հարցերու. եւ մասնաւորապէս Հիւսիս
այրաստանի պաշտպանութեան ծրագրի շին
ման. Նկատի առնեալ է Արեւմտեան Գերմ
անի մասնակցութեան հարցը, ինչպէ՛ս նաեւ
մասնի պաշտպանողական պատրաստութի
ւնը:

Այս երկրորդ հաջիպուսէն վերջ, հրատարակեալ տարեգամ պաշտօնական զինկոյց մը ըլլաւ: Թէ չենեամ են Եւրոպայի եւ մանաւորապէս միտեթան պարբերալ հինգերեւելիցէն նաեւ Եւրոպայի պաշտօնական խմբագրուող ներկայ վիճակը, Ատլանտիկին կողմէրպտեթան շրջանակին մէջ Նախագահ Թրոնի մարշալու Փրեմիէն կատարելապէս համաձայնեալ են:

ՓԼԵՎԷՆԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՃԱՌԸ

Ընդ առաջ երթալով ամերիկեան մամուլի
աւերին, Պ. Փլեյէն, ի ներկայութեան 800 ա
իկացի օրագրողներու խօսեցաւ շատ կարեւո
ր լիցր ճառ մը, անգլերէն լեզուով եւ բազմ
ապահաւարուեալ ինկուստիտէն :

[illegible]

Ի՞նչ տակ է կարելի է հայելու զայն դիպել
 և լինի՞նք մեծ և զանազան զարկով: Գտանք
 մի հեղուկ համար էլ որ եր քաղաքատունեցի,
 քաղաքում առաջըր առնելու էլ կարգադրել
 էր շատերին: Այն քաղաքակալ առհրաժեշտ
 էր ինձ ու թանկանքի եւ հարկ է որ ամէն
 քաղաքը իր արքիւրներուն, ճիւղերուն եւ կո
 տայն առաւաղալորին: Այս քաղաքումը, ղետ
 էր Օղաւթաւոր Տինքերումս որոշ յամենամեծի
 քաղաքն ու նաեւ հարկաւոր զինուոր
 կարգէր հրամանատարութիւն մը: Ի՞նչ երկիր
 էր այն: Երևանաւոր էր և որ ամերիկեան կառ
 արարութիւնը էր որպէս հարկաւորեան տակ
 երևանում զորավարներին մէկը՝ զօր. Արշակ
 Երրորդ, որ այսօր մեծ ալ զորավար է: Հպ
 ար քալօր զայն մէր ընդ՝. հրամանատարը
 ղովա՞ր էր:

[illegible]

հուլիսին շնորհ հիշեց տարին է վերելքին 12.000 զինվ. հաստատություններում վերջին հիշեց մեզին հիշեց երկու միլիտար տղաներին հիշեց հիշեց յալաններ որ այնտեղ հորոշեցին 25.000 ռազմականներ, որոնց հարգին ես հիշեց այսպես ունեցող պայաններ ինչպես ամենացի զինուորները հորեղային մեջ, մեծիմունները հիշեցին մեջ ել հուլիսին ու հիշեցին, որ ինչպե՞ր առաջին ժողովուրդները տարին հիշեց հիշեց հիշեցին եւ հաշվեցին մեջ առաջին հիշեցին

[illegible]

(Արևմտյան շարունակությունը կարգում է. էջ)

ԻՆՉ ԿԸ ՊԱՅԱՆՋԵՆ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

ՀԱՅՏԻՒՂԻՔԻ, 26 Յունուար, (Յառաջ). —
Գերմանիոյ ընդհինիս (ընկերութեան) հո-
սակցութեան պետը, Տօքթ. Գորիշ Եւստիպիւր
Յարապիան ասուլիս մէջ պարզեց իր տեսու-
թիւնները հեբբէի և արտաքին թաղաքականութեան
մասին, պատասխանելով զանազան հարցումնե-
րու:

ՓԵՆՍԻՆԻ ԺԱՐԱՅԱՌԱՅԻՆ, յայտնի թէ, հնչած եւ պիտոտանի չ, քակի որ Արշէնտաղեւի ամբարշտութեան նպատակը իր թէ եւրոպայի ամէկ Առաւելեան քաղաքի մը խորհուրդինն է: Զարմանք յայտնի, որ Քրիստոսեանի կառավարութիւնը դեռ եւ արտառնի ալ ժողովրդի հետաւորդները: Իրենի կառավարութեան մէկ միմ տիպիսի է պատանդ որ Ժրմանիսի քանիք մը եւ յոսան ալ ժողովրդի ընթէ Տօթք: Առնաւորաբար Քիւնիկի ժողովրդը բերեւ իմ քննարկում չլուար, արեւն սերտանաւ պիտու յոսն ինչորէ:

Զարար շրջակայի մասին խոսելով, խոսորդը հնչեցաւոր քաճառակաւ կառուարութեան բռնաժողովը, որ կը գտնուի անոնապաշտ (անտեղապաշտ) շարժումներին կայակէ Զարար շրջակայի (Սար) Ծրարապաշտ: Այս անպատշաճ անընդունակ է Կերարի շրջակայ: Զարար Կերարի շրջակայ կայակէ եւ ոչ մէկ զաւանդող կամ համամասնութիւն կայ զայն անպատշաճ կամար: Նշանակուած իրեն իսկ թէ անպատշաճ հոգարար մեծ է թէ փոքր, կանախիկ իրեն ունի անպաշտ մեր կը փորձուի անպատշաճ կերարանակաւ հոգարար մը: Կերարի շրջակայ անընդունակ է որեւէ փորձ արդարութեամբ, մեծ չնք կը արար ընդունակ ստիճանէ կը կորցնուի մեր արարական ուժը: Սակայն - խարար ընդունել զգալի արեւելք զոտուտ հոգարարանք եւ համարանակ: Սոցիալ ինտելիկտ կառու կառուարութիւնը լիարժէք արարարար Զարար խարար արարարար, որ Արարարար կառու - արարարար արարարար »:

Տե՛քք: Երեւանը եւ Կիւսնոյի շրջանի պատ-
ճառը էջ տեսնուցաւ Արքեպիսկոպոսին, ալ
ընթաց եւ իր փոխարեանը Օսեանտեր, որ 20
վայելահառ տեսնուցաւ իր ցորակները հետ ձկն-
կերպի փառնակաճաճերն Օսեանտէ ամենա-
պարզութեամբ շարժուած եւ մեր կատարելութեան
հասնող ցարկաճերը Գիւրնուկը կոպէ՛ արտելու
դիտարկելու ամուլութեան իր Կիւսնոյի շրջանը
հետ հաւասարութեան կարելի է հաւասար գնա-
լորութեան պատճառն: Արքեպիսկոպոսը բարեւոյթ
տեսած եւ Օսեանտերը իր տեսնելու շրջանը
կարելի չարկելու լաւ դիտել տեսնելու ցարկաճ-
ի հանդիս: Բուստանահա՛ն շարժ, որ տեսնու-
լաւ իր արեւմտեան շրջանակներն իր կիսաբո-
շարկաճերը հին դիտելու մեծ արեւին մէջ,
որ արեւի զան երեւ շարժաւ ունեւորները հաւա-
նուցաւ իր նոյն օրը, Երեւանը խոստացաւ տեղու-
նէ համ տեսնել համ իր եւ քաղաքի ընտանացի
կատարելութեան ընտան ընտանը թէ Կիւսնոյ եւ
Թէ արեւմտեան շրջանակներն իր մէջ:

Անդրապատկալ ածուխի չգործողներ, զին-
ված քարոզարարներ են երկու միլիոնի նամուղ առ-
դրվածներ թվեն, ցույց տալու օրինակներով թե
այսօրվան կառավարությունը զամառներին
էն ծանր հարադարձություն (ածուխ էն փողպատ)
չաճեր միայն իր փայտանքին, անուշադիր լան-
տարանն էն արցունք դառակարգի չաճեր: Ք՛հ,
քննությունը կառավարությանն րոնման տնտեսական
բաղադրականները միկուլ էլ տարուն մէջ
տալու մը տեղեմը, ուր հարուստ ակելի չարքո-
ւառաւ էն ապագա տարեկ աղաքան: Այսպէս յա-
նաճեր կ'իջնայ ակարին այն բաժանմիւրն ընտ-
րողներուն իրայ օրըն տառնին խորհրդարանն
այն բնաւորներն առնել իրենց խաբար տուել այն
կառավարութիւններուն, որոնք զամառներին
փայտանքներն են քնն մասնաւորութիւնը բնիկաւ-
էն չաճողներ: Բռնւ տալը տակադրողի զրուխ-
տարութիւնն էլ, ալ կառուարի նամաղման է զի-
նադրութիւնն իր ապագան: Ե՛

Ենչ կը վերադառնայ կոմիտայի նամակին, որուն մէջ արտահայտեալ Վերսալի կ'ընդհատուի... Քան Վերսալից երկու Վերսալահաներու իջանքէն շուրջ կ'արձագանքէ, պաշտպան Սփորթալայի Միտիման մէկ անմարտի խաղէն է, որով Սոս-Սոս-Սոս կը դրուած եւ արեւելեան Պերսիի Փանդիոնի մէջ տարաբանութեամբ այս նամակով կ'ընդունէ զինքն իր արտահայտութեան համար, որովհետեւ իր արտահայտութեան շարքերու իջանքով մէջ իրեն վարտապետութիւն կ'ընդունայ: Անկէն անորոք որ Չարտերու իջանքով անոր ունեւն, նոյն այս իջանքով իջնէ բարեբար կ'ը կ'ապարտուի Միտիմանը, Գալիլէի եւ Նոտմանի նման իջանքներու օրերուն նոյն իջանք կ'ապարտուի իրեն, ինչ, որպէս Շուտապէս իջանքով մէջ, ոչ, Խ-Միտիմանի իջանքով անոր եւ

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

(ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԻ 1500ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ)

(Բ. եւ վերջին մաս)

Անցնելով Վարդանանց պալատին, պատմական տեսակետից, կը տեսնենք, որ այդ պալատը Մամիկանյան տոհմի պալատն է ուրիշ ոչինչ։ Այդ պալատը մղել է տոհմը Վարդանանց առաջ եւ Վարդանանց յետ առաջնի փոփոխելու էր զարադականությունը երկար դարերի ընթացքում ։

Արտասուք ու վառե՛ք, թորք մի որդե՛ր Արուս-
տապ, համ Վաստի, Մուշեղ, Մանուկ, Համ-
բազում, Կարապետ, Կահան, Կարո, մի որդե՛ր Կա-
րան, համ մի որդե՛ր Մուշեղ, Դերբեք, եւ այլն,
հաշիւը, բոլորը սիրեալն գործն մե՛ լիկ։ Ընչպե՛
սխալեիք փրկութեան համար, բորբոք մի վնասե՛
կերպով եւ արուծ մոռնի՛ր հուռեւ եւ թխմախոք
դժ մե՛ հրեանի հոգեւ, երբ բնիկ եւ քաղաքակր-
թապետ լիք։ Տո՛ւմք ստանիք մի քառուն՝ մեծ
Մամ Բեկեռեան, ապիւր — Սիրի երկիւղը սո՛ւս-
նաք մի եւ արժանիք։

« Եւ մեզմից եւ ոչ մէկը եւ ոչ մի ժամամակ
չէ քաշուել սրբի մահից: Եւ թէ ինչպէս աւելի բա-
րի ընկերի մասին ենք հոգացել քան մեր անձին ,
բոլորին յայտնի է »:

Վարդան զորավարի բարոյական մեծութիւնը աղօղակ էր նշխարելիքի թշուառներին լրացաւ: Վարդանը (սպանուելուց միւրջն անգամ) անելի մեծ անդ էր բռնում Յազկերտի աչքում, քան թէ իրան հոտախից Սիւննաց Վասպուրը, ուստի կորցնելով Վարդանի նման մեծ մարտունակ, Յազկերտը իր ուր խառնակի վրայ դարձրուց եւ ոչնչացուց զայն:

Մի ուրիշ դէպք: Զորամ Սիւնեաց վասակի ու նորա կողմնակիցների զաւաճանական քաղաքականութիւնն, Սամիկոնէից տէրք վճռեց իւր կողմքը հետ միասին թողնել Հայոց աշխարհը եւ եւրասիական պայնին Հռոմէականցուն աշխարհը:

Մինեաց Վասակ մարզպանը «զարհուրեց»,
 Դադար փաթեկելոյ անելով ձե ղեպպաններ ու-
 դարկելն Կարդանի ժօռ, որ համոզեն կէս ճանա-
 ցարիցն վերադառնալ: Փաթեկցին վկայում է որ
 շատանց Մամիկոնեան ազգի առաջնորդութեան
 անկարելի էր Հայոց աշխարհում գլուխ բերել որ
 եւ իցէ գործը:

Պատգամաւորները այսպէս խօսեցին Վարդան
ստեփանաւորի հետ .

— « Դու ահաւարկի հեռանում ես հանդերձ
ընտանեօք, իսկ մենք բոլորէքհանց կորուստի ենք
ենթարկուած, վաճմզի անկնար է մեզ, ոչ էլ գա-
ւախցի մեր փրկուել առանց ձեզ: Մի քողով որ
կորչինք, մահաւանդ որ մեզանից շատերը ձեր ցե-
ղակից եւ արիւնակից ենք »:

Այն ատեն խոսեցաւ Մեծ Մամիկոնեան զաւակի սիրտը եւ նա ճանապարհիցը յետ դարձաւ ու քակաւ ժամանակ անց զոհ զնաց Աւարայրի դաշտում սղղի համար:

Այդ ան մեծ սէրն էր Վարդանի զոր չէ մո-
ռացել շէշտել Գամառ-Քաթիպա (Ռաֆայէ Պատ-
կանեան) Երզնայով . —

« Պատմէ շատերին վարդանի մօտը ,
 Թէ ինչպէս կորաւ հայ ազգի գահը ,
 Թէ ինչ վէտ սիրով սիրում էր վարդան
 Մայրենի հողը աշխարհ Հայաստան » :

Մի անգամ Վարդան իշխանը, վրդովուած
Յաղկերտի խառութենէն, ասաց Արքայից Արքա -
յի երեսին ջանի մը մարդարէական խօսքեր , ո -
րոնց միտքը Պարսիկները ՀՀսսկացան եւ սխալ
մեկնեցին :

« Իմ ք լաւ գիտէ՛ք» — ասաց նա Յազկերտին —

[illegible]

Գերմանական զինուորական ուժերու մասնակցութեան խնդիրը, որ մեծապէս կը յուզէ աշխարհը, ինքնին շատ պարզ է, ըստ Եւմախըր, «Մեր պահանջն է՝ հաւասար գոհաբերութիւն, հաւասար վտանգումով՝ հաւասար ջանքով»։ Գաղութ-

պէս խառնալէ՛ր և և քառասոր էմէ՛ ճպն՝ ունե՛ր
հիշողականն Գիմունի՛ն էմէ՛ ԵՄԷ Կողոզ զ
բացելի՛ այս ճակատ պէ՛տք և հակառակ ունե՛ր
Հառաւել՝ Գերանի՛ն էմէ՛ Ուրի՛ լուծում Հայա՛,
հակառակ պարագայն էմէ՛ երկրի՛ր պիտի՛ դառնալ
դաստիարակն՝ դաւա՛ Բոց արեւմտն պիտի՛ Բիւ՛ն-
հիշի՛ր ցոյց տալէ՛ Եմ խաղի՛ն Եղովրդաբար ևն և
և իսկական և երբայկան բութեան մը իր գտնին՝

× ՃՅԷ. Տունայի՛ր ժախճութի՛ն տուն առն մը՛ն
է՛, բարձրաստի՛ն և լայն լայնի՛ր, որուն վրայ
աւել՛ իր դարն անմահաւոր ծնի՛ր զգործի՛, դեղին
մաղբիջի՛ և լայն ճակատի՛: Տառ տառապան՝
մաղբիջան լայնին էմէ՛ ոտքը՛ր ձեռքը՛ կոթը՛

իմ Մամիկոնեից նախնեացս վառաակը եւ քաջու-
թեանց զորոնքը» : Հանգէպ այդ իմ մեծ նախնեաց
եւ շատ նուաջ եմ... Բայց եւ այնպէս պէտք է
ջանամ Աստուծոյ օգնութեամբ մայիկսի մի զործ
կատարել, որ անոր համբարը մշտն յաւիտեան
անմոռանալի» : (Ղազար Գարեգեցի) :

[illegible]

Վարդան իշխանը օգնություն էր խնդրել Ռուսաց իշխանից՝ կայսրից, բայց չստացավ: Հնչակաւոյ առաջին խմբի արտ. ձորք Ղալբանի կարգովքը (տես «The Seventh Great Oriental Monarchy, London, 1876) կայսրից կը գտնուէր, որ «զարգութեան» Հոնոյր Ատտիլիոյ ղեկավարութեամբ կարող էին զանի մը ամենեւին ընթացաւոր քարուքանդ անել կայսրութեան արեւմտեան մասը եւ յարձակուիլ արեւելեան մասին վրայ: »

Այնուամենայնիւ Վարդան զօրավարը կարող էր յաղթել Ասորայի ճակատամարտում Յազնիբ-տէին, կի՛թ Սիւննայ ճակատի շանդիկը դաւանած֊ տին Պարսիկ կողմը եւ չԹուլացնէր Հայոց ուժը՝ տանելով իրան հետ զօրքի կէսը :

Այս հանգամանքը հաստատում է նոյն Բոլին֊ սրնը տակով :

— « Իսյց նոյնիսկ այդ պարագային հաւանական է որ Հայաստան յաճողութիւն ունենաւ եւ նոյնիսկ կարեւոր պահպանել իր քրիստոնէակութիւնը, եթէ իր Ժողովուրդը միաբան լինէր եւ չլեզէր ազգային ծրագրից»:

Պարսիկները իրենց ամենն են ըստի որ զորքն էին ուղարկել Վարդանի դէմ ռազմափոխելու եւ «ան-
մահներ զորքաբաժինը»։ Այդ հանգամանքը ինք-
նին ցոյց է տալիս, որ Հայերին յաղթելը հեշտ
մահներ եւ Պարսից պետութիւնը լաւ գիտէր, թէ
ուժ հետ զործ ունի։

« Մենն չարդանք» ասում է Ֆրանսացի պատմիչ Ren  Grousset եր չալոց պատմությունն մէջ, արժեքներն «Մենահների» զօրաբանութիւնը և և հոտորեց 140 հզօր, յետոյ ընդհարեցան ուղղման և կեն փիղերի։ Բալց չարանքան զարեւել այս իրանների ամրոցը և հերոսական մահ ըր զտաւ այս յուսահատական յարձակման մէջ։»

Վարդան լինելով փորձուած սպարապետ, կա-
րող էր ի հարկէ չընդունիլ Տղմուտի ճակատա-
մարտը եւ արադորէն նահանջիլ, երբ տեսաւ որ
Վասակը տարաւ իւր զօրքին կէտը եւ զրանով
յաղթութիւն տաւ Վարդուի զօրանոց Հայերի հա-
մար: Նահանջելու զժողովրդի դէր, քանի որ Պարսից

Նա կարող էր, նահանջելով, նոր ուժեր ժողովել եւ պատերազմը մղել մի ուրիշ վայրում եւ Հայկերի համար աւելի լաւ ուղղմական պայմաններ

բի մէջ: Մասիկոնէից մեծ զօրավարը շատ լաւ
դիտելի այդ բռնորդ, բայց հայութիւնը փրկելու
հարցը չէր լուծուիլ այդ կերպով եւ մի նոր կոխւ,
մի ուրիշ գաշտում կը լինէր, մի նոր գրուագ հա-

Մեծ Մամիկոնեանը վճռեց մի հարուածով
ընդմիջու փրկել հայ ժողովրդի Փիղիքական գո-
յութիւնը եւ թոյլ հտալ որ այդ ազգը լուծուի ,

անհետանայ դրացի ռեժեղ ազգերի մէջ: Դրա հա-
մար միմիայն մի ճանապարհ էր բաց իր առջեւ ,

ուսանաւոր եղած են: Իր զբաղութուններն օգնու-
թեամբ ժխտել կրնայ քաղի: Այլ բառովը՝ զբա-
նորդութիւն, կը մտնայ իր սեղանին եւ դիտու-
թեամբ կը նստի աթոռներ վրայ: Դասանաւոր
իր երկնականութիւն աշխարհ, քրտոր մեծ աղամանո-
ւորութիւն կը փայլուն եւ յաճախ երկար վա-
րձանութեան անլարով կը սեւեռնի ծովածառայ զա-
րուծութեան համար, յոյց կուտան անոր համակ ու-
ժանանութիւն:

Իր ճառը, զոր արտասանող տասն ժողով-
բայերի, թորթոկի տակու իրաքական տեսակ-
առնական շնորհով իր, բայց երբեմն իր պողտա-
ված ճառից հատուկ կերպով իր խոսքի քանկերին
կեղծ իր տրամաբանական ձևաւորումներն ան-
հայտ էին իր հակառակորդներին՝ հանդուգ և հա-
մբավակ քանդուածներուն համար։ Հոն ու հոն
նկատուած արագիւր դիտողութիւններ իր դրսեւ-
որակութիւններն սիրար։ Իր ճառը հասարակ տեղի-
շուրճեր իր իր փոխադարձ խորքերուն եւ կը ճակա-
ւոր անոնց հետ։

Վերջին ամիսներուն մէջ տեղի ունեցած ընտ-
րաքիւնները ցոյց տուին թէ ընկերվարական կու-
սակցութիւնը մեծամասնութիւն չափեւ ճամբոր-
հէջ կը գտնուի: Իր պահանջն է նոր ընտրութիւն:
Յաշտողութեան պարագային Տօթ, Բուրթ Շումա-
րըրը պիտի դառնայ Դեմոստիոյ նոր վարիչը:

ՏՈԹԵՐ Գ. ԳՈՐԴՈՆՆԻՍ

Նոր անբախտամոլորիւններ Իսմէրի դէմ

Յուրբոյն Ազգ. Ժողովի յունուար 22ի նիստին մէջ, Զանազանի երեսփոխան Սիւրէյյա Կնար — կին Տարցոյ մէջ նախարարութեան նախորդ նախագահ Ռիւնտի շարքին հետեւեալով երդնում է ի. աշխարհամարտին ընթացքի աշխարհի գազան առնել նամբը ծախս առնալ և թէ ոչ Վլաստօրի շարքի խաբարի փոխ նախ. Ամեն Տօցան աշխարհաբնութիւնը շարքերէ եր չհրապարակել ի ձեռքին ունեցած փաստաթուղթերը, եթէ կան և Յանուն ժողովին նախադատութեան ի հանդէս ճշմարիտ անկողմ ընդունել թէ չկայ պատշաճ նշանակ արձանագրութեան մը թէ աշխարհի դուռ — մարմ մը փախուցում է Ռիւնտի: Հարցադրուի — մին ճիշդագիտ պնդած ըլլալով որ Ռիւնտի երդնումն (եղբնիկ) գազան առնել 75,000, Գաբիւրէի ուղեւորութեան ընթացքին ալ 150,000 ոսկի առած է, Ամեն Տօցան պահանջից որ կառավարութիւնն ու պատասխանի այս ճարգումին, քանի որ փաստաթուղթերը անոր ձեռքը եր գտնուին: Ասոր վերայ Ժողովին բարձրագոյն: Փոխ-վարչապետ Սամսոն Աղաջուրն թաքնաբերութիւն ըստ որ նախից փորձ փորձ եւ փորձ եթէ չաղի ըլլալ վարձ չաղաւոր թաղապարտին փոխ տալ:

Սիւրէյյա Կնարի խօսք անկողմ, յայտարար — րէց. — Ոչ մէկ փաստաթուղթ թողուցին երբ եւ խառնութիւնը եր ձեռքին եր ձեռքին: Երբ մեր գործը —

— գոհարելու իր կեանքը: Եւ եր մահով փրկելը տար: Վճարումը դատ կոնքան:

Իսկ ինչ եղաւ: Սիւնեացի Վասակի փաստաւոր իր պարտքը Յաղկարտ տիրոջից: Ինչ աղիւնք տաւաւ: Վասակը ինչ եւ կամ չէ այդ պարտք Վասակի ճշմարէ: Տանք խօսքը փրձանքի պատմութիւն:

— Յաղկարտ Ռ. մեն խնդրի շարքերից Հալոյց աշխարհի մեծամտեղներ: Վասակ եւս դնած տաւած կասկածի: Մամիկոնի լինելով պարտաւոր եւ առանց մեծի Վարդանի, տիրոջ էին, լուս եւ ինք թաղում, Իսկ Սիւնեաց Տէրը, որ նոր պատուներ եր սպասում արքայից արքայի կողմէն, թերեւս նաեւ Հայաստանի թագը, Հանդիսանալ դրաքարում թաղալին զարգելով:

— Այն մասնական պատասխաններին մէջը մտնեցաւ Վասակին եւ յայտնելով, թէ խոստով և յառաժեմ Յաղկարտ, սկսեց շարքեր տալ քան եւ միայն մասնական վերջեւի վրայից շարքանքներն ու զարգացմանը մէջը մտնել իրենց: Ռիւնտը փոխուեց գոտաւորում եւ ի. խառնակաւ ընթացքին ու կարծիքին առջ Սիւնեաց Վասակը զառապարտաւոր շարքի տալաւ: Եւ նոստեղաւ առնել թաղել մը մէջ, որ շատ շարքած մեծաւ հիւսիսներէն: Ան որ կ'ընդէր Հայաստանի թագաւոր լինել յանցաւ — պարտ մեծեղանութիւններով, մեծաւ իրեն լուս եւ դիւար զարգաւորանալ իրեն չէ (չէ), ինչ պէս եր պատմել երկրէն:

Այսպէս փակուեց Հալոյց պատմական ողորդութեան անհետաւ գործողութիւններին մէջը եւ ծածկուեց սեւ վարդաբոյլ եր սեւերէն դառնաւ: Իսկ Մամիկոնեան Վարդանը եր մեայ չողորդուեալ տաղ մը, դարբեր ի վեր: Մ.Մ. Պրեմիւր

Վարդանը գործի՝ ձեռնարկեցին, զորքավարաւ — թնայեց շաղթիքի շարքաւոր ինքնուրու մէջ արեւուն տակներով փաստաթուղթ աշխարհէն: Ներսիս փոխարք յետոյ արձանագրում առնել մը կողմէ իրեն որոշում տեղեկութեան մասին խօսելով ը — սա:

— Ռիւնտի, 1943ին զառարկ տալերութեան մը Գաբիւրէ գազան, զիստարքին գազանի վար — կին վրայ 500,000 ոսկի առնալով է: Եւ չարիքից որ այս դարձ Ռիւնտի կողմէ ստորագրուելով առնաւ: Բայց պատահաւորութեան մեծ քա — ճիւղ մը ունի եր վարած վարչապետին մէջ եր անուշող գործը կ'ընդունէ ստիճ ընտանալ ըլլալուն հա — մար:

Նմանական գործավարք զիստի տաւալ: որ թէ — և յաւելումական յոտկացում մը եղած է, բայց խօսելով չէ եղած յոտկել որ նման ձամբոյ ծախք մը արտաւ ծ է թէ ոչ:

ԶԱՆԵՐ ԳԱՒԱՐԱՆ

ԿԱՐՈՑԵ ԽԱՅԻ ՄԱՐՍԵՆԻ ՄԱՀԱՅՈՐԸ

ՄԱՐՍԵՆԻ, (Յաւաթ) — Պատահաբար եր մտնել ծ. Յ. Մարտիկի Վ. Աշխարհեան տիրոջ: Մուտքից Գաբիւրէ, վերջին խօսքին մէջ կը տեսնեմ զպաշտ ինչից Մարտիկի մասնական վարչութեան անդամակները:

Այս քաւ մտնելով, եր տեսնեմ վախճան աշխարհներ եւ ուրիշ մասնական, (Յ—13 տա — թիւներ), մաքուր Հայաստան ու կարգաւոր:

Բոլորն ալ կ'արտասանեն իրենց սոքում ըս — նաստիկութիւնը:

Ուստիւնիքի բացատրութեան իմանալ որ այդ որ (երէկ, չնայաթի) զառաւարդութիւն — ներք տիրի պիտ չունենան, վասն զի Վ. անտիրե — րը Օր չէ: Յայտարարութեան վերջ, սրանց կը մտնեն Տիկիները: Զ. Պետրիւն, Բ. Գապար — ան, Ա. Գեղարդեան, Իւլ. Փափկաւոր եւ Ս. Ռի — թէյան: Հանգիստ եր քաղաքի ճարտարներին եր — զով, զոր տալը կ'երկրէն ներդրանակ եւ եռան — զում:

Մէջ ընդ մէջ տեղի կ'ունենան արտասանու — թիւներ: Փաբիւրէից բոլորն ալ կ'արտասանեն ուղարկաւ առաջանութեան:

Սիւրիւրը երկր եր չէ նա հարկներէ, նոր — դէս ներդրանակ ու եռանդում, ապա Վարդա — փին, որուն տակներ վերջարարութեան Վերաբ — ինի տալ չողովարաններ անսակին ոգիւրու — թիւն եր զիստերին աշխարհներուն զվճարելով վրայ, կ'սկս շարքանքով անոնց աշխարհ մէջ: Դարեւաթ մանկական, ազգային բանաստեղ — ծութեանց արտասանութիւններ: Յետոյ ուսուց — չունիք եր շարքին: — Յ. երկր երկրէն: Վտակ — շարք, եր պտուս, բոլորը մաքուր:

Ա. կ'երկրէն կառուելով, իրենց մանկական ի — դներն ու արքոր զիստի երկրի տողներն ու բա — ռուրներ մէջ, մասնաւոր Հայաստանի չողով վը — րան զարք թաղիքի եր արհիւրը երգած առնել:

Աշխարհաբնութիւն երկրաւ եր պարեն փրաւա — կան պար, ուրիշներ Հայկական, ունաւոր ալ պա — ուտանալ, որովհետեւ Վերջիններն են եւ զայ — լիկներն են:

Կ'երկրէն նաեւ սխառուական երգ մը, աւելի

խանդավաւ եւ երգին յատուկ շարժումներ կատա — րելով ու ձեռքերը սեղաններուն զարնելով:

Եր պարեն նաեւ ը խիտ — խաչ ճիւղաշարք մարք: որ զառապարկել է եւ իրտա զաւարթ: Հաւաքութիւն եր փաղաքի Վճարալ նահապա — կում, յոտկալում:

Անի վերջ, Կ. Նախի վարչութեան անդամ — չներն եր թերեւ Նախի վարչութեան եւ պատրիարքի ի կողովները: Փաբիւրէից եր պատմել լուս եւ նախարար, եւ ընտանիք եր նախի ուսուցչների աշխարհ: Ոչ մէկ անդամութիւն:

Մեր թաղան Նախիւնները եր սպասարկեն փաբիւրիներուն:

Մոկոյց մը, որ իրապէս պատիւ եր թերե կա — պարտ Նախի եւ թէ ուսուցչուհի Մ. Շարիբանին: Խորապէս դնաւտեղի է Նախիւններուն Հարգաւոր չղարկութիւնը:

Անիվին օգտուելով, աշէ կ'անցնեն նաեւ անկախութեան տեղարկները, եր լսեմ իրենց ըն — թիւներով: Կ'մտնեն կարգաւորներ: Բոլորն ալ կ'անուարարուցան զարգ եր յանգնեն: Կան նաեւ հետաւոր արտաքաններէն կ'ողջ փաբիւրիներ:

Անցարդ

ՏԻՐՈՒՆ — ՍԵՐՈՒՅ ԿԻՐԻՆԸ

ԿԻՐԻ ԿԱՐԱՆ — Յունուար 18ին սեւ Նոյնի յանձնարարք Իսկ չէ Մուրիւնի տաղաբախ Սե — պուր: Կիւրան: Սերասոյ զոչ չնախարար զարգեր: Ընկերը պատրաստվել առաջ Իսկի Զարաբանի հա — մային մաս եր կարմրե, ու եղած է անհին Հա — պարտ ու գործունեակ մէջ անդար: Եւ Նոյնիւն իր գործին մասնակցութիւնը եր ինչպիսի բոլոր ազգայնու գործերուն մէջ: Պատրաստվել առաջ մասնակցում է Երեւան նախարարներն: Իսկ մէջ տարիներ շարունակ վարած է սխառուպետի պարտուն:

Մեր սերին Սկալուր Լիւրի Կարան փո — խարուրէլ վերջ ալ անտարբեր չէր միացած ազ — ղային գործերուն հանդէս: Սերասոյ Վապարտ Նա — չի մասնակցել կարգումն առնել մեծ զեր կա — տարին եր փորձաւորութեան:

Յուրաքանչեւութեան ներկայ ինչ բազմաթիւ ընկերին, բարեխաններ եւ հարկներին: Կ'որոշանալ արտաքանութեան վերջ խօսք առաւ ընդ — նիստաբար: Կարգիվով ողջանալ Սկալուր արտա — չիքներ եւ իրապէս յուրաւոր: Գործը մը թաքն մայիկ փետեղից յանուն Իսկի Զարաբանի կոն — անի: Մեր վրայակցութիւնները Կիւրան ընտան — թիւն եւ պարգայաներն: Հոյր թիւն, իրապէս զիստաւոր սերին Սկալուր: Ե. Շիրվան

37 ՕՐ ՄԱՏՈՒԿԻ ՄԸ ՄԵՋ ԿԱՆԵՐԵՆ ԿԻՐԸ — Խալապան շարքանքով մը Մարտիկի հասաւ պուլ — կար մը, Տնոչ իրենցով: Կ'ստիւ թէ հանգար — չիկ լրտես է, Պուլարիւրակն փախալ: Թերթե — րը կը զերն թէ փախել անտիրէն մէջ տեղաւոր — ուելով, պատմաւոր տաղիքներ եւ պատուելի շա — րան եր բոլորից: Երբ տաւա Մարտիկ եր հանան, բոլոր գտնուեց եւ զարգեր փախու — լով, թուանոր զիստը եր սրկեն, մուկերը ուր — շարքանք տաւա: Դիւանաւոր իտալական նաւը չէր ընթարկուեց ալ զորքողութեան, այլապէս իրենով մեծած պիտ ըլլաւ: Մարտիկ հանա — չն ընդ վերջը իրենցով նորէն անհետացաւ: Կ'ստ — թիւն թէ Փարիզ փոխադրուած է, Հարցաւորներուն համար:

« ԵՄԱՔԱՆ » ԹԵՐԹՈՐԸ (59)

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՋ

(Դրեց՝ գիրման դիւանաւոր կցարդ ՄԱՅՈՐԱՆԸ)

ԵՐԲ ԵՐԵՒԱՆ ԿՈՒՊԱՆ ԳՈՐԸՆԻՐԸ
Ամէն պարագայի մէջ, որոշելի ճնշել կիկե — րուն մասնակց: Աղաքներ, իմ յարդը չանդի — պուրեն, ալ կը իրեր այդ մասնակց: Բայց ինչու կատարել զարդար թ պատահուեց իրեն այդ լու — սանկարը, կամ անիկ ճիշդ, այդ երկու մասնակ — յունք տեսնը: Պատահաւոր այն եր, որ այդ երկու մասնակցը սպաղնիցը կատարել թէ կիկերն ա — ունենին չէր աշխարհ եւ օրակարգի վրայ փո — փոխել իրեն այն բոլոր կատարանի պատճառ — ները, զոր մեծ գիտարարութեան վրայած էին իր — պէնթոսիկ եւ փայլեղնութեան ի մտքին:
Համա եւս արդէն, թէ կիկերն մանրամասն — րէն պատմաւ եր ինչի թէ ինչ ձեռով կ'աշխատէր լուսանկարչուն համար փաստաթուղթերը:
Համա եր թէ արդեն յիշարեն կամ ոտը զոր — ծածկել, որ լուսանկարչի, զորքերը ընտան իր ձեռքին մէջ:
Բայց ինչ մէկ ձեռնով ընտել որ Լաքան, նոյն ձեռնով զարդ պատկերը, անսոց չան յարկերն եւ միամտանակ աշի տակ պիտ չէին ինքանից ա — րաքանի եւ այս ամենուն հետ լուսանկարչի նաեւ իր մեծ ձեռքը — անկարելի եր իսկապէս: Գիմ

սպնակը մը ունի եւ կամ բոլորովին ստաւ եւ ինչ որ պատմած եր աշխարհուն եր կ'երկրի մա — սին:

Այս երկու ենթադրութիւններն ալ Պերլինի մարդոց կատարել արթնացին: Հնազանդներու տաղարիքը եր ստացալ: Ուրեմն ինչու եւ ինչպէս, եւ ինչու համար եւ ինչու չէ... ալ վերջը չէր զար հարցումներուն:

Պատահաւոր էր հարցաւորութիւնը կիկերներ, պատ — աստաներ իրեն իրեն, լուսանկարչութիւններ տալ: Բոլոր այս հարցումները յառաժառանգեալ մասնակցի վրայ: Ուրիշ հետեւ, ի վերջում, ամէն պատմաւ ունեցելը հաստատուեց թէ Գ. Ուսար ինքնապաշտում չէր թէ Բէրսիւրի մէջ եւ կենսական եր իրեն համար, իրապէս դառնալ այդ խորքը գաղտնիքի գաղտնի տեսնակցութիւններուն: Գեւ — մանկան եր գտնել եւս մարդ մը, որ կ'ընար ճշա — դրիտ կերպով տեղեկացնել իրեն ամէն բան, և ներքին եր կասկածիլ վախճարանութեան մասին կիկերներն այն փաստաթուղթներուն որոնց կուգա — լին թէ Բէրսիւրի մէջ: Այդպէս կարեւոր եր գիտ — նալ թէ կիկերն միտակ կ'աշխատէր կամ ոչ: Իրապէս չէ ըսնելու, որ իրապէսներն հարց մը գտնաւոր այդ մանրամասնութիւն եւ ենթադրիւն ինչ հարցաւորութեան մը, որուն կիկերն միայն կ'ընար պատասխանել:

Ենթադրելով որ կիկերն ուղած ըլլալ պիտ չէ մոկել թէ օգնական մը ունի, չէի կ'ընար ի վերջոյ ընտել իրապէս եր գաղտնիքի, եւ ցործաւ որ ան — ղահաւաններն արժեքով փաստաթուղթեր եր թերե ճիշդ, ինչ փոքր թէ ստաւ մը ալ խօսել:

Եւ ալ զարգացալ եր մասնակց տեսնելով լուս —

անկարեն վրայ: Բազմաթիւ ենթադրութիւններ ըրի եւ լուսանկարչին վրայ ինչպիսի մը անկարեն:

Դիւանոր չէր գտնուել, բայց անյուշիկ հար — ցանակելով կ'առնէին զիս, քանի որ կիկերն եր յամակել չարտասանել:

Թէ Բէրսիւրն առաջ հանգնելի պիտ չէ նախաժէ մասաւր Ռիւնտիքի Կ. Բալախանութեան լուս — դարում, բայց չնայ ի վեր, այդ պատմութիւնը պիտ — չէր թէ Բէր չառ չնայ ըլլալին իրենց կարեւոր փաստաթուղթերու վախճարանութեան մասին:

Իմ կարծիքով, կատարաւ տիմարութիւն մը էր բոլոր այդ ճնշմաները, ստաղներն համար թէ կի — կերն ստաղ եր կամ ոչ: Երկրորդական հարց մըն էր այդ:

Իրենց յիմարական մեծամտութեան մէջ, Պեր — լինի պատմութիւնը եւս միշտ: Իսկ մասնակցաւ լուս — անկարչի եր զիսիւն չեղաւ զազաւարք յոյսաւ — րով: Այդ մասնակցը Փրանսիայի խօսել ալ պիտ չէր զիստը: Բնաւոր եր հեւ ճարգարան մը, զոր տաղիքանալ զոյ արդիւ: Պատասխանները պիտ տանել սխառուաւոր վրայ:

Երկար ընտելութեան մը վերջ, յալոյցեալ կիկերն զառանգանալ ընտել: Անտելը հարցում օղորդի իրեն այն բոլոր յիշգրիտներն մասին, որ — րուն եր հնազանդներն Պերլին: Գործերին ձոր — չի. ըստի սեղանէն կ'իջաւորէր ամբողջ խօսակ — ցութիւնը:

Միշտն ալ այդ, Կիկերն միտապէս մերժած էր ծիւղ ինքնից դատ սեւ մէկուն հեւ յոյսաւ — րութեան մասին, ընտելանալոր տեղակ չէր թէ ըստի սեղանը մէկը կար եւ մասնակցաւ լուսանկա — րչի մըն էր:

ԲԱՃԱԾ ՊԵՏՏՐՈՒՄԱՆ Մ. ԱՐԵՆԻԷԼԻ ՄԷՋ

Երկու ամիս է ի վեր Րաֆֆի Պետրոսեան իր ընթերցողներին հետքեր ձգել էր, և քանի որ Պարսկաստան, որ Քարախանի անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Իր յայտարարութիւնը որ իմաստով պարտաւոր տուած է, իր պարտաւորութիւնը դառնալով, իրականացնելու արդիւնքն անհաշիւ էր, որովհետեւ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Այս ամիս Րաֆֆի Քարախանեան երկրորդ նուագահանդէսը տալ, որ տեղի պիտի ունենայ Երեւանի Կաթողիկոսական տաճարում...

Երեւանի Կաթողիկոսական տաճարում, որ տեղի պիտի ունենայ Երեւանի Կաթողիկոսական տաճարում...

Երեւանի Կաթողիկոսական տաճարում, որ տեղի պիտի ունենայ Երեւանի Կաթողիկոսական տաճարում...

Բայց եւ այնպէս զիտարար տկարութիւնն ալ իր կայստան ուստ չափահասակ զարգացանաւ, որովհետեւ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Զոր. Աղբալեանը Փարիզ այցելութիւնը լաւագոյն փորձը եղաւ ցոյց տալու. հակադրութիւնը տեղի տալով, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Այս ցոյցը զարգացան, որովհետեւ կառավարութիւնը իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Պարսկաստանի վերադարձին

Ք. Թէրեանի մէջ մէկ ամսուան ընթացքին Րաֆֆի Քարախանեան, 5 միւսանոց, եւ 3 շաբաթ անընդմիջ լինելով, Քարախանեան իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

ԶԱՅՆՆԵՐ ԳԱՆՈՒՄԵՆ

ԻՆՋՈՑԻ Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ ԱՌԻՒՐԻ

ԱՄՈՒՐԱՆ. Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն ալ տունը Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն, ինչպէս ըստ Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն, ինչպէս ըստ Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն...

Հիւանդի իր միջոցաւ: Եւ Սերունդը իր միջոցաւ, մենթորներով (հայերէն եւ ֆրանսերէն) կ'աւելցնէր ոգեւորութիւնը: Դուրիս էին Օր. Սիրան Տոնիկեան եւ Օր. Գ. Գալապարեանի երգերը: Օր. Ա. Աճէմեան արտասանեց Սիւսանի խոսքը: Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն, որ իր նախագահէր, արժանապէս շնորհակալեց իր հիւանդին:

Կ'աւելցնէր իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Հայերէն խոսեցան. ընկեր Քարախան, պատմիչ Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Mr. Craille եւ Santini ընկեր շնորհակալութիւն յայտնեցին եղած ընդունելութեան համար: Բաժնիկները ինչպէս իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Խնդիր փակեցան. ծախքերն իր երեքով: Մարքիսը Provincial արքիեպիսկոսը փութեցաւ իր նկարագրի ինչպէս իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

ԲԱՃԱՑ

ՄԱՐՏԻՆ. Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ կարծիքն էր, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Բոլոր հանդիսականները մեկնեցան խոր տպաւորութեամբ: Գ. Մ.

ՄԱՆՈՒՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՎԱՍԱՒԱ. Կերպար, 21 Յունուար, Կապուր հայտնի է. Անարանեան զարգիւցնում էր իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Սրաւի մուտքը մինչեւ հակարար զարգարուած իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Զորքը բանին Տիկին խաղաղար տաւ շարիքը ընկեր ինչպէս իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

ՍՆԱՌԱՐ

ԱՌՓԻ, քրակա - գիտական ամսագիր, Բ. Ամբի, թիւ 3-4, (1950 Նոյն. Եւր.) : Եւսեմ Բախան կալան յարուարած (Թիւ 4) : Հասցէ - Ave. Ekbatan, Imprimerie Moderne, Tehran (Paris) :

« ԵՄԱՆՈՒՆ » ԹԵՐԵԱՆԻ

ԼՐԵՍԱՆ ԿԻՐԱՆՈՒՄ ԱՆԳԱՐԱՆՈՒՄ ՄԷՋ

(Գրքի) գերման դիտարկատու կցարդ ՄԱՅՈՒՆԻ

ԵՐԲ ԵՐԵՆԻԱՆ ԿՈՒՐՊԱՆ ԳՈՐԵՆԻԱՆ

Կիւրքերը տուն տալի, ինչպէս վերադարձն իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Իրեն լուսանկարելով, պարզապէս հանձնարել է ձեռք առնել, երբ ինչպէս իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Օրինակը համար իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Փորձագետ լուսանկարիչը անմիջապէս Գեր -

լին մեկնեցան :

Երբեք չեմ տեսած իր տեղեկագիրը եւ լուր չեմ ունեցած իր ծանոթութեան արդիւնքին: Հայերէն միակ արգիւնը այն եղաւ. ինքի համար, որ զարգեցողչն ինչպէս իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Բայց այդ համարաւոր ինչպէս իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Երբ տարին շատ զիւր ամիս, կարեւոր փութ - տալով ինչպէս իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Տրուած լլայով այն ինչպէս իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Անհրաժեշտ պայտայցներ իր ներկայացնելն լուսանկարելով: Կիւրքերի փաստաթուղթերն էին իր պարտաւորութիւնը ինչպէս իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Մասնատու տպագրութեան համար, Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

նիս չէր զգարեցան իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Հեւ Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Իր զարգացող ճարտարագիտութիւնը, Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Զ. Ե. Դ. ԵՄԱՆՈՒՆԻ խումբն, որ իր անունով էր հայտնի, որ իր անունով էր հայտնի...

Ծրանկաւարկեալն
գործակցութիւնը

Քրտման-Փնկլէն տեսակցութիւններն վերջ
հաստատուած պաշտօնական զեկոյցին համա-
ձայն, երկու կողմերը բարոյովին համաձայն գոր-
ծուած են յարձանակն դիմադրելու եւ Ծարք-Արե-
ւելի տնօրէնութիւնը օգնելու անհրաժեշտու-
թեան մասին: Մ. Նահանգներն եւ Ֆրանսիոյ անտե-
րքէն պիտի շարունակեն զործակցիլ այս գետին
վրայ: Անոնք ընդունած են նաեւ, որ Եւրոպայի
պաշտպանութիւնը կենսական նշանակութիւն ու-
նէ այստաւ շախմատի պայանօրէնական համար: Ան-
հրաժեշտ դասն են Բոլոյժըրպար Գերմանիոյ
մասնակցութիւնը արեւմտեան Եւրոպայի ամբողջ
լուծեան, երբեք խաղաղութեան ամբողջական
ապագայ մը: Ե. Փնկլէն խոսած է՝ Փարիզի մէջ
Ֆրանսիոյ Գերմանիոյ դաւաճարութիւնը այն խորհրդածո-
րովին մասին, որ պիտի քննուի եւրոպական քա-
նակի եւ կապովութիւնը, Առաջանալով զաշխարհ
շրջանակին մէջ: Գ. Քրտման խոսած է իր գո-
հունակցութիւնը Ֆրանսիայի այս քաղկին համար եւ
անկեղծացած է, որ Փարիզի ամերիկեան դեսպանը
Գ. Գրիւն, որպէս զիտուր պիտի մասնակցի այդ
խորհրդածոյրովին:

Մասնաւորապէս քննուած են տեսական գոր-
ծակցութեան եւ Ամերիկայէն Ֆրանսիայի ստանա-
նքի օգնութեան հարցերը: Ամենին առէր ուշա-
դուրէնական առարկայ դարձած է նախկին քիմի-
ական համաձայնական քաղկական հարցը, աչի առջեւ
ունենալով միջազգային բոլոր պահանջները:

Ջեկոյցի երկարացութեան մէջ կ'ըստինք՝ «Մ.
Նահանգներն յայտարարեալ են Ֆրանսիայի վար-
չապետին անհանգիստութիւնը անպատճառ մըն ալ ցոյց
տուելու, ինչ ոչ մէկ պատճառով եւ ոչ մէկ ուսպ -
մաբար ի վնասին պիտի ըլլան ցոյցելու երկու եր-
կրկեանը հրմանակ միտքերը»:

Ք. Փնկլէն, վերջին այցելութիւնը մը աւ-
րով. Գ. Քրտմանին, հրաժեշտ առաւ անկէ եւ երկ
նկեցեալս Նիւ Եորք, որ եւս հրապարկած է խո-
սուելու զայնքապալան համար: Վարչապետը այսօր
պիտի քալիք Բաւառա: Անոր վարչիւններուն հետ
ալ տեսակցութիւն վերջ, կերպիկ օր, օդաւանդով պիտի
վերադառնայ Փարիզ:

ԿԱՐԵՒՈՐ ՆԵՐՈՒՄՆԵՐ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Արեւմտեան Գերմանիոյ ամերիկեան մարդ -
պանը, Գ. Մէջ Քոյոյ ներսով շորհնց զերմանա-
կան աշխարհագրական դիմադրանքներու վերջին սե-
լակականությունը: Այնքան ծած Բուրգի, 44 տարե-
կան, որ 12 տարուան բանտարկութեան դատաւ -
արարուած էր 1948ին, Նիւրնպէրի ամերիկեան
դատարանին կողմէ: Յիշեալ անմիջապէս ապա-
սանակուելով, եւս պիտի ստանայ նաեւ իր բոլոր
դրամուծ կարգանքները: Կերպիկ օգնական օ -
դաւանային նախարար մարշալաւ Միլիթ ցմահ
դատաւարարութիւնը վերադառնալով 15 տարուան
բանտարկութեան: Նիւրնպէր վարչապետարանին
պիտի շարքին կէմբըղ 20 տարուան պատիժն ալ
վերադնեցաւ 10 տարուան:

Նմանապէս, Միւնխենի մերձակայ Լանտ -
պերկի քանդուն մէջ քանտարկուած 28 մահա -
պատիժներն շին պատիժները ցմահ քանտարկու-
թեան փոխուեցան: Միւս 7ին մահապատիժները
պիտի դրժարարուին: Ներսով շորհնց զերմանա-
կան ուրիշ 10 մահապատիժներ, որոնք քանտարկուած
պիտի մահ մինչեւ իրենց կենսանք վերջը: Եւրո-
պայի ամերիկեան ուժերու հրամանատար զօր-
Հէնտի եւս ներսով շորհնց ուրիշ 14 քանտարկու-
եալներու: Զօր. Հէնտի յայտարարեց, թէ ամե-
րիկեան դատարաններու կողմէ դատաւարարուած
եւս միջով քանտարկուած բոլոր պատերազմական
մեղադրանքներու դատերը պիտի վերաքննուին: Արդէն իսկ վերաքննուած են 120 դատարկներ
եւ տակաւին վերաքննելի կը մնան ուրիշ 300 դա-
տար: Եւ վերջապէս, Գ. Մէջ Քոյոյ պակսեցուց ու-
րիշ 72 քանտարկեալներու պատիժները, որոնցմ
34ը անմիջապէս ապա մեղաքան:

ԻՏԱԼԻՈՅ Համայնաւար կուսակցութիւնէն եր-
րորդ անգամ մը եւս հրաժարեցան: Թերթերը կը
զրնն թէ կուսակցութիւնը ծանր տագնապ մը
կ'առնեն, վասնիկ շատեր չեն ուզեր համակերպիլ
Մոսկուայի հրամաններուն:

«ԵՄԱՍԷՐ» ԵՒ ՆԱՍՏԱՐԻՈՅ ԴՊՐՈՑԻՆ, ՆԱՍՏԱՐ
Երկեր Նապոլեոն Գապարեան 500 Փր. կը յը-
ւիրէ «ԵՄԱՍԷՐ» տարածման ֆոնտին, 500 Փրանք
ալ Այնճարի «ԵՄԱՍԷՐ» դպրոցին, փոխան ծաղ -
կեպաշին, Գ. Կարապետ Թիւֆէնքեանի մահուան
տարին: Գ. Գուրգէ Տարաբեան 500 Փրանք «ԵՄ-
ԱՍԷՐ» եւ 500 Փրանք Այնճարի դպրոցին, ինչ
առիթով:

Le Gérant: A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesse - (13)

Հ. Յ. Դ. Վարսնահան

ԳՆԱՆԵՕ ԳՆԱՆԻ ՄԷՋ

Նախանձանութեան Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆ-
ԴԻ եւ Նոյնապատիժները «ԱՐՄԻՆԻ» ենթաթիւն
ստի: Այս կիսակի մարն 1616 23, դպրոցին պա-
նը, Bagnaux, 69 rue d'Arcueil, métro Bagnaux:
Ներկայացում: Գերադուստական քանին Նոր
Սերունդի կողմէ: Թաւ ԳՆԱՆԻՆ եւ ԲԵՆՈ:
Առատ սեղան:

ՀԱՅԿԵՐՈՑԵՐ

Ի պատիւ Գ. JEAN BALLARDի, անօրէն Cahiers
du Sud եւ Գ. LUC ANDRE MARCELի Փը -
բանասցի երկուստեք քանտարկուած, այս երկու -
շարքի, 5 Փետրուարի մամը 20ին, Hôtel Moderneի
շէնք սրահին մէջ, 8bis, Place de la République:
Ծաղի մասնակցութեան համար 1000 Փրանք:
Նախորդ տարածակցութիւն հետեւեալ հասցեանքով՝
Գ. Ասպրի Տեֆֆիւնան 63 rue Beaurepaire, Tél.
Bot. 62.67, Գ. Նալպար 80 boulevard de la
Rochemaine, Tru. 47.48 կամ Mén. 41.67, Գ. Հայկ
Աղայեալեան Նա 19.93, Գ. Փարքընան 35 rue de
Trévise, Pro. 07.25:

Արմանագրութիւնները կը փակուին երկու -
շարքի կէտերին:

Մ. Այս առիթի յետաժողով եւ ԱՐԵՒՄՈՒՏԻ
Նախանձանութեան կողմէ որ տեղի պիտի ունենար
Փիլիսոփայական հարցերին մէջ:

ՎԱՐՄԱՆԵՅ 15000 ՄԵՆԱԿԵ ՄԱՐՍԵԼԻ ՄԷՋ

Հարաւ. Ֆրանսիայի Ազգային Կեդր. վարչա-
թեան նախանձանութեան պիտի տեսուի, վար -
չանքան Գալիստուարի 15000 մեակի տարեկար -
քը, կերպիկ, 4 Փետրուար: Առտուն հոգեւորական
պատանի Մարիոլիոյ բոլոր կենդանիներուն
մէջ: Կեսօրէ վերջ մամը 4ին, չեղե տեսակարար -
թեան Փրամուրի Մայր կենդանիներն մէջ, մասնակ -
ցութեանը յարաւանագրութեանը հոգեւոր պիտի
ունենէ Գ. Արմանագրութեանը, զիկապարու-
թեան Գ. ՍԱՐԿԵՆՆԵՐԻ
Կը խօսի՝ ՓՐՈՃ. Ե. ԵՍԱԿԵՆԵՐ, Գ. Տ.
ԲԱՆՈՒՆԵՐ, Գ. Կ. ՓՈԼԱՏԵՆԸ:

ԲԱՍԵՐԱՄԱՆ ՆԵՐԱՍԱՆՈՒՄ

Կազմակերպուած Տէպիկ Ազգային դպրոցին
հոգաբարձութեան կողմէ, ի նպատակ դպրոցին
կը ներկայացուի Քիթի 5 ԵՆԼԱՐԱՐԸ
Բրջալի կատակերգութեան երեք քաղի եւ
մէկ պատիւով:

Այս շաբաթ երկույ մամը 8.30ին Հ. Յ. Դ.
Տան մէջ:

Նիկոլայովութեան Գ. ՊՈՂՈՍ ՏԵՐ ՊՈՂՈՍԵԱՆԻ,
եւ մասնակցութեան Գ. Գ. Նուպար Գոտրեանի,
Մանակ Պարսմանի եւ ուրիշ կարող անհրաժե-
շտ: Մտերմանութիւնները տեղին վրայ:
Կը հրապարակուի բոլորը տեղիով:

ՄՕՏ ՕՐԵՆ «ՍԱՍԱԲ» ՆՈՎԱ

ԼԵՆԻՆ - ՆԱՍՏԱՐԻՈՅ ԵՒ ՆՈՐԱՐԸ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Ուսանի Ազգա-
րանի ենթաթիւնի հասարակայրին քանցան առ-
թի: Այս կերպիկ, կէսօրէ վերջ մամը 2ին, rue
St. Antoine, 21, (շուկի Բարիկադէ Տէրաքեանի կո-
չիկի գործարանի փողոցին մէջ): Կը նախապէս
վարանի ՏԵՂ. Կովտիկ ներկայացուցիչը: Մուտ-
քը ազատ է:

ՓԱՐԻՅԻ ԿԵՐՈՐԸ
PARFUMERIE - MAROQUINERIE

Au SAC PARFUMÉ

ՏԵՐ ԵՒ ՏՈՐԵՐԻ ԳԵՂԱՐ ԲՈՐՈՒՆԵԱՆ
վերջին երաժանութեանը քանտարկական ա-
նարկանք, fantaisie գանաքիճեմը, կիներու պա-
տանակները կիսիկովի քանակով եւ ընտիր ser -
viettները այնքան համար:
ՄԵՆ ԸՆՏՐԱՌԻՒՆ ԵՒ ՄՈՒՍԸՐ՝ ՎԱՍԻՄԱՆԵՐԵՐԸ
ԱՐՈՒՇԱՆԱՌՈՒԹԻՒՆԸ, ԱՐԵՆ ԿԱՐԳԻ
ARTICLES DE PARIS
106 Bld. Magenta, Paris (10) Tél.: Nord 05-78

ԿՈՒՋՈՒԻ

Կարող եւ փորձաւոր մօտիկաւ première main
գործարարութիւն մը որ կարենայ վարել արհեստա-
նոցը:

ԿՈՒՋՈՒԻ, նաեւ իրենց բնակարանը աշխա-
տող այս գործարարները:
Դիլի, Minassian, 32 rue des Annelets, Paris (19),
մէթրո յօրձան եւ Botzaris:

ԵՐՈՒՍԵՏԵՐ

Լիճ. — Հ. Յ. Դ. Վարսնահան կոմիտէի
ընդհ. Բողոքը՝ այս երեքշաբթի մամը 20.30ին
դպրոցին սրահը: Ծաւ կարենալ օրակարգ:

ՎԱՆԱՍ — Հ. Յ. Դ. Երբ. Կովտիկ ընդհ.
Բողոքի կը հրապարակուի բոլոր ընկերները, այս ուր -
թիւ երեկոյեան մամը 8.30ին, Ա. Աշտարեան տե-
կուար:

ՄԱՐՍԵԼ — Գուսալիւր Հ. Յ. Դ. Վարսնա-
հան խումբի Բողոքը այս շաբաթ երկույ, մամը
20.30ին, ընկ. «Սափիւր» բնակարանը: Կարենալ
օրակարգ:

ՎԱՆԱՍ — Ֆ. Կապ. Խաչի Վարսնի մաս -
նաճարի ընդհ. Բողոքը այս կերպիկ կէսօրէ վերջ
մամը 3ին, ընկերութիւն Տիկի Գերկիկանի բնա -
կարանին մէջ: Կարենալ օրակարգ:

ՄԱՐՍԵԼ — «Բերնապոլիտի հերթական Բո-
ղոքը այս շաբաթ երկույ մամը 8.30ին, «Աշտարե-
ան» տեկուարին մէջ:

ՎԱՐՍԱՆ — Հ. Յ. Դ. Նիկոլ Դոմանկ Անթա -
կոմիտէի ընդհ. Բողոքը այս կերպիկ կէսօրէ վերջ
մամը 3ին, Հ. Յ. Դ. Գերմանի Տան մէջ: Բոլոր
ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորել է:

ՓԱՐԻՅԸ — Սերասացի Մուրադ Աւ. Մու-
րիւր Բողոքի կը հրապարակուի իր անդամ եւ ոչ ան-
դամ հայրենակցիները այս կերպիկ, մամը 3.30ին,
Իսիկ երեման դպրոցի սրահը: Օրակարգը՝ խըն -
դիւրի հարգանքներով:

ՖՐ. ԿԱՊ. ԿԱՅԻՒ ԵՄԱՐԻՔԻ մասնակցութիւն ընդհ.
Բողոքը այս երկուշաբթի մամը 21ին, մանկա -
պարտիզի սրահը: Կարենալ օրակարգը: Անդամա -
նականները միասին ընդել:

ՄԱՐՍԵԼ — Գուսալիւր Օտտուի Կապար Խա-
չի վարիկներու դաւաճարքը ամէն շորհշաբթի,
մամը 20ին: Կը դաւաճարէ Գ. ԱՅԻՆԻ ՄԱՐՏԻ-
ՐՈՍԵԱՆ:

ՎԱՆԱՍ — Համախաբերեցեալեան Միւս -
թեան մասնակցութիւնը ընդհ. Բողոքը այս կերպիկ
առտուն մամը 10ին, սովորական սրահներին
մէջ: Միւրով կը հրապարակուի անդամ եւ ոչ անդամ
բոլոր խորհրդարանները:

Տարեկան պարանանդի

Մարտիկոյ Աղաւաղանման Որսանման Միւս -
թեան, այս շաբաթ երկույ մամը 9ին մինչեւ լոյս
Le Clubի չեղե սրահին մէջ, 51 rue Grignan:
Հանրիկ զեղարարութեան քանին, ընտրուած
նուազախումբ, ճոխ պիլիք:

ԿՕՇԱԿԱՐ ՄԸ
Կ'ուղէ փոխանդի իր կոչիկի կազմածը, իր
արհեստագործ (artisan) ամօտով եւ բնակարանով:
Դիմել «ԵՄԱՍԷՐ» ընտրութեան:

Café de Stamboul
Bahadour
MARQUE DÉPOSÉE
CAFÉ MOULU - CAFÉ EN GRAINS
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵՏԵԱԶԱՄ ՍՈՒԴԸ
ԿԵ ԴՈՒՐԻՈՒ
ՊԱՆԱՍՈՒՐԵԱՆ-Ի ՄՕՏ
20, Rue Villory - 19, Rue Juliette-Réomier
LYON

ՀԱՐԱՇ

ՕՐԱԴՈՒՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6373 — նոր շրջան ԲԻՆ 1784

ՄԵՐ ԽՈՍՏՈՂ

ՈՒՆԵՆԻՐԸ ԶՈՒՆԵՆԻՐԸ

Անտառեր լուր մը հաղորդած էինք անցեալ օր — Հայ կրթական Հիմնադրութիւն մը հաս — տատուած է հետաւոր Բալիֆորնիոյ մէջ, նախա — ձեռնութեամբ վեց արտաւար հայրենակիցները։

Մանրամասնութիւնները կարգադրեց Վալա — րէզի մէջ, հայերէն եւ անգլերէն, եւ պիտի հրա — տարակինք առանձին։

Այստեղ կ'արձանագրենք Հիմնական նպա — տակները —

Ա) Տնտեսական օժանդակութիւն մատակա — րարի հայկ. դպրոցներում, որոնք կը գտնուին Ա — մերիկայի Միացեալ Նահանգաց բարեկեց երկր — ներում մէջ, առանց կրօնական կամ յարաւուս — անական խտրութեան։

Բ) Օգնել կարօտ հայ աւանդներում, Ան — րիկեան համալսարաններում մէջ բարձրագոյն կըր — քութիւն տալով։

Գ) Ամերիկայի միջոցով նախաձեռն քարէ — կան երկրներում մէջ, որոնք հայ ցարսքներ կան, հայ դպրոցներում հաստատում տալով։

Այս նպատակներու կարգործման համար, Հիմնադրութիւնը կը նախաձեռնէ հետեւեալ աղ — բերները —

Կառնիք եւ նուէրներ, անարժեք եւ շարժու — անարժեքներ, փոխառութիւններ եւս։

Ինչպէս կը տեսնենք, կրթական Հիմնադրու — թեան գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ օգնել կր — քական հաստատութիւններ, Վերսիկայի Ն. հա — ճանդեանի քարեկան երկրներում մէջ։ Ոչ միայն զանազաններ տրամադրել, այլեւ հաստատել քա — րոցներու հաստատումն է։

Այս լաւանդարութեան իմաստը հասկնալու համար, կը բաւէ յիշել թէ վեց Հիմնադրութիւն — ձեռնարկներ են, ընկերներ Արիֆաշատ Սերաֆ — ան, Ալեք Փիլիպոս եւ Հէրիք Բարեան անցեալ տարի Պէյրութ քաղաք, ինքեալ ըլլալու համար Համալսարանի ընկերութեան Փայլանքան ձեռն — արար ըր չէնքի քաղաքն է։

Երբեք ալ, ուրիշ քարեկաններու հետ, ամէն աշխջութիւն ընծայում ենք ընկեր Լ. Շանթի, երբ Բալիֆորնիա կը դառնար, չորստեղի գոտար — ը մ ապահովուելու համար։ Միեւնոյն ասան կը տեսնենք ճարեւ ձեռնարկներ հինգ տարուան երկուսուրեք։

Ուրեմի Հիմնադրութեան նպատակներն մէկը պիտի կարգէ աղ չողը։

Միջին Արեւելք այցելած ասն, երեք ընկեր — ները պատեհութիւն ունեցան մանրամասն տեղե — կութիւններ քաղաքն աղ։ Իշխանութիւններն, Արեւմտեան եւ Սուրիոյ կրթական գործունէութեան խթաններ։

Երկուրէ Հալպայ ալ հանդիպեցան, անձամբ տեսնելով թափուած աշխատանքը, այնքան տա — քանքն պայմաններու մէջ։

Անոր ներկայ եղան Հ. Մ. Բ. Մ. Մ. ի տարեկան մարզանդեցին։ Տեսան ու յանգին թէ ինչպէս հիմնուած է Բեռլինի Դիփէ Հիմնադրան, Դանիա — կան ընկերութեան նուիրած Շողիք վարդ։ Դասա — րանք դիմաւորելով անեղան ապագայները։

Ե՛թ անձապարտ չլլալով, անուշադ տակէի արտառով պարտաւոր տեսան պիտի ըլլային, Գլխաւոր Բարեանքիսայն միջին Արեւմտեան Այնաթը։

Ամէն պարագայի մէջ, շատ ուշուրի ենք որ զորքի ձեռնարկած են իրենց վերադարձնել անմիջապէս չէնք։ Հիմնութիւն ընկերակցութիւն մը, երբեք տեսանի աղբիւր։

Տարրական պատանէ՛ք է որ երկու քաղաքայն դպրութիւններու եւ ուրիշ կարօտ կարիւրու աղբ — րութիւններն են Միջին Երկրներում փաստապէս տեղեկութիւններ հաղորդանք պարտաւոր, դիւ — րացեան համար կրթի։ Հիմնադրութեան գործը։

Ան, բաշխուողներ պիտի կարգադրէ համաձայն իր նիւթական աղբիւրներն։ Մտախոսած է քաղա — քանքն անմիջապէս ու յետագային։ Միջին հե — տատու՝ աստիճանաբար ընդարձակելու իր գոր — ծունէութեան սահմանները։

Հասան ենք թէ իր առաջին ձեռնարկներն մէկը պիտի ըլլայ Վաշինգթոնի միջին Հիմնադրան ալ բարձրագոյն Վաշինգթոնի Փայլանքան ձեռն — արարն, չէնքով եւ մնացեալ քաղաք յարմարու — թիւններով։

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH
N° 6373 - 27
R. C. S. 376.240
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (17)
վեցամս. 800 ֆր., Տար. 1600, արս. 2500 ֆր.
Tel. GOB. 15-70 Գիծ 7 ֆր. C. C. P. Paris 1678-63
Samedi 3 Février 1951 Շաբաթ 3 Փետրվարի

Խմբագիր՝ Ե. ՄՐԱՍԻՔԱՆ

Կարելի է պաշտպանել Եւրոպան եւ Միջերկրականը

Le Monde, որ Ճըրմանայի արտադրեց նախա — րութեան կենսապայտանքան օրկանը կը համար — ուի, երկի ուշադրաւ իմարդկանքի մը հրատա — րակած էր Եւրոպայի եւ Միջերկրականի պաշտ — պառնութեան մասին։ Կամփոփեց հիմնական մա — սերը։

Գրեթէ անընդհատ լեռնաշղթան որ կ'երկարէ Գրեթենաններէ մինչեւ Անատոլիոյ բարձրաւոր, կը համարուի պաշտպանութեան առանկի դիմ մը հիւսիսէն եկած որեւէ վտանգի դէմ։ Ամրակալէ կողմած՝ արեւելքի եւ արեւմուտեան, Թուրքիոյ եւ Սպանիոյ կողմէ, այս առաջին միջնաբերդը ա — ւելի կը զօրանայ կիսադաշտի միջին։ Փայէարեան կղզիները, զօդանաւակիր կղզիներու համբիւղով մը։

Այս կրկնակի պաշտպանութեան շնորհիւ, որ աւելի կը զօրանայ ծովերու բարձրակի տիրապե — տութեամբ, ամերիկեան ուժերը իրենց տրամա — զօրութեան տակ ունենալով Հիւս. Աֆրիկէի օդա — կայանները եւ խորհրդները, կրնան զարնել թէ — շանքի եւ պատարաստելու եւրոպական ցամաքին վե — րազարկումը։

Բայց, այդ պարագային արեւելեան Եւրոպայի պիտի դառնայ անախճ երկրի մը, ինչպէս Գո — րէսն։

Այս վտանգին վրայ կ'աւելնայ ուրիշ մը, ա — ւելի ընդհանրական. — Միջերկրականի արտադրական դաստիարակ արժեք ունի, եթէ զօրեղանգն պաշտպանուած ըլլան իր կողմերը։ Այդպէս չէ ի — րաւանութիւնը։ Մասնաւորապէս խոցելի են Մի — ջերկրականի արտադրական դաստիարակ արեւելեան ծովերին։ Իրան, Իրաք եւ Սուրիա, երեքն ալ կենսական կենտր. գրեթէ անպաշտպանելի են ներկայ վիճակին մէջ։ Արդ, փութելով մը Գարսի ծոցին վրայ՝ յառաջ պիտի ընէ չարք մը կենս — ամենք արոճք անէնք սոսիցը պիտի ըլլայ բըր — քայնով միգրի (կղզւայն) խորանայումը։

ՑԱՒԱՆԸ. Իմարդկանք խոցող շուշանքով հաղթի քաղաքական մարտ, դիտել կուտայ թէ Ա — րաբերը նուրիկի վտանգութիւնը չունեն արեւ — մտեան պիտուիմանք վրայ, եւ աւաճեալ կը զօրէ պարզել կազմութիւնը, — պիտի զօրանկցին թէ չէզոք պիտի մնան։

ՄԱՐԴԱՊԱՐԱՆ ԿԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄ

Ընթերցողները կը յիշեն թիւերն թէ անցեալ ամառ Վալանի մէջ Սիւրիքայի մը, Պուրաքան, օպանանք իր հայ պատանի մը, Փոյ (Պողոս) Գրանան։ Ինչէն տղան կէս գիշերին կը վերադա — րար աղէկան մը, Օր. Արեթի Կաթիկի հետ, երբ Արեթիսայն կը սկսի հետապնդել զիրեն։ Տղան քաղաքով դառնար կը զաւէ եւ մէկ հարուստով կը օպանէ հայ երեսփոխան։

Դատաւարութիւնը տեղի ունեցան Յունուար 30ին եւ մարզապանը դատաւարութեան տուր տուր տուժանակիր աշխատութեան, տասը տարի ալ ընակութեան արգելէ։

Մեր պաշտանակիցը, Le Dauphiné Libéré մա — րամատեօքն նկարագրած է դատաւարութիւնը։

Այս առթիւ ըսենք թէ դատաւար կողմէ պաշտպան փաստաբանը իր տաղանդաւոր երես — փոք մը, Maître François Fayol, հաջի 30 տարե — կան, որ փայլուն ճառ մը խօսեցան։ Միշտ բար — եպաշխակ, երեսփոխան Բրաւաշէր ուրիշ առթիւ ալ օգտակար եղած է հայ դատաւարներու։

Նոր յաղորդութիւններ եւ փայլուն ապագայ մը մարտնչել, կը յուսանք թէ Վալանի հայ դատա — րը պիտի արժանայ դիմաւորել մեր բարեկամին քաղաք արժանիքները։

ԲՈՐԻՍԻՍ ԲՈՒՐԻՔ հրամանատարներն զօր — Շանայի կիւրէի Պոլսի վերադառնալով, յայտա — րարած է — Վալանի տպաւորութիւններով կուտաւ։ 420 — 430 մեծան եւ կորուսեալ, 400 վրանաւոր ունեցան։ Մեր դիմաւորական յաշակ նիւստի չին ստանար իրենց սիրելիներէն։ Թե — րեքն ալ շատ ուշ կուտան։ Մէկ լրագիր հինգ տարի կ'արժէ։ Ունիք հինգ Թուրք Թիւրքիկներ, մէկը կին։

ԵՆԻՐՈՂԱՆ ՎՃՈՒՄ Է ԴԻՄԱՐԻՐԵԼ

Բայց կը կարօտի անկոյրական օգնութեան

ԶՕՐ. ԱՅՅԵՐԸՆԱՌԱՐԻ ՉԵԿՈՒՑՈՒՄ ԵՐ ԲՆԱ — ԿԱՆ ԳՏՈՑՆԻ ԱՌԹԻՐ — Մ. ՆԱՆԿԱՆԿԱՐԵԼ
ԿՈՐՈՒՄԵՆԻ ՆԱԿԱՊԱՐՏՈՒՄ ԵՆ, ԵՐԻ Մ — ԿՈՒՍԱՆԱՆ — ՊԵՏԻ ԵՆ ՆԱԿԱՆԱՆ ԶՈՒՆԱՆ
ՆՈՒԹԵԱՆ ՁԻՐԱՐԱՆ

Զօր. Այլընճարդ, արեւմտեան Եւրոպայի ընդհ. հրամանատարը, հինգերորդ օր մասուր — մասն ցնկոյում տուաւ. Մ. Նահանգներու երեսփ — ժողովը եւ Մերսիոյի միացեալ նիստին մէջ, իր ջննական պողոտի մասին։

Զօրավար տաւանքն պարզեց իւրաքանչիւր երկրի ներքին կազմութիւնը եւ շէնքը, առանց իշխելու Անգլիան, ինչ որ մեծ քաղաքացի պատճա — րեց։ Ամէնէն աւելի ծանրացան Ճըրմանի վրայ, յայտարարելով թէ խոստացան ինչ 25 զօրաբանի կազմակերպել մինչեւ 1952ի վերջը եւ կրնան լու — րադ երկու տարուան բարձրագոյն գնդաւորութեան շրջան, ինչպէս ըրաւ Անգլիա։ Շէնքան թէ է դի — մաւորութեան ոգի մը զորս արաւ արեւմտեան Եւրո — պայի մէջ. է վճարակութիւն՝ կատարելու իրենց պարտականութիւնը, աշտ անկողնով ամէն վտանգը։ Իր տեղեկագիրը ծանր հարուած մըն էր մեկու — սացման կուսակցիներուն։ Մասնաւորապէս չեւ — տեց թէ Ամերիկան մեկուսականով զիջած պիտի ըլլայ իր հայատարները։ Մենք պարտաւոր ենք օգնել Եւրոպայի ոչ միայն անոր համար որ ուրիշ երբ չկայ, այլ որովհետեւ եթէ առանձին մասն, մեկուսականով Համալսարան աշխարհի մը մէջ, մեր կարգաւորները պիտի քայլադնէն։

Յետոյ քաղաքային քաղաքական Եւրոպայի ամէնէն տեղաւորական պատճառը զօրը չէ, այլ օպտաւորութիւնը։ Հետեւաբար Մ. Նահանգնե — րը պիտի թաղապաշտեն եւ փութանք իրենց գնդական արտադրութիւնը, շէնքը ալ երբեք օգն — արութեամբ թէ կը պարտաւորենք տեղաւորական պա — րաւորքի մը եւ պատերազմի համար։ Անհրաժեշտ է իրաւաստաւոր փութ — վարքի ծրագրել։ Էս — մասին Անտանտիսի գնդակներու ճիգին։ Ի հաշիւ Մ. Նահանգները չեն կրնար իրենց ուսե — րուն վրայ անկողն քաղաք տեսնական, կրօնական եւ իւրական բնութեան եւ պէտք է ապահովել ուր չէ ազդեցութիւն գործակցութիւնը, բայց չեն ալ կըր — նար պարտաւոր տեսնել արեւմտեան Եւրոպայի եւ ա — նոր նիւթական աղբիւրներուն։ Օրինակ, մենք կ'աշտ ունեն յանց մանկանկէն, պղծիմէն, իւր — բանիմէն է։

Սպարապարտ պարզելով իւրաքանչիւր երկրի իշխանութեան աշխատանքը, գործակցութեանը լիարժեք թէ ճըրման խոստացուած է գնդաւորութեան օրէնքը, լիարժեք քաղաքային իշխանները։ Պի — ժա նորայն վճարեց միջոցներ ձեռք առած է, Նաթիկիւն վճարեց է այլեւս Հանդերձեղ նոր գը — րաւած մը, ծանրաբեղով գիմարեց մինչեւ կորստանք։ Խաղալի որդաւ է ունեղ կազմ — կերպութեան մը իրաւեղի զաւաճալով արտաւած քանակը։ Լիւքսեմպըր, որ հաջի 300.000 քա — կնէ ունի, որդաւ է ընդհանուր գնդաւորութեան հաստատել տալով քաղաքային։ Ան կը կարօտի սպասարկութեան եւ Բանաւան խոստացած է իրաւանքներ ճարել։ Կորստանալով ունէ զօրա — քանի մասին խօսելի տաւով պիտի է քաղաքական մանքնութեան մը յանգիւն։

Երազակցեցելով, զօրավար յայտարարեց —

— Միայն պիտի զօրս ըսն թէ յոյնաւոր — Թիւն, մինչեւ անցան նահանգականութիւն չկայ Եւրոպայի կարգ մը շրջաններում մէջ. Բայց կ'այ նուեւ երեսփոխանաւոր, անուս վճարակ — րութեան, դիմաւորական ոգի կ'աւք, արտաւ ալ — րէն, բարձր քաղաքային իրենց կողմերը, իրենց պարտականութիւնը կատարելու, վտանգներ ալ տեսնելու է։

Յետոյ թիւարկեց որ Մ. Նահանգները պա — ճովութեան ծրագրի մը միջանք են, երեսփ — անաւոր, նորիսկ աւելի երկար ժամանակ մը հաջորդէ։ ՎՄ. Նահանգները պիտի է պատարաս — ըլլան ամէն վայրեկան, եւ ամէնէն կարեւոր պարս — քայօր է։ Պէտք է համբարեցնել ունենան իրենց գնդակներուն հետ, վայն պիտի կարգ մը ինդիքներ քաղաքային տաւանքին են։ Եթէ Մ. Նահանգները իրենց կեանքներն 20 աւ հարկեր աղբ. պաշտ — պանութեան կը յաւակցեն, կարգ մը եւրոպա — կան աղբիւր հաջի 5 աւ հարկեր կը արտադրեն, բայց այս 5 աւ հարկեր մեծ գնդակներուն մըն է արդատ երկիրներու համար է։

(Լուրերու շարունակութիւն կարգալ Դ. Է)

ԱՄՈՒՆԸ ՏԱՅԻՆԱԳԸ աստուկան եւ դիւներ թարգման ըլլալով, 2000 կաւախով ըն — լուցան Անգլիոյ մէջ, Ճըրման ալ տաղանքի մասնաւոր է։

Մեր ԽՍՀՄ

ՄՈՏԵՆԱԼ ԵՒ ԱՐՅՈՑՆԵՆԸ

Մարզաժամ, պարտաճանաչ փողովորդի մեջ
Նույն համայն ենք, բայց յաճախ կը մոռանայ շատ
մը տարրական պարտականություններն ենք
Օրինակ, միշտ ալ պատահականություններն ձգտում
ենք մեր յարարությունները՝ քնիվ փողովորդը
ներդու մասնակցականության հետ :

Կղահարություն, առ ու ան կը փնտռենք, մե
ծարաններն ալ կ'ընտանեն, երբ նեղը մնալն
էրք ստիպանք ենք հառաչանալ կամուրջի մը
անկից :

Մովորական կեանքի մէջ, յաճախ կը վրէ
պենք ճիշդ հոգեբանական պատճառ : Կ'ընտանենք
էջ պարտականություններն մը կ'ընտան մեր վրայ,
բայց կ'անհրկնենք, սնտուր պատարակներով :

Այս թերացումը աչից կը զարնէ ոչ միայն դա
ւառի հայաշատ կերպերներուն, այլևս փարկի
մէջ :

Երբեմն ալ ցուցադրական շարժումներ կը
վերցնենք, որոնք վարկերական տպաւորութիւն
կը զործեն, առանց դարձանելու յաճախաբէս վրէ
պանքները :

Գաւառի մէջ Ազգ. Միութիւններ ունենք՝ մ
բոնց շարժերը իրենց դրսեւանակէն, խանութի
անկից շարժներ :

Որովհետեւ հոգը հատեր է բարեկամութիւններ
մշակելու կամ հոգար պահելու համար :

Իրենց իրենց մէջ կ'ընտան, շրջապատէն
կորստան, կը կարեն թէ տեղայն պարտական
ութիւններն ունին, իսկ իրենք՝ միայն իրաւունք
ենք կամ զանգարաններ :

Փայտ չէ կրան ճոխ սեղաններ, խնդրի
սարքին ի պատիւ երեւոյն հիւրերու, քառաս
կերպիւնում հրամայելով մինչեւ լոյս :

Բայց, իրենց պատանակն մէջ կը գալույն
էրք առիթ ներկայանալ բարոյական պարտական
ութիւններն մը կատարելու :

Երբ այսպիսի թերացումներ յաճախաբէս
դառնան, անուշալ դարձանք, երբեմն ալ դառնու
թիւն կը պատճառեն : Եւ ամէնէն բարեցարկան
ալ կը փորձուի վերադառնալ իր կարիքը՝ մեր ա
ռաքելութեանց մասին :

Դեռ աւելի ծանրակշիւ թերութիւն մը :
— Ոչ մէկ ծրարագիծ աշխատանք մշակույն
հակառիկ վրայ, ծանօթացնելու համար մեր վա
ւերական արժեքները : Եւ փոխադարձաբար :

Այստեղ ալ, պատահական ելույթներ, զանա
զան հանդիսութեանց մասիւն :

Ետա ճիշդ թան մայցած է երկրական կայսրէն,
զապալական թէ մատուր : Ապարկող իմած է նոր
սերունդը մը, բոլորովին տարբեր բնութեանցով :

Ինչ հիմնական մեծութիւն փորձուած է, ա
նոյն փոփոխուել, նոր եւ աւելի լայն կայսր
աստեղույն, մեր մշակույթը ծանօթացնելու համար :

Բոլորովին պատահաբար զգտանք Luc-André
Marcel Եր, Cahiers du Sud Ե մէջ հրատարակուած
նուազանքներուն շնորհիւ :

Մարտիկ Մակուր՝ Միութիւնն էր որ
հաւաքողի մը սարքին, զայն թեմ հանելով :

Այդ առիթն, երկուստեք աշխատակից մը
բան — գործ բնաւ բոլորապէս զորց մը կատա
րելու հետ :

Յօդուածայալը արտասուպեցաւ մեր գուր
եք պաշտօնակիցներուն կողմէ :

Եւ անաւտարի փարկին ալ կը շարժի, բանա
խօսութեան վերջ փարկով սեղան մը, ի պատիւ
երկուստեք թանապոյնին եւ ամսադէր հրատա
րակիչին (M. Jean Ballard) :

Որքան փոփոխ, այս ճաշն վերջ մասնաւոր
յաճախաբէս մը քործի պիտի ձեւանայի, դե
ռաքելութիւնը համար փորձութիւն հատոր մը հրատա
րակութիւնը, (նուիրուած հայի) իրենցարեան
թանապոյններուն :

Հատաւորութիւն թէ այս մեծութիւնը
պիտի կարծէ նոր շարժում մը, ծանօթացնելու
համար մեր արժեքները : Հնարձանի նորոգում
եւ ընդլայնում իր կայսրէն՝ Թրքաւաթի մատարակ
կանութեան հետ :

Անուշալ այս պարտականութիւնը ամէնէն ա
ռաքելութիւնն ալ սերունդին վրայ որ ծաղկեցաւ
այս ուստանի մէջ :

Որ օրուան համար եւ իրենց ամբարած պա
շարք եւ յաւանութիւններն :

Ե.

ԽՍՀՄ

L'ETE, LA SOLITUDE

*****

Soirée d'avril avec les insensibles pins,
Dont l'ombre immobile désolée...
Où sont les corps légers venus dans le matin
Vers mes vives mains nues et mes paroles ?

O le dernier vent de la nuit
Usait contre leur front sans fougères glacées;
La longue mort dispensait en baisers
Au jeune sang d'adorables ennemis...

Maintenant, le soleil, où rêva votre grâce,
Décline, déchirée, avec vents et troupeaux;
Mon vain reflet noircit dans les affreuses eaux...

Je m'apeure en touchant ce corps qui m'embarrasse;
J'abandonne aux cailloux cette inutile voix...
Vertes herbes, consolez-moi !

Luc-André MARCEL

ԽՍՀՄ — Երկուշաբթի Երկուշաբթի
երգերի, տրամադրում՝ Յաւանի :

ՍՐԸ ՍՐԸ

ԻՃԸ ԵՒ ԱՆՆՈՒՆԸ

ԻՃԸ եւ Խ :

Անուշալ ունիմ, բայց այս վերջերի մաս
նաւոր հանգր մը կը պատճառէ ինձի : Աստուած
մա՞ր, արժանիք լույսի ի՞նչ կոչուած ոչ միայն
սնտուար, այլևս գործով : Ասիկա կ'ընծի, որով
հետեւ մեծութիւն մէջ ի՞նչ օգտակար գործերուն, ու
կը զարմանում թէ ի՞նչ մարդիկ կը սարսափեն
Աստուծոյ ստեղծած այս արարածին :

Հաւանքէ նախ արքայիցի, զորս իՃԸ
ընտանիքը արքայիցիներն են, — զի արքայի խնդր
ը, միջադեպ, զաւտումը, նորին ալ անհր
գիւծութիւն, որով կը փնտռեն ցանկերը :

Գանձ թէլուրիս : Անորովի լաթ կը վկայէ
թէ իՃԸ արքայի թանկագին զոյգ մը կ'ըլլայ որ
զաւշի պայծառացնէ, զիջապատութիւնն ամառի
զինանք ինքիս ամեն, փողոց հալէ, զմիտեն
սարքին : Եւ ամառին իՃԸ արքայի օգտակարութեւն
— իրենց, — կը զարմանէ քորտուածութիւնը, նորին լա
թախալը : Հին թէլուրիս մը կը յանձնարարէ
ըրջուն իՃԸ արքայ եւ երբեւ ամառային կայսրի
վկայէ՝ թուփու համար արքային ցանկեր
եւ զաւրկներուն համար մարդերն թափել : Այլեւս
մէ իՃԸ հին թէլուրիցիներուն յանձնարարութեւն
— իրենց, իՃԸ արքայի պարտականութիւն, իՃԸ փոշի չի
նէ, իՃԸ ամառը անկէ իրեն զոյգ զանազան հի
— առաքելութեւն, կամ իՃԸ միայն կիկն եւ կերցնել
իրեն թերութիւն :

Բարոյական արժեքին գալով՝ Յօր (Ի. 16) կը
վկայէ, անօրինին կամ անտունին մասին խօսն
քով, թէ զանազան զոյգ իՃԸ իՃԸ :

Իրեն իՃԸ իՃԸ օգտակար գործերուն արժեքն
է. հաշիւն ալ ... արքայի մասին :

Բայց ո՞վ է սա դժբախտ, որ անուն չունի
այն որ իՃԸ կը կոչէ իսկ կարողանալ թէլին մէջ
որով կը ստանի : Կա՞յ ամեն իՃԸ արքայութեան ցան
կերն եւ անուն չունիմա, — հայր անձնաւոր, մայր
անձնաւոր, իՃԸ արքայ կ'ընտան, որ անուն մը արք
այի իՃԸ արքային : Ոչ ոք կը յօժարէ կըստալ լա
թայն — ոչ թէ մարդուն անուն, կենդանիին անուն
անցած օրու լայն ինքնին, եւ իՃԸ կարելի է
ստանի կամ անտունին անուն տալ՝ երբ ոչ դէ
— անք թէ ո՞վ է հայրը, ոչ ալ զինքն թէ ո՞վ է
մայրը :

Կը վկայում թէ շատ արքայիցի արարած ընէ
էր դժբախտ : Կըստ խօսքի իՃԸ անուն մը
պայծառութիւն իրեն : Բայց յանձնարարած է արքայի
ժողով իր քորտուած զժապատութեան ներկայա
նակ ինձի, ամառի անուն, ամառի ստորա
նակ ինձի : Ծանկատ չունենող մարդուն մը պէս : Փոշին
կոչում ու զիջում կոչում անոր, կենդանիին մը պէս :

Ո՞վ որ անտուն, խարանակող իՃԸ արքայութեւն
թիւ, փնտռում արքայիցի թէ իՃԸ փողովորդը զան
առք՝ կը կոչէ իր երեսմա՞ն՝ արքայն որ անուն մը
յաւանք : Գիտե՞մ թէ իՃԸ իՃԸ արքայութեան
կայսրութեւն, ծնունդին հոգը, ոչ ամեն ոչ ճա
նապարհող օրը, միտել իրեն երեսմա՞ն եւ անուն
էր իՃԸ, որովհետեւ կը վկայանա որ չար արքայիցի
է անին երեսմա՞ն եւ իրենց ձայր կը զենի տեղը :

Զինասան Եր Երկուշ

Ազգամուրդիկն քանակներ

ԱՆԱՐՈՐԻ ԿՈՅՆԻՆՈՎ ԶԱՅՆ. ԿԱՐԴԻԱՐԻ ԹԵ
ԿՈՐԹԸ ԳՐԻՏ ԵՄԱՌՆԵԱՅԻՈՒ ՄԵՆՁԵՒ ԵՄԱՐԸ

Փեթիկն անկիւն առնէ որ ի սիրտն աշխարհ
ապրանք կառավարական օրակերպին խնդրա
կանք, որ արժանաւորանքով կը մեծի Ազգամ
— լուրին քանակներ : Զինասանին զատապարտու
— թեան մասին : Միեւնոյն տունն յաւաքարեց թէ
կոյր պիտի ստակացնեն Անկիւնին զէմ :
Խնդրաքանակը զանաւոր թէ անորոշութեւն
— չիլով Ազգամուրդին որոշումը, զաշխարհի խա
— զապրանքն մասնաւոր թիւանի կ'անտունը Մ
— անանդիները : Կըսէ թէ ինքան փողովորդը զա
— քանակ է զարգացնելու քանակներն եւ զաշխարհ
պիտի շարունակէ մինչեւ ծայրը, Զինասանին
բարեկամներուն հետ, ի դերեւ հանելու համար Մ
— անանդիներուն ծրարութիւնը Գործայի եւ ամբողջ
աշխարհի մէջ :

Մ Ազգամուրդին օգնանքին ու թերութեւն
ներքէ կըսէ — չորս օրի ի վեր անհրճաւ կրակ կը
անտուն, ամառն հարկերն համար զնպի Մուլն :
Հեղափոխութիւն կըսէ թէ այսպէս զարգացնել արժ
— անանդիներն անտունում չիլէ — Ազգամուրդին արժ
— անանդիներն ի վեր (Անկիւն) :

Վերին լուրերն համաձայն, Ազգամուրդին
զօրանակը միայն 15 զինակեր չուան են Մեւ
— Կըստի թէ Մ. Լուսանդիներ որոշած են այս
անգամ չանցել 38րդ զաւառանակալի, անտուն
— նախակիրտ համար կոյր : Վերինական որոշումը
կը վերաբերէ Ազգամուրդին : Անկիւնիցիները
վստահ են թէ այսուհետեւ պիտի կրնան ամառ
դէր մը զբաւել Գործայի մէջ, անապատանի կո
— րտանակն պատճառանք ըլլալով Զինացիներուն :
Անկիւնի Կրակներն զատ, անօրինութիւնը,
ցուրտ եւ քիտար փաստանքներ անկերն կը դոր
— ան չիւա. Գործայի եւ Զինասանին զօրքի մէջ,
համաձայն ամերիկեան արքայիցիներուն :

Մ Մեւն. Յունասանի 26ր, ամերիկեան ու
— Ժոր Գործայի մէջ կորսնցուցած են 46.814 զօրք,
որոնց 6697 մեռան, 30.615 ի վրէստու եւ 9302ր
կորստան : Գործայի զապալակն ընտելութեան
կորստար կը հաշուեն 400.000 զօրք :

Ապարտիկսը միջ յաւանք

Զօր Այլընհայտի մայնասիւն ճառ մը ի խ
— անակ լուրեր, թէ Ամերիկացիներն պէտք է մաս
նակին ներառալ պարտականութեան, ուժեր դր
— կելով շեքի ալ ուղղակի մասնագիտութեան լուր
— րենք, ամբողջական յուսանալութիւն պիտի լայա
մը արժանի : Մայր դիտարկում մասնաւոր նպաս
տ պիտի լայա զնկեր, զինական սարքաւորում
— ներու եւ զինակերպի ստաւորում : Բարոյական
անանդիներն չկայ ներառալ մէջ, հակառակ
լաւագին յոռեանութեանը : Ներառական փողո
վորդիցիներուն մեծ մասը, սարքաւորով պայքար
մէ համայնակարութեան զէմ : Այստեղանի դա
— ւանքը վերադարձնելու է յորի թոյր ներառալ
մէջ : Վերին Մ. Լուսանդիներ յանձնարարելու ներառալ
էր պայքարականութեան, աշխարհի ճակատագրի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Ե)

Նման սխալմանքով մըն է արդեօք, որ անուն
չունի, ո՞վ զուն իՃԸ արքայիցի քորտ իՃԸ արքային
— րուն մէջ :

Իսկ թէ մասին խնդրաքանակ մը հետեւան
— քով է որ մոռցնի եւ ծաղաւոր մոռցնի եւ անունը,
ընէ, քան մը ընենք, անուն մը ճարենք, — եւ
կ'ընտան, որ անուն մը ունենան, որովհետեւ կը սի
— րան կ'ուրի անոր հետ միայն՝ որ անուն ունին :

Գալույն անոր, ճարտութիւն, անունով մը ներ
— կաշխարհուն շարժապետութեան : ԱՆԱՐ

Ե. Գ. — Անուն չունեցող կը յամբարարէ իր
եզոյանքներուն, ապահովարար իմն զիւ անուն
չունեցողներուն, որ շատ միտաբանի քանակն ա
— րուն : Եւ պիտի քանակներ թնալ չանցնի իմ ա
— րուն, որքան քանակներ լայա անուն չունեցող այլ
եզոյանքներ : Այդ մասին կը զրն զին : Ա.

ԱՅՏԵՆԻՆԻՐ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆ

— Անի որ նոր
հիւրեր ունենանք Ամերիկայէն, — Տիկն Զաւառ
— Եւ Երեսման — Վարդան (Երչուհի), ամառու
— Շ. Վարդան որ զարմակեր կ'ընտանք է Անու
— Շ. Կալիփոսա զպարտական եւ Արշին Մայ Այալը :
Կիտ Մարտիկ եւ արքայ զապարհիցի վերջէ
պիտի սեղանին կ'ընտան եւ Երչուհու, յետոյ պի
տի վերադառնան Գործի ներկայացումներն տալու :
Իրենց կ'ընկերանալ երկուստեք արձանագործ
մը, Զէքեան, որ կ'ուսանի Գործի մէջ :

ՅԱՌԱՎ կ'ընտանք թէ Գ. Ա. Խոնկալեան ան
կողին զանտուն է, կ'ընտան ըլլալով անցած
տարուան հիւանդութիւնը : Այս պատճառով ալ չի
կրնար պատասխանի իրեն ուղղուած նամակն
— րուն : Առաջ տպարանում կը ծաղկեն :

Ատրկա է որ պիտի Զմանի ապացուցանել մեր
պրպտումներով, մտնելով ու խրելով Նարեկեան
խաւարին մէջ ի խնդիր Նարեկացիի ճրագին լոյ -
սին :

Շ.ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Համար Ընկերակցութիւնը Հետեւեալ Իրաւունքներուն ունի —

1) Անհատներու կառավարիչ, կառավարիչ կարողութիւնը արեւելեան իրաւունքներու կառավարչի օրինակ տրամադրութեան համաձայն: Ստանալ անկարգ եւ չարժեք կայուններ ինչպէս նաեւ զրամական նուիրատուութիւններ, կամ ուրիշ ընկերակցութիւններու շահաւորներն է:

2) Ընկերակցութեան նպատակներու գործած զբոսով համար ստորագրած եկամուտները ֆոնտներու գործածութեամբ ըլլալ, եւ այդ ստորագրութեան ընդունել, պահել եւ չափարկել դուստրները օտջ ֆոնտներու տրամադրութեանց համաձայն:

3) Ամէն տեսակի կայուն, շարժական կամ անշարժ, փոխանցել, փոխանակել, վաճառել տալ կամ աշխատել նպատակահարմար տնօրինութիւն ընել:

4) Փոխառութիւնները կնքել, պարտաւորութեանները բացարձակ անել, եւ պարտութիւն վճարել կամ հաշտարարութիւն Ընկերակցութեան պարտութեան եւ պարտաւորութեանց:

5) Ընկերակցութեան Հիմնական նպատակներու իրագործման համար անհրաժեշտ բոլոր գործողութիւնները ստանձնել:

Կերպիւնայ յօդուած երկրորդի (ա), (բ) եւ (գ) ստորագրածանութիւնը մէջ յիշուած Ընկերակցութեան Հիմնական նպատակները բացարձակ անելու անիւրիտի ինչ:

807. Գ. — Այս Ընկերակցութիւնը կազմուած է General Nonprofit Corporation Law տրամադրութեանց համաձայն:

807. Դ. — Ընկերակցութեան գործառնութեան ընդունելու ցարտար պաշտօնատեղիին է Լոս Անջելէս, Բալթիմորիւ:

807. Ե. — Այս Ընկերակցութեան վարչիկները պիտի թաղանայ վեց անձեր: Հետեւեալները տաւելին վեց վարչիկներ (directors) են, որոնք պիտի պաշտօնակարեն մինչեւ իրենց յաջորդին ընտրուին:

Արքաթաղ Սեդրակեան, Ալէք. Փիլիպոս, Արալի Տիգրանեան, Պէլ Դ. Կարաբեան, Մարտիրոս Ե. Փիլոսեան, Հէրրի Բարեան:

807. Զ. — Այս Ընկերակցութեան անդամներուն թիւը եւ իրաւունքները, անդամական թափումները, անոնց իւրաքանչիւրին զուգարհի թիւին իրաւունքները, անդամակոթերը եւ անոնց գահմանքն եղանակը, բոլորը պիտի ղգրուին Ընկերակցութեան կանոնադրին մէջ:

(ՍՏՈՐԱՐՈՒՄԻՆԻՆԻՆԵՐ)
Հասցէ — Armenian Educ. Foundation, 808 So. Vermont Ave. Los Angeles 5, California (U. S. A.):

ՄՏԱՅԱՆՔ

ՌՈՊԵՐԱՆԻ ՔՈՒՆՈՂՈՒՄԸ, որ կեանքն աւար — կանչները Դանիէլ ար Տօկ: Մանչկական պատանեկան մասնաճիւղը թիւ 5—6: Գին 160 ր: Դիւնի զհամադրակցին զբաղակաւոր — Caspar Ipekian, rue Wadi Aboudjemil, 127, Beyrouth (Liban):

603 ՈՍՏՐԱԿԱՆԵՐ Պերլինի արեւելեան չոր — թանկն արեւմտեան չորսը պատասխան են վերին ուսման հիմքերու ընթացքին, համաձայն ամեն իրենցան աղբիւրներու:

« Ե Ա Ռ Ա Ջ » (63)
ԼՐՏԵՍ ԿԿԿԵՐՈՒ ՆԱԳԱՐԱՍԻ ՄԵՋ

(Գրեթ) գերման զնապաւանտում կցորդ ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԵՐ

ԵՐԲ ԵՐԵՒԱՆԵ ԿՈՒՐԱՅ ԴՈՐԱՆԵՆԸ

Նախ խոսեցալ դեմախին: Համաձայնեցալ Անգարա բերելու Դանիէլին, որուն հայրը լաւ հմաները Մանաւորապէս աղագիւր իր վրայ Դոր — Նէլին վարել տալը: Արեւելեան նախարարութեան մէջ ստացաւ հարկ եղած արտօնութիւնը: Կը մտար միայն Բալթիմորիւնները, որ Կիլերոնի հարցէն ի վեր իրաւատնութիւն ունէր խառնուելու Անգարայի պաշտօնատեղին փոխիւթութեան զործին:

Գրեթի եւ զինքի ճնադրին, ընտելով որ անկարգիւր իր այլեւս տանց օգնականին դուռն հանել գործած: Այդ, օգնականը որ տաւարկեցին ինչի: Սկզբունքով մերժած եւ միշտ այլեւս ունեւորը: Զրամական տակ: Այնք զատ, պէտք չունէր ընալ Լիւթանի մը պահելու: Գրեթ ի Կիլերոնի համար ինձնէ կարծաւ ունեւոր: Եւ որ ուսն իր կայմը աղ: Այս ինքնով տացալ նաեւ Քալիֆօրնիաներէ հաւատնութիւնը Դորնէլին համար, զոր չէի տեսած երբեք:

Յուշուրդի վերը եկաւ Դորնէլին: Դացիկ կալարան զիմարտելու զինքը: Աստիւն տպաւորութեան լաւ զէչ եկաւ: Դորնէլ 23 տարեկան, մի —

ԸՆԿԻՐ ԽԱՐԻԿ
ԻՆՏՈՒ ԿԱՐՄԻՐ ՓՈՂԱՅՈՒ ՉԵՍ ԴՈՐԱՆԵՐԸ

Կարացնի (Թուամիա) Փարիզ հասաւ Մար — տէ Տիւրան անունով 11 տարեկան ֆրանսիացի աղբիւրի մը, որ չու ճնած է: Մարտէլ, մայրը եւ աղպականները կորսնցուցած է 1944ին, ուրիշով — ծնունդն ու հետաքննելու եւ Թուամիայի համայն — նախարարութեան վերը, 5 տարեկանին դրոշմը: Երաւունք: Մարտէլի հայրը եւ դուռնէր Փարիզ եւ իմանալով աղկան ուր ըլլաւ, ծրարապէս Կարա — քին խախարութեան մէջըղծ, յաղաղած է զայն բերել տալ Փարիզ:

Մարտէլ աշտանը հասաւ եր շարինէրէն ին — մաղհատով, — սպիտակ շապիկ, կարմիր փոշ — կապ, մուր — մաղաղութ լիւսն: Հայրը զիմարտեց զայն կայարանին մէջ եւ կցուալ անմիջապէս անձնայի: Գրեթ եւ իմարտեցին եւ սկսաւ իստիլ անոր հետ: Ամբողջ վեց տարի համայնարարը զատարակութիւն տաւաքած արջանկը, շորը հարցունակներն պատասխանած անոն, զայն, ռուս — ընէ զգալաւորէն (ընկեր) կսէ ինչ, աշխատէ որ հայրը չկարենայով զիմարտ ըսալ:

Անկէտի, եւ զոր բնիկը չեմ, այլ հայրը, հասկցաւ, զոր միակ հայրիկը:

Սիւնի կայարանին մէջ խառնուցութեան ըն — թացքին, Մարտէլ երեւոյն անորմ արտասանով Սիւնիին անունը (սէնը հայրը Սիւնիին):...

Աստիլն օրը Մարտէլ զարմացաւ, որ ինչ չկալ Քիւրիսի մէջ, բայց հայրը ձնիւնի պէս են — մակ է: Շատ սիրեց ընկերը (բըրտաւան) եւ զմար — լեցաւ: Լուսնով զնդին-նարիկը կեղեւով զաղացա — համ պտուղը, որուն կարծիք ըլլալը ըսին իրեն: Երբ եր փոքրիկ երրորդ — շորը երկրորդ անուս — նուրնէն — պուրկիկը տեսաւ, ընթանք բաց ըր — նալ, — չէր դիտար թէ ինչ բան էր այդ, որովհետեւ անեւ չէր տեսած:

Ու հարցուց հայրիկին

— Եթէ լաւ մարդ ես դուն, ընկեր հայրիկի, ինչու կարծիք փոխալ չես գործածիր... Ընէ նայիլ, դուն ալ տարադրեցիք Սիւնիայի կողմ:

Եւ հարցորդին անկեղծ, որ ինչ ստորա — զարմ է երկու անգամ, — մէկ եր Դորը, մէկ եր ալ որսանցի:

Ու պատմով, թէ Դորըրին մէջ, ամէն ուսա — տան մէջ ժամ զաղաքական զատ կանոնէ (դասն — ռուն մէկ լաւ եղած է ընդհանրապէս, ինչպէս ցոյց կուտայ յիշեալը, եր տեսարակը): Եւ, համարուած համայնարարին մը պէս զիտէր, թէ Բիթթօ Ամերի — կացիներու մարտը են եւ իր պատարաստութիւն ար — լաւէ: Թուամիայի վրայ, Դորնէր թէ ծրարան յարմարն է Նոյակոյնի իրայ, իսկ Բորիսի պատերազմը, զաղեցնենքու (պարտութեանը): արշաւանք էր այսպատարակական զատարակին ղէ: Գիտէր թէ ծրարանարին զաղեցնեն են եւ պատերազմ կուղեն: Ու զիտէր նաեւ, որ Ամե — րիկացիներն ալ պատերազմ կը չիւթեն: Բայց կանչեցինք:

— Գտներազմ պիտի չըլլայ, որովհետեւ մենք Ամերիկացիներին անկի թաղանքին ենք եւ անոնք ենք վրայ յարմարելու բաւարարները պիտի չունենան:

Այր, Մարտէլ, 11 տարեկան հասակին դիտէր այս բոլորը, դիտէր հասակաւոր համայնարարն —

Հաւանակ, խիտ բաց խառնեալ մաղերով երիտա — տար աղկի մը ի լաւ չղոկեղծեց: Մարի երկար խոսակցելու խառնիխառն կ'ըլլէին ղէճեղին վրայ: Կատանելու էր քնադպին եւ անմիջապէս Սօֆիա զրկելու: Էր զինքը վերտալին: Կանխած պիտի ըլլալ — թէ զաղաքական ներութիւնները: Նայաւորած — լաւութիւն մարտը են ու խոտն: Իրեւն ձնորի սեղ — մում, հալու: Թէ մատուրան ծայրին կայեցաւ: Դիւնէր ղորն ղորը էր: Սօֆիայի մէջ իր անցուց — լած փոխակ օրերուն եւ երկարատեւ համարը — օրուս եւ վրայ: Որովհետեւ անհամայն կերպով աղ — զի կը դարձնէ շափապան անհամայն աղը երեւոյթը, իրեն իման երիտաւարը եւ արդուր կազմուածով աղկան իր մօտ:

Դորնէլին ղզեղեցիկ մարմին մը ունէր: Արագ անկարողով մը անկապ զննեց զինքը: Կատար — լալ թիւն մըն էր իր արունկները: Հայկաւոր եր թափափաւորութեան, ուսուրն զինքը ինքնաղը կու տար թէ անբնական մարմին մը ունէր:

Նախ պանդուխտ տաւարկեց զինքը, խոսող ինչնայնպիսով միւր տուրք տարի: Կին թիւնն անաւորութիւնը մը պատարաստած էր: Զայն տեսն — լով, կին ալ զուրկ չարթեց: Լուսարանը դրաւ: Դորնէլին արտաւարակութեան տակ, բայց ան միւր — մեկ ըսելով թէ անկի վերջ պիտի ղզեղեցիկ պիտի ղուս — ուր եւ կեւ: Նայիլ սեղան:

Կարծես անկալ խոս կուտային բերելն այն հարուստիւտ քանոր, զոր կ'արտաւարակէ: Կը խոս — լէր զանդաւանքին, խոսեցին ձայնով մը, բայց մակերեսային քանոր միայն կ'ըլլէր: Զիտացալ բնաւ որ հետաքրքրուան խոսք մը քնէ, ձատ մը

ԴԱՅՈՒՆԵ ԴԱՅՈՒՆ
ՆԵՐՔԱՐԱԾ ԾՈՒՄ (Մ. Նահանգներ) —

Հայ գաղութը կը բաղկանայ 135 ընտանիք, 560 հո — գի: Ար թիւին ճիշդ կէսը նոր սերունդը կը կազ — մէ: Ուր շախիւն մէջ են 25 ընտանիք (85 չղոյիով) այն չոր իրաւունքները, որոնք օտար աղբիւրն — ան չոր անոնցայնպէս են, նաեւ շին սերունդէն 45 անոնց: Գրեթեր Ներքարուէն հասան 22 չղոյ: 1943ին ի Թոր շաղաքէն մեկնան են 15 ան — ճիւղ: (55 անձ): Մեծնորիւրով միայն, դայուրիւն, այս շին սերունդն ընթացքին պակաս — են Նարի, Նոյի:

Տնտեսական տեսակէտով Հայ բնակչութիւնը ու — նի 100 բնակիչ շինքեր, որոնք միջին արթէն են, 15 հարաւ տար: Բնակարանները լաւ կաւաւոր — ան են, երկար, վառարանով, սառցարանով, հեռախօսով եւ հեղափոխով (թէ չի լինի): Ու — նի ին ընտանիք: Արեւմտեանին են — ծայրարան — տէր: Նպարաւաւաւ, սպիտիկ: Նկատուի է զա — ղոր թիւն նոր սերունդին ձեռնկերպութեան պակասը կը զիջ հայրիկներին թղթակցելը: Միշտ շինքն, ձեռնակ մաղերն են գործի վրայ:

Դարուրթ կազմուած է 1910ին, հաւանակը եր անդամակցութիւն տառաստաններութեան, մինչեւ այ — սոր նալ շունի զաղ. որակ է ոչ ալ կուտայ. ա — կուով: Իրեւն քաղաքական կուտակութիւն կա — շ: Թ. Դանիւրիւնէն Կոնիտեն եւ Ս. Երեւանի Յառաջ իմական մասնաճիւղը մը 2: Մ. Դոր ունի շաղէ մասնաճիւղ մը: Արտասանման թիւք չի զարգ: Համայնարարին Կ. պատերազմին քանա — կին միացած 605 անկի երիտաւարներ որոնք մ — ճիւղն մէկ կորուստ ունեցաւ, Եարուրթ Արա — ման: Ներքար զիմարտական ցնոտութեան կան — չած են ծառ 30 երիտաւարներ:

Բու. զիտացած:

Անցեալ Դեկտեմբերին, Մարտէլ, Պուրեթիլ մէջ այցելած է Նոր Դանիւստանի մէկ ցուցան — դէպ եւ տաք զգեստներ հաւաքած է հիւսիսային Դորնայիներուն համար:

Սեկուն օրը, Յունուար 18ին, իր ուսուցիչը ըսած է Մարտէլին

— Բախտաւոր ես որ ծրարան կ'երթաս. ես պիտի ուզէի զու տեղը ըլլալ: Ծրարանարանը լաւ տալիս մարտիկն են:

Մարտէլ տարին «Monoprix» փողովորական վաճառատունը Փոփօլա Սեկունապիտի վրայ: Անոր իրեն համար զննեց իր պարսկիկ մ: Երբ վաճառատունէն դուրս եկաւ, հարցորդը թէ — ո՛ր կը դուռնէին ճնարկուղիմ յալակցութեան խա — նութիւնը: Մարտէլ թերան զարմանքէն բաց ժը — նալ, երբ իրեն ըսին թէ իր տեսածը, բուն իսկ փողովորութիւն յալակցութեան վաճառատուն մը է: Ու բացաղապէս:

— Ա, իրաւ է, ուրեմն ասիկա զաղեցին — ներու յատուկ վաճառատուն մը չէ... Ամէն մէկը կրնայ իր ուսուցիչ զննը այստեղ...

« Ե Ա Ռ Ա Ջ » Ը
ԿԱՐՄԱՆԵՔ ԵՒ ՏԱՐԱՆԵՐԸ

այն խոսքերէն, որոնք ուշադրութեան կը արուեն ու համարանքի հոսանք մը կը ստեղծեն երկու հոգիին միջեւ:

Գործերն յախրացած ու թլոյ լինակ մը ուս — նանք որ շատ ջանաւորացիլ էր: Ապրիլ, խորհէ — ցալ, մարդկային այն արարածը որ դիտէ լաւ ու ցալ, որ սխալներ կը զործէ, եր զգացումները կը մտաւնէ:

Աստիւն իսկ վայրենիանէ Գործերին տեղը — ճնուած մը եղաւ ինձ համար: Եւ նորիկն այսօր, չեմ կրնար պարզել մը զայն բոլորովին հանգչած մէ: Անեղութեամբ մը եղաւ այն նաեւ: Նալկերին հա — մար, որ զատմ էր զայն Սօֆիայի մէջ: Ան վրոշք թէ անողով յախար մը կար իր հանցանք Գործե — լինին եւ Անգարայի աղկան միջեւ:

Այն տառերն, որ, եթէ չհամապատասխա — նէին արտաքին երեւոյթիները, պիտի մեղծէր հա — տաւալ թէ նորն անձն էր: Մասնաւոր զէ՛ղը եր պատասխան էր յանկարծ եւ յառա՛ ընթան այս յն — ղաւորումը: Գաղաղիք մը պիտի մնայ այդ միշտ ինձ համար:

Անգարա հանունուն յախրել օրն իսկ, Գործե — լինի հիւսիսայնաւ: Պատկաւ էր պանդուր, պէտք էր կուրկանում, արպիւրի յօտարի թիւիկ մը ունեցն: Ինն զաղաւ հիւսիսային այցելութեան, բայց Գործերի միշտ նոյն զաղաղիկը լինակը ու — նիք: Եւ զրեթէ բնաւ յիւսեցաւ:

Բաժնի մը օր մը, այցելուով իրեն պանդուրին մէջ, դիտւ էր ըրէ: Սեղանին վրայ կար պարապ տալ մը, որ պարտական էր լաւ զորուտը զը — նաքը զիջ մը:

(Մալ.)

Կ'ուրէ փոխանցել իր կօշիկի կազմածքը,
արհեստաւորի (artisan) տոմսով եւ թնակարան
Դիմել «Յառաձ»ի վարչութեան :

ՕՐԱԳԵՐԻՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6376 — Նոր շրջան Ի-ի 1787

ԽՐԱԳԵՐԻ Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԻՆՁ ՈՒՐԻՇՆԵՐ ԿԸ ԳՈՐԾՆԸ

Երկրասարգութեան, մասնաւորական ուսումնական հաստատութիւններու արտադրութեան մէջ է որ միայն զանազան տարիքի, առկա և ուղարկութեամբ հետեւի օրոտան չարժեքները:

Տարեկան փոխադրութեան ենք այս պարտականութիւնը: Միայն այս պիտի լինենք, նկատելով օրոտան պահանջները:

Գտնողական ենք պահանջները զանազան թիւնը որ կը կարգէին չափաւոր հայ դասակարգները, Գործող են ընդհանրապէս փառաստանի մէջ:

Այսօր պատմութիւնը համարենք մը կը ներկայացնենք անոնք:

Որքան դիտենք, միայն համայնարանական Ուսումնական մէջ կան 55 — 60 ուսանողներ, մեծ մասով Միջին Արեւելքէն:

Անկի բազմաթիւ են շահեկանները: Այսինքն անոնք որ տուն — տուն են եղած, բարձրագոյն վարձարաններ կը յաճախեն, բայց մաս չեն կարգեր համայնարանական Ուսումնական:

Երբեք տեղեկութիւններ կը հաստատարուին այս երկրասարգներու հանրային գործունէութեան մասին:

Անոնք այս խումբերու քաճառուած են, եւ յաճախ կ'երեւան այս կամ այն ճակատին վրայ: Կան հետապնդութեանց անդամներ եւ այսպէս կ'որոտան չէզոքներ:

Արդ, ինչ կը ներկայացնենք անոնք, իբրեւ տարբերութիւն: Ըսենք՝ երբեք չ'ըլլանաւարտուած արտեր կը որ կ'որոտան չէզոքներ որ կատարելութեամբ հանրային կեանքին մէջ:

Անոնք իրենց ուսանողական զգալունները իրենց տար լայն մասնական արտադրութեան հանրային մասնակցութեան: Մասնաւոր որ, չարտեր չ'ըլլանաւարտուած կ'ունեն:

Այս պարտականութիւնները հանդերձ, եւ իբրեւ տարբերութիւն անոնք, կը կարծենք թէ այս երկրին հայ ուսանողները ի վիճակի է կարգ մը աշխատանքներ կատարելու: Այս միայն իր ապագային երեւումով, առկա է իր իսկ օգտին համար:

Օրինակ, անոնք մայր որ չ'ունեն մէջ են համարաւոր ուսանողներու հետ, տեղեկութիւն թէ օտար:

Անոնք տան որ կը տեսնեն բազմաթիւ տարբերութիւններ հարեան երկրներէն — Շվեդիայում, Սուիտի, Լեհաստան, Իրաք, Իրան, Պարսկաստան, Բուլղարի:

Ուսանողական համակցութեան շնորհիւ, անոնք ի վիճակի են մասնաւորապէս ուսումնական — ընդուն, արեւելեան երկրներու նոր սերունդին ծըր-տունները:

Ինչպէս տեղեկները, անոնք այս իրենց փոքր — վարդերուն վարտան լայնքին են: Շատերը կ'ըլլան ան կ'անդամին կեանք վարելու, կամ զարկ տալու իրենց երկրի մշակութիւն:

Կը նշանակէ թէ որքան անկի սերունդ կ'արդ հաստատութիւն անոնք հետ, այնքան օգտակար է, այսօրոտան են մասնաւոր վարտանները:

Օրին. Աշխատանքարանքները առկա էր հայ երկրասարգները Բուլղարիայէ եւ Կովկասէն այս — տեղ կ'ուղարկեն ուսանողներ, լուսնին այնքան լայն աշխատանքները: Նոյնիսկ այսօրոտան թիւն առկա էին: Բայց կը լայնորէն ամուր բարեկամ — թիւնները հաստատուէ: Գտնէ միայն լուսնաւոր, նախապաշարները փառաստան: Եւ վերջապէս պայարար լայնորէ, փոխադարձաբար:

Գտնողական չէ որ թուրք ուսանողները որոշ աշխատանքներ կը զուգնեն այս ճակատին վրայ:

Անոնք ոչ միայն մերձեցողութիւն կը հաստատեն, այլեւ հաստատութիւնները կը տարբեր, ծանօթացնու: Այսօր իրենց երկրի, պատմութիւնը, մշակութիւնը, լայն իսկ ճակատագրական շնորհք մը տեսնող են, որոշ ուղարկուած տարաներու համար իրենց առաջնորդութիւնները:

Միւր ուսանողները են առ հասարակ չ'ըլլանաւարտ երկրասարգութիւններ ինչպէս պիտի տեսնողները կ'ան մասին կամ ծառայուն վրայ:

Նիւթական միջոցներ — Եթէ կարգ եւ աշխատանք չ'ապահովեն, կը կարծենք թէ պիտի երկար ալ կը հարկուեն, ինչպէս ճարտան են որչի համար — դուր գործերու համար:

Հարկ է օգտուել թուրք պատահութիւններէն, որոշեպի կարեւորանք մեր ներկայութիւնը զգացնէ մայն ճակատի վրայ:

ՀՈՒՐԱՅԱԼԻԳ

Թուրքերէն գիրք մը անցաւ ձեռք, — զի — լատի սարան թէ չ'ըլլէ իջ Սիւնիքում: (Խալաթ Զարափաթիկ վարտարք եւ Սիւնիականութիւնը):

Հեղինակին անունը՝ ձեռքում Թեֆթի Աթի — հան, քան մը չէ յայտնի: Բայց հիմաւորապէս է տարաբանին տեսնող — զէ ձեռքում Աթի:

Կը լինէ, չէ՞, Տարափաթիկ ինչպէս իրաւ — կարգ մը մտնողներու մէջ զանազան կուտար երախաները, 1915ին, եւ որ շահաւորակ փոփոխեալ Գեր — լինէ մէջ:

Աշխատանքի մը պիտի ներկայացնէ գրքին բովանդակութիւնը: Կատարող մարտակարգ մը Սիւնիականութեան դէմ:

Կատարուած Թարգմանութեան վրայ, ուշադրութիւնը դարձեւ զգալաւորացնել պարտաւոր մը: Հեղինակին պատմութեան համաձայն, կըր Սուլթան Համիտ կը մորէն Հեղինակին Տուն դար — մնէ Գալատիքում, շտապարք զանազան լուսնի, Հեղինակը կ'ըրտնէ ձեռնորդին վերջին վայրն:

Ինչպէս — կարգաւոր եւ տարաներէն: — Եւ Ռուսիայ մէջ պատմաստուած Հերայ մը, դատարանային աշխատանքներու մասնակցին ձեռնարկին որչի Հերայ մը եւս փանջալով, մեծագոյնար դրամի խնայքով ձեռն անցնողին կարգ մը հայ տեղեկականներ, եւ գտնմէ պատրաստ — ցին այս դատարանային ձեռնարկին:

Հայ տեղեկականները, գիտնալով համ — դերն որ իրենց ազգականները լայ վերադարձու — անորք փոքրուորդին կ'ընդգրկեն մասնակցի՝ ընկնալ լուսնի կ'ունեն մը կը վայելեն, Մեծ Հայաստանի երազէն տարուած, եւ դրամի սիրոյն, յաճմն տան զորով մը այս սիրը:

Մնացեալը զիտէ անշուշտ, բայց թող թուրք հեղինակը ինչ պատմէ:

Եւ Ուրարք օրոտան Սուլթանի մը արարք — արքայական պատմութիւնը, չ'ըլլէ լայն իր մէջ փոխող — ուտած մասնակցութեան դժգոյնին միջոցով պայ — քեցալ: Բնիկ մասնակցին: Բայց վիճակները կ'ըլլէ — փոքր փոքրուած, փանջի Շէյխ լայ Խալաթին հետ շատ կարծ տեսնողներու մը բնութեան ըլլալով, պիտի մը նշանակէ իր (էջ 59—60):

ձեռնարկին Թեֆթի Աթիին կը վկայէ թէ Հեր — աներին միջոցով անտեսուած թուրք վիճակները երբեք չ'ըլլանաւարտ իր քաղաքները եւ պարտարկութիւն կ'արդ ընդ զիտի պատմութիւն:

Անոնք լ. Յ. Կարապետեանի բազմազգի հայապատկերները թիւ. այսին անոնքն այս հանձնար — քով պատմութիւններ, իրենց էջը ընդուն համար զէպի Մալլալով, նոյն ճարտարութիւն:...

ՎԱԼԷ

ՎԱՍՏԱՅԱՆՈՐ ՈՒՍՈՒՑԻՑ ՄԸ ԵՒՄ ՄԵՌԱՆ

Պոլսոյ վերին Թղթարեանց ցաւով կ'իմանանք թէ Յունուար 28ին մեռած է Պ. Պօղոս Պէզազեան, համառուն վարձարանին հիմնադիր — տնօրէնը, որ հիւանդացած էր զիջերէն:

Հանդիսանալով, բազմապատկան ուսուցիչ, 1908ին հիմնեց իր շաղկեր, պարկ իր քաղաքին մը բարձրագոյնով առաջնակարգ ճեմարանի մը: Իր հասցեոյցած աշխատանքները շատեր կարեւոր դէպ — քերու տիրացած են: Փոքրվարական դէմք մըն էր, 73 տարեկան:

Յովհ. Հինգիսեան, Մ. Թորոսեան, Յովնան Փաշալեանցներէ վերջ, առաւելակ արժեքաւոր դէմք մը եւս կ'անհետանայ Պոլսոյ ուսուցչական ապարդեղէն:

ՊԵՏԵՆԱԿԱՆ ՐԱՅՈՒՆ ԳԵՏՐՈՍԵԱՆ Թէհրանի մէջ նուազագոյնէ մը տոտած ըլլալով ի իջ — պատմ Իրանի շէյխ Ռ. Ուրուշը Միւսլիման, պատ — տակալ Նախագահ՝ Իշխանի Շամար Գոյալ — ար, իբրեւ մասնաւոր գնահատութիւն երկուս — տար քաղաքականութեան նուազած է արժանի ընդ ծաղկածան մը: շէյխ Ռ. Ուրուշը ի կերպ: Բարդու — թիւն ալ գնահատական նամակ մը յանձնած է:

ՄԱՆՈՐԱՆ (Բ.) — ՍԻՐԵՐԻՆ 980 (960), տո — ւար 349 (388), գուրիք՝ Գրանք 81.42 (90), — փոխէ 4160, սիրերին 5190, գուրիք՝ ոսկի 3880, տարւոր (20) 20.280, մայլ ոսկի 559 հարաք ֆր.:

Վախեր Եւ Երկարաւոր Մասին

Մ. ՆԱԶԱԳԵՐՈՐԻ ՕՐԱՆԱՆԱՍԻՐ ՆԱԽԱՐԱՐԸ
 ՔՈՒՐԴԻՐԱԿ ԿԻՐՈՒՄԸ

Միայնակ Նահանգներու օրաւաւային նախա — արար, Պ. Ֆինէլթըր յայտարարեալ Բուլղարիա կը ընկի օդատարով եւ այս ճամբորդութեան ընթաց — քին Նահանգներէ է որ այցելէ նաեւ Եւրոպական:

Նախարարին այս ճամբորդութիւնը անգամ մը եւս կ'աղաղակցանէ Մ. Նահանգներուն յարանու — ժամակցութիւնը՝ հարաւ — արեւելեան Եւրոպայի կայսրութեան եւ Եւրոպայի մասին: Կը կարծուի թէ այս զարման յարձակում պիտի կատարուի աղ — քերին ղէմ: Մեծն Բրիտանիա, Ֆրանսա, Բուլ — քար եւ Եւրոպական, անպայտած իտալացիութիւն — քին ունեցած են արդէն ամերիկեան կառավարու — թեան հետ, Եւրոպայի մէջ սարգաւտ խորք — րդային դատարարութեան մասին, զինելով ձեռք առ — անելով միջոցները: Հարցք ընծուած է նաեւ Աս — րիանական դաշինքի խորհուրդի հիւսնադրութեան կողմէ: Թէեւ, Եւրոպական շահաւորակներ այս դաշինքին, սակայն տարախաչ չ'ըլլէ համայն — նախարարներ կողմէն օրոտան դաւաճում, ծախսորէն պիտի տարաբան իր կազմակերպութեան պաշտպա — նորդական ճակատի հարաւային մայրամասը:

Եւրոպայի մասին վախերը կը հիմնուին հետեւեղ կետերու վրայ —

1) Հունգարիայ, Ռումանիոյ եւ Պոլսի միջոցով գիտնողութեան ուժին յարանու յանդուր: (Տես Բ. էջ):

2) Ան իրողութիւնը, թէ յարձակման մը կ'ըր — նայ ձեռնարկուի անոնք ուսումնական քաղաքային միջոցներով:

3) Եւրոպական մէջ տիրող մասնակի տարբ — ր, որ այս տարա իրաւ խորհուրդներէն յանդիլ, ինչ — պիտի կը խորհին Մ. Նահանգներու վարչի ղէմ — քերը: Այսինքն բան մը կ'ընայ պատրաստել ծառա — յիլ Պ. Սիւլթանի արաւելեաններուն, որպէս յար — անակութիւն մը արդարաւոր ունենան: Սոյն ծառայական փոխան իսկ Նահանգական կը դարձնէ, որ ի թէ արաւելեաններ յարձակում մը կը նիւ — թեն, աղ յարձակում տեղի պիտի ունենայ յա — նակալիկ ժողովին առաջ:

Այս պատմութեան տակ Պ. Ֆինէլթըրի Բուլ — քարի այցելութիւնը նշանակալից էր զանոնք դիւ — նախարարական շրջանակները: Թուրքիա ուղար — ան իրողութեան երբեք օգտանալին ուժերու խորհրդի կ'ընտրէ Ռուսիոյ եւ հարաւ-արեւելեան Եւրո — պայի շրջանակներէ մէջ: Իսկ Եւրոպական այցել — ւով, նախարար, տեղին վրայ պիտի կ'ընայ ծա — յանդուր այս երկրի կայսրութեան պիտի զիտ — նայ, թէ իրեն, Եւրոպական իր ինչ կը մտածեն կ'ընտրութեան պատկերով մասին:

Մ. Նահանգները կ'ընդունէ համաձայնութեան մը յանդիլ իրենց Դաշնակցութեան հետ, ի իս — խառնութեան Եւրոպական պատմական վրայ մը զիտ:

Միւսօք չէ տակաւին, թէ ինչ պիտի ըլլայ ընդհանուր ուղեկներ, բայց պատմական անձն — քին ծածկել, թէ Մ. Նահանգները անտարբեր պիտի չ'ընեն, թէ երբեք յարձակում չ'ընտրեն Ռու — քարի միջոցով միայն յաւակալիչ զարման: Այս ալ պիտի անտեսեն, թէ այդպիսի յարձակման մը ետեւը կ'ընդունած պիտի ըլլայ Պ. Սիւլթանը:

Բոլոր այս անցիցներ, կապակցութեան ան — հաւանական իջ թուրք նաեւ պատմականական ճակատի մը կ'ընտրանալութիւնը Եւրոպայի մէջ, Բուլղարիոյ եւ Յունաստանի մասնակցութեան:

Կատարի կոչումներ

Լուրի մը համաձայն, Պ. Սիւլթանը աղա — րաւած է համապատկար Ձիւրապետներուն եւ հիւս — րդակցութեան, թէ այլեւս նոր զինամթերք պիտի չ'ընեն տասնաւ իրէն, եթէ Բուլղարի պատե — րութեմը չ'ուտով չ'ընտրանան: Բուլղարի կ'ընեն, թէ Եւրոպայի կ'ընտրանալ պատուած են կ'ընտրանալի պիտի բոլոր զինամթերքներուն, որոշե յաւակալութեան էին ոչ իրան Գորդային, այլեւ Հնդկաստանի եւ արաւելեան պիտի ձեռնարկներու համար:

Իստիկ թէ Միւս թէ Բուլղար Մուկուտ զարաւ — ան կ'ընտրեն եթէ, կայսրութեան շուրջ խորհր — րդակցութեան համար:

Միւս թէ Միւս թէ Բուլղար Մուկուտ զարաւ — ան կ'ընտրեն եթէ, կայսրութեան շուրջ խորհր — րդակցութեան համար:

Միւս թէ Միւս թէ Բուլղար Մուկուտ զարաւ — ան կ'ընտրեն եթէ, կայսրութեան շուրջ խորհր — րդակցութեան համար:

Միւս թէ Միւս թէ Բուլղար Մուկուտ զարաւ — ան կ'ընտրեն եթէ, կայսրութեան շուրջ խորհր — րդակցութեան համար:

Միւս թէ Միւս թէ Բուլղար Մուկուտ զարաւ — ան կ'ընտրեն եթէ, կայսրութեան շուրջ խորհր — րդակցութեան համար:

Միւս թէ Միւս թէ Բուլղար Մուկուտ զարաւ — ան կ'ընտրեն եթէ, կայսրութեան շուրջ խորհր — րդակցութեան համար:

Միւս թէ Միւս թէ Բուլղար Մուկուտ զարաւ — ան կ'ընտրեն եթէ, կայսրութեան շուրջ խորհր — րդակցութեան համար:

Միւս թէ Միւս թէ Բուլղար Մուկուտ զարաւ — ան կ'ընտրեն եթէ, կայսրութեան շուրջ խորհր — րդակցութեան համար:

Միւս թէ Միւս թէ Բուլղար Մուկուտ զարաւ — ան կ'ընտրեն եթէ, կայսրութեան շուրջ խորհր — րդակցութեան համար:

Աշխատանքը կը գնահատուի

ՅԱՅՈՒՆԻ ԳԱՆԱՌՈՒՆ

ՎԱՅՈՒՐԱԼԻ ԵՆԱԿՈՍՐ

« Մանուկներու Օրդումն տնտեսապատրաստութեան առթիւ, փոքրիկ աղջ մը Վնասաւորի մէջ կապուած խաչի կողմէ՛ր, կը բաւէ, որ կրնայի՞ր մեծագոյն արագ լցուել հոծ բազմութեամբ մը: Գաղութիւնը ներկայ էր, շատ քիչ բացատրութեամբ: »

Հանգէտը կը սկսէր, բարձրագոյն դասարանի աշակերտներուն կողմէ՛ր անպատշաճա՛ռ զանկանք մը արձան յաղորդ, ներկան բնական, որ մեծա՛ն պէս կը խաղաղմա՛տէ հանդիսատեսները: »

Յետոյ ամբողջ երկու ժամ, իմ երեքը, արքա՛ն, մարտուկներն, իմ բական պար, երբ ու արտա՛ն տնտեսութեան իրարու կը յաճողէին բարձրագոյն տարիւ: Փոքրէկ դեմաւորապաները՝ եօթնամասունէ տակէն, կըտար հետ քրցումի կ'աճէին: Զէ՛ր, որ բռնէր շատ մօտիկ, սեղանի մը շուրջ, ներկանքն՝ բնականա՛ռ մասնաւոր յանձնախումբ մը: (Տե՛րիք Փիլաֆճեան, Գ. Գ. Մ. Մանուկներն (Ս. Ք. Քիշիկ) Արտիստներն, Ստանդանան) զիրենք կը քի՛տէ, եւ որոնք սուսա՛ն որդուան է կ'ախուսէ՛ն իրենց մրցանակ ստանալու հարցը... Ետարի՛ն, տարիներէ ի վեր ամսականցած են մանկական հանգէտներու զեղարկութեամբային բաժնիքն, եւ հայրերէի մէջ ըլլած են մեծ յաղաղութեամբներն եւ զորքէ՛ր լուսնի բնօր կ'աշխատէ՛ր: »

Կ'արտասանեն, կ'երգեն՝ մէկը միւսէն յաղորդ, խաղաղութեամբ, յաւերժ յերկանքը, որոնք իրենց զոհանակութիւնը կ'արտայայտեն շրմ ծափով: »

Ետարան մը բնականաբար յայտնեան յանձնախումբը: Դո՛ւտար է ընտրութիւնը: Ինչպէ՛ս ի՞նչ չ'աշխատէ, մասնաւոր 6-8 տարեկան շարժանք՝ ներսէն, որոնք բռնէր շուրջ հասարակութեան՝ ինքնա՛ն ժպտա՛ն, կ'արտա՛ն աշխարհը կը պայանէ իրենց չ'աշխատէ... մրցանակէն է: Բնականա՛ռ վեցի, ինչ՝ պէս որդուան է, կ'ուսանէ ինքնինքն տասնէն՝ չ'ինք հոգիէ: Ետարի՛ն կ'ուզէ, բայց ո՛ր մէկը: Աղբար ըլլաւոր համար պէտք է շարի ըլլոր ա՛ն տնտեսութեան նկարագր: Նման ճեմա՛ր... »

Շատ յաղորդ էր բոլորովին փոքրերուն բաժնիքը, որուն համար շնոր չէր ինչպէս մը երկուստարը երեքուկէն, Տիկնի կ'ախուսէ՛ր: »

Կ'աղաղը պապայի զատու ժամն է: Երկու փոքրիկ պատշաճաւորներն կը դիմաւորեն զիրեք: Անոնք ու պարով կ'աւանդուին զէպի բն՝ որ կը յորդի երկնանքով: Ենք՝ ծնունդէն, շատ յոյժան է, կը պատմէ թէ Հայաստանի կուզայ Քրիստիոյ ծնա՛րով, թէ Քրիստիոսը առա՛ն յայտնական են իր բոլոր ունեցոյնը, խլած են նոյնիսկ իր ձեռքի անպատշաճ... եւ ինք, տխուր ու տրտման կ'որոտան աշակեր մը կ'ընկնայ, շարժանակ է իր ծնա՛րն: Բարեխաղաղար կ'ընտրուի հանդիսով, հանդիսով է Կապուոյ խաչի Տիկնիներուն՝ որոնք ինքն ար՛ւստ են շատ մը նուէրներ, բաժնիքու համար իրենց պէս Հայ պարզը սիրող՝ ինչո՛ք ու աշխատանք պարկէնքուն: »

Գաղութը ժամ դադար: Ներկաներու ներդրա՛ն միտ, խաղաղութեամբ խաղաղութեան տակ կը ձգեն, եւ հարկեր երեսունէ տակէն մասնէր եւ աղկիկներն աղաղութէն ճառողներ, իրարու հաղորդին իրենց մանկական տպաւորութիւնները, երբեք ցոյց տան իրենց ծնողներուն, իրենց ստացած նուէրները: Տիկնի ժամկոտիկանի կողմէ՛ր նուէրուան ախօ՛ն

ՄԱՐԱԼԵՒ, 21 Յունուար — Մայր, Մարտի-ի արտաբանութեան Վայաղորդի « Փաթեթում »-ի սրահին մէջ տեղի ունեցան Հայկական մայրկերէի հանդէսը: Բացա՛րը կ'աւանդուէր ՎՄարտիկէ՛ն — զգով է « Մարտիկը աղա՛ն ծով, որոնք ունիշորդեցան յոսկիսը: Ապա օրտան նախաբանը, Գ. Ե. — ղեկէ կ'ստանան կարգադր զարա՛ն ճառ մը, որմէ տեղեկացանք թէ մայրկերը կը տե՛ն 7 տարէի է վեր: Ճնորձաբեր հաղաթանութիւնը արտադրին փարած էր մայրկերին եւ անհրաժեշտ է որ մանէն թաղեցի զարգով հանդիսանայ: Այս՝ միացեալ խաղաղութեան կը հաշուեն ժամաւորապէս 85 ընտանիք, որոնք մէջ ընկնէր առեւտրականներ, առ՛հն հետաւորներն ու բաւոտներն, ինչպէ՛ս նաեւ զոչ բաժնի (Կապուոյ եւ Կարթիկ): »

Ուսուցիչը Գ. Տ. Փիլանեսին, որուն զնա՛ն աշակերտները պէտք է վերջի մը աչքերէն, թէ փողովներու եւ թէ հանդէսներու առնէ, կը պաշտօնոր աշակերտներու նուազման մասին: Ար՛ւսար արագա՛ն: »

Գանի մը երգիքի եւ արտասանութիւնների վերջ, Գ. Տ. Փիլանեսին ամփոփ հաւորով որ զնա՛ն զաւանթա թէ զարդը զուրկ է կանոնաւոր դրասնա՛ն — նտարաններէ եւ թիւարկեց լրացնիլ նաեւ այդ պակասը: Աշակերտները նոյնէ իրենց երգե-

մը թերթանու աճողի կը դուրսի: Գ. Վ. Սպէնթ-ի հետեւին Գ. Միշէլ, Տիկնիներ ժամկոտն են Անանիան 500ական Փրանք: Մրցակցութիւն կը տեղեկուի Գ. Պ. Մարթիկ, Մարգի Սեւանի, Գ. Պարիպանի, Սեպապանի, Ճերմանիներն եւ ուրիշներու միջեւ: Այս տարի եւս կը շահէ Գ. Մարգի Սեւանի եւ կը նուէրէ հաղաթ Փրանք: Գ. Փիլաթանի որ յայտնիք մասնակցի էր ա՛ն — ճառը, կը հարուիր Գ. Մարթիկի հետ Հայ — ուրուս դրացա՛նք դուստր՝ որուն միայն կ'աշխատէ 500 Փրանք նուէր մը՝ ընդհ. դուստրը հասցնելով 21.600 Փրանքի: »

Մանկական բաժնիք վերջացած է: Կը մեկնին բոլորովին փոքրիկը, եւ կը սկսին բուն խնդրե՛նք ու պարահանդէսը: »

Կրեպոյի Կապուոյ-Պաշէր՝ յորդուովն ինքնա՛ն — յատուկ ձեւով կը տե՛ն մանուկներու Օրը: Զ որ դուստրութեան իր զանազան բաժնիներով կը զոհանքի մեծ ու պղծին: »

Ոչինչ խախտի կը ձգուի: Ամփոփը առաջ կը սկսի հանդէսի զեղարկութեան բաժնի պատ — բաստութիւնը: Օրդուով, շարժանքով աղա՛նք, փորձերէն վերադարձին իրենց ոգեւորութեան, խաղաղութեան խաղաղութեան կ'ընեն նաեւ մայրկերներ, իրենց հանդէսը դարձնելով իրապա՛ն փողովորական: Անոնք զարմ յանկական հոգիով, պատ մը փայտան, զեղարկացան կ'աղա՛ր կը հան — դիսանան... Ուս. տարին մէկ անգամ Կրեպոյի Կապուոյ-Պաշէր (շատ քիչ բացատրութեամբ), ժողովա՛ն

բով, եւ արտասանութիւններով խաղաղութեան խաղաղութեանները: Բոլորն այլ ալ արտած էին իրենց արտասանութիւնները: »

Յետեւն հաղաթանութեան խաղա՛նք: Գ. Ան — տիկ Աշեան, ղեւտով մայրկերի լցուել օտա՛նը — մասնա՛ռ խաղաղութեան, ինչո՛նք կ'ըզող — զաղող հաղաթանութեան զոհողութիւնները եւ վստա՛ն — հաղաթ թէ զրաւեցեալ-նտարաններու խնդրն ալ պիտի կարգադրուի, շնորհիւ թաղեցիներու առա՛նաճանկութեան: »

Այս տարիէն յայտնեց նաեւ թէ տեղացիներն ալ կը դնանահան մեր մայրկերը: »

Աճողութ մը դրացա՛նք 21.010 Փրանք: Առա՛ն — ցէլը բերեւ նուէր տապա՛նք ծառ մը, որուն պա՛ն բուսակութիւնը լիցայ տառելի: »

Հանդէսի վերջին ժամանակ իրենց ժառանգութեան թերթի բնօրի զարդին աշակերտուէ՛ր Արեւուկներ, ուրիշ զանի մը ընկերակիներու հետ, Հայկական պարով պարելով: Բոլորն այլ յաղորդ էին, շնորհիւ խմբակցութեան Օր: Մարթի Աշեանի: »

« Անու՛ն չի մէկ տեսնարը ներկայացուեցա՛ն խմբակցութեան Օր: Այլի Յարութիւններն առա՛ն ներդրեցան: Անոնք զերբ կատարեց Սիլիա Ետարիներն: Փոքրիկները Մասիա Ետարիներն եւ Փիլանես Փիլանեսար պարերէն երկու Գովկանեսին պարեր, որոնք կրկնուեցան հանդիսականներու խաղա՛նքով: »

Հաղաթանութեան կողմէ՛ր պտուղ եւ զրեւն — կան պարիքա՛նք բաժնուեցա՛ն մանուկներուն: »

Հանդիսականները ցրուեցան զո՛հ տրամա՛ն դրութեամբ: »

Ամբողջ

լով զանազան մէկներ, մէկ արագի մէջ, ի մի կու գան Հայկական անուշ միջուրտի մը մէջ՝ Հայ — կական հաղաղութն տե՛նելու: Նախ իբրեւ հանդիսատես, թեյտ կամայ կամայ մարտաբուլով մը — նուէրներն խաղաղութեան խնդրէ՛նք, ժողովով պատշաճութեան կանգնեցա՛ն անորոշա՛ն կը միջուր, պատ մը իրենց ալ մանկացած՝ կ'երգեն, կը պարեն, կը զուարճանան, ժողովով նոյնիսկ մեկնուա՛ն ի ժամը: »

Սպասարկող ընկերակիները յոյժան են, բայց ղեկերը կը ճառադասին: Զէ՛ր որ մեր անմահն, սքանչելի փողովորէ՛ր, անգամ մը եւս, վհանա՛ն — շարիք ցոյց տուա՛ն իր զնա՛նաճանքը՝ Հայ կնոյ կատարած հանրային աշխատանքին: Կարեն չէ ուրիշ կրպակով ըստարան, պարզ մաղաղ տոմարի դրացա՛նք ղեկի թէ տակէն, ստանց մաղաղ տոմարի դրացա՛նք տոմար մը թաղեցի մէջ հաղաթի հանդիսով: Օրը Ետարիներն նկարի ունեցան, որ այդ դուստրն մէջ չկայ մէկ՝ անխիթը տեղադրուած հարուստ: »

ԱՐԱՄԱՆՈՍ ՍՈՒՆԵԱՆ

ԱՆՆԱՆ ԱՐԿԱՆՏԻՐ

Ա. — Լսեցի որ անեղ չ'ուսող է: Բ. — Բայց դեռ ապագով մէկ տարի կ'եսնք ունի: Ա. — Վստահ ես: Բ. — Շատ վստահ: Զորս թիւիկ կանչեցինք, եւ ամէն մէկը բռա՛ն որ դեռ երեք ամիս կրիայ աղբիւր... »

« ՅԱՄԱՆԱՅԻ ԹԵՐԹՈՐՈՐ (64)

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՋ

(Գրեց՝ զեքանմ զնպատասխան կցորդ ՄՈՅՏԻՄ)

ԵՐԲ ԵՐԵՆԱՆ ԿՈՒՐԳԱՆ ԳՈՐԴԵՆԻՄ

Արեւոյ տակէ՛ր կուզային Գորնիկի թոյլ ու զգալագոյնը վիճակները: Խնդրէր հաղորդեցի զեքանմ ինձովը թիւիկին: »

Երկրորդ անգամ ըլլալով կը կամեցի հակա՛ն — ուղի վարուեցա՛ն եւ տակիցի որ ձգէ պարծնող եւ բարեկամի որ առա՛նք մնայ: Արդարեւ, այդ չի — տակն վիճակով չէր կրնար պարծնողը մնալ ա՛ն — խնամ: »

Տան աղջկան պէս արտաբանան Գորնիկին հետ, բայց ան զգի՛մա՛ն ու նոյնիկ երբեմն թոյլ թիւ կըսուէ՛ր որ տուտարի, իտրեցեպի իւրովի եւ արդարացողի զինքը տառապանքի էրին մօտ: »

Տարբ. որ վերջ, առողջացա՛ն եւ առաջին ան — գամ ըլլալով քրտանակի կեա՛ն: Անպիտան եւ փրանական մա՛տուէն կ'առնորդ տուի որ Բարբ — տանէ: Բայց, քաջի քանի մը դիւստրը, մեծ խիճէ մը ցոյց չ'ուսուա՛ն ալ իր աշխատութեան մէջ, մանկ — րեային եւ սխալներով լցուել էր իր ըրած դարձ — եր: Եւ սակայն լիզուական մեծ հմտութիւն մը ունէր: »

Հեղափոխե՛ն աշխի որոշ դադարեալ մը կ'աղաղէր

իր մասին: Ոչ միայն Գորնիկին չէր օգնէր ինձի, այլ նորի ինչ բն ուն էր: Ինձ մը իր օրի սակայն: Եւ ուղա՛ն էի, արտասանութիւնը առած էի որպիսիս: »

Հետեւաբար իրաւունք չունէի զանպատելու: Շեղելով իմ տղորդական ճամբէս, ծանր իմալ մը զորքեմէն եւ վարկեցա՛ն հաստատանքներու արտաբանական հետեւաճիւններուն: Արդարեւ, կատարելագոյն առողջարարայ թէ նուազարար չ'ըր կը չէր ընդր ան երբեք ինձի օգտակար ըլլա՛ն: Համարե՛ն, եւ սակայն շարժանակի վստահիլ իր — ինք, կը ճանախէն պար զուրս քալելու յոյժով: Չ'ապա՛ն, ծանր մայրուցի էրին ինձ զորքեմ ծանուկ երեսակները: Ի վերջոյ, մը միայն կիկիւրն ինձ — ղերն էր որ պա՛նցէր Գորնիկին: »

Ետարթէ՛ն եւ ի վեր արդէն Գորնիկին կ'աշխատուէր զբանանկական եւ մայրը միշտ նոյնեան ալ — տուտ էր, ու ինքն ալ նոյնեան թափփեց: »

Օր մը երբ առաւելի էր միշտ քարտուարա՛ն — չիկն էր, պատմութ տակի իրեն, խաղաղութեան — թեմա՛ն Գորնիկին տանի վարապաղարայ մը: Գորնիկին հակապա՛ն անկանակ, թէ այդ ծուղա՛ն կին թիւրք եւ քաւած էի: Գնաց վարապաղարա՛ն — ինք ըրէր վերադարձա՛ն, ուրիշ կին մը եղած էր: Առաջին անգամ ըլլալով առողջարարայ որ սիրուն էր: Այդ օրէն սխալա՛ն շատ աշակի կատարութիւն տուա՛ն իր արգելապարի: »

Բայց իր կայակ ինձի, ղերն չ'անդադանա՛ն համարակալած ըլլալու համար եւ երկար տանէ ղերն ըրա՛ն ինձի հետ: »

Անիշ վերջ, ուրիշ տեսակ ծանր իմայինի դոր — մեցի, պարտաւոր է՛ն հետաքրքրուել Գորնիկի բարեկամութիւններով: »

Գիտի՛նք թէ յարաբերութեան հաստատած են երկու օգնականութիւններ: Հետ, բայց այդ հարցը լուծեցի միանգամ ընդմիջում ընելով եւ ինձի թէ ոչ մէկ իրաւունք ունէի իր: Թանձա՛նական կանգնել վրայ: »

Այս տեսակէտը ներկի է պարզ վտանաւանքի մը համար, բայց ոչ այն անձին, որ կիկիւրնի զարդները ունի իր դրամարկիլին մէջ: Կը խոս — տովանիմ, թէ դեռ նոր անդադարա՛նք այդ տարբերութեան: »

Յետոյ Գորնիկին ձեցք բարեկամիս տուեց եւ յարկաբանի մը վարձեք քաղաղութն մէջ, ինչպէ՛ս տղորդութիւն է ընել: Անպարայն մէջ: »

Այնուհետ, ուշադրութեան շարժուցի թէ տեղա՛նական զնապատեան պատշտանքներէն մէկն ալ նորի տուեց իր ընակելու: Շատ ինչպէ՛ր զորք էր իմ կողմէն, կ'ըրուէիմ: Մտնը պատասխանատուա՛ն — թեմա՛ն զորք մը յանձնեցի վերջ մէկուն, պէտք է նախ ապագով ըլլա՛ն թէ արժանի է այդ զորքին: »

Անիշ վերջ, շատ տանիցէ միտք, յստակա՛ն — ղին տեսնուի: Համար թէ ինչով յայտարար էի: Վերջին միայն մէկ ալ զուսա՛ն յար իտրեկէ վերջ: Գորնիկին ինձի արտաճը միայն միայն կը նետէր միշտ դրամանկարայ աշխատանք պատշտա՛ն: Օր մը իր փրանկի վերջ եւս մէկին: Նուէրն եւ ցոյց տրա՛ն, զան ինչ որ կը պահանջէր պարեկանութիւն ու նոր — ուրքը: Կ'իկիւրն թէ ներքեւ գիտ ալ զիւրը: Թուէ՛ր էլուս, այնպէ՛ս իր տակէնէ կ'աղաղեցինք փե՛շք: Գորնի մը օտն թիւիկին պատշտած երկարութեամբ մը: »

(Ետը)

1951-ին ՎԱՏԵՐԱԶՄ պիտի չըլլայ, մարաջախտ
Մոնթկոմբրիի նախատեսութեանց համաձայն :
Զօր. Այդրհատուբք եւս նոյն կարծիքն ունի :

Ցեղապանութիւնը
եւ հայկական ջարդերը

Մուսին, զաւարկ ձգելով հեռացող կիններու թիւը
 Դեժ է»։ Թիւք մե՛ծ է։ Այսինքն՝ քանի՞ հազի :

Իրականացնել ամբողջական լիարժեք կապիտալիզացիայի և արդյունաբերական համակարգի մոնիթինգի աշխատանքները:

Աստղմէ գառ իբրեւ յաւելուած տուինք ի -
րին: Առաւանի ջարդին մօտի մանրամասնեալ
Քիւնտրոյ, քաղղիւյ Արշակունչի Քեղդիի զբքէն,
և Հայ բողոքականներու տեղեկագրողէ եւ մաս -
նաւորապէս Քաղմաննելոյ երեսփոխան Յակոբ
Նալիկեանի պատշաճաբան թայց գաղտնի մնացած
տեղեկագիրը մտադրապէս:

Համար յանձնել պարզ ճշմարտութիւն մը, — եւ —
սակաւ երեւոյթի մը, մասնաւոր երեւոյթի մը,
սահմանափակ երեւոյթի մը ընդհանրացումը սը-
տել է: Դիտարկելով

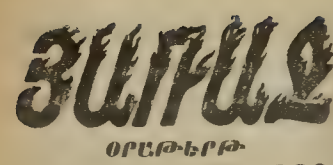

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

6047, 1181, 87

Ո՛ր է պատահականություն
համախառնադին շագնապին

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱԲՈՒՆ ԱՆՍԱՐԱՐԷ ՆՈՐԻՔ
 ԿԱՄԲԱՏԱՆԷ Խ. ՄՐՈՒՆԻՆԷՆ — ՄԱՍՅԱՌԻԱ
 ՈՒՐԻՆ 4.500.000 ՋԵՆԵՒԱՌՈՒՐ, ԻՐ ՊԻՐԱՆԵՆԵՆԵՐԸ
 600.000, ՓԻՆԱՆԱԿ 273 ԱՂԱՍԻՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6378-Նոր շրջան թիւ 1789

Խմբագիր Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՒՐԸ

ՊԱՇՏՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ԳՕՏԻՆ

Այլևս տարակուս չկայ թէ Առյուծեանի գե-
 նակները կէս ճամբան արդէ չման, ապառովե-
 լու ճամբար արեւմտեան աշխարհին պաշտպանու-
 թիւնը։
 Սուրբուշտ շատ բաներ գտարին կը պահեն։
 Բայց ինչ որ էր խօստի և կը դուրս օրը օրին
 մեկնութեան ի կարգորէր։
 Կարծի դնէին անքին, մէկտ յոյն չարաշուք
 լուրերէն զինուորական թէ քաղաքական ճակա-
 տին լրջալ։ Թանձի ևս աստուածայն մշտէ՝ վերէն
 վար։

Իսկ աղբին մամուլը, անթիւր և բազմաթիւ
 պատասխանատու անձեր յանձնեալ և ճոխացեալ
 մանրամասնութիւններ կը հրատարակեն օրն
 ու ճիւղը, վերադիման և ուրիշ պատասխանութեանց
 մասին։

Սովորական տեղեկութեանց հետ, յաճախ
 զարմանալիս զարդարեալ կը հաղորդակին իր
 զինվոր, զինուորական զեղաբանութեան և ու-
 ռին խաղաղական ձեռնարկներու մասին։

Այս տեսակէտէն ալ միշտ խորհրդաւոր դիմե-
 թք քունան է Խ. Միւրեքիւնը։ Հաղաւթեղ է լսել
 որ եւ յայտնութիւն՝ իր դէն ու դրանի և ուրիշ
 պատմութիւններու մասին։

Ե Միւրեքիւնը իր իշխանութեան ընթացքին, ըսին
 ճանդիկաւոր առիթով մը ևս կերան։ Ուրիշ ու մէկ
 վաճառական և լրացուցիչ տեղեկութիւններ։

Միւրեքիւնը առիթն, ոչ միայն պարբերաբար
 շնորհակալ լուրեր կը հրատարակեն լրատուի մար-
 ձիկ, ինչպէս նախադասութիւն զարգացի փոր-
 ձիւր կը կատարուին։ Ու աղբիւնը, զեղաբանու-
 թեան մասին ալ կը խօստի հրապարակու։

Կը թուի թէ այս ալ տեսակ մը մանկալար —
 մուրեքիւն է, միայնքուր։ Միայն աղբիւնը և հակա-
 ուղիւրդ յարգածքի հրապարակ։ Համար։

Այս զեղաբանական աշխատանքին հետ, ըս-
 թեալիս լրատու կը տարբեր վերադիմանը, բարձր
 զանգեղիք երկիրներուն մէջ։

Տեղադրական զործնութեան լրտուած են մեծ
 ու փոքր, լարելով իրենց բոլոր ուժերը՝ նոյն իսկ
 անտեր որ անգամ չեն Առյուծեանի զանգեղիք։

Ե. աշխատակի երկու նոր ձեռնարկներ, որոնք
 առջամ ալ են կապաղապանքին թէ զինվորականը
 որդուած են ամուր ցանց մը հաստատել Առյուծ-
 ուսանին Միւրեքիւնական։

Ինչ որ վիճելի արդի մը կը համարուէր երէկ,
 իրականութեան է արդէ։ Մարդիկ մէկ, Ամերի-
 կացիներու արտադրութեան տակ դրուած են
 անտեր որ անգամ չեն Առյուծեանի զանգեղիք։
 Ե. աշխատակի երկու նոր ձեռնարկներ, որոնք
 առջամ ալ են կապաղապանքին թէ զինվորականը
 որդուած են ամուր ցանց մը հաստատել Առյուծ-
 ուսանին Միւրեքիւնական։

Միւս կողմէ, Միւրեքիւնականի անդրաւարտուն
 հրամանատարները և զինական պատյոններ կը կա-
 տարեն Մոսկուա և Միւրեքի Արեւելք մէկ, ինչ
 մասնադրութեամբ, — առջամական զինքեր պաշտա-
 վել։

Այդ շրջանին մէկ, իրենց զինաւոր յինարան
 Թուրքիայէ է, որուն պաշտպանութիւնն ստանձնած
 են ինչու այսպէս ինչպէս Խ. Միւրեքիւնը լրտն 25
 տարի։

Ամէն ապահովութեան ներքնելու համար Ան-
 ցարակին, անգլիական երկրանի իշխանութիւններ
 Հաւանած են որ թիւքական տորիլին ալ մասնակցի
 Միւրեքիւնականի առջամադրութեան, փետր. 12ին։

Բայց ինչպէս Թուրքիան միշտ աւելին կը պա-
 ճանքէ հանգստեան համար, Դաշնակցիներն
 ալ չեն դաժնաբար կարծուի։ Կոչուել զինքեր գրաւել
 նաեւ հարեան երկիրներուն, մասնաւորապէս Ար-
 բանանի և Մուրեքի մէջ։

Այդ առաւարտութեան մը որ շարունակ պարտո-
 ներ կը կատարէ Միւրեքի Արեւելքը բրտատակն
 ուժերուն հրամանատարը, ցոր. Բալալըրժեւ։

Ու այդ քաղաքներ խաղաղարկու համար է որ
 ցոյցներ կը սարգուն Միւրեքի Արեւելքէ մէկ ալ, ինչ-
 պէս եւրոպական ցամաքներ վրայ։ Միւրեքի ներքն-
 յոնելով միւրեքին արդիւնէն։

Այս անցուղաւոր — երկու հակադաս ու —
 ժերուր այս յարեան մըցակցութիւնն անուշտ
 խորհրդածութիւնն արարեալ է նաեւ հակադաս
 տեսակէտով։ Յանուն ապահովութեան և ինքնա-
 պաշտպանութեան։

**Հայկական արտադրանակներու
 Փառիկի մէջ**

Փարիզի մէջ, այս տարուան ընթացքին հայ —
 կական ցուցանալիս մը արտերուն նպատակով
 հրաւեր եղած էր մասնագէտ և ձեռնարկ տնտե-
 ւորութեանց, երեւադրի զինքեր, Գ. Նուրեան
 Ֆրէնկիանի ընտաղաւորը։

Ինչպէս էին կուրսի պարտանի զարգը —
 ուստան Թանգարանին անօրէն Գ. Ժաք Էրէնը,
 Գարգալաւորի և Նիշտարանի նախկին ղեկավար Գ.
 Ժամ Գոմիւնը, Նիւրեքի նախադարձութեան պատուա-
 կալ տօնօրէն Գ. Ալլէրի Լուվէլ, Հանդարին կըթու-
 թեան և պիտական Թանգարաններու ընդհ. քա-
 տուար Գ. Անյոն Բալթ, Ֆրանսայի Աղք. Մա-
 նակադարանին պարտական ձեռնարկներուն ճիւ-
 ղէն Գ. Սալաւարէն, Գ. Միւրեքի և Հայ ու օ-
 տար խաղաղութիւն հաղաւթներ, ինչպէս նաեւ. Փը-
 ռանական անթիւնը, Գ. Փէր Լալիք։

Ձեռնարկներ նախապէս Գ. Ֆրէնկիանի խաղա-
 րէն թէ չալի. արտաւար արտաւարապէս չեն —
 կապաղանու համար միջազգային ղեկարգներուն,
 ծրարաւոր են Հայկական միադուն Թանգարանի մը
 հաստատել Փարիզի մէջ։ Այս նպատակով մասնա-
 ւոր չենք մը պիտի դնուի որուն համար արդէն մէկ
 հոգի այն միւրեքի Գ. Ժամարն է։ Բայց որովհե-
 ՛նք ևս ձեռնարկը Ժամարին կը կատարէ, որո-
 շան են անապարհի, ներկայացնելու համար Արեւ-
 լելքի ամենալին զբիտոնեայ և քաղաքակրթ-
 ալիւն արտերուն։

Եթէ մասնաւոր չէրք պատրաստ ըլլալ, ու
 բրտուած է հայկական արտաւարանները բանու
 ամենին ուղջ յառաջիկայ յոյնքերին, ամսամասով
 չենք մը մէջ։ Գ. Ա. Չաքրեան աստղադիւք Սոր-
 պոնի չենք որ ընդունուցան։ Հարկաւոր դիմու-
 ր կը կատարէ խաղաղութիւնը։

Որովհետեւ, ինչորիւր քաղաքի նախադարձութիւն-
 նը Տիկին Վէնան Սթրիտի և Կապաղաւորութիւնը՝
 Ֆրանսայի կըթական և ղեկարգութեան նախարար —

Դիմում կատարուած է արտաւարմանի պատ-
 կան մարմիններուն, որպէսզի քաղաքին։ Փարիզի
 խորհրդային ղեկաւարտութեան ալ խոստացած է օ-
 մանդակին այս դրոյին։

Բաղամարին հայ և օտար Նազէտներ պատ-
 րաստ են իրենց ունեցած հայկական ձեռնութիւններ
 արտադրելուն։ որոնց կաղաքին Գ. Գալուստ Կիւ-
 պէնկան և նախկին ղեկավար Գ. Ժամ Գոմիւնը։
 Դիմում պիտի կատարուի նաեւ Երուսաղէմի և
 Միւրեքիանի ղեկարգութեան։

Այս առթիւ կազմուած է մասնաւոր յանձնա-
 ւորակ մը։

Հայ ղեկարգութեան Թանգարանը բաց է հինգ
 օրու մէկ փեր. Փարիզի Հայոց հիդիդիքին մէջ։ Ունի
 իր կանոնադիրը, հայերէն և Ֆրանսերէն — ՏՈՐԲ

83 ԱՂԻՄԻ ՄԻՍԻՆԻԱ — աւելի քան հինգ հա-
 րեր չողի վերադարձուցան ինչ Երբէ մէկ, իր —
 ինչ Էնտեսակը ծանր արկուն է մը։ Աւստամայ
 կամուրէ մը փյաւ փողոց նետելով կատարուածը,
 որ ինչ Երբէն ճամբար կ'արմ կը բազմաթիւ բան-
 ուղիներով։ Նախ փայլաւորութիւնը դնէին ելաւ, իր
 ետեւէն քաղելով հինգ — վեց վաղեմներ։ Միւրեքին
 ինչ իր փայլ քաղաքը քանի մը անգամ, փողոցին
 մէջ, մինչեւ եօթը մէքիւր տեղին, մինչ վաղեմները
 կ'աւելնալուէն իրարու վրայ։ Անկաղելի է նեւ-
 րալիք արկանաւեցներուն խուճակը, երկաթի
 կոյտերու տակ Թաղաւոր միւրաւորներուն ճնդիւք-
 րէ։ Տեսներ մեծան կոխտոնելով, ուրիշներ՝ պա-
 տուհաններէն վար նետուելով։

ԱՂԻՄԻՄԻ ՆԻՍԻՆԻԱ. փողոցի 208ի դէմ 308 մա-
 յու մըթեք պահպանողութեան պարտականքը
 բանաւոր՝ պողոցային հարմարաւորութեան աղ-
 ջալացման մասին։ Ուրեմն վերնապահ քուլա-
 րուած կ'ըլլայ աղայնացման օրէնքը, որուն հա-
 մաճանք փետրուար 15ին պիտի պիտական սփա-
 կանութիւն կը դառնան 92 հակա միաւարաւոր —
 ծրարներ։ Չորիքի այս առթիւ ալ բուռն ճամ մը
 խաղաւթ, ինչպէս արդիւն կ'ուրիշով աղայնացու-
 րէ մը ղիտիկ տալով թէ քուլաւորութեան օրէնքը պի-
 տի ջլաւեւ Աղայի վերադարձուցան։

ԱՂԻՄԻՄԻՄԻՆԻԱ. քաղաքական յանձնարար-
 5ի դէմ 50 մարտի մըթեքի և Միւրեքին մէկ ճա-
 մանքը, որ իբրեւ ճանաչարարութիւն կ'ամրաստու-
 նէր Մ. Նահանգներու Քոնգրէսի պատերազմի առ-
 թիւ։ Յետոյ անորոշ ժամանակով յետմաքիք Զոր-
 մոյայի հաջքին զննութիւն։

Մամուլի շարժանքին աստիճան ընթացքին, Մ.
 Նահանգներու արտերուն նախարարը, Գ. Տին
 Էլիսը, վերադարձով խորհրդային վերելքի ծանու-
 ցալիւր՝ Զորքերու փողոցի մը դաւաճարան մա —
 սին, յայտարարեց, թէ Գերմանիայի վերադիման
 լուր արեւմտեան պիտուի վերադարձու-
 ծաղիւրները ինչ դիտարկ պատճառը յախարհ —
 յայտարան լարուած կացութեան։ Գիշարու պատ-
 ճաւը՝ Ռուսիայ և իր եւրոպական արտաւարն —
 ներք, միայնակ ուժերու դրոյաւորն է։ Երբեք —
 զայն քաղաքիկութեան մէկ ձեւն է ուրիշներուն վե-
 րադարձ այն ինչ որ իրենք, Սովետները կ'ընեն։
 Ե Ամէն պարագայի տակ, Արեւմտալեւք և Արեւել-
 քի այստարան մէկին դիտարկ արբերը կը թափ —
 նալան հարցը չէ։

Գ. Էլիսըն զարաւարեց թէ նախկին Թշնամի եր-
 վիրներին Հնդկաւորայ, Ռուսմանի և Պոլսկալիւր,
 յայտար ունին շատ աւելի զինուորական ուժ քան
 ինչ որ կը թոյլադրան Հայտարան զաշաղգրեմ-
 րը։ Այս երեք երկիրներ, միասնաբար ինչոյն 600
 հազար զինուոր, իսկ զաշաղգրեմները համաձայն
 պէտք էր ունենային միայն 273.500։ Գալով խոր-
 հրայիկ բանակին, ան ունի ծառարարութիւն 4.050
 000 զինուոր, — 2.5 միլիոն ցամաքային, 600 հա-
 զար ծովային, 550 հազար օդանավային և 400
 հազարը պահպնութեան զինուորներ, ղեկավարը
 175 զորաւարմիները մէջ։ Օդանավոր. համարա-
 ըք ծանօթ է, բայց Գ. Ռուսմանը Յըրլէի հաւ-
 ուով կը հասնի 25.000ի։ Զորաւարմիները թիւը
 կ'ըլլայ 60 օդանավ մէջ 300ի քաղաքակրթութիւնը՝
 հրդային 175 զորաւարմիներէն 75ը կը զանտիկ
 արեւմտեան Ռուսիայ մէջ և 30ը՝ Եւրոպայ, — ա-
 րեւելեան Գերմանիայ, Աստորիա, Հոնգարիա և
 Ռուսիայի։

Մանդիկը զատ, Լեհաստանի ուժեր կը հասնի
 180.000 հոգիի, իսկ Ֆինլանդիայի ունին 130.000
 զինուոր։ Մէկ խօսքով, խորհրդային և արբան —
 եակ բանակները, միասնաբար ունին 5 միլիոն
 զինուոր։

Գ. Էլիսըն յայտնեց, թէ արեւմտեան պիտու-
 թիւները, խորհրդային և արբանեակ երկիրնե-
 րու սպառակութեան հարցը պիտի արժանանայ Զոր-
 սերուր փողոցի մէջ։ Արտաքին նախարարը մը —
 փեյ Նաեւ։ Սովետներու այս պայմանը, թէ արտա-
 վար նախարարներու փոխադրութեան փողոցի
 դէպք է ըստ հոլթիւնի քաղաքի օրակարգի հարցին
 զննութեամբ։ Ընդհանրապէս, Մ. Նահանգ —
 ներք կ'արժանի, փոխադրութեան պէտք է հաս-
 տատեն, թէ Զորքերու փողոցի յաղաղութեւն —
 նախանկալութեան ունին։

Գ. Էլիսըն հաստատեց նաեւ, թէ Մ. Նա —
 հանգները կը բանակներ զինուորական խաղաղի —
 ներ տառապան չէաւ։ Արեւելքի և Միւրեքի Արեւել-
 քի մէջ։ Մերեքը սակայն մանաւորանկալութեան
 հարցընով այդ խաղաղութեան ճամբանքն ու վաչ-
 րիկուն մասին։ Յայտարարեց նաեւ, թէ Կապա-
 ղական պաշտպանութեան ղաղալիքը հարցը անգա-
 ի վրայ պիտի վայ ճանփարական հայտարարու-
 ղաւորներին հետ միասին։ Ամէն պարագայի տակ,
 Մ. Նահանգները և ուրիշ փողոցային երկիր-
 ներ փոխարար Համաձայնութիւններ պիտի կըն-
 քան իրենց պաշտպանութեան համար։ Արտաւար-
 քան մը պիտի ըլլար, եթէ անոնք այսպէս չէա-
 ղան։

Ֆինլանդիայ կատարուածութիւնը, Փրակայի
 ամերիկեան, անգլիական և ֆրանսական զինա-
 ւորախոսական ներկայացուցիչներուն յանձնած մա —
 նուագիր մը, յայտնեցով որ Գերմանիայ վերադի-
 վարու մասունք մըն է Զինաստիւթեանի պաշտպան-
 ութեան համար և հետեւաբար չորս մեծերով պէտք
 է փողոցի մը դաւաճարան և քաղաքի տառնապաշ-
 անքանութեան հարցով։

**Վարչապետի վստահութիւն
 յանկար**

Վարչապետ Գ. Փիւմիկե երեւի. փողոցի մա-
 ջնե վերադարձու տուաւ։ Մ. Նահանգները և Դանա-
 սա կատարած ճամբարութեան մասին։ Գ. Էնտը էր
 որ այս ճամբարութիւնը կատարէի, փարապետը
 համար այն հարցը մը թիւրիւթեանութիւնները, թէ
 Ֆրանսա կաշաղաւոր երկիր մըն է և չի կրնա
 ոտքի կանգնել և թէ իր կատարուածութեան ան-
 ցողանքն անհաւանիւ զարնութիւն ու իմաստու-
 թիւնը շունին համապատասխան միջոցները ձեռ-
 անելու համար։

Գ. Փիւմիկե անդադարմա մը համարողու —
 րեան զործնական արդիւններուն և բուս. մը Մ.
 Նահանգները դժուարած տուին Ֆրանսական պա-
 ճանքներուն Հնդկաւորի օրէնքի մասին։ Մարչ. Ա-
 (Լուրերու շարունակութիւնը կ'ընթացի Դ. է)

ՈՒՐ Ե ԿՏԱՆԳԸ

Սեւ ամպերը հեռանում են: Գայլաբը Բո — բեռավոր մտանքով է իր վարձակալի հետ երթող համալսարանային սպանդի զարհուրանքին առ ամբողջ հասնում: Մեր շրջերը համարյա պիտի վայելեն մինչև նոր ցնցում: Մի վայրկյան է պատահաբանը այն ճարարանին:

Մի անգամ դե՛ մտառացած երկու տիտունների՝ Խ. Միտլեանի և Միսցալեյ Նահանգների մաս ապագայում բարեփոխում հասանելություններն ըն — դառնողները կան եւ չկան: Միսցալեյ Նահանգների խաղաղասուրբանի նախկին թիկնաժող Ստեփանը կարծում է, որ անարևն թիկնաժողերը կամ այսպէս կոչուած տառն պատերազմը Խ. Միտլեանի և Ամերիկայի միջև կարող է տեսել տասնամիկ տարեկան: Ենթադրելով, թէ այնուհետեւ — խաղաղութիւն կը լինի թէ պատերազմ: Ստեփան չի պատկերացնում: Նրա երեւակայութիւնը չբաժանուում է աղբալի հեռու տասնամիկ: Արեւմտ առ ամբ զինուած խաղաղութիւն, որքան չափ զննէր, ամենայն չէր նուազ նմեցիկայ: Կը լինեւ մահացու վտանգի անմիջականութեան: Բայց պիտարանների երբեք միակողմանի չէր լինում եւ տառնով են զնայ անդրադու:

Կայ մի պաղօք եւ հիմնական ճշմարտութիւն — երկրակալ Վարապետից այս ու այն կողմն ապ — բող մարդկանց միջև ֆիզիկական նմանութիւնից բացի չկայ ուրիշ որեւէ ճշմարտութիւն: Երկու պիտարանների միջև անսկզբելի է որեւէ իրար — հակադրողութիւն: Մեր ճերմակը նրանց մօտ սեւ է եւ հակադրութիւն:

Լրացուցիկ, զբաղանդութիւն, հանրային կարգ ու արդ, յոյս եւ ճշմարտ, հրեշտակ եւ փրփոյ, ամէն ինչ անմիտ մեր աչքերին թուում է կենդ, չինում, արտփոխել: Իսկ խորհրդային մարզը ճնշը նորն քրտնաժողն ունի մեր կեանքի մասին: Օրինակ, որքան էլ լարեմք մեր իմաստ — կանխութեան կարողութիւնն ու ներդրումնութեան անհատական շահեցնել միջինն աստղերը մենք, տեղ — դառնաւորների, դրամատիկների ու աշխարհային — ներքին ճարտար, չենք կարող հասկանալ, թէ ինչպէս կարելի է բառացի այս 97700 օրաթիւթիւն իր առկին եւ յառնալ երկրորդ էջը նուրիշ մի մարզում, թէկուզ աստուածային կարողութիւն — ներքին տղա Ստեփանիցի փառաբանութեան: Ազգութեցա՛ք, չմտնարեցա՛ք:

Անցնալ Դեկտեմբերին, տեղական ինքնավարութիւնների ընտրութիւններին, բոլոր զապաշտ խորան Ստալինի թիկնաժողերը դրին երբեք իրարեցումներ եւ հարկերն 100 մայրիկով ընտրեցին: Փնտրեցանք համարապատկերներին խոր — նակցային կամ ինքնավար — զօրաբան խոր — հուրերների ընտրութիւններ են, ամէն տեղ կըրին Ստալին թիկնաժող:

Հապա՛ ապաղէս կոչուած ընտրութիւն — ներքին կատարակալ ինքնակառութիւն: Կուսակցութիւնը դնում է իր մակ թիկնաժողն եւ հրա — մարտն ընտրելով: Կարելի է ընտրել աստուածային երկուսը մէկը: Բայց մէկը հիշուցէս կարելի է ընտրել: Հեղինակներն էլ, օրինակ զերազմն իրարեցումների զապաշտակութիւնը տարեկան երեք օր հաշուելու են Ստալինին փառաբանելու եւ ամէն անգամ նրա անունը արտասանելու եւ քուլն ծախելու ասուլու: Իսկ տեսաբանները դրում են. — Ե որոշակալին փողովապահութիւնը բարձր — զույն տեսակի փողովապահութիւնն է: Որոշ — զալին վարձանակն ապահովում է քուլն իրեն, փողովորդին՝ պիտուութիւն տեսականոցին եւ զոր — նակաժողին վարկու: Ծնարակութիւնը, մշտա — կան հակողութիւնը նրա պիտանակ իշխանութեան թուր օրաշնորհի վրայ: Խ. Միտլեանը յուսա — տուն է փողովապահութեան, ազատութեան ու ազգերի անկախութեան:

Գրականութեան մէջ մաքրաբոլորմանից յետոյ ամառային տեղափոխում է կենս. Կովտիկն ուղեգիրն — զբաղանդութիւնը պիտի ծառայէ կուսակցութեան եւ ամբողջովին լուրի համալսում — բալան հասարակական կուսակցութեան աշխատանքին: Կէլ, բանաստեղծութիւն, թատերգութիւն, սինեմա գաղբիկն նոյն իսկ չարեան — կան պատերազմի հերոսութիւնները պանծացնելուց եւ քաղաքականապէս դատաւում են կոլտղայակն ու արտադրական նիւթերն ու երբեմն էլ ճամբ — իրկան վայրագութիւններն չուրը:

Պոմ է եւ դրամ ծուրը աղալու մասին: Անթիւ վէպերը թէ ինչպէս ջիւղական խորհրդային մար — դինք յետամուտ կոլտղայ կարողանում են զար — ժնել հարուստ եւ տառապանքալ, չինում ջրամ — բար, եկեղեցական, զարդ, բարձրացումը հուր — արտադրութիւնը եւսայի:

Ե Մուտակայի Արշալոյս Զ Բարեբրոգութեան մէջ Մուտակայի պիտարանի բանաբաններին — երեք ջոյրեր ապալարի մէջ են մտնում կա — ուսկարի ու յետամուտութեան կարողութեանը դէ՛ք եւ յաղթանակում:

Ե Պետական խորհրդական Զ կատակերգութեան մէջ ճարտարապետ խուսափում է չինարա —

ՆՈՐԱՊԱՏ ԲԱՐԱՅԻՒՄԻ ԱՆՈՒՐ

ԵՐԿՈՒՔՈՒՄԻ ՄԱՐԿՈՒՄԸ ՄԵՋ

Հազիւ երկուսուկէս տարի անցաւ այն օրէն, երբ հռչակուեցաւ Իւրայի ինկաւորութիւնը: Այդ թուականին, բաղադրուցիչ տարրերու հաւաքա — ծոյց մըն էր մտ, միջնուկն այսօր Կը ինկալանայ իրեն. Իստապար երկրի մը, որ հնազանդն ունի յաղաղութիւնը եւ զօրանալու ճամբուն վրայ է Կը գտնուի:

Անկախութեան հռչակուեցին առաջ, Իւրայէլը, իրեն Գաղեստիին մէջ մասը, Կը գտնուէր բքի — տանական հռչակաւորութեան տակ եւ ունէր երկու երրորդը աղաքական եւ մէկ երրորդը Հրեական մէկ միլիոնից քանակութիւնն մը: Երբ Բրիտանա — ցիները զալուեցան եւ արաքական զանազան քա — նանքն սկսան իրոյ կողմէ յառաջանալ, շատերը խորհեցան թէ Հրեաները պիտի ճգնալին: Այդ պատճառով այլ անոնց յաղթանակով անակնկալ — էր: Հետոք, միւս կողմէ, դիտելով Հրեայ տա — րաղորդներու հայրենասիրած Գիւրմանիայէ եւ այլ երկրներէ, հազց կուսակալին, թէ անցի պիտի կրեային կանգնել արաքական եւ ճուղութեան ու սեւ շուկայի վարձուած այս բազմութիւնները:

Ամբողջ Իւրայէլն մէջ, սակայն, աչքի կը զարնէ՝ կարճ ժամանակի մը ընթացքին իրազե — ծուած կարճատեղ յաղաղութիւններն մը: Կա — ուուցեցան եւ տասնեակ հազարներով նոր թեակա — րաններ, սովակա՛ն են միլիոններով ծառեր, ճամ — բանքը սաղարկում են, հունձեքը զալուած, ճարտարապետներ ոչինչն սկսան ու ծաղկել եւ կազմակերպուած է նորինքներու հռչակաւորութիւ — նը: Եւ այս բոլորը կատարւում են՝ շնորհիք քուլն իսկ Իւրայէլի փողովորդներն եւ Ամերիկայի Հրեա — ներէն արամաւորական զորամարտներն:

Կարելի էջ սակայն անտեսել, որ Իւրայէլի կառավարութիւնը անողոր զաղաքականութիւնն մը կիրառեց այս արդիւնքին համար: Համար չնորիք եւ քանակաւորներու պահանջը մեղց զայն գիւղերու հաւերակներն ու զարդաշաղկապ խիտ միլիոններու:

Այնէ զատ, զանազան միջոցներով անարկն սպառնել եւ դրամ հասցան նորապատ երկրին մէջ:

Այժմ, արդեանք երկրի մը կը ծաղիկ Մի — ջերկականին պիտրուլ վրայ, Հրեաները յաղեցն — ան արդաստանի իրենց ճողը եւ քարեկան փող — ովորդին առողջապահական վիճակը: Անորաւոր պայմանները տակաւին քանք են եւ տարբերակ յաջպէս պիտի մնան: Բարեկամք ամբողջական պիտի ըլլայ երկու պայմաններով — Կայն, Ամե — րիկայի Հրեաները պիտի չարեանակն իրենց նը — էքներով ու փոխադրութիւններով օգնել Իւրա — յէլին եւ երրորդ, անհրաժեշտ է որ իսկապէս — թիւն տիրէ աշխարհի մէջ էլ:

Իրականին մէջ, Իւրայէլ տակաւին հաշուա — թիւն էջ կընած դրալի արաք երկրներու հետ: Այս պատճառով այլ կազմութիւնը անքանակաւորն է: Ոչ մէկ յարաբերութիւն դրուցիւն ունի Իւրայէլն — իւր եւ արաք երկրներուն ու ժամանակակից Ան — Երրորդայանին հետ, բացի ՄԱԿի իշխանապարի յանձնախումբին իմբողջ պահուած կապերէն:

Ամբողջ Գաղեստիին, ինչպէս նաեւ Երուսա — ղէմը քաղաքական եւ երկու մասերու, որոնք ոչ մէկ կապ ունին Իւրայէլ հետ: Հաշուութիւն մը կընք — լու եւ քանակաւոր յարաբերութիւններ հաստատու — ան յոյսն այլ չկայ: Իւրայէլի վարչիկները, տառնկ կամ նուազ չափով դռն կըրենան այս փաստակալ — իմանկէն: Արաքական երկրներուն հետ իր անու — արական կապը, որոնք այժմ բոլորովին դաշ — րան են, քուլն իր բոլոր կապերն 100ին 75ն առկն չեն եղած: Թէեւ այդ կապերու վերահաստատու — ան որդ, աղալակ մըն է Իւրայէլի համար, բայց այնքան այլ կենսական է իր դրուցութեան տեսակի — տով:

Հրեական քանակի վճռականութեան շնորհիւ, Իւրայէլ, արաքական երկրներուն հետ փոքր պա — տերազմէն իջել, իրեն հոյ իրեն կցեց մաւնին:

Իրական ծրագիրն յառաջ տանել համաձայն կուսակցութեան զարդուրդին հրահանգներն եւ քուլն — տու անկն մէջ: Ապա ըմբռնումն ու խոստովա — նելով իր սխալը, գտնուած է փալուել ու նորի — ուսած կուսակցաւոր:

Ձեռն շարժանալով: Կ'ուղէի հաղապարհի մի — այն թէ խորհրդային մարզը իր հռչակաւորութեանը ու արարողութիւնը մեղեքնայ է կամ մեղեքնայ մա — նիկ: Նրա առեւ զորածն է մէկ նպատակ — ար — տալորդի շտապ, լուս քրտնով եւ անուն: Նրա անհա — տական կեանքը մէկ հակոթութեան տակ է. լո — դում չափուած, ճնւած, զղջումները մշտական փակալի տակ մնալուց զալկացած կամ նիւս — րած:

Որոշակալին Միտլեանն աղաքականութեան հարկերն 90ը էլեւանութեան տուած գիւտակցու —

ցան ինչ որ կ'անկախուէր երբ Անդրկազիններ հե — ուսացն Գաղեստիին: Եթէ ՄԱԿը չարտադրէր զի — նարապար կնքի, Հրեաները, անկախա՛ռ մաւնին պիտի տառապան եւ հաւասարաբ պիտի դրուէին ամբողջ Երուսաղէմը:

Միւս կողմէ, Արաքները պիտի չուղէին ինք — նարաքարք ճանձնել իրենց հողային կրտստներ — րը, զորն իրենց սեփականութիւնը Կը կուտան, ինչպէս նաեւ հարկեր հաշարարք Իւրայէլի հողա — տարութեան ընթակէն, ժամաւորապէս մէկ միլիոն Արաքներ կը ընթակէին Գաղեստիին մէջ: Անոնք 700.000ը կ'աղաքէին Իւրայէլի ներկայ սահմաննե — րուն մէջ: Այժմ, Իւրայէլի ոչ — Հրեական քանակ — իւթիւնը Կը հասնի 170.000ի, որոնք 125 հազարը խոյած են զքրտնաժող Արաքներն եւ ու վաղեւ — տուն Պետեհիներ, իսկ մնացածը Տիւրքիներ, Ձեր — ճիւղներ եւ այլ օտարներ:

Մեծ քան միւս է կէս միլիոնի հանող արաք զաղաքականութիւնը Անդրկազինանի եւ իրաք — արաքական երկրներուն համար: Գիւտաւոր հողա — տարութիւնը այժմ ստանձնած է ՄԱԿի խեղճամ — տարական յանձնարարութիւն: Ծարաղիկներու զեւեա — ղում թիւ յաղաղութիւններէ ցոյց տուած է: Արաք վարչիկները Կը սպասեն նոր ղեկավար, որոնք պի — տի կընային փոխիկ ներկայ վիճակը: Մինչ Հրեա — ները, կատարած իրողութեանց առեւն կը կէ — ցնեն աշխարհ:

Չարմաք կը պատճառէ Հրեայ աղաքարիւն — րու երկրորդներն եւ անոնց մասնակի օտարաւոր — նը: Երբ 14 Մայիս 1948ին Իւրայէլ իր անկախութիւնը հռչակել եւ արաք տարադրութիւնը հեղափոխեց, ունէր 800 հազարի հանող քանակութիւն մը: Այդ թուականէն մինչև այսօր կէս միլիոն Հրեայ տա — րաղորդին Իւրայէլ հասած են: Իրեն տարական ընթացքին, ուրեմն, Իւրայէլի քանակութիւնը ա — նեցած է 100ին 62.5:

Ներգաղթի քանակն էջ վերաբացած: Հրեական Գործադատութիւնն Զ ազգային կազմակերպութեան հայրենաւոր, ամբողջ աշխարհի մէջ կան տակա — լին 1.560.000 Հրեաներ, որոնք Իւրայէլ կ'ուղեցն զաղթի: Բոլոր այս մարդկինը արդույտ անմիջա — պէս չեն կընար Իւրայէլ զայ, որովհետեւ, այդ պարագային պիտի կըրնայանալոր յափտն քը — նակցութեան թիւը: Կը հաշուեն թէ յառաջիկայ երեք տարիներու ընթացքին կարելի պիտի ըլլայ ընդունել 600.000 հոգի եւս, պայմանով որ ճար — ուի փոխադրութեան եւ զետեղման ծախսերը — 1.5 միլիառ տարա:

Իրենց հարկներից վերադառնալու ուղող այս մէկուկն միլիոն Հրեաներուն 630 հազարը Կը դիտուի եւսուրա, 568 հազարը Ամերիկայ եւ 365 հազարը Սեւա:

Խ. Միտլեան չի թոյլատրել իր սահմաններ — րուն մէջ ապրող երկու միլիոն Հրեաներու մէկ — նուրը: Կարեւոր թիւով Հրեական քանակութիւնն ունին հետեւեալ երկրներին — Խուստիայ 350 հազար, Հունդարայ 150.000 (միլիոնը արաքով արդիւնած), Մարաք 225 հազար, Ալժիրի 140 հազար, Թունիսը 120.000, Իրաք 150 հազար եւ Գաղեստիանոն հարկաւ հազար: Եգիպտոս, Լեւա — տան, Թուրքիա, Հնդկաստան եւ կարգ մը ուրիշ երկրներն այլ ունին կարեւոր թիւով Հրեաներ (100.000էն վար): Ծառերը ներգաղթի համար ար — ձանարարած ըլլալով, Կը վայրցիլոր որ հայա — ծանրեցնու պիտի եւ Թաթարներն եւ իրենց ճողի կործանելու: Այս պայման տարա հազար հողի Իւրայէլ կուսակ Խուստիային եւ 5—6000 հողի այլ Իւրայէլ, տառնց հաշուելու փող թիկնով ու — իր երկրներից կողմերը: Թ. Ա. Բ.

Ան-ԳՐԻՄՈՒԹԻՒՆԸ այնքան պակաս է Երե — Երբոր նահանգին մէջ, որ դործարարութեան գրա — տնեկանութիւն 118 պայտնեկներն արժակաւ — րաց ինքնակալութիւնը անգործ մնացած են...

Խ. ՄՐՈՒՐԻՒՄԸ Գերադալի խորհուրդը նիստի հրադարձում է մարտ 3ին: Օրակարգը յայտնի չէ տակաւին, բայց կը կարծեն թէ գլխաւոր խնդիր — ներքին մէկը պիտի ըլլայ: Ը. Նիզամալ ծրագրի մը տառապարի: Չորրորդ հնգամեակը լրացաւ 1950ի վերջը:

Թիւնց աւելին չունի. օտար զբաղանդութիւնից նրան թոյլ է տալիս կարգալ միայն մաքրանալ կամ համալսարաք զորդիկներ կամ նրանց, որոնք նկարագրուած են քաղբիկի դասակարգի անկալ — րաքներ — օրինակ Բալայի:

Այն թէ պատմութիւնը չի տեսել անհաս — կանութեան ու ապառ մտնողութեան ոչնչացում — ան այն չափը, որին հասել է տալիսինն քունակա — տութիւնը, Կը լինի լուս տեղային քրտնով խոր — հրդային մարզու. այժմեան էութեան:

Ու նա պատմում է կանոն աշխարհ ամբողջ, պայտնի երկրակալ Վարապետից դուրս գտնուող մարդկութիւնը, ինչպէս — քուլն իսկ պատմութիւ — նից: Բանասցել, հաշուութիւն փնտել նրա հետ, նոյն է թէ հրադարձի վրայ տուն չեն:

Ճաշարանդանի քի պատիւ Մեր ֆրանսացի բարեկամներուն

Ինչպէս զարմ էինք, երկուշաբթի իրիկուն Hotel Moderne մէջ տեղի ունեցան ճաշ մը, ի պատիւ մեր ֆրանսացի բարեկամներուն. ի քանի Պ. Luc André Marcelէն եւ Jean Ballardէ, Հիւրերուն մէջ կը գտնուէին Պ. Serge Moreux, երաժշտական տնօրէն Ճաշարանի եւ քինայտան, Պ. Yves Tessier, տաղանդաւոր երգիչը որ անցնալ կիրակի շաբթիկն յայտն առողջանքի վեհաժող մը երգեց Սորպոնի մէջ Տիկին Louys, Cahiers du Sudի ֆարիքի ներկայացուցիչը, Օր. Արիպան, Պ. Խուրան Ֆրէնկլան, Տէր եւ Տիկին Ֆէյյաթ, Եւաթըր Նարուշի, Ե. Միսթանան, Վեառանի, Վերնուտեղի եւ Վէյ - ոսթրի ներկայացուցիչները, Հայ կաթողիկէ Հա - մասնակի կողմէ Է. Ղևոնդ Քիչքեանն Պ. Ջիքու - Նի, Օր. Տ. Զատարիան, Օր. Իրին Պիւլիպիւսեան, Պ. Անտո Մայանցիս (Henri Verneuil), Տէր եւ Տիկին Զարեհ Մուսօֆեան, Պ. Յ. Տէր Սիւրան - եան, Արչալիք Ռանէտանեան, Պ. Վ. Մերկեան, Պ. Զ. Վարդաբեկեան եւ ուրիշ արտասովոր ֆրանսացի եւ Հայ մատուարականներ, բարձրաստիճաններ։

Յանուն կազմակերպիչ յանձնախմբի, բաց - ցումը կատարուիլով, Պ. Գուլոյսեան բաժակ ա - ուղարկեց ի պատիւ Հիւրերուն եւ սկսան ճա - սերը։

Օրդան Հիւրերէն Պ. Luc André Marcel պա - մեն թէ ինչպէս տարբեր առաջ, չնորհէ Հայ ա - րուեստագիտներ ճամբարացաւ Հայ գրականու - թեան եւ գրաւ նարեկներ, ուրոնքով անոր մե - ծուկները որ կը յախտի ճանթի մը ինչ։ Յետոյ պարզեց իր եւ Պ. Ballardը ծրագրելով - հաստը մը նուիրել Հայոց պատմութեան եւ մշակոյթին։

Պ. Moreux-ը Հիւրացումը յայտնեց Հայկական մշակոյթին հանդէպ եւ քաջատրեք թէ յարուիրին չէ որ կը տեսնենք, միայն զի յարուիրին առեւտր - Համար տնօրէնողը մը ինքնան պէտք եւ ըլլալը, միշտեւն Հայութիւնը կ'աղագէտ արդէն։ Եւ առա - ջարկեց Cahiers du Sudի այս բացառիկ հաստորի - անունը դնել «Le Miracle Arménien»։ Պ. Jean Ballard նկարագրեց թէ ինչպէս առաջին անգամ չնորհի Luc André Marcel ինքնաթիւսաւ Հայ քանաստեղծ - ներուն, թէ որքան յուզուած էին, երբ Vieux Portի (Մարսէյ) իր խմբագրատան շրջորդ յար - կը կուգային շատուր Հայեր, ամառները քայս - ուիլ թիւր ուզելու համար։ Վէ՛րին կընար դնել եւ թէ տոյի։ Կարելի՞ք իր մեծիկ անոնք որ շորս յարկ բարձրացան էին, զորք որ անկողն համարէ։

Պ. Գալաւ լիքնայնեցին առաջ յիշեցուց թէ պատ - րաստ եւ Հայաստանի եւ Հայութեան արտաբերիչ ամառաբեր ամբողջ թիւ եւ, եթէ նիւթական դիւ - րոյ, թիւնը ընծայուի, նախապէս արձանագոր - լով ծառ հապար բաժանորդը։

Պ. Հայկ Պէրլիպեան, իր գործը ճառի մէջ յիշեց յուլիք պարգայ մը - 1907ին, Մայաբաբ - րի մէջ, Հայ գրականութիւնը զի գերեզմանի վրայ դր - ունեց չէր - Վե՛րէ որ մը Հայ քաջիկը ազատան Հայ - րիւնիցս, ինձի որք ընդէն։

Պ. Ֆէյյաթ նաեւ յայտնեց, չնոյոյ ֆրանսական ձեռնհասութեամբ ներկայացուց Հայ լեզուի եւ գրականութեան արժէքը, մասնաւորաբար Նարե - կայէին որ միջակայքին արժէք մը ունի։ Ռուսկա

ՄԱՍՄԵՆԸ, (յայտարարել) - Յունուար 28ին Réformes եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցան Հայաժողի պատարագ - Շողեհանդիստ մը Գուրգէն Ալէքսան - ժանեան կերպող տարեկիցի տղան (Դեղա - 14)։ Մենտրիկ Ճամբարութեան կողմէ ներկայ էր Զ. Սարգսյան Ճամբարան (խմբագիր Բազմաձայնի)։ Օրդան պատարագէն էր Զ. Սարգսյան Վ. Արչա - եան (ֆարկէն)։ Կը նախադասէր Մարտիկի Հայ - կաթողիկէ առաջնորդ Զ. Զուլխանեան։ Ներկայ էր չո՞ծ զարմութիւն էր, ֆրանսացի եւ Հայ։ Ռո - սեցան եկեղեցւոյ ֆրանսացի առաջնորդ եւ Զ. Արչալեան, մասնաւորապէս շնորհաւորելով Մու - ռատ Ռաֆայէլեան Նարեկին Աշխիւրտներու Մի - ութիւնը որ պարտք սեպած էր կաթմակերպիչ այս իշխանական պատարագը, ի յարգանա այդ վարժա - րանի տարաշխարհ տալիստեղծներին մէկուն։

Նոյն երիկունը Մարտիկի մէջ արա՛նք մէջ տեղի ունեցան երկրորդ մը, ուր Պ. Վարդա - Մարգարեան ղեկավարեց Ալմուճիկեան երգչախումբին, որ նոյն առտուն երգած էր պատարագը, քանի որ խօսքով ներկայացուցող օրացանկը Գուրգէնի՝ իր - անի տաղանդաւոր երգիչու եւ արուեստագէտ։ Ռուսեցան նաեւ. Պ. Էսթրէնեան, Նարեկին անտեղ - կողմէ, Զ. Զատարեան, Պ. Տ. Թէքէնեան, եւ Պ. Ապանանի։ Երկրորդը ունէր նաեւ զգործարանու - կան բաժին մը։

Թարսիկից

Հայ երգերու, մասին որոնք տակի մօտ են արեւ - մասան ֆորցորին քան արեւիկանին։

Պ. Կարապետի նկարագրելով Կանայ ծովուն Հանդիպակալ Նարեկի վաճառ զոր առաւ եւ Հայ գրականութեան զուրկ - գործողը, ցանցեալ որ Մենն Տիգրան ժամանակին Հայ մշակոյթի չարարողները գրաւած երկրիկներուն մէջ, եւ այս պատճառով իսկ Նարեկը անմասն մնաց առ - խարթի։

Ռուսեցան նաեւ Պ. Պ. Արչալիք Ռանէտա - նան, (ֆրանսերէն), լիւրով իր ֆրանսացի ու - առաջին յորդոր՝ կնակով մէջ յարեցուր համար։ Պ. Ն. Զորեկեան տեղեկութիւնները Հայորդից փարիսահայ զգործարանական քանդարանի յա - ուսիկից ցուցահանդէսի եւ ուրիշ ձեռնարկներու մասին։

Պ. Գարեգին մէջ ընդ մէջ կը Թրքապետի իր Թարգ. Միտոլոգիին ներմոխիւր աւելցուցիւ՝ Սը - րիքի Պիւլիպիւսեան, Տիկ. Ալիսին Սուրաճեանեան - Սորոմոնեան եւ Օր. Անահիտ Պապէկեան, փոխե - ի փոխ երդուիլ։

Երկրորդ փակուեցան ուշ առեւ, նախապ - Ե ինչ շնորհակալութեան խօսքերով։ Միտոլոգիան Հատորին Հատորներին ծանրեցրեց զոգայտն համար կազմուած եւ յանձնարարում մը, նախա - դասութեամբ Պ. Խուրան Ֆրէնկլանի եւ անցա - մակցութեամբ Պ. Գ. Լուպալ Յովհաննէանի, Ս. Տեօֆոթեանի, Վ. Միլիքեանի, Գ. Գարեգին - Նի։ Ուրիշ անդամներ եւս պիտի հաշուարկեն, փո - թացնելու համար ձեռնարկին յարողութիւնը։

ԵՐԶՈՐԻ ԹՂԹԱՅԻՆ

ԿԱՐԴԱՅԷԻ ԵՒ ՏԱՐԱԿԵՇԷԻ

զորդակցութիւնը։ Դեպքանաստան պատճառաւ մըն էր թիւնը ծալը - Վարդ ամէնէն մեծ ուսմա - ժութեան երթարկուեցանք, ըսաւ, ամբողջ Սո - ֆրանի կ'արչի։

Հիմա Գերլինի մէջ դիտելին թէ Կիկերոնի ար - դարարումը եւ նշանաւոր զգաւարականութիւնը ի վերջոյ Հաստատուեցաւ, ամէնէն վարպետորդի տարակերպիւնները, դիտութիւնը եւ մտորակին ինքնը, ոչ մէկ բան զոնմը։

Այլ, համոզուելու համար Գերլինի այդ պայմա - ները պէտք եղած էր 6000 հոգին մտնէ, Սօֆիայի փրապաններուն եւ ուսմանտն տակ։ Այս, ճիշդ կ'ըսեն, Կիկերոնի զգաւարականութիւնը Հաստա - տելու համար պէտք էր ոչ նուազ քան 6000 մարդ - կային կեանքեր։

Փեարտարակ սկիզբը, Կիկերոն սկսան լուսանկա - րել։ Բանի մը յարաթ պայտած էր, եւ այս միջո - յին յաղորդ էր գտնել զարդոյնի զգաւարակից զգաւարակին կազմութեանը։ Մնաց որ, կը բաւէ զանալի անոր լիւթիւնը, զայն անդորձանէի զարմելու համար։ Օր մը ինձի պատմեց թէ՛ ինչպէս կըցած էր այս նոր զարդոյնը մէկնոյ հանել։

— Նախ եւ առաջ չէի պիտի թէ ինչ կ'անցնէր կը դատար զգաւարական մէջ մինչեւ այն օրը երբ Սը Նէլլուր չէի կ'ըսէր թուրքները որ աշխա - տանեանսը քանի մը պարտնորդն էին, որոնք զգաւարականն առաջ չէին կազմէր։ Անցնէ իստակ - ցութիւնը մտիկ կ'ընէի թուի սենեակէն եւ առա՛կ էր որ Հասկից պատգովութեան նոր միջոցներու ծրագրէր։

Կոյ Հանդիսեան օսնի համար

Հայ Նախկին Ռազմիկներու Միութիւնը, Կա - պոյա Ռաշ, Աղապատեանը, Տիկնայն Մու - թիւն - Կարմիր Ռաշ եւայի, միասնաբար ձեռ - նարկած են ՆԱԶԿԱՆԱԸ ՀԱՆԴԻՍԵԱՆ ՏՈՒՆ մը ստեղծելու։

Այս նպատակին համար կան շատ լայն միջոց - ներ արժանաւորելի Գայթակաւայն Միջազգայն կաթմակերպութեան կողմէ։ Ռուսերը 5000 անգամ օգտուան են արդէն այս միջոցներէն եւ մենք, Հայերս, դեռ նոր կը սնուցուին։

Վերոյիշեալ կապմակերպութիւնները ամէն լուծելի խնդրի կը ղեկն օգտագործելու այս լայն հնարաբարութիւնները շատ զեղեցիկ ձեռնարկի մը համար։

Արդարեւ ՀԱՆԴԻՍԵԱՆ ՏՈՒՆԸ պիտի գտնուի օգտաւոր եւ ամէն քաջարութիւններով օժտուած չէնք մը մէջ, քանակները եւ պայտուսութիւնը պիտի ըլլան շնորհ։ Կասարաք մարտութիւն, ա - ուղղապատական պայմաններ, զորքեր, ընթացա - նունեան միջոցներ, աստիճ, քարիք, պաշտպա - ն երթիկի կատարողալ ապաստարան, վերապէս ա - մենայաւ պայմաններ, խաղաղութիւն, ոչ մէկ ժը - տաճիկութիւն։

Թիւրքմուծները պէտք է արձանագրուին որ ա - ռապ։ Ամէն շնորհ, 60 տարեկանի սկսեալ, որ չի կընար աշխատել, եւ 65 տէս սկսեալ, կընան ընդուն - ուիլ այս ՏՈՒՆԸ մէջ։

Վերոյիշեալ կապմակերպութեանց ներկայա - ցուցիկները փութարկող ընթացքի, պիտի այցել - եր թուր արտաբանները, տեղին ժրայ պայ - տան թուրը քայքայութիւնները եւ կատարեցան - կացողութիւնն արձանագրութիւնը Նոյնը դաւա - ներուն մէջ։

Հայ Ռազմիկներու Միութիւնը, Կապոյտ Ռաշ, Աղապատեանը, Տիկնայն Միութիւնը, Կարմիր Ռաշ։

ԱՆՀԱՄԱՐ ՄԻՆՈՒՆԵՐ ԱՆՕԹԻ ՀՆԴԻՍԵԱՆԻ ՄԷՋ

Անկնի մանրամասնութիւններ կը հասնի Հնդկաստանին, նոր սովի մը մասին որ կը պատ - նայ ուղեւորներ միլիոնաւոր Թիւրքանոն։

Անկնիք ի վեր ամբողջ Նաւանդեր չեն կը - նար քաւարար ուսեիլի ճարի։ Տալանաւոր կը ստատակոյն օրէ որ։ Ձինաստան խոստացած էր 500.000 Թուրքիւմ դրիւկ։ Բայց կը պահէ իր բա - նակին համար։ Պիւրմանիս եւս չի կընար յարելիք իր յանձնարանութիւնները։ Հնդկապէս պիտի փորձէ 20—30.000 Թուրքիւմ դրիւկ, եթէ կարենաւ։ Մ. Նաւանդերը կը զգուշակին ցրեմն դրիւկ, զժող - մասաց ըլլալով։ Հնդկաստանի վարչապետին իրիւրէն՝ Փորձալի Նաւանդերը մէջ։

Սովը երբեք պակաս եղած չէ այս դժբա - րակին, որ ունի տակի քան 350 միլիոն բնակիչ։ 1943—44ին Յուկէս միլիոն Հնդկիկներ մեռան ա - վաւար։ 1899 — 1901ին ամէնէն աւանի սովը պատճառեալ, 11 միլիոն զոհուցող։ Անկնի առաջ, 1876ին, Հինդ միլիոն Հնդկիկներ մեռած էին։

Հնդկաստանին վերջ, ամէնէն արարապիկի առ -

«ԵԱՌԱՋԻՆԻ ԹԵՐԹՈՒՆԸ» (66)

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԷՋ

(Գրեց՝ զեքեմմ զնպագմատան կնքող ՄՈՅՁԻՆԸ)

ԻՆՁՈՒ ԱՄԵՐԻԱՆ ԱՐՅՈՒՆԷ

Գերլին տեղեկացած էր Բնամիկին ծրագիր - ներուն, երկու շաբթիկ անաջ, Կիկերոնի միջոցն։ Ոչ միայն զարմացրելու համար որ պայտէի տեսնե - լու համար թէ որոշած Թուրքանոնն ու զգաւարակի ղուգաղկութիւն իրաւուն թէ ոչ, այլ կատարակալեցն տեսն ունէի։

Ոչ թէ անոր համար որ ցանցեց Կիկերոնի « Ժամանակագրութիւնը Զ հաստատուեալ։ Մտաճո - կնի, որովհետեւ դիտել թէ միմիայն Հայաբարկ մարդկային Հայերուն մասը պիտի կընուն ուն - նայ գորութիւնը, համոզեցուի համար այս մարդի - կը։ Ինձի համար, երկար տեսնել ի վեր Հաստատ - ուած էր, Մտիկութեան ի անգոր ընայ եր դիտել թէ Զանապառուիք Թերեան պիտի Հարուածէ եւ ամէնացնէր մարդկային Հայերը, մինչեւ իսկ չ - դիտել, միայնաւս կերպով։ Անա՛ թէ ինչն էր որ տեսնել կուտար ինձի։

Յունուար 14ին, զիջեր ուշ առեւն Հեռաժա - ների Սօֆիայ։ Ամէն զնոյ կ'ուզէի դիտուիլ։ « Սօ - ֆիայի չեւ Հեռաժանիկ Հայորդականութիւնները իրաւուն նն, ըսաւ Անգարայի Հեռաժանիկ պա - տեհեան։ Ռուստոն կասեմուն կըցայ ունեան Հա -

Ձերտիկները Կիկերոնը, ան լուխային կուտալ խոստովանելի թէ անդիկներ Հիւսնայի դիտել - ն տեսնելու համար ամէն մէկ մանրամասնութեան մէջ, Հաստատելի մասնագիտական խօսակցութեան մը, եւ զոյգ զբան մը ետեւէն։

Այս ակնայալ խոստովանի մասին զեկուցում չտուեի Պերլինի, որովհետեւ կընային նոր մաս - նազել մը զրիւկ Անգարա եւ անտարակոյտ, հո - գերորդ մը այս անգամ։

Բանի մը որ վերջը, Հիւսնայի անդլական զեպակալական զգաւարի յանձնարիւր, Հեւ դիտելի ինչ պատճառաւ։ Անտարակոյտ անգարալի նոր կազմած չէր բանած։ Գործիքները պէտք եղած էր։ Կիկերոն ճիւղած էր եւ Հոն մնացած, երբ կը նորոգէին։

Հիմա, ամէն բան հասկացած էր։ Գնալ եւ ըսեմ որ քիչ մը սկսեալակէն էր երբ Կիկերոն կը պատմէր թէ ինչպէս, իբրեւ թէ, հասկանումեան դարձուցիչ գտած էր։ Ամէն բան կարելի էր ստանալ իր նոր լրբութիւնին։ Ինձի համար ոչ որ ընթացիկ է եւ անդլական մասնագիտութեան մարդ, զոնէ յախով իր, դիտարէ եւ որ նման պատմութեան մը Հաստա - ընդէն, որովհետեւ անիմաստի անհոգութիւն մը ինքնազիլ պիտի ար, ինչ որ թուրքներն Հակա - ուսնի եւ անդլական խոստումներն։

Մնաց որ, թի՛ ըսաւ թէ այս երթարկու ժամագիտական կարգադրութիւնները որ կ'առ - նուէին անդլական զեպակալական զանապիւրը ա - պագովութեան մէջ զնիւկն։ Համար, իրական դէպքերու ժրայ կը Հիմնուէին։ Միայն Կիկերոնն էր որ կը քիչէր։

(Շար.)

(Temp.)

[illegible]

Depot pour la Région Lyonnaise: M. D. Baha-
dourian, 10 rue de l'Épée, Lyon. Tél. Mencey 32.10 ;

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՅԻ

Գ.

ՏՆՆԻԱԿԱՍԵՐԸ... Կենսագիրները զգուշու... Բիւն էր զմասնին՝ երբ Նարեկ կ'ըլլայ ցոյց տալ իրերը Նարեկիին ծնողապալը՝ յայտն, ր... մանք ուսումն էր կը կատարեն՝ եւ կը զգեն ի թէ Գրիգոր սեմաց, դասախոսութեանց, եկեղեցի... կան սեմն առաւ Նարեկ վանքին մէջ, առաջը որոշեցին թէ ո՞ր ծնուն։ Իսկ Գրիգորին պատրասրը, կանգ առնելով պահ մը, երկու... երեքաբարութիւն կ'ընթանաւ։ Ե՛մանք է Նարեկաբար կամ Նա... րեկ զիւրին մէջ, կամ Անձեւացեաց դաստիւն մէջ ։

Առաջին երեքաբարութեան յարգները սեմն - մասնութիւն կը կազմեն, բայց ոչ ոք չարց կը զնն ին Նարեկ գիւղը գոյութիւն ունը՝ ր երբ ինձեանեաց Նարեկ վանքը։ Առաջը վարտաւորն, Թորոքը պատրասրը զիւրը զգնէ վանքին առաւ, ընարկ զիւր մը եւ վնայը զոգնէ Նարեկաբար, րը... տուեաց դաստիւն մէջ։ Անարկա վարդապետ, որ իր ամասնութիւն ունէնք զարգացած չոգնաւոր, կանխելի էր, Թ. դարուն եկեղեցիները եւս ինքնեց վանք մը։

Հէգեթի պատմելու... Եւ մը կը ինքնեց Նա... րեկապիւն կենսագրութեան այս յաւաքարները... Վնայը ծովուն եկեղեցի զիւր մը կար, զիւրին մէջը վանք մը կը, եւ այդ վանքին մէջ կ'ապրէր...։

Ձեռ գրանք թէ Թորոքը պատրասրը ինչ ա - պացոյց ունի Նարեկ վանքը զ տեսնելու Նամար չոն՝ ուր Անարկ վարդապետ կը իննի Նարեկ վանք մը։ Այն Գրիգորի մէջը թէ, առկալին միջ օրերուն, Նարեկ զիւր մը կար Նարեկ վանքին չուրը ինչո՞ւ մտնաւ, սակայն, թէ Նամանայ Բարսեղ Կենսագիրը կանխադրութեան, վանքերը կը իննուրէն թակոյթութիւններէ չնուտ, չնոք - դաստիւնը եւ կը եկեղեցու... ամասնութիւն չընթանէ կառ, ամպագարը լեռներու լանջերէ վրայ, առ - ջըղի անպարտաւոր ծոցը ։

Միւս կողմէ, պնդք է ինքնեցին թէ Նարեկ անուր գոյութիւն չունի միջ ամասնագրութեան կամ պատմագրութեան մէջ, տասներորդ դարէն ուսով, Նարեկ անուանի կը Նարեկապիւն... ամասնին տեսած Ասողիկի պատմութեան մէջ, երբ Տար - նայը վարդապետը արձագանք կուտայ Թ. դարու ազգային եւ կրօնական դէպքերուն ։

Թ. դարը, կը զի Թորոք՝ Մանուկ Արեւելի, կրօնական ուղի մը ունըր, Նարեկապիւն ալ, առ - յուշտ, պիտի ընդունէր այդ ճշմարտութիւնը ։ Միայն թէ եւ-գիւր է տարբեր կը մտածէր... Կա - թախախէ։ Մեր Նարեկապետի աւատարմութե - թիւններէն ետքը, որոնց միասնակար զերին մասին շատ է դրուած, բայց օտարապետութեան մասին՝ երբեք, Թ. դարուն երեւան կուտայ վանական ա - ռասպաւորութիւն մը, տեսալ մը վանապետու - թիւն, որ Բարսեղ Կենսագիրը կանխադրութիւնը կը վերածէ մշակութային զինարդական ուժերու... աշխատչ օրաւորը ցոյցի էր, երբ սոսմանային պաշտպանութեան տեսողութիւնը տեղի, կու - տայ, ինչնարեկային պաշտպանութեան փո - տութեան, (Նարեկացիի մէջկալըը ընկու - թեան առեւելու Ժամանակ՝ պիտի ինքնակայնեմ իրեկանացաց եւ Հայոց անպաշխական շարքու - թի միջոցն այս իրարէ տարբեր պատմանները՝ Գ. դարէ մինչեւ Թ. դար) ։ Ան ալք դարուն, վանքները անքիւ կըլինէր թաքցանք Նարեկապիւն յեռեւելու այրեւներուն մէջ ծիփու։ Ենայոք Ժաման - ակի, կը զի Ասողիկ պատմիչը, ծարիկան պա - ճառասանը կարը կրօնաւորական Նարեկաց յա - յարչին Հայոց (էջ 159) ։ Արդարեւ, այդ շրջա - նին է որ մեր միջին Պատմութեան մէջ իրենց ճը - րացները կը վանեն Կամրճարդի վանքը, Հիմուց վանքը, Խլարճի վանքը, Ժախապարի վանքը, Հոռոտի վանքը, Մոսիսի վանքը, Շոյաքալի վանքը, Տորոք վանքը եւ ուրիշներ։ Եկային եւ յայտն Ժամանակի շինքնու Նարեկ ի իշխունաց զայտառի ինչ կարգադրութեան, բազմապար - քի պատմապաշխար երեքոցոյցը եւ դրական դի - տողքը (Ասողիկ, էջ 160)։

Ինչպէս կը տեսնուի, Ասողիկ պատմիչը զիւր ինչ ինչեր, կը ինք ժամյն վանքը, որուն անուրը, Նարեկ, ամասնին անգամ կը մտնէ Պատմութեան մէջ, Թ. դարուն։

Ինչ կը նշանակէ Նարեկ - տոմարնորն է թէ տեսանուն Գոտար է ճշդը Հայաստանի աշխար - հարակալ անմեղեկութե ապագարանութիւնը, - թեան իր վարդապետութե անգործ, յայտն կը դաւարանայ ցոյց տալ կարը մը որ ժողով անունն - ընտ ճարգուր։ Ե՛լ զիտմ, թէ յայտն արժեքն գոտար անունն, թէ յայտն գոտարաց փա - ինարարութեան կոչեցեալ (Թ. 8)։

Հիւլպալը, որ կ'ուտարանի թէ Եւ ճիշտ տեղույ անունները (այս. Վէլենյան, 1907), քրիէ տուրաւորութիւն իր տար Նարեկ անունին մա - տը(1), վաստորակալին աշխարհապետին ա -

նուններուն ճարգում ապալ Ժամանակ ։ Եղարակցելով, - Ասողիկի վկայութիւնը բաւական է պնդելու Նամար թէ Նարեկ անուն զիւր լայն՝ երբ իննուրեւաւ Նարեկ վանքը։ Հետեաւ - ար Գրիգոր Նարեկացի ծնած չէ Նարեկ զիւրին մէջ, ոչ ալ անուր... վկայութիւն մէջ ։ Ուրեմն Նարեկայի անուրը վկայութիւն չէ ոչ թէ Գրիգորի ծնողապալը, այլ միայն Նա - րեկեան միասնական ուշտին մասին, այն նա - րեկեանութեան թէ Գրիգոր կը պատկանէ Նարեկ վանքի ճիւղնանց խումբին, (սխառու մը, որ կը տարու առաւելապէս վանահայրերուն եւ մա - անագիրներուն)։

Արդարեւ Նարեկացի կը կուտի նաեւ Անարկ վարդապետը, ոչ թէ ապացուցանելու Նամար որ ծնած է Նարեկի մէջ, այլ վկայելու Նամար թէ կը պատկանի Նարեկեան միասնականութե, իրեն իննուրեւ կը վանահայր։ Այս վարդապետն է, Ե միջ փիլիսոփայ եւ գիտնական, որ Նուակ է Նարեկապիւն լայնած իր Թ. դարուն, բայց զիւր միջ որ զոք երբք Անարկ Մոկացի կաթողի - կոսին Հնարագիւր կապանաւորութեան եւ ցո - լալի մոլութեան։ Ժիւղ է թէ Ուտարեւ պատ - մին ալ կը պատկանի Նարեկեան միասնականութե, բայց Արարատիյ տառնորդութեան կուտած ը - լալի՝ առիկ մտածք է ընկալողորս Արարատաց - կոչն անուրով քան թէ Նարեկացի անուրով, (Հնարեկ թէ Նարեկ էր եւ Երեւանցի)։

Արք, Անարկ Նարեկացի, որ Գրիգորի մօրը Նորիգարյն է (2), կրնա՞ր արեւոք միջ առաջնոր - դէ՞ր Գրիգորի ծնողապալը ճշդելու այս փորձին մէջ - տեսնելը։ Անարկ Նարեկացի, երբ մեծ էր մահ կ'աւրաստանուէր իրեն Թորոքացի (Կր - օնական այդ աղանդին մասին՝ յառաջիկային), դառն համակ էր կը զի Անարկ Մոկացի կաթող - կոսին, ցաւ յայտնելով որ Լուսաւորի դաս - ան կապանած է իր ընտանիքին, եւ ճիշ - ան ինքնին Նուակացի վրայ։ Անուակց եւ ինն մտերիկ բառերը ինչ կըտար ապացոյց ճառա - րարեք, Մոկացի Նամարկու Նամար Գրիգորի մօրը Նորիգարյն ալ, Անարկ Նարեկացի, զը - րացական ընկեր՝ Մոկացիին։ Զարգանականին ար - ղին երկու Անարկապիւնը կ'անուանէ իրարու ճա - րեւանկից, իրեն. Մոկացի ։ Այդ պարագային, Խաղով, նաեւ քան եպիսկոպոսարեւ, անուանա - ցի էր Մոկաց աշխարհին մէջ, ուր եւ ծնած է Գրիգոր։ Վարդապետութե կուտած այս կար - միջը, զոր անգամ մը եւս քննութեան պիտի առ - նեն Նարեկացիի ծնողը ինքնակայնելու Ժամա - նակ ։

Գալով այն ճարգումին թէ որեւէ վկայութիւն չկայ՝ Նարեկի մէջ, պնդք է պատմաստիւն թէ ոչ միայն լուր կը մայր զիւրերուն կը ծնողապալըին մասին, այլ եւ նորին... քաւ եւ - կանխածին կը մայր վարդապետութիւնը Դիւր ուրին մէջ եր - կար Հաստատմին, որ կ'երեւն Նուակեւ տող - քը։ Ենուանուն կըլցայ արքան, եւ եւ ի զուէ մատու. ննջելի. ի փրկութեան առաւ իսկող յոր - լընքայն, բայց զգոտարութեան այս կապուրդը։

Ասողիկ արքան եւ Նարեկ քանքը թաքնա - նարեկին թէ Գրիգոր յոյժական անունին։ Պիտի յատարիկ թէ տաւանի անուրը չիտուեցան՝ սքիմ անունէ ետքը, (առաջանի անուրը պնդող կրօնաւորներն ալ կան անուր...)։ Ենքիք պիտի չանեն ինչպէս թէ Գրիգորը յոյժանէ ճիշ - Թարգմանող ինչպէս օրալ կը թարգմանէ մի - րուն բառը։ Բայց իր պիտի որ կենսագրական խոստովանութիւններ արձանագրելու այդ ճեւը խորթ է Նարեկացիի կնարակին, եւ յետոյ մեծ մասը միայն կրնայ Հաստատու թէ տարը կուտած է Նարեկացի՝ իր կենսագրութեան. Ենուրը վկա - յեցալ ի մարդկանէ, կ'ըսէ նոյն Հաստատը (ՀԱ. 1), որ եւ անմարըր առաին Աստուծոյ։ Մեր դիւ - անքին եւս թէ Գրիգոր Նարեկացի Հայածեւցաւ երբեմն իրեն քալիկոնիկի, երբեմն իրեն Թոր - քալիկեցի՝ երբ կենդանի էր։ Անպէս որ օրալ է Զարգանականին կարծիքը, թէ շիւր վարդա - ցարդութեան ու անուրն քալիկոնիկութեան մարդաւոր Հրեւոյնքն էր երեւցալ, իսկ դիւտու - թեան եւ ինաստութեան՝ Ժամանակին մակէն անուրն Հանճարներն մէջ, այնպէս որ 26 տարե - անան տողը Հաստատի՝ Թարգմանի իրենց տարա - կուտանց լուծումը կը ինքեղին իրմէ։ - Ասողիկ պատմիչ, որ Ժամանակակից է Գրիգոր Նարեկ - ցիի, անունն անգամ լայն չէ, իսկ Անձեւացեաց Թաւաւոր Գուրգէն Արժուանի ինքեղանք, Երզ -

կուրիանք. Էլտում, որոս վրան քալիկոնի միւս ե - րանք տար կողմի կը իրայի մարիւն։ Իսկ Անա - ւան կը գրէ. - Ենքարըր տաքցնիլ վիքը, սպիլի քալ պնդիլ, այլ ճանի եղի ինքն վարձարիլ ա - նոր քիլ որոշ ինքն կարտածիլ, իսկ ոչ ։

Գալով վաստորակալն անունին, Հիւլպալն կը գրէ թէ քալիկոնիկը քաւ վրն է եւ կը նշանա - կէ քալիկոնիկանքին։

(2) Վստեղ ըմ պիտի իր գործած է Օրլան - Կում, Գրիւով. Էլմանիւ Նարեկացի ալ, որ իս - րով Անձեւացիին մտերիկն էր, իրր ամոր կնոք Խ - րեղորդարի... 111» (Արդարատում, Խ. Խաղար, էջ 1145)։

Միլի երեց դրախտ կ'երթայ

(ԺՈՂՈՂՐԴԱՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒՄԻՏԻՔ)

— Կե՛րկ, քաւա Սիլի երեց, ելի՛ր։ Մի՛ր ու - նեցան ու շունչեցար ընդհանը չուն վրայ, առ - նեց լանքն եւ եւ երթաւ դրախտ ։

Արչպէս ալ արին չնուտ զայս բնեցողի ինչ որ ունէին, երեցկիւնը չնուտ վրան, երկու լանքն ալ առաւ զիւրը եւ ճամբայ ելան՝ Սիլի երեցն առ - ջնէին ։

Շատ ազցին, զիւր ազցին, ո՞վ ինչ զիտմ, եւ աւա յեռուկ մը կանդ առաւ էլուն առջեւը ։

— Տէրա՛նք, խնր ըլլայ, ո՞ր կ'երթաւ ճրճով պրծով, զոչ ու քարեման ։

— Կ'երթամ դրախտ ։

— Ի՞նչպէս թէ դրախտ, տէրա՛նք, ծո՛ւր եւս, ինքե՛ր Թոքուցե՛ր եւս։ Մի՛նքիւ որ չմեղնին եւ ան - ղիկ աշխարհ չէրթաւ, կ'ընա՞ւ թի՛ք երթալ դրախտ ։

— Տէրա՛նք չե՛մ, ինչպէս թէ ինչ կ'ընար եր - թալ դրախտ, այսպէս ալ չիտուեթի՛ւն...։ Ընէ տեսնիմ, դուն ո՞վ ես ։

— Եւ ինչպէս եւ, չնայեցա՞ր ։

— Արժ, Արժ, Բնեք զիւր Աստուած ստեղ - ծեց զիւր ստեղ եւ փնտք, դաւա անմահութեան դրախտ, աշխարհիկ անուրը շունչըր տուաւ շե - րի, որ ուտեա իսկեւ, ուրխախաւ։ Դուն լիչուտ - ցար, կ'ար Աստուծոյ պատուիրանքն ալ կուտը - ջիր, երբք արդիւնք ծառին պտուղը, ծախալք, եւ մեզ ալ ալ վրանիկն ճանցուրդը։ Դուն մեղքը - ի որ եւ քանքն, Այս որ այսպէս է, դուն դրախտ։ Կ'երթա՞ւ եւ չե՛մ կ'ընար երթալ։ Քալէ շուրջ տողեւն, կ'ըսէ Սիլի երեց եւ Հաստ դաւազուր կը վերցնէ։ Արա՛ւ կը փայլի ։

Սիլի երեց կը շարունակէ ճամբան։ Շատ կ'երթալ, զէ կ'երթալ, ո՞վ ինչ զիտմ, եւ առա Մարտաւորան կը Նարեկիկ երեցին ։

— Օրհնեա ի Տէր, Սիլի երեց ։

— Աստուած օրհնէ ։

— Տէրա՛նք, ո՞ր կ'երթաւ աշխատ ։

— Կ'երթամ դրախտ ։

— Ինչպէս թէ դրախտ, տէրա՛նք, ծո՛ւր եւս, ինքե՛ր կ'ընէր եւս։ Մարք որ չմեղնին եւ անդիկ աշ - խարհ երթալ, ինտըր դրախտ կ'երթալ ։

— Տէրա՛նք չե՛մ, այսպէս ալ չիտուեթի՛ւն...։ Ընէ տեսնիմ, դուն ո՞վ ես ։

— Եւ Մարտաւորան եւ ։

— Տո՛ւ, քրքրու Մարժ, Աստուած ինչնա - յիրենիւններին տարի կ'անաւ տուաւ զիւրի, չիւլպալը, եւ նորէն կ'անաւ ուղեղըր Աստուծոյ։ Անձեւակ Տէրը ճիւղական ուր որեւց եւ զիւր ը - ասաւ ։ Ե՛ման, ճեւըք զիւր եղան կ'անուրի վրայ, ինչպէս զայս ինչու մեղքըր տակ, այնչալ տարի կ'անաւ կուտած զիւրը։ Ե՛ աննուրեւ քրքրու Մա - տը, ինչո՞ւ փորով փոռուցար եղան վրայ, որ - պնդի ճիւղաւորը շարքերը չիտուէր եւ ճիւղի շառ - քան, Դուն ալքաւա՞ր ապահովեթա՛ւր ազցիք զը - րախտ, եւ չե՛մ կ'ընար երթալ։ Դէն զնա, կողմըք կը շարքե՛մ, քաւա Սիլի երեց եւ վերցուց դաւա - դարեւ ։

Մարտաւորան փախաւ եւ Սիլի երեց շարու - նակց իր ճամբան ։

Նոյ ճանապարհն եւաւ դիմաց ։

— Օրհնեա ի Տէր, Սիլի երեց, ո՞ր կ'երթաւ ։

— Աստուած օրհնէ, կ'երթամ դրախտ ։

— Տէրա՛նք, ինքե՛ր ծո՛ւր է, չմեղնա՞՛ ինտըր կ'երթաւ դրախտ ։

— Տէրա՛նք չե՛մ, կ'երթամ։ Դուն ո՞վ ես ։

— Եւ Նոյ ճանապարհն եւ ։

— Հո՛ւ, Աստուած խաբեցիք, ջրեղեղ ընդ - տուրի, ամբողջ աշխարհ անեղանք ըրիք, ինչոյ դուն դրախտ ազցիք, Եւ պիտի չէրթամ, չնորի - կէլ, ինչ որ ալ ըլլայ՝ անիւր երթամ ։

Գնաց ճնայ եւ Արքանուս եւաւ դիմաց ։

— Ինչք ըլլայ, Սիլի երեց, զէպի ո՞ր ։

— Կ'երթամ դրախտ ։

— Մո՛ւտ, ծո՛ւտ տէրա՛նք, չմեղնա՞՛ ինտըր կ'երթաւ դրախտ ։

— Արժ, ինչ դուն լաւ մարք ըլլալիք, տղաք չէիր մօրեթը։ Տղաք կը մօրթեա ու կ'երթաւ դը -

ճրճոցի ճիւղակիւն մը զըրկու թիւարդութեան, որուն կ'անուրեցի թերեւս Զարգանականն, ա - րարանի ծնէ, ինչպէս պիտի Հաստատեց յա - րաւելիկային ։

Ուրեմն, ծնողապալըին մասին վկայութիւն չունին Նարեկիին մէջ ալ ։

Մեղապալըին առուգման կրնա՞յ նպաստ դը թիւր ինչ ուսումնարարութեան շարունակութիւն - քը՝ երբ, յարկողով, ինքնակայնեք մեր պնդը - տարեկան Նարեկացիի ծնողքին մասին - տես - նեցը։

Ե. ՆԱՌՈՂՈՂԻՔ

ԽԻՐ՝... Նարեկայ վամբին վայրը, պարօք - տեղին եւ ուրիշ պարագանք մամբանամոլեմ Բը - րիարքանք մը տն աշխատանք, Գ. Կալար Կրիւարարան, ԵՒՄԱՅԻ 1950 Նոյեմբր 6 թի - լին մէջ եւ աւրիւ Թիւրքիա ալ պարտապնդն ։

(1) Նարեկ քաւր քալալ Էլգագըր. Հանդիշիմ մէջ (Ե. Խաղար, 63), Գարբիմի գործիքն ճշոյնա -

ԳՆԱՀԱՆՈՒՄ ԻՐԱՆԻ ՊԱՐՏԵԶԷՆ

ՊՈՒՏՈՒ ՄԻՆԵՐԱԿ

ՄԻՇՏ ԲԱՐՄ

բախտ, եւ տէրտէր՝ չէմ հրաւիր երթալ: Եւ Սիլի երէց վերջոյ դառապա՛նք, բայց կանոնս փախուս երթալու:

Սիլի երէց դնաց դնաց եւ հանդիպեալ Մովսէս մարգարէին ընդ —

— Տէր Սիլի, ո՞ր ապաքսն է:

— Կ'երթամ զբախտ:

— Երէք, ծանր է ինկզել, ճժով պիտի հալալ — չալով ինտո՞ր կ'երթաս զբախտ, նախ կը մտն — յին, յետոյ կ'երթան զբախտ:

— Այ՛ յիմք չեղիտուիք, զուտ ո՞վ ես որ իբրեւս կուտաս ինչ:

— Ես Մովսէս մարգարէն եմ:

— Մո՛ր թեթեւաբան, զուտ չա՞տ որդար ես, աղղղ խաբկել: Բաւական աւա՛րս անապատներուն մէջ պարզուելիք: Եթէ արդար ըլլայիք, չէ՛ր մեծանք լեռան զուլեք, առանց տեսնելու Աւետիք երկրիք: Ի՛նչ դա, եթէ ոչ կը վերցնէ՛ք զաւա — ղաւս, կը վարձու զանկէր, շուր եթէ չլեռալ, ա — րեւն կը բնալ:

— Մովսէս փախաւ եւ Սիլի երէց առաւ քաղց: Դէ՛ք եւսա Դաւիթ մարգարէն —

— Տէր Սիլի, ո՞ր կ'երթաս:

— Կ'երթամ զբախտ:

— Տէրտէր, Աստուած քու տունդ չաւերէ: Կ'կրկով ճժով ինտո՞ր կ'երթաս զբախտ՝ զեւ չիտես:

— Ընէ՛ք, ընէ՛ք, զուտ ո՞վ եմ:

— Դաւիթ մարգարէն եմ, չե՞ս տեսներ, կո՞ր ես:

— Տո՛ւ զ'ուն կուրծսս, շուտ Դա՛ւով, քառուն կ'ընի տալիք: Կ'ընիքն պաշտնեցիք, անոր կ'ընի ալ ինկելը: Առ զբախտ դադիք, ե՛ս պիտի չեթմալ: Դաւիթ, կ'ընի, Ե. Կարապետի մարտը զերեքմանն ալ բացուի առջեւս, նորէն պիտի երթամ զբախտ, եւ քոյ ու բարեխաղով:

Գայից դադին, մարդ մը անկեղեցաւ չեւուն առջեւ:

— Հօյա՛ւ, հօյա՛ւ: Դու ի՞նչ մարդ ես որ քոյ ու բարեխաղով կ'երթաս ալա՛նք՝ առանց հրաման ուղղելու:

— Ես Տէր Սիլին եմ, Տէր Սիլի՛կը, չի՛մացա՛ր, տանք եմ զիմ ճի՛ծ ու պի՛ծ, կ'երթամ զբախտ:

— Դարձի՛ք, ես դարձիք, եթէ ոչ՝ հողից կ'ստնան այս վերջիկանսիս, չարութի բճով, կ'ընի ճժով, է՛ս ու բարեխաղով ինտո՞ր կ'երթաս զբախտ:

— Դուն ո՞վ ես որ կ'ստնար կտոր կ'ըլլաս՝ վախ տալու համար ինձի:

— Ես հողեաց Դարբինը հրեակապաւն եմ, չե՛ն տեսներ երկու ալեղը:

— Տո՛ւ, չեստեսիր զուտ եմ, Տէօր Գարօ, դռն օրական հազար հազար մարդ կը պանծնէ՛ր արդա՛կ կամ անարդա՛ր, զուն կ'երթաս զբախտ, ես, Տէր Սիլի, կարգացուող Դարբինն եմ. Աւետարանին, ե՛ս չեմ կրնար երթալ:

Ես Սիլի վերջոյց դառապանք, ինկուց հողեաց հրեակապաւնին զլուտն, մէկ հատ ալ մէջէն, եւ Դարբինը փախաւ կարնի կող:

Ու Սիլի երէց չարեանից ճամբան: Շատ քաղցն, քիչ զաղցն, ո՞վ ի՛նչ դիտէ: Եւ յանկարծ հեռանաց տեսաւ սպիտակ պալատ մը, լուսնիք վառ՝ մեծ նաւու ոք պէս:

— Գի՛հի, ըսաւ Սիլի երէց, վաչ կալայ՝ այդ պալատը Բաւոտից յօրինաւ զբախտն է: Արի նրա տինք, Բաւոտը որ հայ ուսնեք, հանդուսանեց, յե —

նքէ եւ յանկարծ տառնց պատմաւի, եղալ վառտար, դարձաւ Բաւոտիլ, երէ կ'ընկնի մարմինս իմ, ասկիք Մարմնեցի, կ'ընծի տառնց քառ ու վերք — Ձր տառ խնդու, իմ զոտ քնդիք, եւ չեմ համարձեւում այդ տեսակ բանքը, Դու իմ համար քառ զիմիւր իմ քառ, Հեռն ի՛նչ քնդիք եւ քնդիք ու սաղ: Երէ այդ քնդիք իմ առաջանալ — Բնր վարդի նման շքեռնմանք իմ վառ, երէ այդուի ի՛նչ քառ չը պրծաւ: Յայտնիր այշտարին, որ Հափիգ մեռաւ: Յարգմ. ԱՐՄԱՆ ԳՐԱՄԻՆԻԿԵԱՆ

ՀԱՅԷԼՁ

այս կ'երթանք զբախտ: Նստաս, կ'ընան խմեցին, հանգստացան եւ ճո — րէն ճամբայ ինկան դէպի զբախտ: Գալատին դու — ներք հասած չէին տեղափոխ, երբ մարդ մը ելաւ իրենց առջեւ:

— Ո՞վ էք դուք, հարցուց:

— Ես Սիլի երէցն եմ, ի՛ տանէ քաղց Հայ — կաղանց, առթեալար ի՛ տառն Կանաց Ե. Կարա — պետի, իսկ աւ՛ իմ երէցիկն է, աստե՛ք՝ իմ ճժիկներս են, այս ալ իմ իւրեւն է, միասին տառն եմ ուսուլիք — խմելիք, եկեք եմ որ մտնեց զբախտ:

— Երէք, կ'ընէ անծանօթը, ինտո՞ր տեղաւր կ'ըլլաւ, մասնաւոր կարգացուող, զի՛րի զօրու — ինան ծանօթ, եւ չես դիտեր տակաւին թէ զբախտ երթալու համար՝ նախ պէ՛տք է անդիշ աշխարհը երթալ:

— Ախր, քանի որ մէկն էս հոս եկանք, մէկ մտնե՛ք ներս, զբախտին երեսը տեսնե՛ք:

— Անկարելի՛ է:

— Ո՞վ ես զուտ որ կ'արգելիս, անունդ քան տեսնեմ:

— Ես Գրիգորստեմ եմ:

— Այ՛ Աստուած քու տունը չաւերէ, եթէ զուտ լաւ մարդ ըլլայիք՝ քեզ չէին ունեւր եւ չար — չաւեր: Կ'ընի, դարձի՛ք, ես երթանք, Աստուած անեք քաղցեալս ընէ այդ դրսիսը, որ այսքան անարար դաստալու ու պաշտպան ունի:

Տէր Սիլի առաւ. Իր կ'ընի ու ճժե՛րք, եւ էջու — կին հեա՛ւ դարձաւ ետ, զղլումը սրտումը:

ԲՈՒՈՒ ՓՈՒՈՒՐԻՆԻՆԵՐԸ լաւ ծանր փախանք պատմաւիցն Եւրպայի զանազան տեսներուն մէջ: Հեղեղանման անձրեւներ կը տեղան Իտալիոյ հե — րաքիւնի — արեւելեան մասին մէջ: Իտալականի մէջ խորախմբ նստեցող չին կ'ընար ճամբայ ելելը: Աւստրիոյ մէջ ալ հերցեղերն եւ ճիւղակոյտերը ա — հաղին փախանք պատմաւիցն են: Զուգեցիկ մէջ նոր ճիւղակոյտեր սանչանք, 76հ հազնեցիով զո՛հե — րուն թիւր:

ՊՈՒՆԵՆՍԱ ՍԵՐԻՍԻ մէջ մտնած է Բուռլիք Թի — 1 հիբեղկեց, Ֆրից Թիսեն (75 տարեկան), որ ճիբբեկական չարժեք ու դատով թալանեց երէ ժամանակին: Յետագային սակայն կասկածելի նկատուելով, նացիները ընձար են անոր զերմա — նական հպատակութիւնը եւ նոյնիսկ, 1939ին, երբ արտասահմանի զոտեղեք, իբրեւ զեղծարար, մեքսիկական հրամանագիր հանած են անոր ղէմ:

«ՅԱՆԱՆ»Ի ԹԵՐԹՈՒՐԸ (68)

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՒ ՍԱԳՈՐԱՅԻ ՄԵՋ

(Գրեց՝ գերման դիւտաւատաւ կցորդ ՄՈՅՁԻՆ)

ԻՆՉՈՒ ԱՅՐԻՄԱՆ ԱՐՅՈՒՆԻՔ

Կ'ընդունենի Պուրապի զաղըք օդն ու անդիշ — կուրծքին, հեռուանով կատարեցին առաջին լու — ղանմանքն ու ճնայալ, ինչպէս կը պատահէր եբբ ընկճուած չէի այսքան մեծ բռնաւ ըս տակ:

Հաջիւ սակայն սքեք չէի վայելի այս կաղըք չեւուն, որ անհրապակ կը Թուէր, երբ Աստու — լէն հեռանայս մը խանգարեց զուրթի՝ արտա՛ւ — դուրսիման:

Ինձի կը հաղորդէին թէ զերմանական դեւ — պանտան պաշտպանութեան մէկը դառալիք եղած էր Իսթանպուլի մէջ պատգամաբար Անգլիանի — թէ կողմը անհրապու համար: Կ'ուզէին հասկնալ թէ ինչո՞ւ կը կար ունէ՛ր ինձի հետ, որովհետեւ — մասօթ իր դասակարգ անձին էր իր պեքը բարեխաղ — ներս տէկն էր: Այնքան մտառող էր իր երեք — ք միջը Հայահայով պարտաստեցի պայտաւորութիւն եւ տունաց հանդիպ ըլլալու վերադարձալ Անգարա: Յնչոյդ դէպք մըն էր այս դասալուծը, առաջինը երկար շաբթի էր:

Մէկը որ դեւ երեստասարդ էր, անցեր էջքնա — միկն կողմը, սպասուիմարք եր կ'ընէր աղեկուս —

թեան տակ: Իր մեծ իմացականութեան պատճա — րաւ, կարեւոր պաշտուն մը տրուած էր իրեն դեւ — պանտան մէջ, եւ ան կը մեկնէր իր հետ տանելով Թանկալին տեղեկութիւններ, զոր պիտի յանձնէր Անգլիոյ, Գերմանիոյ իսակ թշնամիք, որ կը զգուշեցր թրքական հողի վրայ:

Իր պեքը, որ դեւ պաշտպանի զուլեք էր, սուր — սափափար եղած էր: Հակառակ իր համաբաւար յոսակաւորութեան, չէր կրցած զուլեկի իր ստորադասին մտադրութիւնները: Պատասխանա — տաւ եւ կ'սկսուէր անոր փախուստին եւ երկար ա — տեւ մալք մը միայն կարծաւ ունեցաւ իր կեանքը: Գաւնն էր որ զ'ընէ, երբեքդ դասալուծութիւն մըն ալ տեղի ունեցաւ: Անոր յանդիմանք երբեքդ չէր: Անգլիան չէին պակեւեր Փանիւրիք ոչլուր — ներք:

Գործելի որդալայն զիբբ բունց այս պարտաւ — յին մէջ: Ձէր կրնար հասկնալ թէ ինչ բան կըր — նար զերման մը թշնամիքի դիրկի նեակ, մահու եւ կենաց այս պայշարի ընթացքին: Փարտաւա — րութիւն բառ չէր դտներ պայտաւորակում համար այս ընթացքը:

Ու պարտութեամբ մտիկ կ'ընէ իր յայտարա — րութիւնները: Փէպը է քան, թէ զի մը կը դար — մացնելի անորդ զիս: Անէն պարտալի մէջ ինք — ղեւն հանդիպող զգայի: Ոչ թէ, որովհետեւ կը կասկածել իր ալ մտադրութիւններուն մասին, եւ՛ իր Գործելի միշտ անհասկնալի էր մնացած ին — ծի: Իր վերապաշտութեան պատուար մը կը զինք — րէ եւ շուրջի անձներուն միջին եւ իրեն կուտար ա — ղեղծութեան յին նկարագիր մը, որ խորհրդանշու — կը մէջը դեւ:

Անհասանելի, անհմանալի հրաշք է հրամանք է Ե. Ս. Օմուրի Հայրապետէն՝ ինչպիսի Անգլիանի պատմութիւն, տանել նաեւ վար — ղանաց Մեղ զարգացմանը: Կար ժամանակ մը, որ այս նուիրական տա — ներու վիզէն կարեւոր էր շալիկապալան — Գա — նաւորակում — Եւրոպայիստական մեղադրադիրը: Եւրկայիս, այս տանի պիտի մասնակցէր՝ անխոր թուր Հայերս: Ձէր խորհր հեշերի եւ հեշերակն, հեշարը՛ղիմակնի եւ հեշարը՛ղիմ — կանիք միջին:

Ուրախութեւն մեծ: Մամկունեց զարագուն — ներն ալ ինչպիսի Սասունից Դաւիթը, անցեալ պատերազմի լըլանին, իրատեւց ստացան իբրեւ ազգային հերոսներ, հայրենեաց երախտեղիքն ար — ժանանաւորելու:

Կ'երեւակայեմ: Հայաստան, երեսանէ մէջ, Մայր Եկեղեցւոյ եւ միւս եկեղեցիներու զանդերը կը զօրանէին: Իր Թեալանին անոնց դարաւոր կա — մարիներ: Գոմարեւոյ զաւաճարտած Հայաստան շարականները կ'որհե՛րքն օրտաւ տօնը: —

«Նարալալ» պալատը եւ գորպուլուս տաւ — փնմար:

Վարպալ մեղ մանաւաղ որ վանեցր զբնա — ւին: Վարպալայն տրեմաղ ին պանեկաղ զիմն — ղիցիք...

Եւ Վասակունեաց մզկուտած եւ հայրենադաւ հողերից, կը կուծան այսօր, անդեմանակ խա — ւարչային խորհրդէ մէջ...

ՊՈՐՏԵՐԱՐԱՐ, աւ Փետրուար ամիսը: Վասակուն հազար հինգ հարիւր տարի ետքը՝ մեր պատմութիւնը կ'ընկնուցաւ նոյն կողապարով, 1920ին:

Նոր Վասակ մըն ալ բուռաւ Հայաստանի դու — խորի, Ախր: Ան ալ եկաւ Հայաստան՝ իր կար — միր՝ զորքերով: Չարգելափուր ըրաւ իր արեւակեց արե՛կաւոր ղէմները:

Սակայն, հայ ժողովուրդը կ'ընէին, ինչպէս Վարդանանց շրջանին, ռուսական: Բերեքով, ղէմեքով յարձակեցաւ այս նոր — Վասակին ալ վրան:

Բարեբախտաբար, Լեւին հեռատես եղաւ, ետ քանց այդ դրուածը Հայաստանին, ինչպէս էս — րան իր Յաջիկայ Վասակին:

Այս երկրորդ Վասակն (Աւի) ալ, կրաւ. թշնամական եւ անխելաստակ:

Վարդանանց կան ու պիտի մնան հայ երկեւ — կամարին վրայ ինչպէս փայլուն սառց: Եւ մեքն պիտի երջե՛ք միշտ:

Դմ հայրենեաց հոգի վարպա՛մ ճգնիս հեղույց հոգի զարգա՛մ

Որ ճգնուրի անիւրի մօտ Վարսուն հալար կորիւններով

Ձարիւր արիւտար, իմար քա՛ղ — քաղ...

Որ հայրենեաց զալայ արիւ Գալարանով զալայի մըն եւ:

Հայաքահնդհարեք տարի՛, Ոյինչ: Միշտ թաղը՛, միշտ թաղախալէ պիտի մնան Վարսա — նանց մեզի համար:

Գործելին կը զարկանար դասաւանդներուն ղէմ: Բարաբարութեամբ իր վերապաշտութեան եւ շա — տախտ զարմա: Իմայալ որ երկու երախտեղիք ունէր, երկուսն ալ սպայ, կը կուտէին ռազմա — կառին վրայ եւ զուգէ պիտի մտնէին դասաւան — ներու պատմաւում:

Այս խոսքերը տուող Հայրենասիրութեւն կը մտնէին: Անոնք որ ճակատ չեն զրկուած, կ'ընէր Գործելին, պարտաւոր են բարձր պահել զինուոր — ներու բարոյական կողմը, որպէսզ այդ կեղծով ղոնէ օգնած ըլլաւ Գործելիով վերկանան յաղ — քանակին: Եւ արա՛ւաբանիք էր, այն որ թէր — նախինի կ'անցնէր հանգիստ կեանք մը պայտնվու — լումար: Գործելին արեւալայից բարձր էր յայտ — նէր թէ կ'ուզէր իր արեւալայի մէկ շալիկներէ:

Ուրախ էր որ Գործելին ցոյց տուր վերապաշ — քն մեղալիս արարած մըն էր, եւ վերապաշ — քն արարած յայտերը որ ճամբում էր:

Ուրախ էր որ կեանք կ'ստնէր այդ եւեւ, որ երեսին այն տպաւորութիւնը կը Թողոր վրաս թէ ի պատկերիցի մարդը զանապալան է: Եւ մեկի պէս Թողով ու ուղիով չեւունաւ չէ:

Գործելին հաշտեցնել կ'ընդունէր այժմ: Նոյն իսկ կը պատահէր որ կատակն էր կը պայտնէր, որոնք ընդհանրապէս այնքան անկեղծաւ են:

Կ'երեւակայէի թէ իր արդիւնքը տուած էր վերապաշտ յնդարանք եւ Գոմարեւոյ վերաբերու — լում:

Գործելին մեր տունը կուզար, ոչ թէ իբրեւ պայտնեաց, այլ միայն յայտերմաներոց նման:

(Գար.)

Maison Fondée en 1933, MARSEILLE
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ! ! ! Միակ ՏԻԻԶ ՕՂԻՆ է

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesse

Յոբի Լեւոնյանը և Յոբի Լեւոնյանը :

— — — — —

ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱՅՏՈՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

1939ին ծնողվորն է՛մ, Հայ մը՝ Գ. Արսի — նաև, խորհուրդ կուտայ ֆրանսական ազգազուս — ղէտ Ժառանգա Պապանի շրջապատի Թրքահ — յասանի լուսւած գաւառներու մէջ եւ իր պատու — րութիւնները հաղորդել Ժրանայի զիսական շր — շանմանի։ Գ. Պապանի ճանդով յանձն կ'անէ եւ դժգոհարարեալ արտօնութիւն ստանալի վերջ, իր սիւնով հետ եւ ինքնաշարժով իր հասնի վան, Մուշ, Իւրիւրի, մինչեւ Խառնաւոր, Պաշտպէն եւն։ Գիտորարար Յին, ուղեւորը այս մասին դատախ — ստութիւն մը տուաւ։ Սորանի մէջ։ Տիրութեամբ ինքն թէ այդ շրջանակները որոնք միւս Հայկուր, բնազատները եղած են եւ ուր ամեն տեղ կ'երե — նայ Հայկական յիսարարութեան դրօշ մը, հնա — կոքն ժամանակներէ մինչեւ քանակորդը զարու սկիւրը, այսօր ամբողջական Հայկեր թափուր են դատապարտել Թուրքերը թէ՛ շարքած են այդ պատուական Ժողովուրդը որ մեծապէս օգուտ էր

ղրկեմ Վատանջի, Հրատարակուող համար։

Ինչպէս բացած, նորիցն փակման խօսքը արտօնակալ Խրատարը արք։ Հաստատելէ վերջ քանակարուող կողմէ արտապատուած մարքերը, իր հարգին ըրաւ կարծի որ լրացուածութեան մէջ։ Եւ ինչպէս չէր շարքը պատուութեան մէջ։ Եւ ալ, եկեղեցին եւ Հայ ազգը յոյնացած են։ Հայ եկեղեցին ըրուր շրջաններու մէջ գործակից դա — րած է Հայկ. պետականութեան, թէն այսօր զար — ան կ'որոշուցած է իր հմայքին եւ հնդկական — թիւնէն։ Օրհնելով ներկայ Հասարակութիւնը, Համբարաւորութեան եւ հեղափոխութեան կողմ մը ուղղել, թեկադրել խօսքով լուս եւ զրլով զուսպ մնալ։

Երանի թէ այդ կողմ իր արձագանքը գտնի ըրուր անոն ծառ որոնք գտնուող իր գարնիսն ոչ թէ Վեդարը, ինչպէ՛ն ծառ ընելու, այլ օտարներ տաղիւրդելով եղալորներ սպաննել տարւո հա — մար, եւ այսօր իսկ նոյն առթիւն իր սպաննել — ... Այս օտանապատութեան առթիւ այ տեղը եւ — րիւնով մը ի պարտուեալ, — Ազգ. Առաջնորդա — րը քանդարաները բնութած էր զանազան հաստատու — ներէ, ամազգային թոյնթ տալու համար տօնին։ Գ. Ս. Արսի այ ընդունել էր եւ իր անուրը յա — րատարութեամբ թէ մտնուող եւ թէ ժամանակ տողորդով, ամբողջ շարքով մը։ Յետոյ Շրջակայ։ Պարտուող ոչ միայն շիտակաւ այլ ներկայ այ ին — ղաւ, ոչ բնաւ, ոչ ոչ այ զեր քանակամեծները։ Մեղի համար դառնորէ չէ այս քանակամեծները։ Գա — ժառար անձնակալն ըլլայ թէ հետեւեալ իր բարբ — կանքներն ճնշուալն, ոչ միայն փողորդութեան, այլ եւ դաւ մը ազգային հանդարտութեան դէմ, ինք որ հաշտութեանը եւ հեկեղեցական համալս — ր ժալիւն, ամէն մեղքիս վրայ, մոռցաւ։ Ամեն — նայն Հայոց Հայրապետին պատուելով։

Օր. Միտնանի եւ հոգեւել ճնշ վերջ, կարծող պատուական շնորհակալութեան յայտնել Ազգ. Կեդր. վարչութեան եւ քանակներու, երբայ — խումբին ղեկավարին եւ ներկայ Հասարակու — թեան։ Հանդիսը փակուեցաւ պահպանելով եւ երբայտուածի հաշտ մեղքով

ՅՈՒՂ. ՏԵՕՐՄԻՆԵԱՆ

իրենց երկրին թէ տեղական ճարտարարուեստով, թէ համառակմութեամբ, թէ երբայտուած — թեամբ, բայց աւելի իրենց յիսարը ոգիով։ Բայց կ'ըսէ, Թուրքերը այսօր իրենց կը զղչեն Դ, Վեդուշու Հայերն ալ ունեցած են իրենց սխալնե — րը։ Յետոյ շարժակալով մեզ ցոյց տուաւ, զի — նացան տեսարաններու կարգին հնադորն արուես — տի մնացորդներ, դիւաններ, եկեղեցիները զոր քաղաքակրթով ֆրանսական զղեկներու եւ եկեղե — ցիներու հետ, մասնաւոր Ջէմ, կամ Դերկի մե — նան — տանալը, աւելի զեղեցիկ դառնով։

Շարժակալի շարքին մէջ կ'երեւան առուե — լալէսԿիւրիները իրենց բարեգործ եւ յախտաւոր, հողադարձութիւնը, գորգայնութիւնը, ժառնա — շինութիւնը, թանի պատրաստութիւնը, խաշնա — բաժնութիւնը։ Վերաբերել թէն շատ յիստամբ, բայց հետադարձութեան արժանի Ժողովուրդը են։ Այս առթիւ մասնաւորապէս մասնանշեց ոչխարի բուրգին տեսակի առաւելութիւնները, արժեքով կ'ըսէ 18—20,000 թնգ զուտ լաւագին բրդէ կեր — պանքներ կարելի է ունենալ։

Ուկրաիններէն թ. Գառնիկ ուղեց դիտալ թէ ինչ հման վրայ կը կարծի թէ Երանայի զղչա — ցած են։ Դատախարակ լիցեաւ. զոճացուցիլ պ — տասնակն տալ։ Յետոյ Հացուող — Գրտացած Հա — իր կային այդ շրջանին մէջ։

— Արշալուիսները բնաւ Հանդիպեցալ, բայց անտարապա Հայեր կային։

Վիճառութիւններէ վերջ, Գ. Լուի Մառէն, որ իրերն ճախարհը Ժրանայի ազգապատկան ընկերութեան կը հովանաւորէր այս շահեկան դա — տասնութիւնը, խօսք աւանդով յայտնել թէ — Երանայի եւ Թուրքերը լին հասած զիս զգրուել։ Առթիւս տարբեր կեդրով ցոյց տալու առթիւ։ Դա — րով այն հարցին թէ Հայերն ալ իսկաներ գործնա — ւոր են, Հայկերն աւելի ուղիւրդն շատ աւելի յանցա — ւոր են։ Հայկական Անկախութիւնը երկու տարի մէջ ղառնուեալ։ Անոնք որ Անկախութիւն կուտու — լին Հայերու, միւս մեղով դաւն եւ կ'անուին։ Անհրաժեշտ է շատ քան վերադարձնել Հայերուն, նախկին եղած սխալները դարձանուր։ Համար, ո — րով հետեւ հայ տարրը արժանի է իր ամբողջական իրաւունքը ունենալու։ Ե՛թ Բողը Ասիոս ոռոգ կո — խիք, անմիջապէս կը տեսնէ Հայու, Հայ դիւրի եւ ուրիշները մէջ եղած մեծ տարբերութիւնը, մարտութիւն, կանխաւորութիւն, յախտաւոր, վատաւորութեան ներքնով գործելու մէջ։ Երկու — գործութիւն, տեղական ճարտարարուեստ, վաճա — րականութիւն այդ ամէնը Հայուն միջբերեցու ար — ղիւններին են։ Ընտանիք, զիսկութիւն չէր։ Հայ տղոց տեղից զարգացում տեսանալու, Ժրանուտ — թիւնը մասնաւորապէս ալիք իր գործին։ Հայք իր ըրուր տառաւորութիւններու ու առաքելութիւնն — րուն մէջ քան մը աւելի ինքն, իրեն հանդէպ այն — քան անարարութիւնն ըլլալէ վերջ իսկ նորէն այն — քան անկեմը զգացումով կարողած մնաց անոնց՝ զորս իր քանակաները ճանչցած էր ու անոնց հա — մար բնաւ անապականի զոհորդութիւնները։

ՄՍԼԱՅԱՐ

Bulletin de l'Union des Medecins Arméniens. No. 86 (Décembre 1950). Հաւաց — Dr. N. Agadjanian, 85 Ave. Ségur, Paris (15)։

ՄՍԼԱՅԱՐ

— Անուշու։

Ուրախութեամբ էի գործին մէջ եւ չէի ուղիւր որ խանդարեմ զիս։

— Ինչ թանի վրայ կը հիմնէք մեր կարծիքը։

Բոլոր հակառակներու վրայ ալ գէշ է կացութիւնը։

— Կար զրի զրիւն։

— Անկախութեան, բախ, կայսրութիւնը երբեք լաւ չէ։ Բայց այ միջոցին, չէի ուղիւր խորհիլ աղե — քալով վաճառման վրայ։ Անոնցով չեմ որ հարշէր իր հաւատան 20ըր դարուն մէջ եւ հարշէր իր շարքէն միայն կ'ըսայ Դիմանման զննողով շահիկ պատկերաւով։ Բայց իր խորհիլ թէ տակաւին ու — բիշ միջոցներ ունենք։ Գառնաբով կ'ըրաւած ըր — ւալ իր թուի նիւթական տեսակներ։ Անկեղին — ցիները առանձինքի յաշտախիշ գերաշնորհութե — անքն, Թուրքիս ալ հարուստ են զիտուորով։ Բայց պարտութիւնը կամ յաղթանակի կախով չունին միւսը ուսմանակարութիւններ կամ Թուանաններ։ Դիւանապետութիւնը պէտք էլ անանկանայ եւ չեմ տեսնել որ զիտան վերին իշխանութիւնը այդ պատկան պիտաւ մը գործէ։

— Հաւաք թէ՛ գործէ։

— Իր նշանակէ թէ Արտաւած ու մարդիկ այդ — օրէս ուղած պիտի ըլլան եւ մեղի կը մնայ խոնար — չիլ։

— Բայց կարելի չէ՞ արդեօք խուսափիլ աղե — տէն։

— Մերին աղչիլ, իւրաքանչիւր անհատ կը — նայ իր խօսքը հակառակորէն խուսափելու փորձ որ կատարել, բայց Հայք եւ թէ պիտի յաղիւր։ Մենք բոլորու ալ այս պահուս կը գտնուինք չղեկ — կառիք մը մէջ որ ղլիւս պատյոս տուող արարու —

Հ. Յ. Դ. Վարսունուանկը Պակեո-Կարանի մէջ

ՊԱԿԵՈ-ՊԱԿԱՆ։ — Մեր նոր Սերունդն ալ հանգիս մը կ'ապրեցորած էր Զ. Յ. Դ. Ծովաւա — կին տարի, եւ անգամ կ'ըրաւ, 4 փութորար, Գա — նէօյի ֆրանսական դպրոցը։ Սրաւ լեցուած էր մայրէ ճաշը։ Շատեր ուղեւ մնացին։

Հանդիսը բացաւ նոր Սերունդի երբայտու — րը Եւրպէ քանտորը ուլ, ղեկավարութեամբ Մե — տանկներ, Յետոյ պատանի Արարատ Մարտարեան դրաւոր ճառով մը պարզեց նոր Սերունդին պար — տակաւնութիւնները եւ հաստատեց թէ իրենց ար — ժանի յաղիւրդները պիտի ըլլան հին սերունդին։ Իր սահուն Հայերէն ընթերցումը քննադանաբոլ — քննող մարդերը։

Վերջի մ երթաւորութիւն կողմէ երկու խօսք — քու ընկեր Ս. Թորոնեան, պարզովը Դանիալ — քութեան կատարած դերը։ Յանուն նոր Սերունդի Կեդր. վարչութեան խօսեցաւ ընկեր Յ. Սիւրպալու — կան, ուղեկալով Հայ Ժողովուրդի ազատ ու առ — կա իր պարկուր տեղեր իր Հայրենիքին մէջ։ Թուրք օտարներու հրացումը մեր շահութիւն վրայ եւ արժ — նիւրները մասին։ Եւ Մենք Հայերս պէտք է դուր — գրաւեց մեր լեզուին ու մշակութիւն վրայ, սոր — ղիւններով նորեւնան, որպէս ինչ որ փոխանդի սերունդէ սերունդէ։ Ժրանանդնով ճառ մը ալ ներկայ Ժրանայիները պարզեց Հայ Ժողովուրդի պատուական տեղեր եւ շնորհակալութիւն յայտ — նեց։ Գ. Գարգին Հարք մը կտորներ նուագեց Թա — ռի վրայ։

Ճորի իր զեղարանատական ճառով։ Առատ — սանեցին եւ երբեքն օրիորդներ, Տակաւան, Ի — կուհի թեւանան, Գնէնկան, Տիկին Թապալան եւ Գ. Միւսեան, չեմ ծափել խելով։

Ի պատիւ օտար հիւրերու ներկայացուեցաւ ծիսակալութիւնը բաշէն թէ, որուն ղերակատարներն էին նոր Սերունդի նախալ Թապալան եւ Դրիս Գառնանեան։ Յետոյ Եւրպէական համարքը զ — Եւրոպ ներկայացուցին դարձաւ նոր Սերունդի Օր. Տակաւան, Դորեանեան, Երանուշ, Գառն — անան եւ Հայրա Թորոնեան։ Կարծի շնորհաւորի ըրուր եւ իրենց ծնողքը որոնք Հայերէն լեզուն կը սորվեցնին երբեք զապաններու։ Գեղարարութեան — կան թափելի վերջ Ժողովուրդը սեղանաներու — վրայ Գառնուրիկով դուրսանաւ, նուագեցու — թեամբ Գարգինը եւ Բիկուր, մինչեւ ինչ գէշեր։ Այս փայտուն հանդիսը պատիւ եւ քանի այն բոլոր Հայերուն որոնք իրենց զապաններուն կը սորվեցնին մայրենի լեզուն եւ գառնեմ իր զուս — տարական իրերն պարտաճանաչ եւ աղին հայր — դիներ։

ՕՆԵՆԿ

ՀԱՍԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Յամայնորը — Օմէլէթ, զոր չորս հօգի համար պատարասեցին, կը պարտանքին երեք ճանն։

Կարծող — Ինչ կ'ուզէք որ ընծա։

Յամայնորը — Կամ չորս ճանն զնէր չորս հօգիս համար, կամ բնաւ չընէր։

ՎՍԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԲԵՐԲԵՐՆԵ

ԼՐՏԵՍ ԱՅԿԵՐՈՒ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՋ

(Գրեք՝ գերման դիտպատմամ կցորդ ՄՈՂՁԻԵ)

ԴՆՁՈՒ ՅԵՐԴԱՆ ԱՅՈՒՆԻՐ

Այնպէս ժ ըրի, որ ղեկավարած միւս պա — տանկիներն ալ հրաւերեցին զայն։ Մէջ խօսքով իր զնէրն իր տան մէջ ըլլաւու տպարարութիւնը ունենալով իմ ընկերակցին շրջանակն մէջ։ Բայց տարբերակաւ այն էր, որ ուղիւրդն մեն քան չէին զանէր իր մէջ։ Իր յոյնած, յալիքաբած միայն եր — բեան կուգար անվերջ եւ իր Էրադարող բարե — կանքներն ցատեր, որոնք կ'արտապատկուէին այդ ժաման ինձի եւ տեսայ որ խօսակցութիւնները կը ղաղղիւն երբ Գորնէլին մտնեան։ Ուրէ չէր որ համարական ստեղծանալ շնորհէին զորեկ իր բոլոր — րովին։

Յամայն ստիպուեցալ վերադառնալ առաջին տպարարութիւններու եւ տեսայ որ անարարութիւ — լի են հրօթարեցալ իր արք որուն վերջով աղիւրէն։

Օր մը Գորնէլին եւ Խառնանին էնք դրանե — անկը եւ հետեւեալ խօսակցութիւնը ունեցան։ Շարժակիւր եղաւ Բարայիքի մէջ յօղաւոր, զոր Գորնէլի թարգմանիւր է։

— Կը խորհիք որ, ըսաւ, Գերմանեան կերպ — տակաւին լաւիլ որ քարտաբաղք։

Թեամբ կը սուրայ։ Ե՛թ վարցատեղին ոռոգ կամ թեւ պիտի կտորներ, բայց ի՞նչ մէջը մնալ, ար — դիւրեղ նոյնը պիտի ըլլայ աղիտալի վաճառի մը պարագային։

— Իսկ ի՞նչ աւազակէր նշան տալ։

Գորնէլի ուղիւր կը նայէր արշերաւ զննող նաւաւաբով մը։

Եւ Ինչ թալ կ'ուզէ արշերաւ, կը խորհէի եւ — րովի։ Գառնախանիք։

— Այսպանիք նշան տալ պիտի նշանակէր զպշիկ ճակատաբով անկեւին։ Պիտի շունենալ եր — քն յաղիւրդութիւնը, անաւատական ապահովու — թեան համար նախախնամութեան գործին խառ — նուելու։

Այս խօսքերը ինքնակէտ մը գրին կարծեմ մեր խօսակցութեան։ Գորնէլի վերկալուր, իր աշխ — տութիւնը եւ Խառնանիքը իր նայիկ պատուականի ղուր։ Գրա մը վերջ Հացուող ինձի յանկալուրդ, ղոնէ ըստ երեւոյթի։

— Ինչ է մեր կարծիքը Տիւթանպուլի զուս — լիւններուն մասին։

— Ինչ կ'ուզէք որ խորհիք։ Ըստ ին գէշ մը ուշ մնացին արշերաւ կառաւառմէն ցտակուր համար։ Մարդ երբ պաշարած է ի նպաստ դատի որ կամ ղոնէ դէմ չէ արտապատուած անոր, ար — ցիւղ երեւոյթ մը իր պարզ իր գիւրեւ իր փոխ — անկախութիւնի պարտութեան մը նախախնամի։ Կը յարեմ անոնք, որ բացալալալ թեամբին են եղած միջոց կամ հնազանդ են վարձանէն մը, երբ տակաւին հաստական չի նկատուի որ տնոր մտն — կուրիւնք։

(Շարք)

խառատորեն Ծրանս Ժուլյան, Եւսթի Զրա-
 քեր, Զորահոր Ժողովի համանուն գործա-
 ժը, Առաջնախոր շախմատի և Իտալիայի Կրտս-
 յանակ մասնախորհրդի, Մարի Արեւելի, հա-
 խանիկներու բաշխումը, են: Միջպագայի հա-
 ճերու կապակցութեան, Ծրանսի և իրենի չե-
 րեւէ խաղանակներն ստանձնելու Իտալիայի հա-
 ճիւղ, գանք որ այս վերջին դուրս կը մտն Մի-
 աշխալ Աղբիւրն: Վիսարանութեան ընկերքն,
 Իտալիայի ներկայացուցիչները անհրաժեշտա-
 ճն ամբողջակով յառաջանալու խաղանակներն և
 իւր գործընկերները նաեւ Գերմանիոյ մասնա-
 ջութեանը, կապակցով ուսելով խաղանակները Ա-
 րեւմտեան մէջ:

Ժողովը վերջնապէս, չորս նախարարներն ալ
 յայտնեցին իրենց դժուանակութիւնը, ընկով որ
 ընդհ. դիմելու մէջ կը միանան երկու ինքնուրո-
 յեանակներու: Երկրորդ Ժողովին և որ չորեքե-
 պիտի ճնշուէ անստանձն խաղանակ, յաջող որո-
 շումներու յանգելու համար:

Ուսանողներու բազմութիւնն ըն ջոյկաւսա -
 ընկով զոյնանք Գ. Գ. Փիւլիքիւն եւ Եւսթի, բա-
 ջանալանկով շնորհ իրաւունքներն Միւրիկիւն: Ի-
 Կրօյաններու վրայ կային հետեւեալ նախադա-
 ճերը — Էրաշխալութիւն կամ բնակչութիւն
 և Միւսանք զաւանգելու առիւն, Էթորե ի ուր թէ
 խօսքը, են:

ԲՈՒՌՆ ԿՈՒՆԻՆԵՐ ԲՈՒՐՆԱՅԻ ՄԵՒ

Հարիւր հազարի համող չինեւորեանքի բա-
 նակ ըն յարմարականի անցաւ Բորեանիկերը,
 հակառակածանի վրայ, որ լեւանայ լեւալորն է:
 Եւ ճնդեղով ՄԱՐԻ գիծերը, 15 շիւթ ի լոյս ետ
 մտն զայնակից ուսելը, Հոնկիտոնիկ շնանա -
 կին մէջ:

Արեւմտեան նախատամարին վրայ ընկնող
 հրետանիի կռիւ: Իսպանիկները կը ռմկովունեն
 Մուրի գիծուրակաւ կենտրոն:

Իսպանիկ զօնաւորներ անընդհատ կրաւ կը
 տեղացիներ կարգիներու փոխադրութեան վրայ:
 Մէջ օրուս ընթացքին կըցած են 4 զաւաստի եւ
 74 փոխադրականներ փնջացին:

ՄԱՐԻ քանակական կը հերքէ այն սեղը -
 կողմերը, թէ հարաւ - զորական ուսելը մեծած
 են Յորդ զուգահեռականներ:

ՆՈՐ ԺԵՂԵՐԻ ՆԱՐԿԻՐ ԶԱՎԱՅՆԻ ՎՐԱՅ

Համայնապալ կուսակցութեան հետ զոյնու-
 ցող չին Ժողովրդական կուսակցութեան ընկ եւս
 մարտադրանքները կը կատարուին: Նախկին աը -
 սին ոչ մէկ ուր տեղեկութիւն կայ:

Գերմանիոյ Տուրքիոյ զաւաքն մէջ
 կողմունքն է անկախ համայնապալ կուսակցու-
 թեան մը, որ մէջ կապ պիտի ունենայ ինկելի
 Արեւմտեանը, Սթամբուլ եւ Թիֆլիսի հետ, Կու-
 սակցութեան կողմէն պիտի ըլլայ Վարդ զաւա-
 քն մէջ (Փրանսական զօրք): Այսօրէն իկ միւս -
 ռեւալանքը կազմուած են 50 զաւաքներուն: Նա -
 իրարաւոր փոխերու մէջ: Նոր կուսակցութեան
 ղեկավարներն է զերման համայնապալ կուսակ-
 ցութեան վարաւորը օրագրող մը, Եւսթի Զափ-
 րէս: Մէկ ՏՈՂԱՐՈՎ:

ՀԱՄԻՊԻ ռեդաքտոր աստանք մահուան դատա-
 պարտութիւն և Մորման ներքեանքը, որ այնքն -
 միս ոտակուս էր սպաննած էր Նոր Գիւլյոյ մէջ:

ՀԵՂԻՍԱՍՏԻՆԻ տոմարներուն զօնելու աը -
 մար, նախազանք Թրուման առաջարկեց խաղա-
 րանին երկու միկունքն Թուրքիոյ զրկել Առա-
 ժեւս ժեւս Եւսթիքի Զորակրկի սեպալապ, ապա-
 ին մէջ միկունքն զաւաքներու համար:

ԲՈՒՆԵՆԻՆԵՄԱՆ լուծին ենթակայ եւրոպական
 տաղը երկիրներու տարաքիւր ներկայացուցիչներ
 Ժողով մը զուսմարեցին Ճիլիսանիկի մէջ: Կու-
 սակցութեան հրատարակեցին յայտարարութիւն մը որ
 կըսէ — Գնդերականի եւ արեւմտեան երկրորդ
 Ժողովուրդներուն ապստամբութիւնը, Գնդերական
 պալմանի և տեւական խաղաղութեան մէջ եւ Ժո-
 ղովապալ կարգ-կանոնի վերահաստատման
 ՓԱՐԻՅԻՆ ռուսականակ, ապաւանակ եւ ուր
 կարական զեպանակները արտաքին զորքերն
 ստանաւորը հրախրուելով, յայտարարուեցաւ
 շարաքի չլինելուն է վեր սահմանափակուած է
 իրենց ընթերցելի ապստամբութիւնը Փրանսական
 զին լրայ:

Մախու օւռն

Մեկունիկ պատճառով մախու է ասն մը
 պողոտայի վրայ: Ունի եօթը սենեակ, 15
 հանգ, 343 զառախուս մեքեր հող: Փարէլը
 Դիլիթի Գ. Զեպիկիւնի, 20 Ave. Pastern, Իտա-
 Մուրիկո, ամէն օր ժամը վեցէն վերջ: Մեքերը
 Ի Դիլիթի:

Le Gérant: A. NERCESSIAN
 Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Dame - (1)

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

ՄԱՐԻՆԵՒ ՄԱՐԻՆԱՅԻՆԻՆԸ

Ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր արժա -
 նագրուած անդամները: Կրտս ներկայ ըլլալ եւ
 Ժողովին մաս կազմել բոլոր անոնք որ Ժողովը
 առաջ կամ ընթացքին անդամ կ'արմատադրու-
 ր ի ինքնոր ընկերներէն աշխատանք թափել այս
 ուղղութեամբ:

Օրակարգ — ա) Վարչութեան ընտրութիւն:
 բ) 1911Ի գործունէութեան ծրագիր:

Ժողովը կը զուսմարէ այս շարաքի իրիկուս
 ժամը 9ին, Café Noailles ներկայութեամբ:

**ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԳԻՆԵՅՈՒՆ — ԵՐԵՎԱՆԻ
 ՓԵՏՏՐՈՒՄ 18Ի ԱՌՈՒԻ**

ՄԱՐԻՆԵՒ — 2. 8. Դ. Բերեստապարն են -
 Բաղունիսն կը հրաւիրէ իր ընկերները եւ համա-
 կերները Կիւրակի, 18 Փետրուար, կէսօրը վերջ
 ժամը 3ին, Անարոնիկ Արեւմտ, տունը: Համար
 փետրուար 18ի պատմական տարեգրաքը:

Մ. Նոյն օրը, կը զաւաքէ Բերեստապարի վի-
 ճակախաղը:

ԲԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՆՈՒՄ

ՄԵՒ ՇԱՄՐԱՆԻ ՄԵՋ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ 1500ԱՄԵՆԿԱՆ ԱՌՈՒԻ

Նախանձնութեամբ 2. 8. Դ. Նոր Սերունդի
 Վարդանէն խումբին: Այս շարաք ժամը 20.30ին,
 Սալ Jeanne d'Arch մէջ:

Միւս պարտաւորութեամբ կը ներկայացուի
 Սմարտ Բերեստի ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԿԱՆԸ:

Մարտին ընտրութիւնը ապաւորուած է:
 Տոմարու զին 100 Փր., փողերիներու համար
 կէս սին:

ԹԵՄԱՆԵՂԱՆ

Ճ. Կապ. Խաչի Մարտին զաւաքի վարչութիւնը
 սիրով կը հրաւիրէ իր անդամ — անդամուհիները,
 Փետրուար 20, երեքշաբթի, Անարոնիկ Արեւմ-
 տին մէջ, ժամը 8ին, Թէյաւաղանի մը: Հաճելի ա-
 նակներ:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ 1500ԱՄԵՆԿԱՆ ԱՌՈՒԻ

**ԲԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՆՈՒՄ
 ՄՈՐԱՐԱՅԱՆԱՆ ՎԱՐԴԱՆԱՆԻ ՄԵՋ**

ԻՍՏԱՆԻՍ — Գ. Այսօր Բաւարականի մէջ:
 Ա. Մաս — ՄԱՐԻՆԵՒԻ ԴԻՄԵՂԱՆՈՒՆԸ, Ող-
 բերդութիւն 4 արքա, 2 շեղ, 2 Մահուան վ. Տէր
 Մուսթաֆան (Ե. զարու տարաքներով):

Բ. Մաս — LES BONS GARÇONS Saynète en l
 acte de V. BERTHOUD:

Գ. Մաս — ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԵՄԱՆԵՂԱՆԸ, զա -
 ճելու 1 արքա:

ԺԵՂԻՆԻՍ — Եւստապի փետրուար 3ին թիւով
 յայտարարուած Եւսթի Տէր եւ Տիկին Հայկ Եւսթ-
 եանի կողմէ, ոչ թէ Գրոն (Լիոն)էն է, այլ Գոնէն
 (Ալիքիւր):

ԴԻՍԱԿԱՌՈՐ ԵՒ ԱՆԴԻՍԱԿ

ԶԵԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ

GEORGE VI ՄԱՐԿԸ, AVE. GEORGE V.
 Կազմակերպութեամբ 2. Բ. Ե. Միւրիկի եւս -
 ընկի մասնաճիւղի կողմէ:

Նախազանքութեամբ ՋԱՐԵՂ ՊԵՏ ՆՈՒՊԱՐԻ
 ի նպաստ Միւրիկի զաւաքներուն
 Շարաքի, 17 Փետրուար, ժամը 22ին միկունք
 առաւուս:

ՊԱՐ. ԽՆՉՈՒՄ, ՀԱՅԵՆԻ ՄԵՐՆՈՐԱՐ:
 Attractions: երկու Orchestres, Cotillons

Ձիւր սեղանները ապահովեցէ՛ք՝ TRL 39-09

RAKI DUZE

Զուտ խաղաղ, անխմեց,
 Մամաւոր տալիպիէ
 Պարտաւորութեամբ և խմակով,
 Տիւր ՕՂԻՆ անուշ — հոնով:

Տալալիպիէնով Ողբի
 Պարտաւորութեամբ Տիւր ՕՂԻՆ,
 ի ճնդարեւ ամաւոր,
 Սնարապեմէ Գնդին տուն:

ՄԵՆԻՎԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ԳԻՆԵՒԻ
 N. PAPAZIAN

2, Rue Félix - Faure, Paris (15) Tél. Vau. 26-69
 DALAKUPEIAN FILS AINÉ

Maison Fondée en 1933, MARSEILLE
 ՈՒՆԵՂԻՆԻՆԻՆԻՆԻ 1.1 Միւրիկ Տիւր ՕՂԻՆ է

որ կը պարտաւոր Ծրանայի մէջ, Հայ ընտա -
 ղիկի ճնդով:

ԵՐԵՎԱՆԻ

ՊԱՆԵՒՐ ԲԱՆԿԱՆ — 2. 8. Դ. Վերսին են -
 Բաղունիսն ընդհ. Ժողովը այս օրըսթ ժամը
 21ին, ընկեր Մ. Արեւմտեանի բնակարանը: Կարե-
 ստ օրակարգ: Ճնդապալ ըլլալ:

ՄԱՐԻՆԵՒ — 2. 8. Դ. Երբ. վարչութիւնը ժո-
 դովի կը հրաւիրէ Մ. Անի Նոր Սերունդը, այս շա-
 ռեքները երկիրական ժամը 8.30ին եւ Հինգշաբթի
 Մ. Մարիկի Նոր Սերունդը: Ներկայ կ'ըլլալ
 Նոր Սերունդի Երբ. վարչութեան ներկայացու-
 թիւն:

ՎԻՃԱԿԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ — 2. 8. Դ. Մար-
 սելին Նոր Սերունդի Բերեստապարի խումբին
 (Մ. Արեւմտեան) վիճարանական ժողովը՝ այս օրը-
 սթ ժամը 20ին, ընկերակցի է. Կարեւորեանի բը-
 ճարանը: Կը հրաւիրուին ծնողներ եւ համա -
 կերներ: Երբ. Բերեստապարութեան դատախա -
 թիւները:

ՇԱՄՐԱՆ — 2. 8. Դ. Վարչութեան խումբի
 Ժողովը՝ այս շարաք երեկոյ ժամը 8ին, սովորա-
 կան հասարակական: Անդամատեարքը ժամին
 ընկեր:

ԿԱՅԻՆ ՈՒՆԵՆԱՆ — Մարտին Հայ Դիւր -
 ներու Միւրիկեան պարտաւորեալ Արքիւ 21ին:

ՓԱՐԵՂ — 2. 8. Դ. Նոր Սերունդի Եւսթ -
 րոնեան խումբի դասախօսութիւնը՝ այս Հինգ -
 շաբթի ժամը 8ին, սովորական հասարակութիւն:
 Կը խոսէ՛ Գ. Ա. ԶՈՂԱՆԵՆԻՆ: Երբ. Բերեստապարի
 հետ տաղապարս: Սիրով կը հրաւիրուին հաւա -
 քալորները: Հայերէնի դասընթաց ժամը 8-9:

ԳԵՂԱՆ — 2. 8. Դ. Բնութեան խումբի ժո-
 դովը այս կիրակի առաւուս ժամը 8ին, Ժամթի
 հասարակութիւն:

ԿԱՅՈՒՆ ՈՒՆԵՆԻ Անկերի մասնաճիւղի ընդհ.
 Ժողովը՝ Փետրուար 15ին, երկիրական ժողովը
 9-11, Ժամթի հասարակութիւն: Կարեւոր օրակարգ:
 Կը խոսելու անդամատեարքը միւսին ընկեր:

2. 8. Դ. ԱՐԱՄ Երեւանիսն Ժողովը կը
 հրաւիրէ իր շրջանի ընկերները, այս օրըսթ ժամը
 21ին, Ժամթի սնարանը: Կարեւոր օրակարգ: Կը
 խոսելու ճնդապալ ըլլալ:

ՄԱՐԵՒՆ — 2. 8. Դ. Անկունի ենթակոմի-
 տի ընդհ. Ժողովը՝ այս շարաք երեկոյ, սովորա-
 կան հասարակութիւն: Կարեւոր օրակարգ: Բազա-
 կանի ընկեր կ'առաւուր:

Պ. ԶՈՂԱՆԵՆԻՆ Կերթապան դասախօսութիւ-
 նը՝ այս Հինգշաբթի ժամը 17ին, Սթիլ Ինկիւր
 սիրով Հայ Աւս. Տան մէջ, 57 Գուլյաւ Ժուռ -
 տան: Երբ. Բերեստապարի զաւակները:
 Նը (Զարիկ, Ապրանիւն, Գուլյաւ, Բերեստ, Մուրիկ
 Ողբեւաղան, են): Մուրիկ ապաւն է:

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ — Տիկին Ողբ եւ Օր. Մար-
 քիւրեան հազար Փրանք կը նուիրեն Ճ. Կապ.
 Խաչի Եւսթի մասնաճիւղին, իրենց ամուսնուն եւ
 Գ. Արեւմտեան Հայնմամի մահուան տարեդար-
 քին առթիւ:

ԿՈՒՆԵՆԻՆ

Դիւրեւորութիւն արքիւ ռադիո երեստարք մը:
 Դիւրեւոր Korkisguy, 31 Route de Choisy, Ինկեր:
 Եւսթ. Ita. 02-71:

Տ Ա Մ Ա Ս

ՏԵՂԻՆԻ ԵՒ ԶԱՆԵՐԱՆ

1, RUE D'ALIX ՍիւնճԻՐ
 4, Rue du Mont de Piété, MARSEILLE

Telephone: COL. 41-92

Վերադարձուած է մեր հարմարութեամբ հայտարար,
 ԱՐԻՆԱՆԸ ԲՈՒՐՆ ՇԱՐԲԱՐԱՐՈՒԹԻՆԵՆԻՆԸ

Որ պիտի գտնէ՛ք

ՇԱՍ ՄԱՐԻՆԻ ԵՒ ԶԱՐԵՆԻՆԸ ՄԱՐԸ,
 ԱՄԱՐԱՆԱԿԱՐ ԹԱՐԱՐ ՄԻՆԵՐՈՎ, ԿՈՐԴԱՎԱՆԵՐ
 ԶՈՒՍ ԿԱՐԱՎԱՐ, ՊԱՏԵՐԱՅԱՆՈՒՄ ԱՐԵՆԻՆԸ

ՆԵՐ ԵՒ ՍԻՆԵՐԱՎԱՆԸ ՄԱՐԸ ԵՒ ԱՄԱՐԱՆԱԿԱՐ
 ՆԵՐ ԵՒ ՍԻՆԵՐԱՎԱՆԸ ԵՒ ՎԱՐԵՆԻՆԸ

ԵՒ ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԻՆԵՒԻՆԸ

Պարտաւորութեամբ Գնդին Հայ եւ Փրանքայի
 խաղարանները կողմէ:

ԱՐԵՂ Բաղիկ տալաք եւ զիւրմամայի զիւ
 Ընկերութեան իր յարգի յանախորհրդեղ
 զաւակները, Գուլյաւ, Երբ. Եւսթ. Եւսթ. ԱՐԱՄ
 ՄԱՐԵՆԻՆԸ, կը ապաւորուին սիրահասարակութիւնը,
 ժամուան հարմարութեամբ ԱՐԻՆԻ Տիւր:

Պ Ա Ն Դ Ո Վ

Անկունի ընկեր կ'առաւուր ժողով մեր արքիւ -
 կան պարտաւոր մէջ պիտի գտնեն ընտրութիւն,
 տաք եւ պալ ընտր, Երբ. Եւսթ. Եւսթ. Եւսթ. Եւսթ.
 մէջ, այս շարաք զիւրմամ:

Թիւրիկ կ'արժանի մերկայացող յանախորհ -
 քներու մասնաճիւղ զիւ:
 Անկունի եւ Գնդին մէջ անդամ համար -
 ունիւր համար:

Պոլսոյ ազգ. գործեր

ԱՐԵՎԵԼԻԿ ԵՒ ՄԻԶԵՐԿՐԱՎԱՆ

Միջազգային մամուլը զարմանալի տեղեկություններ է հաղորդել Պոլսոյ եւ Անկարայի մէջ կատարուած արտակարգ խորհրդակցութեան, ինչպէս եւ Միջերկրական տեղեկամեքենաներու պայմանագրերու մասին :

Այդ լուրերը եւ խմբագրական տեսութիւնները անգամ մը եւս կը համարուեն Բէ Մ. Նահանգները եւ իր զինակիները յոյսեան կարելոյութիւն կ'ընձայն Սօսուրը եւ Միջին Արեւելիք պաշտպանութեան, որքան արեւմտեան ներդասիք վերջի զինման եւ զորացման :

Ուրի խօսքով, տակաւին բաւական չեն տեղեկանք միջոցները որ ձեռք անուան են 1947 ժամանակ ի վեր, մասնաշարժայէ պայտանքներու համար Բուրքինա եւ Յունաստանը (Թուրքիոյ վարչապետութիւն) :

Ինչպէս իսկ կարգաւ լուրերու քառնին մէջ, Պոլսոյ արտակարգ խորհրդակցութիւնը կը ձեռնարկէ արեւելեան երկրներու մանրեկան զենայտանքները :

Գաբրիել Բիւրքինա մը կը կարծեն նաեւ զինուորական մասնաշարժաները խորհրդակցութեանը, հո-մանաշարժաները արեւելեան Արեւմտեանի եւ Միջերկրական մանրեկան տարմունքներուն հրա-մանաւորներն :

Բուրքինա միտին զուգի զիստի տան լման մէջ չարթն, քննելու համար օրակարգը որ որ կը պարտանակէ մէկը միւսին ծանրակշիւ խնդիրները : Միեւնոյն տանն արտակարգ ուղարկուողները կը կատարեն Միջերկրական մէջ, Մայիսի րացներ, մասնաշարժաներ անդուստրիական տարմունքներն : Այս զորոյութիւնն ալ կ'ըստ-ցուցանէ կաշտեան ծանրութիւնը :

Դեռ երկէ, Le Monde-ը ընթացիկը կը հե-տադրել Ուլիսիսիթիւն Բէ քաղաքական շրջա-նակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընձայն Պոլսոյ եւ Անկարայի ժողովներուն եւ Միջերկր-ական ուղարկուողներուն :

Այս առիթի, կը պարզեն նաեւ մանրեկան — հետեւաբար եւ Բրեքլան — լրեւնանքներու մաս-նաշարժաները :

Կարծիք մտածելու հիմնական կետերը — Գաբրիել եւ տեղ լուրերու ապահովութեան պատուարը կարելի է օգտակարապէս պատշա-նել միայն Բրեքլան բանակով, Մայիսի իր բրեքլանական զինուորներով, զարմապետ — Բրեքլանի զաւիգ օպերան զօրով, ինչպէս եւ տեղեկամեքենաներու ապահովութեան եւ օգտակար-մունքներով : Արեւելեանները շատ մեծ յոյսեր չեն դնել արաքական երկրներուն վրայ :

Կարծիքին կան Բէ Ս. Միլիթներ կրնայ Բուրքինայի զարմիկը, Իսրայիլ — Իսրայիլ համով, եւ իր ուժերը հոյակաւոր ձեռով ինչոյնքն զգիւր Միջերկրական եւ Գաբրիել ծոց :

Այդ մասնաշարժանը, օրակարգին մէջ կա-րելու տեղ մը կը ըսն Բէքլան — Պաշտպան ձեռ-նաշարժի պաշտպանութեան խնդիրը :

Ուրի ծանր մասնաշարժան մը, միշտ համա-ձայն միեւնոյն աղբիւրին :

Ինչպէս կարելի է զորոյութեան ձեռնար-կէ Բրեքլան խորհրդակցութեան, Բէ Ս. Միլիթներ Սօսուրը Արեւելիք վրայ յարձակի առանց Բէ — նաեւական ձեռնարկները կատարելու Բուրքինա ղեմ : Բրեքլանից ինչ եւ իր քաղաքի — հարցին հարցին բարդ չափերով :

Հ. Մ. Նահանգները ցարդ որեւէ յանձնա-նութիւն տեսանձեռ չեն ի նպատակ իրանի կամ արաքական երկրներուն : Պոլսոյի ալ իր կողմէ որ եւ պաշտպանութեան պայմանով կառուած է Մ. Նահանգներուն եւս : Ուրիսի Միջազգայ Անկարայի խօսուած շրջանակի մէջ միայն կարելի է նախա-տեսել Անկարայի — ինչպէս եւ Անկարայի — մի-ջախոսութիւնը :

Այս տեղեկութիւններն ու տեսութիւնները դեռ բաւական չեն, պարզելու համար Սօսուրը եւ Միջին Արեւելիք տաղանային ամբողջ խորհրդակցութեան զարմանքներուն մասնաշարժաները :

Այն պարագայի մէջ, միայն զուտ մը կը կարծեն արեւմտեան ներդասիք, Սօսուրը եւ Միջին Արեւելիք եւ Միջերկրական պայտանքութեան համակարգը :

Հանգի մը, որ կապ ունի նաեւ մեր Հայրե-նիքի եւ ժողովուրդի պաշտպանութեան հետ : Ե.

Պոլսոյ վերին ընթացիկները կ'իմտանան Բէ վարչական ժողովը որոշած է հիմնովին նորոգել Գաբրիելաբար եւ կահուարիք զարմիկը : Երբ որ — Բեքլանը աւարտած պիտի լլայն միշտ, Մայիս 1, այսինքն նորեւնայ պատերազմին հասած օրը : ԱՊԵՏՈՒՆԻ ԵՒ ՆԱԿԱՆԻ ՊԵՏԱՌԻ

Սառն ժողովը հետեւեալ որոշումը տուած է Գաբր. տեղապահ Գիւրքինա Գաբրիելանի մա-սին, որ միշտ եւս պիտի ոչ իր Նախնիքը յանձնա-նէ, ոչ ալ ազգայնական զուգերը (6 Փետր.) : Ժողովը նկատի առաւ ընդհ. ժողովոյ ղե-ւանին կողմէ յղուած զորութիւնը, որով ամբաստա-նութեան տակ կ'անուանէ նախորդ տեղապահ Գիւրքինա Գաբր. Գիւրքինա Գաբր. Արեւելեան վեցամիս զոր-ոն ձեռնուրիւնը եւ որոշեց յառաջիկայ նիստին կա-մել ընդհ. ժողովոյ անդամներին հինգ աշխարհա-կան եւ երկու կրօնականի շաղկապեալ Գիւրքին Եւնանիստիւն մը :

Ժողովը ցաւով տեղեկացաւ նախորդ տեղա-պահին կողմէ ընդհ. ժողովը գումարումն ի վեր կատարած ձեռնարկներուն եւ խաղաղարարական լինելուն, որոնք համայնքին իրաւունքները եւ իրաւունք վտանգելու ընդին ունեն, կատարելապէս համաձայն գործողութեան, իր անուարը անուանեց զու-րքինա եւ որոշեց նախորդ Տեղապահ Սթապանին այս նոր զորութիւններին ալ անկշնկ անցանքին մէջ արգել իսկ պատասխանատուութիւն հրապար-տագրելու շարքին :

ՀԱՐԱԿ. ԱՄԵՐԻԿԱՆԻ ՆՈՐ ՓՈՒՆԱՆՈՐԻՆ

Պաշտան Արեւելիք եւ գրեմ վերի փնար — 2 ԲԵ-ւալույով —

Գաբրիել Գաբր. ինչպէս տեսնուած այս կերպի իր վերին պատերազմ պիտի մատուցանէ եւ Բեքլան 15-ին պիտի միտին : Իր տեղը նշանակուած է Միւն-կայիլ — Մանուկեանը, որ ժամերս կը հանին Հիւս-Արեւելիք :

ԴԱՆԵԱԿԱՆԻ ՆՈՐ ՆԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾԱՆԻՄԵՐ

Գործարկ կըլը. առաջնականատի լլայն, ՄԱ-կի ուժերը, լիարեւելով զիմարել կարմիրներու զարուար յարձակութիւններն, 20 շինմ. եւ զաւ-րացան եւ ամացան պայտանքական նոր ղե-մներու վրայ, որոնք կ'անցնին զիմարել աղբիւնը : Զիմարել երկաթուղին եւ խնդիրները կարելու հանդիպ մըն է Կեղը. Գործարկ մէջ : Հոնկայիսիք պայտանքային : Կարմիրները նոր յարձակութեան մը ձեռնարկեցին ինչոյնքն հիւստիլ : Այս մանց յար-ձակութեան իրողութիւն 80 շինմ. ի տարածութիւն մը, որ կաւ 150.000.000 շինարարական բանակ մը, որուն, սակայն, մէկ երրորդը դեռ կուտի մը-տաւն է : Կարմիրներ Բէ Զիմարեանի, ժող. օրէն, ընդհ. յարձակութեան պիտի անցնին իսկ ճա-կատեան վրայ եւ առաջին առիթի պիտի նախն եւն զիւր Մեկուր լուրը կըզորոնացած ՄԱԿԻ ու-ժերը :

Չ. Չ. Մ. Արեւելք, ընկալած պայտանք մը վերադարձին յայտարարեց, Բէ անդերձական բան է կանգ առնել պայտանքական որոշ զիմ-արեալ վրայ եւ զիմարել կուտին զիւր : Այդ բանը ա-ղբիւրներ կ'ըստ լլայն եւ զորոյտա առ զորոյտա զը ընդհ. զարմանքով ուժերը :

ՅԱՐԱԿԱՆԻ ՆԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Իտալիան Գաբրիելան խորհրդակցութիւնը իր զիւր-ցուց երկէ իր աշխատանքները : Այս մը պատ-նակութեան ինչոյնքն, իմանալու համար արեւելքը : Բեքլանը կը գրեն Բէ որոշումներ տրուած են միայն իսկ խնդիրներու մասին, որոնք ուղղակի կը շահագործան երկու երկրներ — Բէ : Պաշտան յանձն առած է պայտանքին խաղա-կան չափերն ու տեսակները այն յորով ինչպիսի-սին ժողովներու մէջ, որոնք Իտալիա չի մասնակ-ցիր : Այս մը, Իտալիա եւ Պաշտան միեւնոյն տեսա-կանութիւն ունեն նաեւ : Գիւրքինայ վերադարձին հարցին լուրը : Պաշտան հուսանք է ընդունել ի-տալիայի աշխատանքներ, որոնք պիտի աշխատի Նորոգութեան եւ զիմարել ճարտարապետութի մէջ : Իտալիա, կարելու քանակութեան հանգա-լին ինչպիսի պիտի անցան Միջերկրական

ՄԱՐԱԿԱՆ (Գ.) — ՄԱՐԱԿԱՆ 980 (955), տա-լար 349.95 (390), զուգի. Գրումէ 81.42 (91), Բաղլալի 4190, զուգի. Բալի 3890, արեւելք 5230, տալար (20) 20-260, ձայն Բալի 859 Կապր ֆր. :

Ամերիկեան զենայանմարդով Պոլսոյ մէջ

ԴՈՍԱՆՈՐ ԱՐԵՎԵԼԻԿ ԴԱՆՏՈՒՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄԱՐ

Երկէ, Պոլսոյ մէջ բացողութեա Միջին Արեւել-քի ամերիկեան զենայանմարդու ժողովը, նախագա-ր. Ս. Նահանգներու արտաքին նախարա-րութեան Միջին Արեւելիք զորքերու ղեկա-րապետը եւ Կոն-նախարար Գ. Մէք Կիլի : Ժո-ղովի կը մասնակցին Բուրքինա, Յունաստանի, Իսրայիլ, Իսրայիլի, Սուրիայի, Իրաքի, Լիբանանի, Եգիպտոսի, Փաքիստանի եւ Անդորրալանի ա-մերիկեան զենայանմարդ, Բէ Ամիլի զենայան-մար ձեռնարկ կըլըրը, արտաքին նախարարու-թեան Միջին Արեւելիք ղեկաւորները, Գ. Լիւրիք Զոնդը, Արեւելեան Աշխատանքի եւ Մի-ջերկրական ամերիկեան նախարարին հրամա-նաւորը, ծովակալ Բէքլան եւ ուրիշ անձնաւոր-ութիւններ :

Օրակարգը կը պարունակէ հետեւեալ հարցերը : 1) Յունաստանի եւ Բուրքինա Արեւելեանի զաւիգին մէջ առնելու կարելոյութիւնը եւ այս ժողովը հետեւեալները Միջին Արեւելիք համար : Անկարայի երապակութեան կամ կարելոյութեան պայտանքային, անանախարարները ուրիշ լու-ծումներով, զոր կ'ըստին պիտի ըլլար Բեքլանը այս կերպիներու հետ զորութեան ղեկաւոր ամա-րալիւրիւն եւ անոնց տեսակ մը կ'ըստին ընձայ-նելու համար :

2) Գաբրիել Գաբր. Բուրքինա, Յունաս-տանի եւ Գաբրիել Գաբր. եւ մէկ կողմէ այս երեք երկրներու ու արաքական պիտուութեան ու միա-կողմէ արեւելեան երկրներու եւ մանաւոր ֆա-րիտանի միշտ :

3) Միջին Արեւելիք մէջ Մ. Նահանգներու եւ Մեծն Բրիտանիոյ յարաբերութեան մանաւորա-ն ու կատարել զիմարելները :

4) Գաբրիել Գաբր. եւ զաւն լուրով լու-ծելու համար անհրաժեշտ միջոցներուն ռաւալ — Նախորդ Բեքլան :

5) Յունաստանի եւ Բուրքինա յարաբերու-թիւնները ճարտ. արեւելեան ներդասիք (Յուկո-պիտի) հետ :

6) Արեւելեան ուղարկուողներին Միջին Արեւելիք ղեմ ուղարկել (Բուրքինա կողմէ) եւ — նորոգիւր (արաքական երկրի ղեմ կողմէ) յարձա-կան պայտանքային :

7) Այս լրեւնան ընձայնելիք տեսնական օգնութեան ծրարիւրները (Բուրքինա վարչապե-տութեան հրա կ'ըստին զարմանքները) :

8) Կարելի խնդիրը :

Ժողովը պիտի տեսնէ մէկ շաբաթ : Փետրուար 16-ին, ծովակալ Բէքլան զօրը կըլը Եւրոպայի օդանավակայան մարտանայ պիտի խորհրդէ Պոլսոյ տեղին, որ պիտի մնայ քանի որ իսր :

Ամերիկեան օդանավային նախարար, Գ. Միլիթներ, որ Ամերիկա կը գտնուի, համարաբար պիտի լմանակցի այս ժողովին : Փետրուար 14-ին պիտի կ'ըստին Ամերիկա, որ կը գտնուի օդանա-ւային կարմար Սօսուրը : Անկարայի մէջ իր կատարելիք խորհրդակցութիւնները զուտ զիմարելական հան-գումանք ունեն : Անկարա հասած են Եւրոպայի Միջին ու Սօսուրը Արեւելիք ղեկաւոր ամերիկեան օդանավային կըլըրները, նախարարին հետ խոր-հրդակցելու համար : Գ. Միլիթ Բէքլան խորհրդա-կը զեղաւ Բուրքինայ պայտանքական նախարար Գ. Բեքլան Ինչիք եւ անոր սպայակալութիւնը հետ : Փոխ-նախարար Գ. Մէք Կիլի եւս տեսնակութիւններ ու-նեցաւ հանրապետութեան նախագահ Գ. Մէքլա Պալարի, վարչապետ Գ. Աւանի Մեկուրեանի եւ արտաքին նախարար Գ. Յուստի Կոփրիլիքի հետ :

Նիւ Երը նահանգը Կոփրիլիքի, Գ. Պաշտ Զուրի, ճարտ. մը մէջ պատանքեղ անմիա-կան Հիւստիսիք Աշխատանքի ղեկաւորին մէջ առ-նել Բուրքինա եւ Յունաստանի Եւրոպայի, Մ. Նահանգները պիտի եւ արաքական ամբողջ առ-խարքին, Բէ պիտի պատերազմին ի Կարելի : Գաբրիել Գաբր. Սպանիան եւ Յուկոպիտեան պայտանքային համար :

Միջազգային համաշխարհային, որ տեղի ու-նեցաւ Կարպիլի մէջ (Փաքիստան), նախագահու-թեան Գաբրիելան Մեծ Միլիթներ, զուգերեղ 13 կըլըրներ որոշումներ : Բանաձեւի մը համա-ձայն, իտալական որեւէ երկրի ղեմ կատարելու — ինչ յարձակութեան որ պիտի նախատուի Բեքլան իս-մական աշխարհի ղեմ գործողութեան Բեքլանին մը : Իտալիանը միայնակ եւ պիտի գործակցին պայտանքային համար ինչոյնքն սկզբնականը, Ժո-ղովուրդները, արաքականութիւն ու հոյրներ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կըլըրով Դ. Է)

Տեղեկութիւններ Գաբրիելան, Զարիքեղ-քի, ինչպիսի չեղաւ նախարարական խորհրդակ-ցութեան իսրայիլի, ինչպէս կը հաստատուի պա-տանքային ղեկաւոր, առանց ինչուր իր տեղը : Գր կարելու Բէ տեւ ցանկը անցնել է :

ՓԵՏՐՈՒՄ 18Ի ԱՐԺԷՐ

ԹՈՐՈՍ ԹՈՐԱՍԱՆՆԱՆ

ՄԱՐԴԷ ԵՒ ԻՐ ԳՈՐԾԸ

(Գ. ու վերջին մաս)

Այս տարի լրանում է Փետրուար 18ի 30ամ-
եակը: 30 տարի առաջ, 1921 Փետրուար 18ին,
Հայաստանի ժողովուրդը եւ բոլոր հայաստան-
ի բնակիչները հայաճանդիկ, ժողովրդականորեն,
առականորեն, սոցիալիստ - ինքնակառավարման,
սոցիալ - դեմոկրատիկ, մէկ մարդու պէս միա-
ցած պայտաւորութեան դրօշակը բարձրաբեր
հրահրեց եկած կամոր զաւիճի դէմ:

Տարօրինակ դրոշակալութեամբ էր, այս տա-
րի իր տօնեղը նաեւ վարդապետացի 1500ամեակը:
1500 տարի առաջ Հայոց բնական պատաստեղն է-
լաւ: Եւրոպայի հոգեկան չնոսր արեւութեամբ ծառայե-
ցաւ լուծի, զարգացման, հասարակ, սոսնձագոր-
ծիկ աւելի զինեալ ուժի դէմ: Այստեղ ու անկախ
հայրենիք ունենալու, ազգայնորեն ժամոռոյ ծա-
յութեան մարդ Մովսէսեանի վարդապետ ու դաշ-
նակի հոգեւորական՝ Անտոն Երեցի ղեկավարու-
թեամբ ընդդիմացաւ Պարսից հակառակ, այն
դատաւարութեամբ թէ Հայաստանի առկա իր
ունեւորութիւնը իրեն ուրոյն ազդ եւ պէտք է ազդի:

Գաղափարական ազդեցիկութիւն աւելի զօրաւոր
էին քան իրեն ուրոյն վարդապետ եւ իր գիտելիքնե-
րը շատերը ընկալեալ էին, սակայն հոգեկան
չարտաւերջան: Հայոց ժողովուրդը յայտնեց: Պարսիկ-
ները համոզուցանելով, որ դժուար է ընկեն հայու-
թեանը, վերջ դրին իրենց ձուլումի գաղափարը -
նուրբան:

Դժբախտ Հայ իրականութիւնը զարգացաւ
բերաւ վարդապետի կողմէն, նաեւ Հաստի Սիւնի-
ն, իրեն ուսուցարարով հաստատելով իրենց:

« Եւրոպայում զարգացանութեամբ » - այս -
պէս եւս տրամաբանում այսօր մեր շարք Հայ պա-
տաւարները, - վաստակեցինք դասեցին Հայոց
սպարապետներ եւ Հայ ժողովուրդի դէմ, ուրոյն սակ
սակն ազգային շահերը, Հայոց պատմութիւնը ու
ենկեղեցին, յանուն ըստըր զաղապարտեցին:

Անկախութեան եւ պայտաւորութեան անուով
մղուած գաղտնի ազդ վարկեցինք դասեցինք
վաստակեցինք եւ անցան թնամու կողմը:

Հարգաւոր ծանր էր եւ մահատաղաւորական
Հայոց համար: Ծիրախապէս պարտուեցաւ հայկական
բանակը, յայտնեց զարգացաւորէն: Սեւաւ Փար-
սիսը, սակայն մնաց Հայ ժողովուրդի համար՝
մեծ հայրենական: Յաղթեց վաստակ Պարսիկին
հետ, սակայն մնաց դաւանանք իր ժողովուրդին:
Դարեր շարունակ այդ երկու մարտիկ, երկու
զաղապարտեցին՝ պայտաւոր եւ Հայրենական, զա-
ւանան եւ ուսուցարարով, տարաբան՝ արդեանք մեր
ժողովուրդի մէջ:

Մէջը եղաւ լաւեւ արեւել, պատմել, սուրբ,
միւսը՝ զարկել, սուրբ, սրբապաշտ:

Գաղտնիութեան կրկնութիւնն է նաեւ այսօր:
վարդապետ եւ վաստակը մեր օրերին: Հնարեւ
հարկան զոյգեցիկ զարգացաւորէն վերադարձող
էր թաւր զբաւ փորձել Հայաստանի վրայ 1920
Դեկտեմբեր 2ին:

Կոտորածութեամբ, աւերուած հայրենիքը հազիւ
ուրոյն եւս 1914-18ի պատերազմից, հայապաշտ
Բուրջ վարաւ հորապետի ծանր կրօնից, Արեւ-
մտեան Հայաստանը շարունակ եւ տակաւին վեր-
ջերը յաղապետ ենթարկուեցաւ. ընդարձակեց
սուտաստանը, բռնկեցինք ծանր լուծին: Անկախ
էր, ազատ ժողովուրդային Հայաստանը դարձաւ
փորձաքան թուրքական համարապարտութեան:
Հայ վաստակները Կասան, Ախու Նուրիթեան-
եան, Գիդուր Արաբեկեան, Ապու Յովհաննիսեան,
Պողոս Մանգեկեան եւայլ զարգացած տարր ու -
ծին, նոր Պարսիկին՝ Թուրքի, ողջակայքին Մա-
մուկ Հայաստանի հանդարտութեամբ յանուն մե-
կազգային համադաւաճութեան, իմա ուսուցիչ
աշխարհակալութեան: Սրանցինք գիտնորական -
նուրբանը, Թաւաթեանի երկրորդ, քանտորապետ ու
զոգապետները ազգայնեցին եւ մտաւարական -
նուրբանը, մէկ խաղով զարգացաւորեցին հայ-
րենիքը:

Անբող իրկերը դարձաւ ողբի եւ վաղի Հայ -
րենիք:

Նոր վաստակները անսամ յօշուտեցին Հայաս-
տանը եւ իր դարաւոր իմաստ ու զարգացաւորները:
1921 Փետրուար 18ին անբող Հայրենիքը,
ինչպէս 451ին Պարսիկը իր կողմակիցներով,
ծառայեցաւ տարր լուծի եւ Հայ վաստակներով դէմ:
Հայ ժողովուրդի հոգեկան ուրոյն հարգապաշտ ի-
մա անսաման խաղապարտութեամբ: Անբող
ժողովուրդը մէկ մարդու պէս նոր Աստուծոյ վե-
րածեց Արարածան հայտը: Նոր վարդապետիկ
կուտակելով, Մարտիրոսեանի, Ռոմիոնի, Միքայի-
լեան, Սասունցիների, Փրկուհեան կուտակել ու
հարկաւորութիւնը գիտնորականի ղեկավարութեամբ
տաղապետ ընտելաց, տարր, աւանդ վարդապետ:
Անբողը տեղը կուտակել ընդարձակեց թնամակ
բուրձնեկը եւ Հայ վաստակ յանուն փառաւոր
զինեցին եւ Հայ մարտական ողբ բարձրաբեր ի-
րապետութիւնը արձանագրեց: Նոր Թուտաստանի
Հաստեւ աւելի մեծ ուժեր, այն ժամանակ միայն
Փիղեքապէս պարտուեցաւ հայկական բանակը,

Չկային, Թորամանեանի պիտակներն ա -
ռաւ: Եւս հարաւորապարտութեան զանապաշտ նմոյ-
ներուն վերաբերալ ուրիշ աշխատութիւններ:

Ընդեր աղէն թէ իրմէ առաջ Texier, Choisy եւ
նուրբանը ալլ զիտակներով հետազոտութեան
էին Հայ եւրոպայեան ինքնագործ ունեւ եւ իրենց
հարաւորապարտութեան մէջ լայն տեղ տուած ա-
նոր: Թորամանեանի տեղին վրայ նկատեց իրական,
որ նախկին այդ չափաբարձութիւնները, իրական
միացորդներուն հետ բաղադարւով՝ անհարապետ
են եւ տարբ: Բան է՝ որ, միացած էր կատարած
դրոյնի արժեքին գիտակցութեան՝ զինք մեկը էր
վերապաշտեան վախճանութիւններուն մէջ ծախ
տաւանան բարեկրկնութեան: Այդ բարեկրկնութիւ-
նը եւ ճշդութեան մանրամասն փնտաւորել իր
բացատրելի հաճութիւն յանուն բացառաւորէն երե-
ւան կուտակ իր իսկ թղթերովութիւններուն կամ
կայտնական Կիւս: Անգլոմիլային Թորամանեանի
ծախի արձանագրած դաստաստեցներուն մէջ:

Եւս սղանկեպաշտ պաշտան եւ տարածուն ե -
ղաւ այս մարտու զործունեութեան զաւար: Ան
մանրակրկիտ կերպով չափաբեր ոչ միայն իր
ենկեղեցիներու եւ տաւարներու միացորդները, ալ
եւ իր քննական խոսքերու: Հայապետ ուղից մեր
մեծ թէ փորք մանրեցուն, զեղեղիկ հարաւորապե-
տութեան թէ հարաւորանեց փառակիր զա -
յաւնեցուն, ընդգրկուն թէ կամորներուն վրայ:
Ն. հետազոտութեան տակաւին ոչ միայն ունային
ընդհանուր մեկնում, ալ զաւիճներու կամ զբ-
նարանի զանապաշտ տարբերակներով, իշխաւս -
կարաններու պատմականով, շինականութիւն, ա -
նոնց զործածութեան երանակով եւ զարգացման
փութեւնով:

Այս աշխատութիւններուն մեծագոյն մասը
հարաւորապետ կատարած է անհայտն տարբե-
րուն: Նշենք՝ որ 1904ին միայն 1912 երկարող աղ-
ուրթ - իր տարբերութեան ընթացքին, ան ուսումնա-
սիրած եւ վերակազմած եւ բաղաւթիկ հարաւորա-
պետական միացորդներ ոչ միայն Անի անմիջ -
կան շրջանին մէջ, այլեւ Եւրոպի դաւաճին եւ Ա-
րարտանան հարթավայրին զանապաշտ մասերուն
ինչպէս Արթիկի, Դուրգաբեր, Թաւրի, Աղբին եւ
այլ կողմերներուն մէջ: Այդ Թուտակներուն իր
հարաւորապետ monographie աշխատութիւններին
ինչեւ կարեւորագործները -

1) 1909ին Նալեկեմով եւ Դուտեմեմով իմկա-
նել Մայր - Տաւաթեան հնագոյն մեկնութեան եւ հե-
տազոյն անոր կրած փոփոխութիւններուն շուրջ
իր լայն ընթացած աշխատութիւնները:

2) 1911ին հարաւորապետ իր «Եմիլիկ Տա-
ւաթեան Դուտեմեմութիւնը, ինչպէս նաեւ կարգ
մը ալ արժեքաւոր յօդաւանդը, ինչպէս՝ զգալի
եւ ժամանակահատուկ հնագոյն ենկեղեցիներուն
մէջը, եւս:

3) 1912ին « Անի », զաղաւթ թէ ամբողջ աշ -
խատախորհրդի:

4) Վերջապա եւ մանաւանդ Չուարքեանի իր
վերապաշտութեան մեկ ճշդութեան պայտաւորա-
մունք, առաջին անգամ 1905ին հարաւորապետ եւ
հետազոյն տարբերութեան աւելի ու աւելի զարգա-
ման ենթակաութեան եւ փաստուած իր աշխատու-
թեան:

Եւս նոյնից վարկեցինք մեր մէկը զինքն ի-
մանունը դիտակարանի միւս բոլոր զործերը,
Չուարքեանի վերակազմութեան մէջ իր յայտ
բերած հետաքննութիւն իր տեսականները պաշտ -
պանութիւն իրապարկութիւնը պիտի բաւեին իրեն
տալու: Համար մեր վաղեմիկ պատմութիւնը կեր-
տողներու շարքին մէջ պատուաւոր, նախանկի
գիրք մը: Բրովհեստե. Չուարքեանը, բոլոր ծա -

մանակներու միկաղաղային հարաւորապետական
արեւտանքի դուրս-գործողներէն, հազուապաշտ է,
կրօնեց ըսել միայն է իր տեսական մէջ: Ի. Թու-
րամանեան, այն ժամանակ տակաւին անկախ
գիտնական, մեծ գիտնականութեան զանց հարաւս -
րապետական աշխարհը համոզուր: Համար՝ որ
Հայը հետաքննել կրն երկրորդ է ունեցած: Եւրո-
պայեան արեւտանքի համոզողներուն անհաս -
տալից էր թուրք թուրք յնկականութեան ունեցող կր կա-
մարները վրայ զարգացաւորէն չէր եւ կառու -
ցանկութիւն իրապարկութեան, իսկ համոզողներուն հա-
ցանկը արեւտանքի էր ենկեղեցիներ արտադրել պատ -
կեր: Միայն, երբ քանի մը տարիներ վերջ դե-
մոյնները մէկնուց հանցեցին Անի մէջ Գաղիկ հար-
բատմէի Չուարքեանի նմանորութեամբ կայանել
տուած տաւարին աւերակները եւ զրթթ անմիջ
միացած միեւնոյն տեղի Բանայի ենկեղեցին, զի -
տական աշխարհը մեծապաշտ ընդամուր զուրկ ծոցե
եւ ընդունեց Հայ հարաւորապետին իրապարկ վերա-
կազմութեան ճշդութեամբ:

Թորամանեան յայտնեց էր: Աւ իրեն հետ յաղ -
թած էր մանաւանդ: Հայկական հարաւորապետու-
թիւնը:

Հայկական հարաւորապետութիւնը սակայն իր
ենագոյն յաղթանակը չաւցեցաւ - ու եւ զաւիճ
մինչեւ այսօր - երբ Մարջաղովիկի, Պալմիր-
այիթի, Թր. Հանքի եւ միկաղաղային յայտնի
այլ զանգուր ուսումնաբարձութիւններուն չոր -
հի, ժամանակին ընթացքին տակաւ փաստուեցաւ
եւ պատմական վախճանական իրականութեան ընդ
ստացաւ Թորոս Թորամանեանի ընդարձակ տե-
սութիւնը: Հայի. հարաւորապետութեան միւս
մաս, զարգացման եւ փոր - աղբերութիւններուն
վերաբերել: Աշխատանք մը՝ որուն զգէթ հիմա-
զաւոր գործեցաւ կրկին անհայտն տարբերութեան,
իրեն հետեւեցող գիտնականին կատարած մանրա-
կրկիտ վարկաբերութեան: Բաւաճեցի օրինակներ
որով - որովք վրայ ծանոթանալ երկար ժամանակ
եւ թերթի սուղ սինակները պիտի խէր: Եւս ցոյց
տաւաւ, որ մեր հարաւորապետութիւնը կը սկսի
թէ Թ. Բ. զարեւուն, ինչպէս իրմէ առաջ կը
կարծեցին Texier, Choisy եւ ուրիշներ, ալ զարեւն
կը ստանալ ինքնուրոյն դիմաւորութեան մէջ մեկը ծա -
նոթ հնագոյն իշխաւսապարտութեան մէջ իսկ -
նոթ իրապարկութեան իմաստը: Եւս Գ. եւ Դ. զարեւուն, ու-
րարական միացորդներու եւ հնկեական ու ի-
րաւան աղբերակներուն զօրեղեւնը միացման կէ -
սին վրայ վարդու ծնունդ տաւած հեթանոսական
հարաւորապետութեան հիմնարկ վրայ: Փաստեւ
որ Հայկական արեւտանք իր բարձրագոյն զար -
գացման կը հասնի արդէն իսկ Ե. դարուն՝ երբ կը
վաղեկին արդէն ունի եւ ինկալեկալի հիմնական
բոլոր մեկնել, որի անկախ արեւտանքի նոյնեան
Հայկական վերջը մը իրենեայն զարգացաւորութեան
օրով ծա - Թ. Ա. զարեւուն, եւ մասամբ՝ Թ. Գ. զա-
րեւն: Յոյց տաւա տակաւին անոր ճշգրտ աղբեր-
ութեան իրապարկութեան եւ Դուտեմեմեան, երկրորդ
ներու արեւտանք վրայ, ու նախապէս անոր աղ-
բերութեան օրով՝ զրաւանակ հարաւորապետու-
թեան տեղեւնին բարդ տեղեւնութեան վրայ: Թու-
րամանեանի միակամ զարգացաւորութեան եւ ան -
կուտակելու տեսութիւնը կայաւոր եւ պատմական
վախճանական իրապարկութիւններու եւ հետօրէն
պատմաբանութեան՝ զրաւան տեսութեանը:

Վերջապա Ն. Համար Թորամանեանի գործին
մասին մեր բնկերը, աւելցնենք թէ մեծանուն
գիտնականին աշխատութիւններու ժողովուրդուն,
հետօրէն դասաւորելու եւ ինքնաբան, երկու
մեծանունով հարաւորապետ 1934ին 1944 թուական-
ներուն հարաւորապետը Հայաստանի մէջ է ընկու-
թեան համարը Հայ միկաղաղիկ սոսկականութեան սա
ծառայել միայնակ եւ անկարգաւ փաղեղ կը կազ-
մէ: Անոր մէկ կը զանեց Թորամանեան մարդը,
իր ապրումներուն եւ հայրենասիրական զգացում
ներուն բնկերը արտայայտութիւնով: Կը զանեց

Գաղթեցանները: Անոնց կամ մեծան բանեցին,
ազատի մէջ, կամ զոգապետութեան իրենց իսկ
ընկերները, հոգնաւորները մեկնում:

Այլ է վախճանը դասաւորելով, փաստել:
Հայութիւնը աշխարհի մէջ առաջին փոր -
վորեց իր որ ծառայեց կամոր ընտելացնել դէմ,
միայն ապաւանդեց ժողովուրդները այսօր է որ
զգուս եւ վաղեմի յոր միայն հակաւ յարգաբարձ,
կուր չգնալու: Համար դիտելու ունի: Երեւում
տալի առաջ Հայութիւնը իր ըմ մեծանունութե-
անը, իր բոլոր հոգնաւորներով զգաց աւանոր
Չարքիւր եւ ընտելացաւ անոր դէմ (Հոյգ էր թէ
էրանապիլի կուրք մը մարդիկ եւ կարգաւորեւ
խնամել ուսուցարարով եղան):

Ինչպէս է բոլոր Արեւելեան (Կալէն) ու Դայ -
նայեցութիւնը վախճանները կարգաւանդ, փ -
արտաւոր 18ը կը մնայ իտաւար մէկ էր: Հայոց
պատմականութեան, իրենց վաճառական յանուն Հա-
ստանի պատմականութեան եւ անկախութեան:

Յանուշն ներքին ապահովուչեան

Երեւոյ. Ժողովի Գլ. օրոշան նկատին մէջ,
չտալ խախտումներ յայտարարէ զմիտարեւելիս ինք
նի յախտումը, մէյլ յայտարարէ երեւոյ խախտում
պոյնթներ յոյժման տարին: Ճշմարտութիւն իրմ
պոյնթներն ինքն իրար հը, Ժող. ժողով իրեն ինք
նը ուղղել յեղեղին յախտումը: Գլ. օր. եւ անոր
հետեւ ռուսի խախտումներ: Ըստ իւր երեւոյ
մանկեպոյններն յոյժման կատարուեցաւ ինքն
նկեր ժողովար: Արդեւ խախտելի պայտարներն տե
րեւ եւ խտաւարներ չտալ խախտումով յախտաւ
Գ: Եւսի ռուսիներն ինքն ինքն: Գլ. օր. Արդեւ խախտել
պոյնթներով ժողովարն է:

Ներքին նախարարը յայտարարեց թէ քառու-
ր կատարուեցաւ, որոշեալ օտարներ, միւլադա-
ւին նշտեալներու պիտի միանին տակ զաղաղակաւ
զարգացուիմն յիշեն եւ բաւարարեն Գրիգորապո-
լիս ժողովուրդը: Շնախարարութիւնը պարտաւոր
է յարգել տալ սահմանադրութիւնը, որ ոչ մէկ
անգամ չպիտի նստի իր կուռայ իր օրէնքները պար-
տադրել ամբողջութեան: »

Ժողովը 177ի դէմ 387 ձայնով յետաձգեց
Հարցապնդման վիճաբանութիւնը, ինչ որ, ըստ
էութեան մերժում կը նշանակէ :

Քառասունութամյակի ճիշդադասարանը արդեն չափազանց անցանկալի էր համարվում, և 1944 թվականին ԽՍՀՄ-ում արդեն չկարող էին պահպանել այդպիսի դպրոցները։ Դրանով էլ բացվեցին համապատասխան դպրոցները։ Բայց դրանք չէին կարող համարվել իրականում լավագույնը։ Բացի այդ, դրանք չէին կարող համարվել իրականում լավագույնը։ Բացի այդ, դրանք չէին կարող համարվել իրականում լավագույնը։

ԻԱԿԻ ՄԸ ՏԻՂԻՊԿ

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ԵՒ ՄԵԹՐՈՑԻ զինքը պիտի
բարձրանա Փնտրուքը Մեկն սկսեալ, Հնետեալ
Համեմատութեամբ — ՍԵՅՐՈ Կ. կարգի տունն —
բոլորաց (լարին) 150 Փանք, փորձակ 140ի
տառանքին տոմսակ 22 (այժմ 20), շարահանկ
տուն՝ 120 (այժմ 105)։ Հանրակառք — Տրցակը՝
150 Փանք (140), տառանքին տոմսակը 12 (10)։
ՍԵՅՐՈՒՅ Կ. կարգը՝ 35 (այժմ 30) եւն.։

ԲՏԱԿԱՅԻՆ Համայնաբար կուսակցությունն պատկանում էր չառնականորեն Կերեկի լուրերին Համայնային, երբորդ քաղաքական մեր ներ-մաքարական համայնի երկու Հերոսներն ես-Հրա-ժապած են, իրենց համերկային թիվեր յայտնիորեն ականջ քան քան հրամարեաններու, կերտել թիվերն ուսուցանան ընդՀ. քարտուղարը, Թոյլե-թի, ու Մոտկսար չի գտնի, մասեր ու ձգելի յայտնիքայտնի մը պիտի մեկնարկի լմբասան-յուն դժգոյս :

ՁԳԿԱՅԻՆ պետը, Բերիա Փրակա կը գտնուէ չեխական զորքերու մասնագէտ ուրիշ 76 Ռուս - րու Հետ, որոնք իրենց Հակահշուխի տակ առած են մալուրը Ձեխնալուպօրին, Համաձայն իրազեկ աղ - րիւններու :

ՏՈՐՈՒՆԻ — Ճառով կը տեղեկանանք թի
Յունուար 26ին Փարիզի իր ղեկավարանին մէջ մե-
րած է Տիկին Աղանի Յովհաննէսեան, 93 տարե-
կան հասակին մէջ: Հանգուցեալը մայրն էր Տիկին
Զապի, Երանիկեանն էր Տիկին Գեղուհի Հանգուցեան:

Տէր եւ Տիկին Յակոբ Քրիշիւկեան (Թէշնան եւ զաւակները) Գաղտաւ, Արթի Տիկին Մամի Թրեքեան, Տիկին Գեղորդեան իր զաւակը, Տէր եւ Տիկին Արթի Գեղորդեան եւ զաւակը, Արթի Տիկին Մամի Կեղեցիկ Ծովհաննեսեան եւ զաւակները (Սփախ), Արթի Տիկին Սիւրհանյան Զարլբեան եւ զաւակները (Գալիս), Խորոռնիկ ցաւով իր ծանուցանին իրենց մօր, մեծ մօր, Հօրաբորով եւ ազգականներին

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՂԱԿՆԻ ԳԻՒՋԻԻԳԵԱՆԻ
մահը, որ տեղի ունեցաւ 12 Փետրուարին, իր բը-
նականաւոր :

Յուզարիզաւորութիւնը, Ուրբաթ ժամը 10:30-ին: Կը Հաւաքուին իր բնակարանը Պանէէօ, 14 rue des Munitres: Թաղումը Պանէէօյի Cimetière Commune/ի մէջ:

Կ՛ՈՒԶՈՒԻ

Դերձակութիւն ստովիլ ուզող երիտասարդ մը
Դիմել Korkiguiant, 31 Route de Choisy, Իվուի
հեռ. It. 02-71 :

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

ՔԱՆԻ ԱՆ ԳԻԾԵՐ ԾԱԿՈՐ ԾԱԿԱՆԻ ԿԵԱՆՔԵՆ

ԽՐԱ.— Այսօր, 17 Փետրուար, զորացեալ զբաղեցող մասնաւոր իրարայ մարտնչում է: (Կանայքստան եղաւ 1946 Փետրուար 17ին, Նախնայ մէջ): Այս աստի խաղում մը իր զանգեկնայ յաշտեր, քանզի արարչութիւնը իրաւունքաւոր շէշարեմէ տեսարի 1950 Դեկտեմբերի թիւին մէջ:—

Կը ծանշայի Յ. Օշականը իր մտեղութիւնէ՝ Պրոտայի նախաբերականի գրառեցումներէն, ուր կը նշանակէ զով զովի, երբ եւ տասնութէ, ուն հազիւ տասնեակը լրացուցած էին: Առօրէն, վերտիտ տղիկ մըն էր, իր տարիքէն շատ տաւել լընցած: Ճշտուր ծնողը զաւակ՝ հինգ տարեկանին որը մնացած էր: Ան ծնածիւք իր վաղաժողութեան մէջ տառապանքի ըստեղծութիւնը տարեկան ինքուրթիւն — նոյն ու ընդունութիւնով: Ե Սեփօնի հեգեալի տալիս տեսնել ունէր:

Ծորեկութեան չէր ճգիր, որ հայրը իրեն համար ալ գիրք դնէր: Կը բաւականաբար իմ ունեցածով: Արդէն տառերէն շարքիւն իսկ իմ զոտաւորեցողուն էին: Երբ վաղուց տասնութ տարեկանը զգրեցողուն էր, երբ իր տարիքէն շատ տաւել լընցած: Ճշտուր ծնողը զաւակ՝ հինգ տարեկանին որը մնացած էր: Ան ծնածիւք իր վաղաժողութեան մէջ տառապանքի ըստեղծութիւնը տարեկան ինքուրթիւն — նոյն ու ընդունութիւնով: Ե Սեփօնի հեգեալի տալիս տեսնել ունէր:

Հինգերորդ դասարանի աշակերտներ էին որ շատ մը էին տղիկ թուրքերէն գիտականութեան արականութեան բաժնի: Ծաղիկներէն կրթական զին — ինչը (Եսարիք միւլիթիւն) ներդաշ իր թուրքերէն զինութեան իրենց: Մեր տասնութը, զինքնէն մասնաւոր զաւարտութեան մէջ ունի աշակերտած մասը, Յակոբը հոնց իր ներկայութեան: Ան, իր հարցումներուն հոնցք ապտուսաններէն զո՞ւ մնալով, երբ հարցոյց աշակերտին ուր ըլլաւ, ուսուցիչը հարցադրումը յայտնեց, թէ քննիչ կա — ըրող է նոյնիսկ զաւարտագործութեան մասերէն ալ հարցադրում: Ես փորձեցի եղաւ, այնքան աշակերտեցի, որ թուրք զինքն Յակոբին նուիրեց զբայտի ժամա — քոյց մը: Յակոբ հարցադրումն էր մեր ուսուցիչը — ներքին:

Իրեն համար սպառնումն էին արեւմտահայ գրականութեան իրենց նշանակութիւնը: Կը կարգաւորանայր, նոյնիսկ զաւարտութեան մէջ զաւարտագործութեան տեսնել: Ես գիրք զորդրեցի ու երկուստ թուրքերէն զինութեան իրենց: Մեր տասնութը, զինքնէն մասնաւոր զաւարտութեան մէջ ունի աշակերտած մասը, Յակոբը հոնց իր ներկայութեան: Ան, իր հարցումներուն հոնցք ապտուսաններէն զո՞ւ մնալով, երբ հարցոյց աշակերտին ուր ըլլաւ, ուսուցիչը հարցադրումը յայտնեց, թէ քննիչ կա — ըրող է նոյնիսկ զաւարտագործութեան մասերէն ալ հարցադրում: Ես փորձեցի եղաւ, այնքան աշակերտեցի, որ թուրք զինքն Յակոբին նուիրեց զբայտի ժամա — քոյց մը: Յակոբ հարցադրումն էր մեր ուսուցիչը — ներքին:

1898ին զրա՞ծ իր արտաստանութիւն մը՝ զորդրող ժողովրդականութեան հանդէսին ներկա — յայտնեցի համար: Իր ունէին մեր զաւարտագործութեան տեսնել, քանզի հինգերորդէն: Ան կը իտաւ — փէր բո՞ւ ինչէն, որովհետեւ ինքուր ստեղծութիւնը մըն էր, քանզի թուրքերէն զինքն իրենց: Մեր տասնութը, զինքնէն մասնաւոր զաւարտութեան մէջ ունի աշակերտած մասը, Յակոբը հոնց իր ներկայութեան: Ան, իր հարցումներուն հոնցք ապտուսաններէն զո՞ւ մնալով, երբ հարցոյց աշակերտին ուր ըլլաւ, ուսուցիչը հարցադրումը յայտնեց, թէ քննիչ կա — ըրող է նոյնիսկ զաւարտագործութեան մասերէն ալ հարցադրում: Ես փորձեցի եղաւ, այնքան աշակերտեցի, որ թուրք զինքն Յակոբին նուիրեց զբայտի ժամա — քոյց մը: Յակոբ հարցադրումն էր մեր ուսուցիչը — ներքին:

Արժանի զարեկանը, որ զրեկեցաւ տասնութը տարեկանին, փրկութիւն մը եղաւ: Իր ժողովրդագրութեան համար Միլիոններ — երկու տար — ուսալ ալ զրեկանին, սակայն, ինքը փորձեց իր զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

Հեմա՞տ, ըրեա՞տ ալ իր զարգացման հոն զրա՞ծ էր իր ժողովրդագրութեան մականը՝ Դուրեան Սերապիւսին ընտրելով մասնաւորաբար, որ լինելով հեգեալով կուտար իր քաղաքին: Յակոբիւն — թիւնով ալ իր կարգաւոր քաղաքական գրականութեան — թիւնով յայտնեց ինքնակներէն ու մեր զաւարտագործութեան թիւնով: Դուրեան իր փանաւոր միջոցութեան, զաւարտեց, ու վարք Սերապիւսի պարտաւորութիւններէն:

Հոն ուսանողներուն արգիւտած էր զաւարտագործութեան իրենց նշանակութիւնը: Ես փորձեցի զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

տարեկանի տակ միասնաբար հեղափոխական շուքին ետեւ — իր հասարակութեան վարչարարներէն, արեւմտահայ ինքնապարտաւորութեան իրենց նշանակութիւնը: Ես փորձեցի զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

... Դուրեան իր փորձով զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

Սերապիւսի իր փորձով զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

Ես փորձեցի զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

Օշականին ինքնակներէն իրենց նշանակութիւնը: Ես փորձեցի զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

Օշականին ինքնակներէն իրենց նշանակութիւնը: Ես փորձեցի զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

ԳԻՈՐԳ ԶԱՐԲԵՆԱ

ԻՌԹԸ ԳԵՐՄԱՆ մասնաւորաբար կախարհական փրկելու համար զիմով կատարեց նաեւ արեւմտահայ ինքնակներէն իրենց նշանակութիւնը: Ես փորձեցի զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

ԵՐԱԾՏԱՆԱՐ ԱՍՈՐԻՍ

Ա.- Աղեղասկոր Սպինդիարեան

(Ճառագիտական երաժշտական փորձագետ տա — րիւ եւսելով ծանօթութիւններ մեծ երաժշտականութեան):

Վերջին կէս դարու ընթացքին հայ երաժշտ — տութիւնը եւ հայ երաժշտիկները զանազան ոճերով ներկայացած են մեծ:

Եթէ անկախօքն գովարտող զարգացող, իր մասնաւորաբար զարգացող իր տաճարին երաժշտութիւն, կը մնայ անգին պէսպիսի տալաններով երաժշտութիւն մը որ մնաւ զործած է մեր բար — զերէն ներք, մասամբ արեւելեան կովկասեան չինով, մասամբ ալ եւրոպական իտալական զոյն ունեցող զանազան երեւոյթ:

Առաջին մարցին մէջ ունեցած են շատ կա — ըրող երաժշտիկ մը, Արեւմտեան Սպինդիարեան, որուն մական ոճը թիւն անմիջական կապ չունի հայ տաճարի ինքնակներէն հետ, սակայն իր մասնաւորաբար զարգացող իրենց նշանակութեան մէջ տա — լին տեսնել, որ զարգացած անաւանը իր զորդրական երաժշտութեան մէջ ներկայանալով մեծազոյն վարչարար:

Իր աշխարհագրական դիրքը այնպէս տնօր — նաւած էր, հայ երաժշտիկները իրենց մէջ չէին կրնար հետ մնալ զարգացող երկիրներու երաժշտական արդիւններէն:

Աղեղասկոր Սպինդիարեան ծնած է Սպին — Դար, 1871ին: Աղեղասկորի ինքնակներէն մը սերած, հայրը զարգացող կալուածատէր, անմիջական իր — թուրքերէն տեսնել է անոր: Մեր իրականութեան մէջ հարգաւորելու երեւոյթ, որ երաժշտիկ մը լուսաւոր պայմաններու մէջ կարեւոր մական էր ալ պարբեր:

Յամայնով Փեթրոպոլիսի (Ներկիկստ) երաժշտութեան, ալ աշխարհումն է մեծանուն Rimsky Korsakoffին:

Սպինդիարեանի առաջին երաժշտագործութեան երաժշտիկ եղած են լուսնային տալաններով հա — մար: Վաղ երեւակայութեան օրոտում, արեւ — լինային իրենց երաժշտիկ զարգացումը իր զորդրող իրենց հարգաւորական են եւ լուսնային: Մասնաւորաբար անաւան արեւելեան անմիջական կապով (Rythme) ունեցող մեղեդիներ եւրոպական իտալական երաժշտագործութեան արեւմտականութեան մէջ:

Իր մական կարողութեան մէջ, ուսուցող, եւ երաժշտական քաղաքագործութիւններու (podme symphonique) սեփական պատկանող զործեր, որոնցմէ է իր ընդէն Արեւմտեանները:

Աղեղասկորի առաջին հայ երաժշտիկ եղած է միջազգային տալաններով անմիջականութեան մէջ իր զորդրող իրենց երաժշտական տեսակներով (առաջ — հարգաւոր իրենց ինքն, վաճառ միջանուն, եւ հայր: Արամ Նալբանդեան):

Մոսկուա, Պերլին, Փարիզ, Եւրոպիայի նուա — յարմարեց զործարար իր իր տալաններով — ինքնակներ: Կալիֆօրնի մէջ ալ տալաններ են ա — նոնք Alexandre Spendiarioff անունով:

1927ին Մոսկուայի մէջ տեսնել իր մէկ կա — ըրող ըրող ուսանական ինքնակներ: Զանաւոր — թիւն արեւմտական: Անոնց վաղաժողութեան, իր — զարգացող փոքր երկիրներու մէջ, ամենէն ուս — լին հայ: Համբարեց եղաւ Հայոց հանրապետութեան տալաններ, իր լուսն յայտնաւոր:

Այնպէս եւ քաղաք լրջում էր եղած է Սպին — Դարեանի կեանքի վերջին մասը: Իրականութեան իրենց նշանակութեան տարեկաններ զարգացող ինքնակներէն իր զորդրող իրենց նշանակութեան, եւ նաեւ իրենց, միջին: Հայաստանի կառավար — թիւն կողմէ իր երեւան հարաւորութիւն, որ կա — ըրողներին այնպիսի ըրողներով աշխատանք — ներքին, ալ մասնաւոր կազմակերպ — օրերն: Աղեղասկորի կը զոյն իր ըրող հայերէնքն ու լուսնային:

Ունի բազմաթիւ եւ բազմապատկեր ճեղքան — թիւններ, որոնց ամենէն կարեւորն է անուշա — Կիւտան օրերն, զարգացող Յովն: Թուստան — անի, Եւրոպիայի զարգացող տեսնել:

Սպինդիարեանի հայերէն լին իրենց, կամ շատ զին իրենց պիտանական լրջանին: Այնպիսի օրերն նախապէս յորդրում էր անուշա, եւ արդիւն ալ հարապատկան: Անկէ վերջին է ալ իրենց հա — լինելով թուրքերով մասնաւորաբար իրենց նշանակութեան, եւ ալ իրենց երաժշտական ամենէն ուսուցող: Ես փորձեցի զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

Այնպիսի օրերն նախապէս յորդրում էր անուշա, եւ արդիւն ալ հարապատկան: Անկէ վերջին է ալ իրենց հա — լինելով թուրքերով մասնաւորաբար իրենց նշանակութեան, եւ ալ իրենց երաժշտական ամենէն ուսուցող: Ես փորձեցի զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

Այնպիսի օրերն նախապէս յորդրում էր անուշա, եւ արդիւն ալ հարապատկան: Անկէ վերջին է ալ իրենց հա — լինելով թուրքերով մասնաւորաբար իրենց նշանակութեան, եւ ալ իրենց երաժշտական ամենէն ուսուցող: Ես փորձեցի զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

Այնպիսի օրերն նախապէս յորդրում էր անուշա, եւ արդիւն ալ հարապատկան: Անկէ վերջին է ալ իրենց հա — լինելով թուրքերով մասնաւորաբար իրենց նշանակութեան, եւ ալ իրենց երաժշտական ամենէն ուսուցող: Ես փորձեցի զարգացման փորձը եւ փանաւոր ընդէն Դուրեան Սերապիւսի զինութեան: Այլ իմաստով կրօնականը կը զարգացար անոր վրայ՝ նախատեսելով անոր մէջ արեւմտահայտի մը տարակներ: Նոյնիսկ կը զարգացար եւ թուրք մը: Փիլիսոփայ (Փու — շական) եւ, տեսնել իր վաղաժողութեան:

ԲԱԺԱԿԸ ՅՈՐԴԱՍ ԷՐ

Տասն անգամ երեսուն տարի այ անցին, պատմությունը պիտի լինեցնէ, երկաթեայ տասնորդ. — 1921 թվաթ. 18ին ամբողջ ժողովուրդը մէկ ապստամբեցաւ ալ մի անգամ եւ անարդար իշխանութիւնը երբեք չարգաւառ ընկալաւ իրեն ղեկը: Ապստամբեցաւ եւ տապալեց անոնց զարկի լուծը, որ հիւնումէ մը օտար ստիճանով լրջալ:

Ինչ սխալներ ալ զորքուած ըլլան ալ չամա — ժողովրդական պոթիկումէ ընթացքի, չեն կըրնար հանձնացնի անոր իմաստը եւ արժէքը: Միտանալ տարիս ի վեր կը դուրս ել կը խօսուի ալ մասին: Միայն թերթերու մէջ չհասարակ — ուսած նկարագրութիւնները, լուսաբանութիւնները, յուշերը եւ ցնական տեսութիւնները ամբողջ դարաշրջան մը կրնան կազմել:

Գիշերողն ապաւիտեցնել եւ ուղարկողներ ի զուր կը փորձեն Դաւանդութեան ճախի փաթեթի ալք լաւարտութիւնը, իրեն հասարակ արկածաւ — խնդրութիւն մը:

Պատմութիւնը կ'ըսէ թէ ապստամբութեան կը մասնակցին ժողովուրդին բոլոր դասերն ու հոսանքները:

Յանդուրեան եւ փառքի օրերուն, ամենին համեմատ խմբակցութիւնն ալ չէր հաշուարդի որ Դաւանդութեան վերագրուի ձեռնարքին ամբողջ պատիւը:

Պրպալեցին թերթերու հաւաքածոները, կարգադրու համար իւրաքանչիւր կուսակցութեան կուսին ու յայտարարութիւնները:

Դաւանդութեան յանձնա պարծանքով կը լինեցնէին իրենց գինեայ ժամանակութիւնը, մէկ-երկու փառքով:

Այն տանի թուրքն ալ միեւնոյն ձեւով կը պատմէին կատարուած բռնութիւնները, հարուստութիւնները, դաւաճածութեան ձեռնարկութիւններն ու արտօնները:

Իրաւորները, ականատես վկաններն ու զոհերը միայն Դաւանդութեան չէին:

Առաջին տարիներու, յաճախ շատ աւելի զստանդի մը անբանասիրութեան շրջանակներու — ցան ոչ — Դաւանդութեան մասունքի մէջ:

Եթէ միեւնոյն մարդիկը այսօր ուրիշ կեանք կը դրածային, իրենց նոր շարժումները արդարաւորապէս համար, պարագայէն մաքի ձերբառ եւ նկատարութեան կը մտնային, եւ ուրիշ ոչինչ:

Եկտորներեան սարգած աճուսարարութիւնն այն — քան բարբարոսական էր որ, բուլեւիները իրենց անգամ չկրնայ պարտուի:

Անաւանդ վկայութիւնը ակնառու ղեկի մը, որուն ղեկը ղեկներէն — տարած է Մուսկալի մէջ պետական Հրատարակչական կողմէ: — Ենթադր (Յեղափոխական Կոմիտէ, — Ենթադր կը կոչուի մարի իշխանութիւնը) ձեռնարկ կենցածային եւ վճարով բաժնարարութեան, առանց հաշուի ամուլիու գիւղացիութեան ընդհանուր վիճակի եւ անոր հոգեբանական կացութիւնը:

Անկարգօրէն կը գրուին ալ եւ պետական գնէին աւել քան, — գնաւորով աւելցումներ, արհեստանոցներ զարմեցնել, մասնաւոր եւ աւել քան իրենց արտադրութիւն, բոլոր զաւգած — մերմ ամուլիու, սափիւրի զարմեցնել, մեղրու փնթակներ, մերմակաղէկ, հազում, չափազանց ընդունալ կարգադրութիւն:

ԲԱՄԱՆԻ ԵՆ ՈՐ ԱՅՈՒ ԲԱՐԻ ՄԻՆՈՒՄԵՆԻՆ ԵՆ — ՂԱՆ ԵՆԻՐԻ ԱՅՈՒՄԱՆԻՐԻՆԻՆԻ, ՀԻՐԱՆԻՆԻ ՂԱՏԱՆԻՐԻՆԻՆԻ: (Բ. Բարեման, Էշապալան, Միւնգապալան) զիմանապիտուքիւն եւ ԽՄԻՍԻՐԻՆԻՆԻ: Ցականքն ինչէ՞ք Դաւանդութեան օրերի ձեռնարկողներին կուսքը, ոչպաքալ Յովհ:

— Ե... Բանգրաւում էին աւել քան, սկսած ամից, կառէի, ցրտանի, փառիկիք եւ վերջապէս երաժշտական գործիւնով, լուսայի տապանով, թիւ — տանդի: Ժողովուրդը յանկարծակի իր ընթերցել, շշմու, տարբերակ... Այլիւ ոչ մէկ չէր ոչ իր անցանքին, ոչ իր աշխատանքին:

Դիւ ուրիշ Թրքապիւր քաղաքներէն: Բաւական յորդած էր: Եւ Լենին հարկադրուեցաւ Երեսն արկի լիարդ մը եւ մասնաւոր նա — մակ էր, ուր կը պատուարի իրազօրեցի 1917-21 տարիներու փորձին ոչ թէ տառը, այլ օգին, ի — մասաւր, գտաւր 7:

Առ այժմ անհետապիտի
է պատերազմը, կ'ըսէ Սրալին

ԲԱՑԵ ԽՍՏՈՐԵՆ ԿԸ ՄԵՆԶԱՐԻՆԻ

ԱՐԵՎԻՍՏԵԱՆ ԳԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սոսկուայի կուսակցական պաշտօնակիները, Փրպալան, չինգ հարցազրուի ուղարկ ըլլալով Միւսկի, ստացած է հետեւեայ պատասխանները:

ՀԱՐՑՈՒՄ — Ի՞նչ է մեր կարծիքը Գ. Եթիկ — այն յայտարարութեանց մասին, թէ Խ. Մուսկալի զորացումն է ինքնապաշտօնը զինեալ տեղեր եւ տակաւին չէ՞նք տակ կը պահէ գտնուելը: ԳԱՏԱՄԱՆ — Գ. Եթիկ կը զրպարտէ Մ. Մուսկալին, իրենց պատասխանները որդաւ — ցնելու համար:

ՀԱՐՑՈՒՄ — Ի՞նչ կը մտածէք Գորեյի մէջ անհրկեան միջամտութեան մասին: Ինչո՞ւ չի — ալ ի վերջապա ալ:

ԳԱՏԱՄԱՆ — Եթէ անհրկեան կառավարութիւնը մերմէ Զինուորական տառապանները մէկ — ինքնապաշտօնը կարգադրելու համար, կ'ուրիշ պիտի վերանայ միջամտողներու պարտութեանը:

ՀԱՐՑՈՒՄ — Ինչո՞ւ համար Գորեյի մէջ անհրկեան միջամտութիւնը մարդկայնորդ պիտի վերանայ: Միթէ՞ անհրկեայ պայաններն ու զինուորները, իրենց հակառակորդներէն նուազ ալ — մէջաբար են:

ԳԱՏԱՄԱՆ — Գորեյի պաշտպանողներն ու անոնց չինգ կառավար ընկերները կը կուրիշ զապալագործը եւ համար եւ անոր մէջ տեսածան ու իր գտնին:

ՀԱՐՑՈՒՄ — Ի՞նչ կը խորհէք ՄԱԿԻ օրը — մասն մասին, որ իրեն հախարարակ կը դառնա — պարտէ ժողովրդական Զինուորանը:

ԳԱՏԱՄԱՆ — Ամօթիւ որդաւ մը կը նկատու զայն:

ՀԱՐՑՈՒՄ — Անհետապիտի կը գտնէ՞ Էա — մայրաքաղաքին նոր պատերազմը մը:

ԳԱՏԱՄԱՆ — Ի՞նչ, գտնէ ներկայ պայմաններէ մէջ, Գարիկն Սոսկուայի համախառնային պատերազմէ մը, պայմանով որ ամբողջ աշխարհի ժողովուրդները իրենց ձեռնարկները մէջ անոնի խաղաղութեան դասը եւ պաշտպանին միջին վերջը: Խ. Մուսկալի որդաւ է չնչիւ խաղաղութիւն — Թան անոր: Եթէ ՄԱԿԻ յամար իր ընթացքին մէջ պիտի վարկարարէ իր բարոյական չնդիւն — կուրիշներ եւ աշխատող, ինչքիւր կարգադրած — մաս պիտի ենթարկուի:

ՄԱԿԻՆ Սոսկուայի ուղղութեայ պատասխանին մէջ, Միւսկի կ'ըսէ թէ Խ. Մուսկալի զորացում կառավար պատերազմին վերջը, երբեք չընտնանով: Առաջին եւ երկրորդ 1948ին, երբեք չընտնանով: Միւսկալի Սոսկուայի Երեսն Կա — նարքը 1948 թ. եթէ Սոսկուայի իրեն ձեռնարկու ըստ ըստ Գառապան եւ տեսութեան գիտութեան մէջ են: Գառապանին այն մասը ամէնէն երկուրէն է եւ ամէնէն կոպիտը, եւ կ'ըսէ այն տապաւնութիւնը ձեռն թէ Անդիլի վարչապետը նոր աշխարհաւոր մը իր պատրաստէ:

Մ. Մուսկալի երկրորդին մէջ գիտելու կուտան թէ Միւսկի նոր քան մը չընթեր, եւ պարագայէն կը կրնէ անգաղութի խորհրդակցին պատ — ուրիշներուն Ազգադաշական փաստադրութեան — ներքը:

Փարիզի կուսակցական շրջանակներուն մէջ կը կարծեն թէ Միւսկի կ'ըսէ խօսիլ արեւմտեան պետութեանց հետ: Ամէն պարագային մէջ, ընդ — հանուր տպաւորութիւնը այնքան ալ նպաստաւոր չէ:

Եւրոպան կրկնապատիկ ուժ
պիտի լուսնայ 1952ին

Գ. Մարքլին վերջ, արտաքին նախարար Գ. Ելիւրին ալ յայտարարութիւններ ըրաւ: ամերիկ — երկին խորհրդակցութիւն արտաքին եւ գլխավորական յանձնարարութեան առիթն, միջազգային կացութիւն — Թան մասին:

— Եթե եւրոպական դաշնակցութիւնը պիտի կրկնապատիկ իրենց մարտական ուժերը յառա — չիկայ տարուան ընթացքին, ըսաւ, առանց ա — կայն թիւեր տալու, ինչ որ ըրած էր Գ. Մարքլը, նախագահ Փրոքսըրի համաժողովում: Ամեր — ժիւլ դուստ ապա, որ Մ. Դաւանդութիւնը օգտաւ — արդին մասնակցութիւն յարգաւորականիցներու, որդ — ձեռնակցութեամբ անոնցին Հաւասարակուսած Հա — տաքական ուժերը, յարմարիւմ մը կանխելու, որ — մար եւ արկիւ, շնորհի այն հաշուարանները, որ — Մ. Դաւանդութիւն, Մ. Միւսկինէն շատ առաւ — ցած եւ իւրական զինքերու պատասխանութեան մէջ: Անչույաւ, ամերիկեան այս յայտարարութիւնը ա —

(Լուրբալ շարժանակները կարդալ Գ. Ե.)

են: Դաւանդութիւնը վերջին պրպաւորները կա — տարիք տուել եւ յանձնաժողովի մը միջոցաւ, ա — ռանց արդիւնքներ Է յանձնար: Մասնագէտներ զե — տել կուտան թէ անոնցին ծախքերու կը կարծի — նոր խոզարգութեան մը:

«ԲԻՐԻՓԻՃ» ԵՆ «ՄԵՆԱՅՈՒՐԱՆ»

Ամէն անգամ որ խօսը բացուի որդաշաւ Ե. Օչականի մասին, մեծերեանք միտքը կ'իշխայ: Էջերիմէնի պատմութիւնն էր:

Սպայեւ, Նաւա, իր մասնուն երբորը տարե — զարկին տալին, (17 Փետր.):

1923ին լեմ լինէր ո՞ր ամառն. իբրեւ դտանց Սոֆիայի մէջ:

— Ի՞նչ կը բանիք Ֆիլիպի մէջ:

— Զէ՞ք եւ ուրիշ նշանակիչները կը ծախին: Իսկ դո՞ւն:

— Փառք կը մրտոնէ:

— Նկուր շահաբեր զործի մը ձեռնարկինը:

— Եւ զործի մարդ լեմ նշան եւ լեմ կրնար ըլլալ: Առաջին միջուր հայրը արմակաւ է:

— Եւ կը ստրկեցնէ զգիւ, Գիտարը չէ: Կը բաւէ որ մաղ չընեն, այս կամ այն աշխատանքը կատարելու համար:

— Եւ առաջարկէ... Էջերիմէն չինիւ մտակայ արտաւարութեան մը մէջ:

— Երեւան թանկն է. մեծ դրամաւորին չի պահանջի: Տարը հարգը լեմ դուս կը հարկն, նոյնքան ալ եւ ուրիշքը, եւ անմիջապէս զործի կը ձեռնարկեն:

Գաղափար մը տալու համար, — Էջերիմէն (աղիւս) արձանատուց մըն ալ առաջնորդեց: Գործնական գիտելիքները հարցաւրելով — Տեսնելով որ սիրտ առաւ չէ, վերադարձաւ Ֆիլիպ:

Եւ Փարիզ կ'այ, ինչ ալ տանն էր զանազան զործի փորձէն վերջ, դասը եւ Կիւրուս, իբրեւ ուսուցիչ Միլիոններ հաստատութեան (Յե — տոյ ընտրաւէն, նոյն պատմով):

Որքան ուղիարկայ որ շուրք ինչպէս էր Էջերիմէն ծրարելը:

Միջ Գիտն ինչ կեցած պիտի ըլլար Օչական, — Էջերիմէն զործի մէջ:

Միջնեան, միայնիկ մէջ փառաբանին իման անցնելով, ոչ միայն իր տարրին մէջ մնաց, այլեւ ճոխապա ու արտադրէ: Նոր, անկուր գետինները բացուցան իր աղին, Մասնաշարժաններու պրպաւորում:

Եթէ լեմ սխալիք, ալ միջոցին էր որ, ուրիշ բացաճական արտադրութեանց հետ, յոջաւ «Միջադրաշար» (Տարը հատոր: Միւսին երեք տարուած, մաս 4000 է):

Միւսին այն յայտալից ստեղծագործութիւնը բաւական էր, արտաքին — այսինքն տեսական — աղիւրէ մը վրայ արձանագրելու համար:

ՂԱՆԷ:

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐՏԱՒԱՅ ԿՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սոսկուայի կուսակցական պաշտօնակիները, — Բրաւալան, կը զէք թէ Կեդր. կոմիտէն եղաւ — կացութեան, որ Մուսկալին եւ շրջանակներուն մէջ, ժողովրդական կրթութեան ծրարելը զուրէն է շարժական յարձակողական անաստանդոնութիւն — նէն: Կեդր. կոմիտէն տեսակէտով, պէտք է բարեփոխի Հրատարակչական ժողովրդական յայտարարութիւնը: Որովհետեւ, Էջական գիտութեանց նուրբ — ուսած Հրատարակչական ժողովրդը հազարաւոր են, յարմարական չեն, տարբեր եւ զատապարարներ նախակալարումները, ինչ զատապարարներ կրնան կարգադրել ինտադրական էութիւնը եւ շո — չափին օրինակներով շոյ չեն տար այն ցիւտ — ներք, զորը կրնան արտադրելը կը պատան — ան համապատար ընկերութեան կառուցին: Կու — սակցութեան բացաճիկը. կազմակերպութիւնները կը մտնան, որ կրնան անախակալարումները անցնելու կուտան եւ առանց գիտական յարմար — ղական անաստանդային զարգութեան չեն կըր — նար զարգելու:

ԱՍՍՐԱՓԵԼԻ ԶՐՈՅՑ ՄԸ Կ'ըմանալորն տեղական թերթերը: Արտէն շրջանին մէջ բերելը քուրի կը պատուարի թէ արտադրութեան առաջին օրերուն, առաջինք արձակուրդները 80 — 100 կամ 215 օրորակները գործակալներով, ինչու — ցած եւ 25 թիւ խորհրդարան հանձնարի մը մէջ, (Օպայալի 7 քիւնիւր չնուա, մոն) եւ Զ — հրուն մէջ կը գտնուի եղի Մարքլին եւ ուրիշ զաւգաներ փոխադրուած մարդիկ, մայրապետ — ներ, տեսութեանցները, Գին եւ նոր հարուստներ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐ ԹԻՒ ՄԵՎ ՀԵՐՈՍԸ (ՃԱՆՈՒ ՎԱՐՈՂԱՆՈՒՄԻ ԱՅԻՐԻՒՄ)

Կա՞մ, բան մը որ բնութան ընթացի վարդանանց պատճառովոր ժամանի։ Այնպիսիս յերկնէն մինչեւ մեր օրերը, կա՞մ պատմութիւն, բանասեր, հայ զորք ու բանաստեղծ, նկարիչ եւ երգիչներ, որ երգած ընթացի Ասորայի իրադարձիքն փառքը։

Ամէն Հայ, երբ ալ ապրած ըլլայ, որ ալ ապրած ըլլայ, 1500 տարիներէ ի վեր, Ասորայի դարձիքն մէջ հաւատարմութիւն, ու աշխարհի բոլոր ճամբաներն անցնող, ածին Հայ, արտասանած է վարդանի անունը երկիրաշուրջեամբ եւ հայր - տունեամբ, յուսադրած անով, աստուայած ու իրենեման անոր խելալով։

Բայց ժամանակն, ուստադրութեանն, այսօր - բացի ժամանակն, ուստադրութեանն, վա - րդանիցն, 1500 տարի առաջ։

Ամենայն Հայոց չարապիտութեամբ Գեղոր Զ., մեր հոգեկան թագաւորութեան դաշինք, — հոն ուր բազմած է նաեւ վարդանի մեծ հայրը, Ս. Սահակ Փարթև, — կը շարժի իր բոլոր զաւակները միասնաբար, ազգային տօնէն, մեծ Հերոսին 1500րդ տարեգործը։ Ինչոցից է, յուզիչ՝ ճիւղա - նազարդ յայտապիտանի կողմից, հայրենասիրութեամբ գերեզման է իստի իրազեղանի հայրենասեր Հայու արտին։ Վարդանանց կ'ընթանանք նոր ձեռով ածինք այլ, կը զգանք նոր ձեռով։

Ի՞նչ է բացատրութիւնը այս գեղեցիկ հոգե - կան ճամբարաշուրջան։ Ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ սո - վեանայ զորքը (Ի. Դեմիտրի), Սիկիւրի եր - օգանար (եղբորս ամուսնացեալ Գ. Ալեքան), հայ մաս - րաւորութեանը, հոս թէ հոն, հայ բանակը, զոտուի իր հայրենիքի մէջ գործարանին մէջ թէ աշխատի Մարտին զարգիւնի վրայ, հայ պատա - նին, յաճեալ երեսանի պատկանակ վարձարեւ թէ Պէրլուի, Վենետիկի կամ Փարիզի մէջ զորքը, վարդանի կ'ընթանան նոր ձեռով, ու կը տանին նոր արտադրող զգաւորը ստոր հանգիս։

Ի՞նչ է բացատրութիւնը այս անմահութեան... Եւ դարձեալ, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ, մարդը մէջ, որոնք շարունակ կը փոխեն իրենց տնտեսիլու, եւ զգալու կրկնելը, հաւասարակութեան մը մէջ, որ միշտ շարունակ կը փոխուի, որ միշտ կուտէ կը փոխէ ածին սերունդն, ըստ այդ բնական, յիշ - րդանական ուղիներով, ըստ այն իշխուած, նոր - քին թէ արտաքին ազդեցութեան ճշմարիտ տար, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ, ժողովուրդի մը մէջ, — եւ Աստուած միայն գիտէ թէ ինչ անկեղծակային լիբերալարաններն ինքնաբերական է անոր համար, — ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ, կ'ըսեն, անոր 1500տարի մէջ Հերոսը կը դիմանայ այդ օրերին, կը մնայ անհախտ որ պատմանդանին վրայ, նոր փառ - քով, նոր ձեռովեմբար։

Ի՞նչ է բացատրութիւնը այս անմահութեան։ Մեծ մեծ մարդը եկեր ու անցեր եւն Հայոց պատմութեան փառապանքն ճամբաներէն։ Մեր պատմութիւնը լեցուն է դիւցազններով, Սուրբ - իով, բազմաթիւ դէմքերով։ Մեծ զօրավարներ ա - պառաւիր են այդ հոգեկան վրայէն։ Մեծ թագա - ւորներ, Տիգրան, Արտաշէս, Տրդատ, թէ իրենց անմահական քաղաքներովն ու թէ իրենց արքե - րներով, հայրենիքն ժողովուրդն եւ անկէ յօս - անի ճառագայթներն, յալթանակ յալթանակ առաջնորդած իրենց ժողովուրդը, փառաւոր նը - անունով կուտարած օրուան զօրեկրուն դէմ, աշխարհներ են դրսեման, ուրեմբ ծաղիկեղանց երկիրը, պերճ ոտանանքի կուտարած։

Իրողն այլ եկեր ու անցեր եւ, մէյ մէյ արժա - նազարութիւն ձգած այդ պատմութեան մեծամեծ - անալ զգինք մէջ։

Վարդանի... ճալ զօրավար... բայց պատ - մական մէջ Հայոս ճակատաբարտի է մասնակցած, Ասորայի ճակատաբարտի են, զայն կործանող, ինչն ալ հոն նախապատկերով։

Այսուհանդերձ, վարդանի կը մնայ Հայոց պատմութեան թիւ Մէջ Հերոսը...

Ի՞նչ... Արդեօք գերազանահաւուած է՞ Աս - րայի զիւրապը։

Իրոպան իշխանութիւնը, որ ամենայր էր եւ աշխարհ այլ մնաց դարեր, աշխուպատութիւնը որուն երկաթալուցիկն էր վարդանի Մարկիտան, լին՝ պարտաւորած արքայն այդ անունը մեզի պարագիտութիւն։ Երկրներն իր սուրբերուն կարգին զոտուիլ զայն, աշխուպատութիւնը՝ ունեցն - իով, մեծնցնելով այդ անունը, լին՝ ստեղծած իր - քիւն մը անոր լուր՝ ու մեզի պարտաւորած կուտ - քը ...

... Ի՞նչ է անսեր որ անուն մը, որմէ ալ պար - տաւորած ըլլայ, դիմանայ ոչ թէ 1500 տարի, ոչ թէ 500 տարի, ո՞վ է անսեր որ անուն մը դի - մանայ նորիցէ 100 տարի, եթէ կեդք է անոր փառքը։ Ի՞նչ կուտէ եւ դիմացի մարդը հոգեկա - րուն մէջ, ո՞ր կուտէ եւ դիմացի ժամանակի ա - ւերներուն, եթէ կուտէ լինուած է ան։

Եւստերն մեկը...

Խորշումներ ի՞նչ եկեալոր ճակտին, Անա կեանքն ան՝ մեկը՝ շարունակ, Անանի անունը թափում իր քաղաքն, Կըլշումը երբեք չէր կոչու իրեն ... Մայրքիւմը վրայ հետք էր թողնում, Անանի կուտէ երբեք իր մայրքն ...

« Իմո՞ւ » անբառ ի՞նչ մարդիկն գրին, երկրի երեսն, գլուխն է հակիր, Անանի անունը թափում ան կը յամարի Դեռ իր ճակատը բանիլ ղեկի վրէ ... Ու երկրի մէջ, փողոցին աղօս լայնութան կ'ըզգայ լոկ գալը զքաղա ...

Կը բռնի իրեն թէ կեանքն է անմայր, Գաւաթ մը գաւաթ, դիւրանակ ու խոր, Ծանձում՝ խորէ խոր, ու իրք՝ Ծառ Ծառ, ինչի ու գիտեցեալ վայր մը արաւած ... Բայց երբ հասնի հոն, ածին ինչ յանգար, Կարծես կը դարձի, վայրով յարաբար ...

Հայեկի մը մերկ Լուսինան ցէտ, Ոչինչ ունի ան լայնէ գրեկներով, Անկարծ մը՝ լուր անցնում ալ կարծես, Ոչ կեկ յաշէ մը նըշխող վրայ ... Փիւտի՜ք երկայնի թէ անպիտան, Զի վազն անաղա յայտ է դիւ արծաթ ...

Իսմին մը Բայր ալ ու մօտ է իր տան ... Վաստակը փութիւ ճամբերում մարդը, Կը արքե ինքն ճամբերով իր տանում, Ու կ'անցնի անմէմ Բայրիկով զգալը ... Փիւտի՜ք երկայնի թէ անպիտան, Մայրքին վրայ ծաղկած շալ մը իր խոցն ...

Իրենեման Խոն այդ խոցը անցնէ, Անանիութեան մէջ կ'էտ մէկ վրշտամած, Բայց ծեղ մը անուն, քաղաքն է հոն խոցն, Ու նայում անհետան աստիղդ անմայրքաց ... Ու գիշերներու խորիւրդին մէջ լուս, Սիրով կը գեղա այդ բայը խոցեր ...

ՋԱՐԵԶ ԳԱՆԱԶԵԱՆ

Գրքը, որ մէկ քուցէ Հերոսութիւնը անունը - ներուն Համար։

Կրտսեանքն է պատեր, երկաթալոր մտանակ - ներուն մէջ, զիւրապն է պատեր իր հոգիին մէջ, քանտարանքն է պատեր իր հոգիին մէջ, աշխու - քն է պատեր իր աշխի վրայ, աշխուքն է պատերն է երբեք, « Գիրք Գիրք », « Կը հանանք » « Գիր Գիր »։

Նմէ իլլըր եկեղեցիքն Նմէ արքամար հաւաքան։

Աշխարհի աշխուքն է դարձի արտաշէտ, այդ կայծը ամուր սերման իր կրտսերին, արքամար - Նմէ իր զլուսն գրեւն արքամարքան երկաթալոր։ Պաշտպանը ենք զայն ածին տեղ, Ասորայ - րէն պատեր։ Պաշտպանին ենք ինքնաշէ մէջ, Վաստապատանի մէջ, Անիի մէջ, Սիւն ու Հոռո - կուր մէջ։ Պաշտպանը ենք զայն արքով։ Սա - տուր են ձէլիկներն մէջ, պաշտպանը զբնիւր Պոլսու, Թիֆլիսի, Վենետիկի մէջ։

Պաշտպանը ենք զայն անապատանի մէջ, սուրը մեր արքին։

Պաշտպանը ենք զայն Սարգաթապատի մէջ, սուրը մեր ձեռքին։

Կը շարունակենք զայն պաշտպանը եւ այսօր, Երեսներն մէջ, Պէրլուի մէջ, Փարիզի մէջ, ածին տեղ ուր կուտէ, աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, աշխարհին դէմ, մեծն մեզի դէմ ...

Եւ եւ, այս մտածք, եւ՝ որ ձեռքէ իւրաքան - յիսին նման են, մեծն որ կը շարունակենք խմել Հաւատքի եւ յոյսի նոր ակնէ՝ մեր ժողովուրդի հոգիի աշխարհին, եւ՝ որ ձեռքէ իւրաքանիւրին նման են, մեծն որ կը շարունակենք ունեցելու նոր արտադրող նուազի՜ք՝ մեր ժողովուրդի սքը - րայի արտադրանքն, եւ՝ որ հոս են, այս շէտ պար - տալին վրայ կանգնող Հայկական եւ կեղեցիկի մէջ, եւ եւ զուտ, կ'ընեն իրեն քանի, կը շարու - նակեն պաշտպանի նոր քանի, Վարդանի մեզի յաման Հերոս, մեր հոգիներուն մէջ անոր նե - անուն արքայան Հուրը։

Թող սուրը ունենի, մեր օրերին անունով, արքամարքն եւ հարաւոր — այն արքա Հարաւոր - անունը որ 1500 տարի խելայի մը ծառայելու ու բաւարդը կուտայ մեզի ... Թող սուրը քաղա - քանի Հաւատքով, հարաւորութեամբ։

Փա՛նք այս ժողովուրդին, փա՛նք Վարդանի ժողովուրդին, փա՛նք այս մեծ ժողովուրդին, հո - ցիով մեծ ժողովուրդին, ածին մեծն — եթէ երբեք ձեռնութիւնը կը ղարկուի մարդկային գե - րեկեղանք իտալիայ ժառանգութեամբ, այսպէս հաստատութիւն, այսպէս Հերոսութեամբ, եւ այս - քան երկար ժամանակ։

Կ. ՓՈԼԱՆՔԱՆ

ռուսերու թիւները պիտի տեղադրուի միասնական ըն-
թացքին, բայց այդ տեղադրումը պիտի լուծուի
հիշուի՝ եւրոպայի մէջ համախմբուած ջամա-
քային, ծովային եւ օդանավային ուժերով ք:

Հաստատուող թէ զինուորական ու ուժերը կը
զօրանան Արեւելեան Կիւրիանիոյ եւ արաբական կը-
կերկրներու մէջ, Պ. Էլիւրէն ըստւոյն:

— Ուժերը այս կողմանումը կրնայ հնարա-
ւոր դարձնել յարձակում մը, որուն պատասխան-
առնուածութիւնը իր վրային պիտի ուզէր նեւեղ ի-
րական պատասխանատուութիւն: ՎՍ. Միւրթեան ար-
բանականները կրնան օգտագործուիլ այսպիսի
ապագայ յարձակումներուն համար, յուսալով որ
պատասխան պիտի մնան, զանի որ ապստ իրկի-
նները, կամ ժողովրդական պատերազմի մը զինքն-
բով պիտի կտակն եւ կամ բնու պիտի չկուրինք: Պաշարանոցական բաւարար ուժերու ներկայու-
թիւնը պիտի ազդէր այս գործը:

Պ. Էլիւրէն համաձայն, Մ. Կահանաները ե-
րեք տեսակի պարտաւորութիւններ ունին:

1) Աղբիւր պատերազմը:— 2) Քոչ լույս
ը. Միւրթեան կարծիքով իր յարձակողական ծրա-
դրաները իրադրուել պատերազմէն զատ ուրիշ մի-
ջոններով:— 3) Ապահովող ապստ ապրելու յաղ-
թանակը, ինչպէս պատերազմը անխուսափելի դառ-
նայ:

— « Մեր սկզբնական նպատակը այն չէ, թէ
ինչպէս պիտի լաւինք պատերազմը պայթիւն
վերջ, այլ դիտում են ինչպէս պիտի աղբիւրներ
դաին եւ օգնենք եւրոպային, որ ապստ մնայ: Եթէ
ուսադարձները զործի ունցիլ յարձակում մը դըր-
ծուլէն վերջ, ապա պիտի թան մը, եւրոպայիներու
ստան պիտի ստեղծէր զէջդուութեան կիմայ մը եւ
սակարկելու պիտի հարկաւ անոնց զինուորութիւն-
նը, ինչ որ կ'ըն ու միւր հնա իսկ ապագայը պիտի
կենցիկը զանձնապատասխանեան ճամբուն վրայ:—
Եւ եթէ Ալաշանեանի դաշինքին անդամ իւրա-
քանիցի երկիր, իր սեփական ճիւղը ի զործ դնել
առավ պայտել տանել, թէ ինչ պիտի ընեն իր
զործակիցները, արեւելքը անկախում ազդուայի
պիտի ըլլայ: Այս ատեն նորէն պիտի լսէինք շատ
զիչ է, յայտ ոչ չէ արտառուելը, բայց այս ան-
գամ ժամանակ պիտի չունենայինք դարձանելու
այս սխալը ք:

Պ. Էլիւրէն յոյս յայտնել, թէ ապագայի, ա-
ւելի սերտ զործակցութեան մը պիտի ստեղծուի, Ս-
նիստականներու, իրենց դաշինակցներուն եւ Սպա-
նիոյ միջեւ: ՎՍիւնիւն հիմա, ապահայցի վարիչ-
ները, վճարական եղանակով մը չպարտաւորին իրենց
դիւստարութիւնները, բայց այժմ նոր լրջան մը
կը բացայտի մը յարաբերութեան մէջ, ձորհն
դիւստարներու վտանգաւորութեան ք:

Արտաքին նախարար շնչոյեց նաեւ Թուրքիոյ
եւ Եւրոպական Սպանիաների դաշինքին անդա-
մականցելու կարելութիւնը, բայց չուզեց մանրա-
մասնութիւններ առաւ:

ԹՈՒՐԻՔԻԱՆ ՕՂԱՆԱԻՍՏԻՆ ԽԱՐԻՍԻՍ
ՄԻՔԻՍ ԱՐԵՒԵԼԻՔԻ

Արեւիկեան օդանավային նախարար Պ. Ճին-
լէթի Թուրքիա այցելութեանը երեսնա կուրաց, ի
որ Մ. Կահանաները որոշած եւ Միլիկ Արեւելքի
օդանավային կեդրոնական խարխիւր դարձնել այդ
երկիրը եւ անտեղ համախմբել օդանավային այն
բոլոր ուժերը, որոնք, պատերազմի մը պարագա-
նին, անհրաժեշտ են այդ լրջանի պատրաստու-
թեան համար: Մ. Կահանաները, այս նպատակով,
որոշած են իրենց իսկ ծախքով յարգարի Թուր-
քիոյ բոլոր օդանավային կայանները, որոնք զխա-
տարար կը գտնուի Ատանայի եւ Պրուսիոյ շրջ-
աններուն մէջ: Պ. Ճինլէթի այցելած է այս բո-
լոր կայանները եւ անհրաժեշտ թիւադրութիւնն
ըրար է անոնց յարգարման համար:

Այնէ դատ, ամերիկեան եւ քրիտոնական մա-
նագէտները կը խորհրդակցեցնողականային աշխա-
յաններու օգտադրութեան մասին: Մ. Կահանանե-
րը, օդանավային խարխիւրներ պիտի ունենան Կիւր-
բասի, Պէնկապի (Լիբիա), Հապանիքի (Իլաք) եւ
Միլիկ Արեւելքի այլ լրջաններուն մէջ: Աչ-
խատանքներ կը տարուին Իւրպէյն ալ անոնց
համար օդանավային պաշտպանութեան այս ցան-
ցին մէջ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Վերնաշինման դրօշմը դիւրացնելու համար,
Մ. Կահանաները 375 միլիոն տարիք վարկ էր պի-
տի արտադրանք Իտալիոյ:

ԱՐԻՍՏԱՅԱՆ, ԿՈՒՍՏԱՅՈՒԹԵԱՆ, ԿԱՐԱՅԱ-
ՀԸ, Պ. Խոյի, Հրաժարեցաւ այդ պատշաճին, զոր
կը վարէր 25 ամբիւր ի վեր: Կ'ըստի թէ Հը-
րաժարումը հետեւան էր արմատական կուսակցու-
թեան կարգ մը անդամներու եւ զօր. ար Կոյի
կուսակցիներուն դորմակցութեան, որ Կոյի
վերջնականութիւնը: Կը կարծուի թէ Խոյի նոր
խմբակցութիւն մը պիտի կայալէ:

Խ. ՄԻՈՒԹԻՐԻՆԸ Էրրօրը ծանոցադրի մը ուղ-
ղեց Մ. Կահանաներուն, բողոքելով ծափոնի պա-
տերազմի ունեւորութեանը արձանական զէմ:

Մուրզոնի

Անձ Անկիրաւորներին մէջ

Կիրակի 25 Փետրուար, ժամը 14.30ին

ՄԵՆԱՐԱՆՔԻ ՆՈՒՄԱՒԱՆԱՆԻՒՄ

Ա. ՍՊԵՆՆԻՆԻՍԻԱՆԻ, Ռ. ՄԵԼԻՔԵԱՆԻ,

Գ. ՄԻՐԻՆԻ ՅԻՇԱՏԱՆԻՆ

Պիտի նուագութիւն եւ երգութիւն հասերներ կը-
տորներ երեք մեծ երգահաններու դործերէն:
Մասնակցութեամբ Concerts Lamoureux նուա-
գահներէն բաղկացեալ խումբ մը, Փարիզի
Հայկական երգչախումբին (ղեկավար՝ Ա. ՊԱՐԹԻ-
ԵԱՆԻ) եւ սերունդած արեւմտագէտներու:

Տոմսերը նախապէս ապահովել զինելով հոյ
բառատուններուն, կեդրեցող դիւանաներուն, երգ-
չախումբի կերպար, 14 rue Petit (Bot. 99.22):

Մուտքի գիները 100, 200, 300 (բացի պատ-
նոյ տոմսերէն):

2077 ՏԱՐԵՎԱՆ ՏԵՐԵԿՈՅՐ

ՀԱՅ ԱՐԻՍՏԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Կազմակերպումը Փարիզի լրջանի երէցներուն,
սկստականներուն, դաշինկներուն եւ արեւմտեան
կողմէ: Կիրակի Մարտ 11ին, ժամը 5.30ին,
Salle de la Chimie, 28bis, rue St. Dominique, Paris (8)
(Métro Invalides):

Արեւմտեան պիտի ներկայացնեն Հայկական
կեանքի տեսարաններ, երգեր եւ պարեր: Սկստ-
ական ներկայացումներ արեւմտեան եւ դաշինկ-
ներուն կողմէ: Սոցալական լայնագործ պիտի ներ-
կայացուին նաեւ իրար արեւմտեան եւ սկստական-
ներու կեանքին:

ՅԱՐԳՆԱՔ ՄԱՐՑ ՏԱՆԳՆԻՐ

Յիշատակի ցոյց ի պատիւ հայ արեւմտեան մեծ
բարեկամին:

Մեծ պատրաստութեամբ պիտի ներկայացուի
Shakespeareի հանրամատոթ կատակերգութիւնը
ԼՆԱՆԵՆՏԻՆ ՋԼՃՏԻԿԻԼ (La Mégère Apprivoisée):
Մուտք 300 եւ 200 փրանք

ԵՈՒՇԱՏԵՐՏ

Հ. Յ. Պ. ՓԱՐԻՋԵԱՆ ԵՐԱՅԻ ՄԱՐՄԻՆԵՐՈՒ
միացեալ նիստը՝ այս հինգշաբթի ժամը 20.30ին,
սոյաբանական հասարակութիւն: Մարմնիկներու բոլոր
անդամները պարտաւոր են ներկայ ըլլալ:

ՊԵԼԼԻՆ՝ Հ. Յ. Պ. ՎԻՄՈՆՈՎՆԻ ԽՈՒՐԻ ԺՈ-
ղովք այս կիրակի նուագած ժամը 9ին, ծոփեր
հետադարձներ:

Ֆ. Կ. ՆԱՅԻ ԻՍԹԱԼԻ մասնագէտի ընդհ. Ժո-
ղովք՝ այս երկուշաբթի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին,
ժամեթիլիէ դպրոցի արտէ: Ներկայ կ'ըլլայ
Կեդր. մարտնչութեան ներկայացուցիչը: Պարտա-
րէն ներկայութիւն:

ԱՐԵՒԻՈՒՏԻՔԻ ԼԱՐԱՐԱՆԻ, Հերթական դու-
ւարած մայս երկուշաբթի երեկոյ, Բլէման հա-
յարանի մէջ, 6 rue de Maubeuge (մեթրօ՝ Բլանկ
մետրօ փէրըի): Ջեկույ՝ Պ. Գրիգոր Թէլալեանի:
Երեթ՝ ծնագիրներ գիտութիւն:

ՓԱՐԻՋԻ Տը. Կոպ. խաչ ընդհ. Ժողովք՝ այս
չորեքշաբթի ժամը 3ին, Տիկին Զիթունիկի բնակա-
րանը: Անտամատները միասին թնկի:

Կը ՆՈՒԹԻՐԻՆ՝ Պարտէ Տիկին Մատի Թէլալ-
եան 500 փրանք կը նուիրէ Տը. Կ. Ուայի Երլ-
վարուքեան: Ստանալ Վառապէն:

Գ. ՏԵՐԿԻԿԵԱՆ Խ Ա. ԳՐԵԿԵԱՆ

ԴՅ ԽՈՒՐՈՅ

ՏՕՆ - ԺՈՒՄԱՆ

Քառէս 5 արար, 1 պատիւի, Մօլիերի
12 Մարտ, երկուշաբթի գիշեր ժամը 8.30ին,
Théâtre lenaի մէջ

10, Avenue d'Iéna Métro Iéna
Մասնակցութեամբ Փարիզայն լաւագոյն ու-
թերու: Ապահովեցէ մեր տոմսերը, K. Dervichian
66, Eld. Mortier, Paris (20):

ՈՒՇԱՐՈՒՈՒԹԻՆ

Հարաբարագործակաճ կամ բնտանկաճ
ԿԱՐԻ ՄԵԼԵՐԵԱՆԻ ԳԵՆԼՈՒ, ՄԱՆԵԼՈՒ, ՓՈ-
ՆԵԼՈՒ ԿԱՐ ՆՈՐԳԵԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Անեմայ վտանգիւրեամբ կրնաճ զիսկէ Հա-
յերու շատ ծանօթ մասնագէտի մը

E. DONAT

Mécanicien, 16 rue d'Aubervilliers, Paris (19)
Tél. Bot. 59-57

Ծախմա խախմոք

Լիոնի մէջ առեւտուրի պաշտանագրով մը
(Bail) երկու անեակի, խոհանոցով խախմոք մը
ծախու է սեկնուել, պատահաւորով: Ետա յարաբ-
րին: Գրել Mr. K. Manoukian, 126 rue Duguesclin,
Լիոն:

Լիոնցիներ,

ՏԵՐ ԳՆՈՒՄԵՆԻԸ ԿԵԴՐՈՆԱՅՈՒՆԵՔ

ՊԱՇԱՏԻՐԵԱՆ

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Ձեր մնապետական սեղանին վրայ անպա-
կաւ ըրէ՛ ԵՐԱՅԻ ՕՂԻՆ:

Ամախոյ չոր պալմախ, տուլիով պահածոյ
Ermys պոմիա, հալաւանք տուլա, հալալն:

Մաշուր եւ արագ սպասարկութիւն:
Պատուէրներ կ'ընդունինք Յարանայի բոլոր

վարիւրէն:
Մեծամանկի կամար դիմել:

Պահախոխան վաճառատուն

10, RUE L'EPÉE, LYON

Փոքրամանկի կամար դիմել:

20, RUE VILLEROY եւ

19, RUE JULIETTE RECAMIER, LYON

ՆՈՒՄԱՒԱՆԱՆԻՒՄ ԴԱՆԵԱՎԱՆԱՐ
Հաւեա Խաչատուրեանի
Չորեքշաբթի, 21 Փետրուար, ժամը 9ին,
Salle Gaveau, 45 rue la Botie:
Ծախուցիւր. — J. S. Bach, Max Regier, Chopin,
ԱՐԱՐ ԽԱՆԱՏՈՒԹԵԱՆ, Emile Feyer, Liszt:
Տոմսերու գին 200Է 500 փրանք:

Envoi sur L'ARMENIE

ՄԻՐԱԿ MORY et CIE. ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՆԸ ԱՐ-
ՏՈՒՄԻՆ Ե ԼԱՆԱՏԱՅԱՆ ԵՐԱՐԱՐԻ ԴՐԱԸԼ ՀԱ-
ՅԱՏԱՆ, ՈՒՍՏԱՏԵՐԵԱՆ, ՀԱՐԱՐՈՍԵՐ, ԿԵՐԱՎ-
ՍԻ ԵՆԱՆԸ, ԻՐԵՐԻ ՆՈՒՐԻ:

Բոլոր ծախեցողը կը վճարինք ծրարները զըր-
կաւած ատեն, ղՁ ՄԵՆ ՋԵՆԱՆԵՐՈՒԹԻՆԸ, ղՁ
ՄԵՆ ՆԱՔԱՐ ՍԱՏԱՑՈՒՄԵՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ:

ԴԻՄԻԼ MORY et CIE. (Service VAUQUELIN)
3 rue St. Vincent de Paul, Paris (10)

Tél. TRU. 72-60
Գրասենեակը բաց է ամէն օր ժամը 9էն 11,
եւ 14էն 16.30, բացի Եաքաք եւ կիրակի:

Տեղացի էֆոնփէֆոնմաներու ուղարկութեան
« RAPID BOUTONNIERS »
31, Boulevard Garibaldi
ISSY-LES-MOULINEAUX (Seine)

RAKI DUZE

Ջուր խաղաղ, ամիսանք,
Մասնաբոյ այսպիսի
Պատրաստում է խմամով,
Տիւրք ՕՂԻՆ անուշ — հոտով:
Տալարիսիւտեան լողիմ
Պարտաւոր Տիւրք ՕՂԻՆ,
ի ցնմարիւմ ամիսանք,
Սնարանի միջին տուն:
ՄԵՆԱՔԱՆԻՍԻ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԻՆԸ
N. PAPAZIAN
2, Rue Félix - Faure, Paris (15) Tél. Vau. 26-69
DALAKUPEIAN FILS AINÉ
Maison Fondée en 1933, MARSEILLE

ՈՒՇԱՐՈՒԹԻՆԸ ! ! ! Միայն ՏԻՒՐԻ ՕՂԻՆ է
որ կ'ը պատրաստուի Յարանայի մէջ, Հայ ընտա-
նիքի ձեռնով:

Le Gérant: A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesse - (13)

ՄԵՐ ԽՈՍՓԸ

ՌՈՐԿԷ ՌԻՐ ԱՅՍ ՊԱՂ ՀՈՎԸ

Հայադարձագէտ է որ դաւանաբանական գրութիւններ երեւան այս թերթին մէջ:

Իսկ եկեղեցական — հրեական ինքիւնները կը շարունակեն միայն այն ամենը երբ ուղղակի եւ անուշղակի կապ ունենան հետ կամ ժողովուրդի հիմնական շահերուն հետ: Երբ կը չուզին անոր ընկերային եւ քաղաքական հոգիները:

Այսօր ստիպուած ենք արժանանալ հարց մը, որ լուրերով կը դառնային Հայ-Եկեղեցական վարիւնները: Աստուծոյ մէջ մեր վեր, պաղ հով մը կը փնջ կրճատին բարձունքները: Հայ աւանդական Պատրիարքարանին խոյն ինքն կարգիկապ Աղաանանքի թերթով: Դրաւոր թէ ճիշտացի յայտարարութիւններով:

Մենք ազի առաջն լուծինք իրենց պատճառները, ձեռնարկ:

Բայց, ինչ որ կը կարգանք Անթիլիանի կաթողիկոսարանին եւ Երուսաղէմի Հայոց պատրիարքարանին պաշտօնաթերթին ամփոփումները, բաւական է, դառն փոր մը կապելու համար բնականին մասին:

Հայ կաթողիկոսի հոգեւորական Թուրքիոյ քաղաքները կը մասնին ասիական երբ, որ օտարապետ կը չլինեն երբեմնի Հաստանիս պայտար:

Կարգիկապ Աղաանանքի ղեկավար եւ իմաստուն կեդրոնները համարաւ մը կը վայելէ: Աղաանին թէ ինչպիսիք շրջանները մէջ:

Դրախաղաղութիւնը կը լինի արտաքաղաքական թերթերով կը հաճախեն եւ զիտուութիւն եւ իմաստունութիւն:

Եւ այս ոչ միայն ի մենա հայ ժողովուրդի մասնակցութեան, այլ եւ հայ — կաթողիկոս հասարակութեան:

Խոսքը օրինակներով, ասանց զոգտարարութիւններով:

Կիլիկիոյ կաթողիկոսարանի պաշտօնաթերթը — Թիւ 4 Հասիկի 1950 Ինկետներին թիւին կը զադանք կարգ մը փոփոխութիւններ, որոնք ամփոփում են կարգիկապ Աղաանանքի վերին հոգեւորական թիւներով:

Միջանկեւ կը չլինենք թէ Հասիկի եւ թէ Միւրիոյ խմբերով ենք թէ անկերպի վրիպում է գրել Հայ Եկեղեցին: Բուն քաղաքականութիւնն է Հայաստանացի եկեղեցին, որ Համաստուտելով կը դուրս Հայ: (Հետոյ):

Ինչ կ'ընէ Հայ Հոռեականներու կարգիկապ պատրիարք:

1. Հայ. եկեղեցին մարտիկա յարմար կաթողիկոսական եւ ապա բաժանում է:

2. Հայ. եկեղեցին բաժանուելով կաթողիկոսական անոնց երկուսով, քաղաքականութիւնն է մշակութապետ: Այժմ վերադառնալով միասնութիւն է կաթողիկոսականութիւն, շահուն համար ամեն կերպ, բայց ամուսնով քաղաքականութիւն:

3. Միւրիարք Արքապոս առաջին մատուցել է զոգ մը հայ ազգին մէջ տարածում կաթողիկոսականութիւն:

4. Հայ կաթողիկոս եկեղեցին կը զառն Եւրոպայի արտաքաղաքականութիւնը, եւ արեւմտ Հայաստան Աղաանանքի է զՊատրիարք Տաճկան կիլիկիոյ եւ կաթողիկոս Հայոց Ուղղափառութիւն:

Հասիկի Ինկետներին ամբողջ թիւը նուիրած է այս հարցին: Բայց խմբարկաններ, որ կը բռնէ 14 էր, կը պարտաւորէ վկայութիւններ Պատրիարքարանի պատրիարքին (Գարեգին արք. Տրապիզոն) եւ Օրմանիս պատրիարքին (18 էր, կոնդակ 1899 Մարտ 24):

Միւրիոյ այ 19 էր պատասխան տպում է, եղիկ զարգացման ստորագրութեամբ (պատր. ան — դասակ):

Երկու պատճառներով ենք այ ցար յայտնելով որ կարգիկապ Աղաանանք չի վերադառնալով մասնակցութիւնն է այս պատճառներ յանձնարած վէճ մը, վճարակա եւ հերքել եղած վերադառնալով, պատճառներ եւ զիտուական հիմքեր վրայ:

Կը կարծենք թէ կ'ընդունայ այ պատճառ են հարցը, դաւանաբանական տեսակետով:

Սեղի կը մնայ մասնաձեւեր թուն չարիքը:

Կիլիկիոյ կաթողիկոսը

ԱՆԹԻՒՐԱՍ ՎԵՐԱՄԱՐԱՐՈՒՄ

Կիլիկիոյ կաթողիկոսարանին զինուոր հետեւ — ինչ զեկոյք (70ր) կը հազարէ փութը: 13 քաւ կամով:

Ուղարկութեամբ կը յայտարարենք որ վեճակաւ Հայապետ Աթուր վերադառնալով Եւրոպայի, իրաւունք մը անհրաժեշտ է հիւստանալով մէջ քրթի: Տե. Յ. Եկեղեցականին ամփոփումն էր — կոտորութեան տակ եւ մասնագիտ բնիկներով խորհրդակցութեամբ զգլխի բարեկամ ստանալու:

Բազմաթիւ պատճառներ եւ ազգային անձնատուրութիւններ հիւստանալով այլեւս շտապօրէն պարզեցումն է մարմանը արձանագործ են մասնաւոր ստանալ մը մէջ:

Ինչպիսիք վերին տեղեկագրեր համաձայն, Վեճ. Հայապետին երախտագործութեան է, բարեկամ են նաեւ Թիւրքիոյ եւ երկխոսներու մէջ ստակ կ'առնէ բարեկամութիւններ, սակայն տակաւին տակաւին որոշ շրջան մը պիտի անցնէ, որուն ընթացքին անհրաժեշտ է քաղաքական հանգիստ եւ մտային հանգստութիւն:

Վեճ. Հայապետը երբ հիւստանալով վեճակին մէջ իսկ եւ մասնագիտ Աթուր գործերուն զար — տը յանձնարումով, սակայն նկատ անոնով իր վեճակը, որպէսզի կաթողիկոսարանի գործերը աւելի լալը ընենան, Երուսաղէմի 1926-ի, եւ երկխոսութեան Տիւրքիոյ Ժողովուրդ եւ անհատական թերթիկ, իրեն ամփոփում ընէ: Իրաւական կ'ընեն թիւներ կաթող. փութ. Գեր. Տ. Թաղ Ս. Արքեպիսկոպոս Աղաանանքի եւ աստու իր Հայապետական օրհնութիւնները:

Անգղիա Եւ Միւրիոյն զեճ

ՈՐՈՇ ԲՈՒՆԴԱՐԱՐՈՒՄ

ՄԱՐՏ ՄԱՐՏԻԱՆԱՐԿԵՐՈՒՄ

Միւրիոյն հարց — պատասխաններ անմիջապէս վերջ, բրիտանական կառավարութիւնը ուղիքին ծանուցադրել մը յանձնել, ամենամիայն մեղա — դրանք իր ուղղելով թէ Միւրիոյն:

Մանուշակներ, որ Լոնտոնի օդատեղական դեպարտմէն յանձնաւեցաւ շարքի մը, Թուրքիոյ Միւրիոյն ինքնակառավարութեան արարքները, թէ ինչպիսիք իր խախտելու երկու համաձայնութիւնները թէ տարբեր թէ թիւներ: Եւ կը շարունակէ:

Պատերազմը վերադառնալով աստեւ, մեծ բարեկամականութիւն կը արժէ Միւրիոյն անհրաժեշտ եւ բրիտանական կառավարութիւնը կը փոխադրել որ պատերազմի աստեւ հաստատութեան գործարարութիւնը շարունակելու խաղաղութեան աստեւ: Բայց թէ Միւրիոյն որ եւ փորձ լիստարկել ի խղիւղ խաղաղ գործարարութեան, համաձայն երկու եր — կիրթնուել միջին կընտան քաղաքականութեան դա — լինելին:

Եւ Բրիտանական կառավարութիւնը որեւէ յարմարականութիւն չունի թէ Միւրիոյն կամ ասոր գիտնականներուն հարցէ: Ան միայն չունի զիտուականութիւնը, զիտուական յարմարականութիւնը, եւ թիւ իր խախտելու երկու համաձայնութիւնները թէ տարբեր թէ թիւներ: Եւ կը շարունակէ:

Մանուշակներ ինչոյ կ'արտաբանեն թէ Միւրիոյնը բրիտանական կառավարական փոքր ծանուցումներով, բրիտանական ընտանք — լիւր. համար ամբողջ արեւելիս եւրոպայի մէջ, եւ կ'ընտանք թէ Միւրիոյն նոյն քաղաքական — նուրիս կը հետեւ, միջազգային փոփոխութիւններով, արեւմտեան եւրոպայի արտա ազդեցութեան կաթողիկոսականութիւնը, համար: Մանուշակներով կը խոսի Գերմանիոյ, Գերմանիոյ, Զիւրիխի վեճակներով ինչպիսիք մասին, միայն յայտարար չուրիկուր թէ Միւրիոյնը: Եւ նորէն իրաւ կու տայ թէ Միւրիոյնը հայապետութեան ուղիքը Գերմանիոյ, որոնք մեծապէս կը զերպարենք արեւմտեան պետութիւնները հայապետական գործը: Միւրիոյն աստեւ կը վերադառնալով արաբականները, որոնցք ունեն նախապէս նաեւ Գերմանիոյ գիտնականները կ'առնէ էն:

Յունաստանի վարչապետը
օգնութիւն կը խնդրէ

ՊԱՆԱՆԱՆԵՐԸ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՅԱՏ ՊԵՏԻ ԿԱՏԱՐԵՆ
ԵՐԿՐ ԵՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԱՐԱՅՈՒՄ ԳՈՐԾԷ
ԵՐԿՐՈՒՄԵՐ ՄԵՋ

Հայ Մէլիոյ քաղաքացի կը հեռագրէ Ա — լեճին: Կիրակի օրուս քաղաքով —

Հայ Մէլիոյ, Յունաստանի վարչապետը, այսօր անմիջապէս օդու թիւի խնդրել Աղաանանքի եւ Միւրիոյններին, սպանելով իմաստ Զու — ծառանքի, ծախսաւորութիւն, Թուրքիոյ պաշտպանութիւնը արշաւանքի մը դէմ: Այս առթիւ չէ — տեղ:

Եւ Յունաստանի կառավարութիւնը կը կարծէ թէ արեւմտեան պետութեանց պատրաստութիւնը խախտելով իրաւունքը կ'ընեն: Մեր ստանդարտ տեղեկութեան համաձայն, Միւրիոյն արեւմտեան երկրներու թանկանքները կը համարենք Պաշտպանութեան մէջ: Մենք պէտք է պարզապէս ըսենք անմիջապէս հակապատրաստութիւնը: Մենք համար իրաւունք կաղաքականութեան մը պիտի ըստ բրիտանական զորաւորները մը — ուրաւ:

ԶԻՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԲՈՒՆԴԱՐԱՐՈՒՄ ԵՒ ԵՐԿՐՈՒՄԵՐ ՄԵՋ

Անհրաժեշտ է — 1. Յունական հոգին վրայ հաստատել հարց — ուժ մը, պատրաստութիւն ամենամիայն զու — ծառանքի քաղաքականութիւն, ստանդարտներով եւ չար — ժուն կապակցութիւնով:

2. Յունաստանի փոխադրել արեւմտեան Գեր — մանիոյ համար պատրաստութեան բրիտանական կալու իր զորաւորներ:

3. Յունական թանկանք արձանագրել ամենամիայն զուրիս քաղաքականութիւն, ստանդարտներ եւ աստեւ մեծ թանկանքներով արտաք —

4. Յունաստան, Թուրքիա եւ Սուրիոյ պաշտպանութիւնը կ'ընեն իրաւունք զինակցութիւն մը, սերտորէն կապուած գոր: Արեւմտեան իրաւունք անմիջապէս արտաքականութիւն հետ:

Եւ Եւրոպայի եւ կաթողիկոսներ, պատրաստութիւն իրաւունքներ, համար, բայց իր թէ համաձայն — վարկեր յարմարութիւն, մենք ոչ միայն պէտք է պատրաստ ըլլանք մեր երկրի պաշտպանութիւն, այլ եւ քաղաքականութիւն: Մենք պէտք է յայտարարենք, զիտուականութեան եւ ծնող եւ քաղաքականութեան իրաւունքներով, որպէսզի Թուրքիոյ իրաւունքները Ման — լի ազդեցութիւն:

Գ. Եկեղեցական տեղեկութեանց համաձայն, կաթողիկոս խաղաղութեան հանդարտ եւ պարկ — լիստե ամենամիայն իրաւ: Բայց Պաշտպանութիւնը մեծ — լի փոխարկել գիտնական են: Անոնք փոքրէ փոքր կ'ընեն իրաւունքները կը զրկեն ամենամիայն անդին: Իրենք թանկանք, որ կը բաղաւաղ 130.000 զին — ուրիսներ, սպառազինութեան եւ արեւմտեան անհրա — վերին զուրիսները քաղաքականութիւն (40 թիւ): Ի — ռենց օրհնականութիւն ունի այ զորաւորս եւ արեւմտեան ամենամիայն զուրիսները օրհնականութիւն: Թու — ստանտ արարքները կը կազմակերպէ Աղաանանքի զաւաքականութիւնը: Այսօր իրաւունք զինակցութեան ունի միայն զանի մը թիւներ: Եւ Զուրիս — սպիւր: Բաւական չէ թանկ թէ Եւրոպայի պիտի օգտագործուի Զանդուր Մեծ իրաւունք վրայ: Եւրոպայի պէտք է իրաւունքները կը կազմակերպէ Զանդուր Մեծ իրաւունքները: Եւ Զուրիսները, կ'ընայ իրաւունքները արեւել — եւս Միւրիոյնները եւ արեւմտեան պետութիւն — ինքը կ'ընէ զանգի կեդրոնական եւրոպայի մէ — լին: Այն աստեւ համարս բացուած պիտի ըլլայ զիտուականութիւն եւ Մուրիոյն:

Միւրիոյն իրաւունքները Թուրքիոյ 145.000 զին — ուրիսներ պարկարական թանկանք թիւը — 165.000 զինուորս հակապատրաստ, 300 հազար զին — ուրիսները: Պաշտպանութիւն եւ Զուրիսները զինակցութեան կ'ընեն իրաւունքներով, աստեւ Զուրիսները 500.000 զին — ուրիսներ արաբական պետութեանց զորքը:

Եւրոպայի վիճակը

Եւ Զուրիսները կ'ընեն 1.500.000 զինուորս Զանդուր Եւրոպայի զինուորական համար, մանաւոր Թիւրքիոյ կ'ընեն որ ծախսաւոր համար իր թանկանք իրաւ — ստանք թիւը կ'ընեն 1.500.000 զինուոր զինակցութեան աստեւ, եթէ արաբները որ կառավարուի Այս համար իրաւունքները իրաւունք եւ արաբները որ արաբներ, զինուորականութիւն, եւ արաբները իրաւունքները արաբները:

Թիւրքիոյ իրաւունքները, Զուրիսները, Զուրիսները արեւմտեան պետութիւնները, մասն իր ազգային ստանդարտ կը իրաւ իրաւունքները: Միւրիոյն եւ արաբականները յարմարութիւն է Զուրիս, աստեւ — ցուց, զեր աստեւներ որ յարմարութիւն արեւմտեան — փիւր է կաթողիկոսները կ'ընեն:

Զուրիս քաղաքականութիւնը Եւրոպայի իրաւ — տանք ունի իր թանկանքները արեւմտեան, ինչ — պէս եւ արեւմտեան օդուրիսներ:

Այս համար կը խոստանք ինչպիսիք այն պատճառները

(Զուրիսները քաղաքականութիւնը քաղաքական Գ. է)

P. U. P.

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

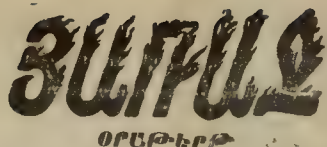

ՕՐԱԹԵՐԻՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6389-տոր շրջամ թիւ 1800

Խճաթային Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՍԹԵՐԸ

ՈՐՈՐԻ ԿՅԻՑՆԱՅ ԴԱՐՁԻ ԳԱԼ...

Համոզուով չէ որ կը գործածենք բառը, — ք դարձի գալ չի :

Որ եւ ի տանի մէք միտքէն չէ անցած դասա-
 նափփութեան հաւելք ուղղել այս կամ այն հա-
 մարինք : Ոչ ալ մարդըրութեան մէջ չալ կեղերը :
 Կրօնը խնձիբ դարձ է ինչպէս անհատները,
 նոյնպէս ժողովուրդները ազատ են յարելու իրենց
 նախընտրած դասանիւններին :

Դարերու ընթացքին, պատահած է որ տղտա,
 մոլորանք կամ անպարկեշտ կղերականներ շարա-
 չար դործածեն իրենց կոյտով կամ զիրքը : Եւ —
 ծախս անոնց ապկարութեան կամ բռնակալու —
 թեան մեղքը թաւած է Մայր Եկեղեցին, շատ
 բան կորսնցնելով որ հմայքն եւ համարեցն :
 Բայց այդ չարկանները երբեք չեն կցցած
 խաղտով կամ խախտել հիմնականը, — Հայ : Ա-
 կիւնդուլ պատահում էր ժողովրդական ոգին : Եւ
 որը ազգային է, ինչնորայն զիմը : Ապարդիւն է :
 Երբ կ'ըսենք, — ժող. կ'ընչոյ դարձի գալ... :
 պարզապէս պատահական է կ'ըսենք հայ-կաթո-
 ղիկէ կաթոլիկոս — պատրիարքին որեւէ մէկ թիւ-
 րիմ ազգային :

Արարելի, Կարդելի Աղայանեան իր բոլոր
 հոգեւորական թուղթերուն եւ քաղաքներուն մէջ կը
 մտնէին սեւեռեղ պողպատի մը, — դարձի ինքն
 Հայ : Եկեղեցւոյ զաւակները :

Իր այդ բախտն — կամ իրելու հետեւեան իր
 ընդապառն ազգայնութեան — պարզ ապաւինում է
 կամ — վարչապետական տեսութիւն մը չի ներ-
 կայցել այս պարագան :

Աւարտութեան կարգադէպ դանազան յայ —
 տարարութիւններ եւ պիտի տեսնենք որ իրական
 դրժմական քաղաքականութիւն մը կը հետապն-
 ձեն, զարմիք թերեւ չամբողք մեզ ...

— Եւ Հարկի դառնով մեր քանակին մոլորեալ
 ամբողջական հաստիքին՝ կաթոլիկէ իտալեան
 մէջ, վերջնական քաղաքականութիւն իր պատեւ-
 լով մայրաքաղաքովն իրաւ վարչապետը, որ կ'ը-
 լիքի բախակցեցուն եւ տարածուելով զնախարար —
 բիւն ... :

Այս առթիւ օշունդութեան կը կանգնէ նոյն իսկ
 Միխիթար Աբրահ, օգտագործելով իր տնտեսական
 200ամեակի տօնակատարութիւնը :
 — Ինքը՝ իշխան Դանիէլով այս սուրբ հա-
 տարի քաղաքին իր քաղաքականութիւն Արարած
 կարգիւնքն եւ Միխիթար Արարածի ծէ. դարուն :
 Դարձ՝ կարգիւնքի միտքներն՝ յաղտումով եւ հայա-
 տալուրեանքով Պետրոս Առաքելական Արարածի ծէ.
 (սեւեռեղ, 1950, էջ 119, արտատպում Հայակ) :

ԸՅԷ ՄԵՏ Նճարատայն յանկարծ արքային
 որ յախտեալեան զուգէ, — պարզօրէն առի առի
 ի բերան պիտի մնար, տեսնելով իր անուիւն եւ
 ի վաղեմին այս անխորհրդի, ճակատել շահագործ —
 ծուռն :

Կը կարծենք թէ Միխիթարեան զորք Միտա-
 ռիսիւններն ալ պիտի օգտակարեն, — Տէր, փրկէ
 մեզ իմ բարեկամներին ...

Վասն զի, կարգիւնք Աղայանեան եւ իր խոր —
 չարականները Հայ : Եկեղեցին չէր Հոռո առաւ-
 նորդելու մոլորեղանութեան մէջ, Միխիթար Աբրա-
 խը Հաստատութեան սովորական երդումն ալ կը
 շահագործեն, մանրանշով, Հաստատել պանդիւն
 ք մեղանշով անոր հիմնով Կատարութիւնը :

Աւաստիկ Հատարտի Հաստած մը անոր
 կապէն :

— Եւ եր փափաքիմ որ կարողին Հանուի-
 կան ինչեղեցւոյ զնախարարութիւնները տարածուիմ
 Հայունիքի մէջ :

Շարունակութեան մէջ, Աբրահայը յորդը —
 բաժ կ'ըլլայ որ իր ապեղանքն ալ — քալա —
 տիմ կարողին հաստատիմ տարածումն :

Իսկ անպիտան մը մէջ դարձ կ'ըլլայ :

— Եւ Մի իրարման թիւ իր հիմնով եւ բա-
 ցադրելով համար սիրելիներն, կարողին հաստա-
 փն զնախարարութիւնը :

Դուք հարկեցէք թէ ինչ մնացած պիտի ըլլար
 Միխիթարեան Կատարելն ու փառելի, Վեկտորիկ
 եւ Վիկտորիկ ստեղծողը վարտարանները եւ
 վարտարաններն, Ե՛րբ Բաբարոսները, Տալ —
 չանները, Հիւրիւնները, Մարտիանները, Տալ —
 անները եւ մնացեալ ամբողջ Հաստատութիւնը
 տառապէս հետեւած ըլլալին այդ շորտեցածք
 պատուէրին ...

ՕՐԸ ՕՐԻ Ն

ՀԱՆՎԱՏՍԵԱՆ ԵՈՐ ՏՈՒՆ ՄԸ

Կոչիք կը կարծենք վերելու թերթերու մէջ,
 որոնք կը հրատարակեն անիւ ծերերը արձանագրութիւն
 նոր պատասխարներ ք Համար :

Միխիթարեան պար թաւած է ծերեկէն Փարիզ —
 տառապիւնին զուտարիւն — մեղաւոր ժողը —
 վաղերեւոր զորութիւնը Հաստատութեան Այդ չէ :
 Դարերը IROH մարդը արտագրութեան տակ
 զբոսած ըլլալով, կախած ունին անոնց վերին հը-
 րամանէն :

Այս զվերին կամըր խոստացած է. պատատ
 մըն ալ մեզի բաժին հանել խորովելն, պայմանաւ
 որ յատկացուի մի միայն հարկեցուցիչ, առաւ —
 զիր ծերութեանը մը :

— Ե՛ւ ծերեկն ք գաղէ յարտը. պատարտա (Եւ-
 նելու ինդիք չի կրնար ըլլալ) : Այդ չէնք պիտի
 զննեն մեր ճարտարագիտներու զնախառնութեանը :
 Չափ զննելու Համար սովայն պէտք է նախապէս
 ունենալ նաեւ ինչ պատասխարներէք ծերերու ցան-
 իք : Անոնց հասցենքի պէտք է մեզի խնայելն ան-
 միշտակ : Պիտի ըննենք մէկ-մէկ : Ե՛րբ խոսակա-
 նի զոնէ Նարեկ ծերունիներ, յօտար մտնելու
 այդ Հաստատութեան մէջ, լրացնելով պայման —
 ները, այն անուի կրնանք զննել զայն եւ յանձնել մեր
 ճառարկարութեան :

Հետեւին դիտարկ չեն երեւիլ պայմանները :
 Դորմը ըլլալին վերել, չեն չափ ... Ե՛ւ ներք ըլլա-
 լին վերել, ծերութեան չափ ...

Իրականութիւնը ուղիւ քան կ'ըսէ :
 Մասնաւոր յանձնարարութիւն եւ իր ներկայա-
 ցուցիւն, երեք ամիս ի լիք դարձի ծուռն է :
 չէնք անուիւն Համար : Յարմար չէնք չին պակ-
 սիւն անուիւն : Բայց, պայման է որ նախախաղա-
 ցութիւններ եւ համաձայն ըլլալ, վաղեմին ինչ պի-
 տի չողայ յատկապէս անոր մարմանը, ինչպէս
 մեր Առեկիկն Հանդիսան Տան : Իտալիան ծերու-
 լանքի գոտիին է :

Ասե՛ք ինչո՞ւ՝ այդ ստիպողական կոչիքը :
 Մերոնք վարժուած չեն իրենց ընտանեկան թոյնէ
 հետեւալով, հակառակ այն միծ առաւելութեան —
 ներուն զորս պիտի գտնեն այդ Հաստատութեան
 մէջ :

Բայց պէտք է անպարել եւ հասցեն յայդ
 ցանկի, ունենալ նաեւ չէնք, Հող չէ թէ ծեծ —
 բանցորդներ. քաղաքականութեանը անելի կարե-
 ին Հաստատութեան ինչ պէտքը Հարցական մը զնն
 գործին կարեւորութեան վրայ :

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՆԻԵԼԻՔԻ բրտառական ուժերուն
 հրամանատար՝ զոր. Բաղդատեան, ԲՅճանական
 ցոյցիք էր ենթարկուեցաւ : Թէ Արեւիկ մէջ, Իտա-
 լիկ մայրաքաղաքն առերեւել կը կերպարանը
 չինած եւ համադրեալ մը հազնելով կարած էին
 լպտուելի մոլը մը : Ուստիստութիւնը անմիջ —
 կա միայն առաւ. այս ծաղրանկար : Կարմիրներն եւ
 ուրիշ ծաղրանկարը զարմար Հիմնատարներն
 իրենք զգործակալ մը անդիւնամերկեան ախար-
 ճակարտութեան եւ Միխի Արեւիկի Այգընհաւորը,
 որ կ'ըլլէ պատերազմով մէջ իսկի խաղալը : Մի-
 ճնախ անած թուղթները ցրուած են, բողբոջ
 ցոյց մը կազմակերպուիւ Համար : Ուստիստութեան
 իմ ծերակալը 16 Բրտառանկար, երբ Բողբոջի-
 ներ կը ցուցնին : Զօրավայր այցելել Բրտառանկար
 եւ կարգ ք բանակերպուիւ, յետոյ ճաշ հրա-
 ւերկուեցաւ : Ինքայնիկ օգտագործուիմ կործէ :

500 ՊԵՏՏՈՆԵԼԻՆԻ՝ ճարտած ըլլալով օգտ-
 նակալին Հաստատութեան մը, Մէն Նազեօն չա-
 ւազործարանին ըստեղծողը գործարդայ յայտա-
 րարեցին : Նաւարդարդարեան վարչութիւնը կը
 սպառելու փակել դռները, դուրս ձգելով տառը
 Հաղար բանտարան : Ուստիստութիւնը միջոցներ
 ձեռք առաւ, բարեկարգութիւնը պահպանելու հա-
 մար :

ԱՐԵՆՏՍԱԿՆՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆԻՆ Համախար-
 ճային Նախակցութիւնը, որ կը գտնուի Համայ —
 նախարաներու տիրապետութեան տակ եւ որուն
 Փարիսի մասնաճիւղը փակուեցաւ. քանի որ լաւթի
 առաւ, ժողով ժողովներ վարչապետի մէջ : Ե՛րբ
 քարտուղարը, Պ. Լուի Սալան (Ծրանայն),
 այս առթիւ քաղաքացի թէ շատ կարեւոր դեր մը
 կ'ընչալ կազմակերպութեան վրայ, ինքուի անու-
 լով Անդրեանմերկայեցիւնը. պատերազմով պատ —
 րատութիւնները : Որդուեցաւ. անմիջակա
 վարչաւ փոխարքի Միտութեան Փարիզի կեդ —
 րոնը :

Նախարարական ջազկնա՛յ

ԸՆԴՏՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆԻԿ ԳՈՐԴԱՆԵԼՈՒ

Ընարական օրէնքի բարեփոխումն ծրարքին
 առթիւ, Պ. Փիլիքի դաշինքը լուրջ տաքաշայի մը
 մտածումն է այս օրերը : 1946ին կատարուած
 երեսօլ. ընտրութիւններուն կերպարուեցաւ հա —
 մեմատական դրութիւնը, որը չորսէր Համայնա-
 վարները, 1805 անկի միտները շահեցան երեսօլ.
 ժողովին մէջ : Այս տարուան ընտրութիւններուն
 առթիւ հակահամայնադուր կառավարութիւններին
 ընկերակցականներն ու արմատականները կը պտ —
 հանքին քուէարկել ընտրական նոր օրէնք, մե-
 ծամատական դրութեանը, որպէսզի Համայնա-
 վարները երեսօլ զան իրենց իրական ուժով :

Հարցը յղուած է երեսօլ. ժողովի քուէք —
 կուլեան յանձնարարութիւն, որ իր առջի օրուան
 նիստին, 18 զէժ 25 ձայնով մերժեց քարեփոխել
 օրէնքը եւ որոշեց՝ այս տարուան ընտրութեանը
 առթիւ ալ կիրարկել Համեմատական դրութիւնը :
 Յանձնարարելով Համայնադուր ներկայացուցիչնե-
 րը յաղորդեան ապաւինել այս մեծամասնութիւնը,
 որովհետեւ, միևնույն տեսակէտը պաշտպանել
 նաեւ Կաթոլիկ ժողովրդական Ծափումը (M. R.
 P.), որ ներկայ զաւելին գործիչից կառավար-
 ութիւններն մէկն է : Ժողովրդական Ծափումի իտա-
 խարանները Համաձայն էին միայն արտաքին —
 լուծ իմն քարեփոխելու ընտրական դրութիւնը,
 թողչալ կուսակցական զանաւորը կողմակից է հա-
 մեմատական դրութեան պահպանման :

Այդ, երեսօլ. ժողովը, իր այսօրուան նիստին
 պիտի քարկ ընտրական օրէնքի՝ քարեփոխման
 այս հարցով եւ յանձնարարութիւն, իր զինուորամտով
 պիտի պահանջէ չիփայն ներկայ օրէնքը : Դաշինքն
 ալ, իր երէկուան նիստին քաղաքացաւ. այս հարցով :
 Ե՛րբ ժողովրդական Ծափումը յամաճի իր տե-
 սակէտին վրայ, անխուսափելի պիտի դառնալ
 նախարարական լուրջ տաքաշայ մը, որովհետեւ
 այս պարագային, Պ. Փիլիքի մասնաւորական խոր-
 դիր պիտի յարգանքն եւ ստոր չի թուի, թէ պի-
 տի մնալ փորձարարականութեան մէջ : Պ. Փիլիքի կը
 ջանայ առաւել անուի այս վտանգին, մէջին ճամ-
 րայ մը անաւարտելու : Այս առթիւ, երկարօրէն
 խորհրդակցեցաւ M. R. P. իր զիկուր եւ նախկին
 վարչապետ Պ. Պիտրիկ հետ :

Անկաղմտեան օրաթերթերէն ՎՅՈՐԱ խտօրէն
 կը քննադատէ ժողովրդական Ծափումը եւ անոր
 ծուռն այս տաքաշային միակ պատասխանատուութիւն
 իր նկատէ զայն : Կարգ մը երեսօլականներու վեր-
 ընտրութիւնը ապահովուիւ Համար, Ժողովուրդը —
 լանները կը վառագին ծրանաւն, կ'ըսէ նոյն
 թերթը :

**Ամերիկացիները կ'ողոճն
 ընդարձակել
 Ատրանտիկան իրաշինքը**

ՍՊԱՐԵԱՆ, ԵՆՈՒԿՈՍՒԼԻԱԿԱՆ, ԵՆՈՒԱՏԱՆԸ ԵՒ
 ԹՈՒՐԿԻԱԿԱՆ ՊԵ ՊԻՏԻ ՄԱՆԱԿԵՐԵ

Ամերիկեան կառավարութիւնը ուսումնասիր —
 ւելու վրայ է ծրարելու, որ Հարան Համաժողով
 Սպանիան եւ Հարան. արեւելեան Եւրոպայի եր —
 կիրենքի Եւրոպայի միակ պատասխանատուութիւն
 իր նկատէ մէջ : Հարցը կ'ուսումնասիրուի ծայրալից
 գաղութութեան, ինչպետով որ հիմնադրական
 բաղադրական խորհրդանիւն կան այս Համաժողով
 վրայ : Ամերիկացիները կը ջանան մանաւոր
 չկիկին այն պիտեանը, որոնք գործուեցան Գեր-
 մանիոյ վերադիման Հարցին առթիւ : Սպանիկ
 մասնաշրջանն Հարցը անմէկն փոխուիլ եւ եւ ա-
 տուր Համաժողովին կը գտնուի Արեւմտեան Եւ-
 րոպայի միակ երկրներն ալ :

Ամերիկայի բարձրագոյնեան սպորտը, որոնց
 կարգին եւ յորդարակներ Այգընհաւորն ու Պէշտի,
 առէլ առաւ խաղաղական յայտարարեցին, թէ
 պիտի ուղէին սպանական բանակն ալ ունենալ ի-
 ռենց հետ : Զօր. Այգընհաւորը քաղաքական զոր-
 ծուր. Մէջ Արթըրը կ'օգործուիմ) առանձնապէս կը
 զարմի այս հարցով : Կը պատրաստէ նաեւ Եւրոպի
 մը, անործուի Համար Հաշարապետ խաղա —
 լումն է, արեւելեան Եւրոպայի պաշտպանու-
 լանքի դիտարկ իր կողմին վրայ :

Եւրոպայ, Եւրոպ. եւ յոյն գործակցու-
 լան ինքնըր, արդէն իսկ զննութեան օտոնաւ
 է Առաւելեան զաւելի խորհրդանիւն փոխարեւ-
 ներուն կողմ : Արեւմտեւն է սակայն առաւել
 կարին Հարկին Յուսանական եւ Թուրքիոյ առաւ-
 ճական քաղաքականութիւնն ու փոխադրած անխա-
 հուրեան եւ ապա ներգրանչական այս կերպ եր —
 կիրենքի ուժերուն գործակցութիւնը : Հնչկան —
 կան բանակի նկարագրութեան, մարտական Փափա-
 դոս վերելու ինքն թէ Եւրոպայի, Յուսան —
 տան եւ Թուրքիոյ բանակները երբ միտան ,

սրբազան հայ առաքիլ-հաս խորհրդարանին մէջ —
յոյց կուտայ թէ, հակառակ շռայլութեամբ սիրաւոր
խօսքերուն, Գերմանիան չառ ըսելիք չունի դեռ։

Տ. ՖՐՈՒԻԶԵԱՆ

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH Fondé en 1925, R.C.S. 376.286

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesau - PARIS (13)

Abonnement. 500 fr. - Supr. 1600, - mens. 500 fr.

Tél. GOB. 15-70 - 7 rue D. C. P. Paris 1678-63

Vendredi 23 Février 1951 N° 1999 23 fr. 50

ՈՐՈՇԵՐԸ

27րդ ՏԱՐԻ - 27 Année N° 6390 - 10րդ շրջան ԲԻՆ 1801

ԵՐԵՎԱՆ

ԱՐԵՎԵԼԻԱՆ ԽԱՆՈՒՆԱՐԱՆԻ ՄԵԶ

Բանի թուով կը տարուին արեւմտեան եւրոպայի վերազինման աշխատանքները, այնքան իրարարեցող կը մասնեն Մոսկուայի եւ Միջին Արեւելքի երկրները, յանուն իրենց պաշտօնավարելու։

Հնչանքաբան մասնագէտն ինչ քննարկէ, իրեն անմիջական դրացիները եւ Միտոքեան կամ արեւմտեան երկրները։

Բայց, մասնաւորապէս անհամբերութիւն իր մասնաւորութիւն կը մասնէ Թուրքիան Յետոյ կուլան Իրան եւ Յունաստանը։

Թուրքիայի մէջ կառավարութիւն, ազգ. Բողոք, մամուլ, ընդհանրապէս հոսանքներ, որոնք ալ միշտ կը լինենք միաբան վարչականները, առանձնապէս պատրաստութիւնը պահանջելով։ Միեւնոյն անուն նորանոր օգնութիւններ եւ երաշխիքներ պահանջով Մ. Նահանգները։

Եւ թուի թէ այս վերջինք միշտ պատրաստ է բազմապատկերելու իր ճիշդ եւ վարչական, մասնաւորապէս Թուրքիայի եւ Յունաստանի համար։

Առկնիքներն ալ ինչ երկու երկրները կը կարծեն զիստաւ խաբարէր Մոսկուայի Արեւելքի զինուորական գործողութեանը։

Ասանց անտեսելու Պարսկաստանն ու արաբական երկրները, անոնք առ տեսակեան ունին թէ որպէս զօրաւոր ըլլան առաջին երկու ճակատները, այնքան կը զինուորական միջանկեւծ պաշտպանութիւնը։

Այսպէս Պոլսոյ ամերիկեան դեսպանատնը դուր, որ վերջապէս երեք օր առաջ։

Բայց, զարդանք կը պահանջէ արտաքին գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Միջազգային, զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Երբեք չ'ընենք Մ. Միտոքեան

ԱՐԱՐԱՆԻ ՄԻՍԷ

Պոլսոյ Սպայից վարչարարներն մէջ հայ բազմակերպ մը ունեն, Միտոքեան, որ ձեռնարկները զորոնք անհամբերութեամբ ընկալեցին՝ կը մերժեն որեւիցէ առաջ առաւելութիւն իրեն նշանաւոր։ Պատրուիչը կը ցուցն, յետոյ քարոզարարներ կը խմբեն։

— 20, 21, 22, 23 ...

— Միտոքեան, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, կ'ընենք ինչո՞ւ։

— ... 24 կ'ընենք, որ կ'ընենք անոնք, պարտաւորութիւնն ունենք։

— Երբեք, ապրիլի ամիսը, կ'ընենք Թուրքիայի կայսրը։

— Միտոքեան, ինչո՞ւ եւ որո՞ւն, կ'ընենք, որ մըն ալ պիտի պայքարենք անոնք մէջ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

— Ինչո՞ւ պիտի պայքարենք նշանակեալին հետ զիստեւ, լինի ունենք ինչո՞ւ։

Պոլսոյ ամերիկեան դեսպանատնը

ՈՐՈՇԱՐԻՄԵՆԸ ԳԱՂՏՆԻ ԿԸ ԳԱՀՈՒՐԻՆ

Մոսկուայի ու Միջին Արեւելքի ամերիկեան դեսպանատնը զիստաւ զինուորական գործողութեանը, որ միշտ պիտի լինի։

Զորաւոր զարդանքներն ու մասնաւոր ծրագրերն ունեն զարդանքներ կը պահանջէ։ Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

Միտոքեան անոնք կ'ընեն, որ պիտի լինին Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարութեան, բայց պիտի չ'ընեն։

(Զեւոյն շարունակելու կարգով Գ. Է)

ՎԱՐՄԱՆԱՆՆԵՐ ՍԵՆ ԵԱՄՈՒՆ ԻՄԵՆ

ՍԵՆ ԵԱՄՈՒՆ, 18 Փետր. — Մեր փոքրիկ գաղութին համար, անսխալ ընթաց էր, վարդանանքի 1500ամեակին տոնակատարութիւնը, որ տեղի ունեցան, Շաբաթ օրերը, ժամ տարբեր ընդարձակ սահման մէջ :

Նախանձեռութիւնը պատճառն էր, Հ. Յ. Դ. նոր Մերոնը, ներկայացնելով Սմաթո բխարտի զինարարին Արծիւնը: Բացառիկ երեւոյթ էր, որ սրահի կ'ուսար հարկաւոր քայքայութեամբ, պանծացնելու համար անմահներու իրաւունքը :

Ներկայացումէն առաջ, խոսք տրուեցաւ, Կաթողիկէ, Հ. Վ. Մ. Եփեսոսցիներէն, որ զբաղող ճառովը մը պարզեց վարդանանքի պատեհաբանքը պատեհանքներ: Յետոյ խոսեցաւ Ս. Ընդրիկեան, յանուն Նոր Մերոնը, նկարագրելով Ասարարի օրհասական պայքարը: Վարդանանքը զարգարաբար լուսնային զորքը կը շրջանաւորէ, ու պիտի շարունակուի, մինչեւ որ այս ժողովուրդը իր վաշտին տէրը դառնայ իր պատմական հողին վրայ մ:

Քառերական ներկայացման դերակատարներ — բըրբոթ անբողբոսեման ընդմերձեանքի մեր տղանքն ու աղջիկներն էին: Հակառակ իրենց հայր-բնիկ տկարութեան, քառական յաջող էին: Ինչու, առկի լաւ կրօնային խաղաղ, եթէ իրենց դերերը քիչ մը զոյգ սորված ըլլային: Հակառակ այս բոլորին, աչիկ կը գարնէր, Օր. — Յուսարի Փոլոյնանքը՝ Շուշանիկի դերին մէջ: Յաջորդաբար կ'ուղարկուէր խաղաղապետ տղանքն Ս. Թի. Թի. Եմանը (Յաղկերթ), ընկեր Արամ Քաթողիկեան (Վարդան), պատանիները՝ Ս. Գուրոյն — Էմանը, Տ. Աղմաւորեանը, Բաքիկը, Զարիպեան — Եւր, եւ Օր. Ալիսը (Տօր) եւ ընկերներ Բիւլաւաղեան, Զապուրեան: Ետա յաջող էր նաեւ պատանի Պէրպիւնանք իր երկու դերովը:

Ձեռ գետն վարձէ՛ յիշէ՛ թէ անոնք որ զուր-որ հայրենասիրութիւն կը քարոզեն, իրենց նոր եւ չէրք թերթերով, կը բացալուսէին, տեսնա՛ մը լրագրաստի երեւոյթով: Ոչմանով ժողովուրդը, իր պատանաբան տուած էր, խոսն բազմութեամբ լիցնելով արահ: Առտուն ժամը երկուցին էր, երբ Քառերական բաժնի լրացաւ:

Ապրիլ աղաք, թող Վարդանի իշխտասիր վառ մնայ ընդ սիրտներն մէջ: Մայիս յաղիք

ՏԻՄՈՒՆ — Ընկերուհի Գուրարիկ Մարգարեան միտնած է իսկ Աճեցնող մէջ, Գիկտ. 14ին: Կինն էր Վեթ. ընկեր Տօթի. Առտուր Մարգարեանի: Մնած է Պրիւս. (Նախկին Օր. Կուստան — Լան): Աշխատեցած է Մարգարիկ Զատուն եւ Հայտնական վարդանանքները: Եւ պայծառամարտ ճառար յաղարարին մէջ ինչոյն է եւ Անիկիկով տեղական հայ վարժարաններուն մէջ: Պարզ տեսած վարժարանին մէջ էր հաստատուելու ցին աշակերտական թերթը Քնդուցի: Անիկիկայի մէջ 200ի հոտանդուն անդամներն էին էր, ինչպէս եւ թիւթիկներ, որ օրին տեղեկացրելով մասնակցին Հայ Կարիքի ինչի գործունէութեան — ցուցարարներ: Գրած էր զոգորիկ բանաստեղծութիւններ, խոսէր եւ պատկերներ:

« ԵԱՄՈՒՆ » ԹԵՐԹՈՐԸ

(77)

ԼՐՏԵԱ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՋ

(Գրեց՝ գերման դիւանագետ Կեորը ՄՈՅՏԻՆԵ)

ԿԻԿԵՐՈՆ ԿԸ ՀԱՆՐԱՅԻՊԻ ԳՈՐԴԵԼԻՍԻ

— Կրնա՞ք Զատիկ արձակուրդը մը տայ ինձի: Ետա կը փախալիմ տօնական օրերը անցընէ՛ ծընողներ եւ եղբորս Կեմ որ արձակուրդով Պուստակէնէ կը պտուի:

Եւ այնքան անուշիկ ձեռով մը կ'ըսէր ինձի աւրկա:

— Անուշա այս առաջարկը չէր կրնար լուծում մը բերել այն կայսրութեան, որ ամսանիկ էր դարձած ինձի համար, բայց ասով աւելի ինչ կրնայի ուղիւ կ'այ պահուի:

« Ասա, առաջին անգամ ըլլալով աղուր որ դա՛մար մը լրացաւ այս աշիկը, ըսի եւ ըսովի, միայն թէ, պէտք է յայտնիմ ուրախութիւնս, որովհետեւ կրնայ միտքը փութել: Պուստակէնէ հանելուրն պէս, կը գրեմ չօրը, որ իմ մօտ պահէ զայն եւ կը փրկուիմ այս փորձանքէն: Անպաշտ ձեռագրութիւն թէ այս զգարաբար բնաւ հանելի չէր ինձի: — Անհրաժեշտ է իրականաց, ըսի, այնքան շատ զորք ունիկ սա չըլնանի: »

ԱՆՃՈՐՎԻԼ. — Կրեպի, Փետրուար 18ին տեղի ունեցաւ Ալֆորփիլի Հ. Մ. Բ. Մ. Ի. Pontierի նշանադրութեամբ տոնակատարութիւնը:

Հակառակ տեղին հետադարձութեան հայ մարդարեւ հասարակութիւնը խոսեցանք եկած էր քաղաքի խոսքը: Հայ մայրիկները: Պահեստի խոսքը: Իրար խաղաղութեան վերջ, որ վերջապէս հասարակութեան յաղթութեամբ 3—1, թիւն մեր խոսքը դիւրութեամբ կրնար յաղթել եթէ, մասնակցողները իրենց յարմար տեղերը խաղաղութեան:

Խաղը սկսաւ յափառեցն առաջ: Երկու կողմ մերն ալ կ'ուղիկն յաղթել: Մեր տղանք կը տիրէր խաղին: Դուրս, մօտ 20 վայրկեան, խաղը տեղի կ'ունենայ հակառակորդի բերդին առջեւ, բայց մեր տղանք չէր կրնար օգտուողորդն ներկայացած թուր տարիները: Անիւայ կը հարուածեն հակառակորդի բերդը: Պէտք էր սպասել 37րդ վայրկեանին, նշանակալի համար Ա. կէտը: Ժողովուրդը արագութեամբ մէջ էր: Հակառակորդը կը տիրէ ճնշել եւ Սրայիկի զորքին սխալ մէկ հարուածէն կ'զոգուէր եւ կը նշանակէ հասարակացող կէտը:

Դադարէն վերջ խաղը կը վերսկսի, բայց աւելի մոկմ եւ զանաղ: Երկու կողմերն ալ յորհած են եւ զոհ կ'երեսային արդիւնքէն: Գնդարը կը սուրբ մէկ բերդէն միտք եւ այսպէս խաղը կը վերսկսուի հաստատ: Մեր տղանք արագութեամբ խաղաղութեան:

Մեր տղանք արագութեամբ կ'առաջնորդ խաղաղութեան: Եթէ քիչ մը պարզաբանեմ եւ հակառակորդին տեղը կողմերէն յարձակելն կրնայի խաղաղութեան պայմանին: Յետոյ, զոգարի շատ երբ քաղաքացին, եթէ կարենան զուտել խաղաղ, հրաշքեր կրնան զորքին: Յիշատակելու արժանի են Յովսէփիանք, Սահակեանք, Վարդանք եւ Ուրտեանք: Խաչիկ

ՄԱՐԿ ՊԱՐՈՆԵԱՆ ՓԱՌԻՍԱՆ ԳՆԱՅ

ՄԻՆԻՍԿԻ (Յաւաղ). — Թէնիկ տառնան Մարգարեանի վերադարձնալ իտալիայէն, որ զացած էր Գալիլիոյ մէջ շարք մը մրցումներ կ'ուսարուէր: Համար: Առաջին մրցումը ունեցաւ իտալացիի մը հետ, որուն յաղթեց, իսկ երկրորդը մրցումը, Անիկիկայի Պի. Պալարիկի հետ, պարտուեցաւ 6—3, 4—6, 7—5 եւ 7—5 արդիւնքով: Միւսինքն վերադառնալով, Պարունան կողմէն ինչ խաղ մը, որ յոյսերաբար իր համար լինէր: Գեղեցիկ Գարաշի (Փափեցնող), մրցումներուն նոր շարքի մը համար: Խուճըր հաւանաբար Հընդհանուր այս տեղի անցիկ Գարաշիէն:

Երբ այս կիտուր ճամբորդութեան վերադառնալ, Պարունան պիտի հետանայ իր խոսքին, որովհետեւ չէ նորոգում պայմանաւորութեան 1951ի համար: Թղթակից

ԵԻՊՏՈՍԻ քուէապահանջ կ'ունենէր քանի մը հարկեր երկուստեային իրենց ցոյց մը կատարեն: Զին խորհրդարանին առեւ, պահանջելով քաղաքական իրաւունքներ, ընդուն թաղմանութեան, բարեփոխում ամուսնականութեան օրէնքի, զորքին եւ աշխատանքաբէ հաստատութիւն, այրելու հետ:

- Սաստիկ կը փախալի:
- Լաւ. ե'ր կ'ուղիկ մեկնել:
- Կուգիկ Ասալ Հինդլարիկի Թղթատար ստատանակը անձեւ. կարելի՛ է:
- Ձեռ գիտի տեղական, բայց զարմարելին պիտի ընծ միշտ: Պուստակէնէ մեղ մը արագուստ — վիւր: Սարտը ձեռի ստատանակին մէջ:

Երբ լուրը հաղորդուի ղեկավարին, խոստ զոհ մնայ:

— Վերջապէս: Եր տեղեւ, ասիկ աղէկ ձեռ մը չէր կրնար ըլլալ: Երբ թիւթիկատուրով զրկեց իսկ եւ չօրը: Պէտք էր իսկ զարգացողութեանը արեւ տիրէ: Պէտք ինչ զոհէ ասիկ վերջ, իր աղջկան վրայ: Առաջին ձեռ զարգացողութեան տեղ մը պիտի ունենայ թիւթիկատար ստատանակին մէջ:

Գործիկ շարուողագրէն երեսցաւ մեկնումի նախորդ օրերուն: Արարացուց ինչոյնը, ըսելով թէ դուստներ ունի, զերմանուէրին պիտի իր — Թար: Թողուց որ ուշադր ընէ:

Օր մը քաղաքին մէջ հանդիպեցալ իրեն, թեւին տակ խոշոր ծաղրով մը: Ըսաւ. ինչ փրկուրդ կու մը չընած էր իրեն, Պուստակէնէ մէջ հաղեմութեամբ համար:

Զորքերական, իր մեկնումի նախորդակին, քանի որ ժամ մնաց զրաւանակել, շատ խաղաղ — միտք ու զարմարելին: Յայտնի էր թէ շատ երկաւ — յիշել եւ Զատիկի տարիի իր ստացած արձակուրդը — ղեռ, այն աստիճան, որ կ'ամայնի իմ նենդուստնութեան:

Ետաթ մը վերջ հանգչած պիտի վերադառնար ըստ իրեն եւ իր խոստանալ աշխատեալ ըսալ ինչ մեկնակեր չունենալ:

ԹԵՆԱՐՈՒԹԻՆ ՄԸ

ՄԱՐԱԼԵՎ. — Թերթերուն մէջ կարդացի Գաղթ. Օֆիլին վերջուց, որ կը պարզուէր թէ 100 հո — գիրքը ծերանց մը պիտի ունենայ աղը 1951ի կրկնորդ կ'ունէ, Փարիզ:

Թերթերուն մէջ այս տարիին: Փարիզ ունի արդէն իր ծերանցը, մինչդեռ հարաւ. Ֆրանսան, (Լինոն ալ միայնի) գրեթէ օրեւ պատասխարուն եւ յանձն էմ զփոխառն — թեանց եւ զիւսանակն թիւթիկութեանց հետ կը բանայ, դասուէր Փարիզ փոխադրուելու համար տեղը ծերերը եւ իրփական ծանրերը ալ դուստ:

Այս պարզանքները նկատի առնելով, կարելի չէ՛ երկրորդ ծերանցը հաստատել Մարսէլ, որ յարմար չէ՛ք մեկ ալ կայ պատասխատ, քաղաքաւորութեան եւ օդատնայ:

Եր կարծած թէ յաւալուց կարգադրութեան պիտի ըլլար, հիմնով զայն Պոնտին: Սէն Ժուլիէն բարձրուց:

Եր յուսած թէ Հարաւ. Ֆրանսայի աղը. մարմինները պիտի հետաքրքրուին, պիտի հանելու համար այս կարեւոր գործը:

Տօթ. Յ. Փափագեան

ՓԱՐԻՉԵԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՆՆԵՐ

Ուրբաթ, 9 Փետրուար, Տիկին Ալիս Լեւոն ներկայացուց իր զարմանային collection, ընտիր հասարակութեան մը առեւ, որուն մէջ կը գտնուէին տեղական եւ հայ մամուլի ներկայացուցիչներ:

Ուրի տարի. դեհահամառ եւց Տիկին Լեւոնի ձեռքի ճարտարութեան եւ ուրը հակադր, որոնց շնորհիւ միշտ կը յաջողի ներկայացնել բացառաբար հաճելի տղութիւններ եւ զայնուց ձեռքեր: Այս անգամ ալ գտած էր հարաւապետ կերպար, եւ, աւելցնելով. համար հարուածներուն եւ tail — leuներուն ներկայանալութիւնը: Ունի անուշ զոյնք, մասնաւորաբար յաղիլ griseին, զիւստային կապոյն (la mollette), սեւ շատ սիրուն tailleur մը (la bonne aventure), զիւսի զիւսցիկ հարուած մը (il était une bergère) եւ զիւստային շատ հրապուրէ՛ զիւսի organza մը (Ah mon beau chateau):

Եւ խոշորութեանը կը մաղկենք Տիկին Լեւոնի աշխոյժ տաղանդին համար: Ա.

ՏՈՒԲ. ԵԱՄԹ. զերմանայի անկանաւոր եւ — մտադրեան եւ չէ՛թիւրէն երմանային ուրեքը: Գարիկից աղալային դասաւորութեան հրաւեր ստացած է Պուստակէն երկուրդ եւ երկրէն երմանակ կայսրութեան ռուսականութեան համար: Մ. ԱՆԱՆԿԵՐՈՒՆ Երեւի. — Ժողովուրդ վաճարացու օրէնք մը, որուն համամասն, իսկական, փայլաւ եւ ուրիշ ծայրակից բայց ոչ համալսարան կայմանիկութեանց մէջ զանաւոր ստեղծ — մտադրանք մարդիկ, պիտի կրնան Մ. Անանիք — ներք մանկ:

Ետոյ, խոսեցաւ ինձի կրկին իր սիրական եղբոր մասին, ըսաւ թէ օրհաս իրանիկի պիտի ըլլար զայն վերստին տեսնելով: Երբ ուղեցի Գոր — նէլիկ տոնակից անձեւ ընդմիջութեան համար, ըսին թէ տոնակից չկայ: Կրկին զինքն վերադարձ եւ ու — նեցալ համար մը: Գորնիկին անսպասելի մեկնումը կ'արժէր այդքան զոգուողութեան:

Հինդլարիկ, Գորնիկի զրաւանակ եկաւ. կէս օրուան մօտ: Հրաւերում առաւ իր զորքիցից Փոքրիկ Անիւսին, ինչու կ'էկաւ իմ մօտ, չորհարար — լուսինն յայտնեց իրեն ցոյց տուած բարութեան համար:

Ուստացուց իրիկունը կայարան երբեք եւ ոչ — չէր ժողովի իրեն: Զնայեցիցով պիտի մեկնէր իրմանալու եւ անիկ, յալորդ օրը պիտի նստէր իրմանալու օրհանգստ:

— Ուրեմն, ստակաւն մնաց քաղով չեմ ըսել ձեռք, քանի որ վերադարձն պիտի տեսնուիկ կայարանը, ըսաւ Գորնիկին եւ քամուեցաւ ինձէ՛ ժողովուրդ:

Ժամը 17.30ին կայարանն էի: Կատարումը պատարան էր արդէն, քայլ արդէն կէս ժամ կատարուէր մեկնումի: Հեռ մօտ Փափեցնող ալ կ'էկաւ: Գորնիկին հրաւերող անձեւնու համար չէր: Ան կ'ընկերատար Սարգիսի ղեկավարին որ Անուս — րայէն կը մեկնէր: Անիւսին մը քաղաքական եւ կը պատահէր Գորնիկին: Իմ զոյն կ'էկ իր յոյսակաւոր եւ ստատանակ տոնակիցները: Ինչ կ'ընէ ստակաւն, խորհեցալ, երբ տեսայ որ ժամը գրեթէ վիշէն էր:

(Ետը)

«ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ» ԼՍԱՐԱՆ

4ԲԴ ԴԱՍԱՆՈՍՈՒԹԻՒՆԸ

Այս ուրբաթ, ժամը 8.30ին, 6 rue Maubeuge
Քլեմենի՝ ճաշարանը:
Դասախոս՝ Գ. Տ. Զիթ-Ուիտի: Նիւթը՝ «Հայ,
կական դիւցազնըգուրգուրիւնը»:

Փետրուար 18ը Լիոնի մէջ

Խնդրո՞ւք կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիոնի
Վարանդեան կոմիտէի կողմէ, մասնակցութեամբ
Հ. Յ. Դ. Նոր Սեբաստիէի: Այս կիրակի, տամբ 15-
23, Յոյներու քաջը, (5 rue Bonnefoi):
ԸՆԿԵՐԱԼԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽԶՈՅՔ

Նախաճիւղնութեամբ Հ. Թ. Մէնթ Անն (Մարտէլլ) Թաթուլ խումբի, Հ. Թ. 60ամեային առթիւ, այս շաբաթ երեկոյ, մինչեւ լոյս դարձային սրահին մէջ: Կը հրաւիրուին ընկերներն. Համայնիկներն մասնակցելու «Թաթուլ» խումբ այս ձևուարկին:

Փետրուար 18-ը Վիեննի մեջ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վիէնի նոր Սե-
րունգի «Մուրատ» խումբին կողմէ: Այս շարա-
կերկոյ, ժամը 8.30ին, «Յաննիսինոն» տկուսքի
մէջ:

Կը խօսըր ընկերը ՀԱՅԿ ՍԵՐԷՇԿԻՐԻԼԵԱՆ
Հանդէսէն Վերջ խնջոյ՞ք :

ԵԱԻՅԱԶԻ ԵԱՐԱԾԱՄԱԼ ԲԱՆԱՄ

Շնորհակալութեամբ ասացանք 900 ֆրանք Գ
Ս. Գոնեալեանէ (Պորթո) :

ԿԸ ՆՈՒՐԻՆՆ.— Տէր եւ Տիկին Զուլաբեան եւ Այրի Տիկին Ալթուն Գույումճեան, փոխան ծաղ կեպտակի հազար Փրանջ կը նուիրեն Այնճար վարդապանին, իրենց ամուսնորմէ եւ չորիցորմ ԱՆՈՐԻՍ ԳՈՒՅՈՒՄՆԻՍԶԵԱՆԻ անունով անթիւ :

ՅԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ — Կապոյտ կաշի կրկնող վարդուխներ Գ. Կ. Թիֆլիսցիների մահուան առթիւ իր վշտակցութիւնը կը յայտնէ ընտանեկան պարադանքներուն, եւ իրօրան ծաղիկապսակի հապա-
կորանք կը նշուիք տնկուի նոր Սերունդին :

Մոգանութ

սևծ Գալիլթաճոնիկի սեղ

Կիրակի 25 Փետրուար, ժամը 14.30ին

ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ՆՈՒԱԿԱՀԱՆԴԵՍ

Ա. ՍԳԵՆՒՄԻՆՍԿԻ, Խ. ՄԵԼՈՒՅԵԱՆԻ

Գ. ՄԻԼՆԻԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Մահակազույթի մը Օր - ՀԱՅԿԱՆՈՅՑ ԹՈՐՍԵՒԱՆԻ, Գ- Pierre Labaie (*Ժամ չորսով*) , Concerts Lamoureuxի նուագաշունչներէն բաղկացած խումբի մը հետ Փարիզի հայկական երգչախումբի տեսչութեան II. ՊԼԷՔՏԻՆԻԿԸ:

Սպեկուլյանտներ: Գրիբի Եսիգան, Ալմաստ
Օփերայէն Հասարակածներ, Ժամբարական Սրբոյ
Սալաթ-Նովա, Էւն:

Ռ. Մելիքեանէ «Զմրուխտի շարք» մեներգնէ
Սիւնիէ խմբերգնէր եւ մեղեդիներ :

14 rue Petit. Հեռ. Bot. 94-22: Կեն.—100, 200, 300

ԵՆՈՐԵԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ — Կրեոլայի կապտոտ ին-
ժարայինները շարժարկաբեկաբար առաջացած է հե-
մատիոնից։ Մուտքիցն է 14.025 ֆր., ի նպաս-
տը բարոյակի։ Նույն նպատակին համար 100 շերտ
մուտք է Պ. Ս. Կրեոլայեանին։ Պ. Ս. Կրեոլայեան-
ն է 500 ֆրանգ աղքատներուն համար։ Գ. Փ. ին-
քիցիան է զանազան նուէրներ, մանրէկներու համ-
դէպին առկին։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ .— Պ. Լ. Թէրզեանի .— Բար
Հաճեցէ՛ք երեք խմբագրականները միասին կար
դայ եւ յետոյ դրկել ձեր պատասխանը :

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ 1500ԱՄԵԱԿԸ ՍԷՆԹ ԷՔՈՒՆԻ Մ
ՆԱԽԱՃԵՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. ՍԷՆ ԾԱՌՈ
ՆՈՐ ՄԱՐԴՈՒՆԻ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ» ԽՈՒՄԻՔԻ: Այս շաբ
աթը 8.30ին, ՍԷՆԷ ԷՔՈՒՆԻ ԱՐԱՇԸ, rue Soleys
49 ներկայացուի ՄԲԱՍԻ ԲԻՐԱՍԻ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

11-ամբ կն. Տեղումս Բեկնք. աստուծոյ լուսնի Է

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesse - (1)

ԸՆԾՐ. ՓՐԵՐԵՐԵՐ ԳԻՏԻ ԲԱՐԵՓՈՒՅԻՆՈՒ

Փետրուար, 18ր Լիոնի մէջ

ԵՈՒՐՈՒՄԵՐՏԻ

Վերաբանութիւնները կը շարունակուին Ազգ. Ժողովին առջև, ընտրական օրէնքի բարեփոխման մասին: Ճակատին չէ ներկայացուած ընտրական օրէնքի օրինակին, որուն չորսը կարելի ըլլա՞ր կեդրոնացած վիճարարութիւնները: Ե՛՛՛՛ ընտրութեանց անձնատանալան զրոյթները ընդունող օրէնքին մէջ սկզբունքով ցուակալուիտ Ժողովին կողմէ, հասանալիքն է որ յանձնուի զարգեցող Կարգադրութեան յանձնաժողովին: Եւ առկայն այս Կարգադրութեան խառնաձայնները չեն երեւար:

Թեր ու ղէ՛ք վիճարարութեանց ընթացքին, նախկին վարչապետ Գ. Բամատիէ չէղանց մէկազգային կայսրութեան ծանրակշիւ հանգանակները եւսաւ, որ ոչ ոք իւրաքանչիւր ունի տնհաշուութիւն Յոյց տալու:

Երեսփոխան Գ. Փիէր Ամբրէ առաջարկեց լեղաւ չափով 5 Հոկտ. 1946 ընտրական օրէնքը Մերթուցեալ 237ր ղէ՛մ 330 ձայնով (M.R.P. եւ համախալակները): Ընդունուեցաւ, սակայն Գ. Փիէրը — Յորթի բանձմամբ (համախալակները 166ր ղէ՛մ 357 ձայնով), որուն համաձայն Ժողովը կ'որոշէ բարեփոխի 5 Հոկտեմբեր 1946 ընտրական օրէնքը:

Մերթուցեալ նմանապէս բանձմու մը, որ կը պահանջէր հարձարուէի մը կարգադրութեան, ընտրական օրէնքի բարեփոխման մասին:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՒՄԿ

Խ. ՄԵՐԻԹԵԱՆԸ եւ արբանեակ երկիրներու ընդհ. սպառնկող մը կազմուի է եւ իր առաջին նիստը պիտի գումարէ Պուէրթի մէջ, Մարտ 20-ին: Սպառնկողին կազմութեան որոշումը որոշած է Յունաստ 20ին Մոսկովոյ մէջ, Մոսկովոյի նախագահութեանը զուգարարած պաշտօնի Ժողովին ընթացքին: Ընդհ. սպառնկողին պիտի մասնակցին Խ. Մերթուցեալ եւ բոլոր արբանեակ երկիրները (նաեւ Կրեկեան Գիթմանիոյ) ներկայացուցիչները, նախագահը պիտի ըլլայ մարաշախտ Իրակլանի: Սպառնկողին մնալուն կէտքները պիտի ըլլան Պուէրթը եւ Ափիան, փոխի ի փոխ: ԵՆԻՐՈՒՄԵՐՏԻ ԲԱՆԻՍԻ կազմութեան Փարիզի Կարգադրաժողովը վերական իր աշխատանքներուն Լիւքսեմբուրգի Գիթմանիոյ պատուիրակները որ եւ է հակառակարկ ըրած ըլլալով, կը Թուի Թէ Քրանսական ծրագիրը ընդունուած է բոլոր պատուին — բաւուրութեան կողմէ, որպէս չի՛մ վիճարարուն — ըլլալ:

ԲՈՐԻԱՅԻՆ մէջ, 80 էրմ. երկաշուրթեան ուղւորանակատն մը վրայ զոյնակցեցնելու ղեկավար յոր յարձակողակարն կը շարունակուի բուռն թափով մը: Դաշակցի ուժերը յառաջացան նա՛ր — ղէ՛ն 15 էրմ.: Եւ դրանք են Փոլսիչանը: Այս յարձակողակարնին կը մասնակցին ամերիկեան, բրիտանական, ֆրանսական, աւստրալական, նոր ցինեալական, քանադական, չաւառ. յորական, իտալեան եւ չեխական (ստորոշագրական) ցա — յաշակցի զորամասերը:

ՏՈՐԻՓԵՐԻՈՒ յայտարարութեան պայման — ժամ մը մինչեւ Մարտ 15 երկարացվելու համար, սկզբունքով հասանութիւն յայտնած է երկուսոյցրցի նախարարը:

ԶՕՐ. ԱՅՃՆԸՆԱՌԻԸՐԻ Փարիզ Ժամանումը ողջունելով, հանրապետութեան նախագահը յայտարարեց Թէ ինչ անխուսափելի չէ նախորդ պատերազմը եւ մեծ յոյս ունի Յնդուրեմ Ժողովին կարգադրութեան. բայց միեւնոյն ասան չարաքին — քոյ՛ն եւ երեսփոխուիթեանը կ'ողջունէ զոր. Այ — ղը՛հասարակ վերադարձը. փանցից ան կուտայ մեր պաշտպանութիւնը պատրաստելու, որպէսզի չառիպարի մեր ապագայութիւնը ձեռք բերի:

24 PROGRAMMES BIEN TEMPERÉS

Առաջին շաբթի կը սկսի ՎԵՑ ՆՈՒՄԵՐԱԶԱՆԻԿԻՆԵՐՈՎ ԴԱՆԸԱԿԱՆԱՐՈՒՄ

ԳՈՂՈՒՄԻ ԴԱՏԱՐՈՍԵԱՆԻ

ԿՈՂՄԵ Ecole Normale de musique, 78 rue Cardinet (Métro Malesherbes)

Հետեւեալ Թուականներուն — ՄԱՐՏ 3, 6, 10, 13, 17, 20, ժամը 21ին:

ՄԱՐՏ Յի յայտարարին մաս կը կազմէր Պաք, Գուրբիւրն, Փուրշին, Մաքարովի, Հեհուէլ, Մոնթրոք, Պէճիւզին, Վէպէ, Շուպէր, Շուման, Պրամս, Շօփէն, Լիսթ, Լապարտեան:

ԿՈՒՋՈՒՆԻՆ

Լուս կարող կարուցիներ իրենց բնակարանին մէջ աշխատելու համար — Դիմել՝ Minassian, 32 rue des Annelets, Paris (1), métro Botzaris համ. Jourdain:

Le Génie: A. NERCESSIAN

Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesse — (13)

Ինչո՞ք կազմակերպուած է. Թ. Դ. Լիոնի Վարդանան կոմիտէի կողմէ, մասնակցութեամբ Է. Թ. Դ. Կոր Արեւածի: Այս կերպով, ժամը 15էն 23, Յոյնեռա արահը, (5 rue Bonnefoy):

ԸՆԿԵՐԱՆԱԶԱՐԱՐԱՆԱՆ ԽԵՃՈՒՑԻ Նախաձեռնութեամբ Է. Թ. Դ. Մէնթ Աննի (Մարեյլ) Թաթար խումբի, Է. Թ. Դ. Գոմաճեանի, Խալաթ, այս շաբաթ՝ երէկով, մինչեւ յայս, զպրօքին արահին մէջ: Կը հրաւիրուին ընկերներ եւ համակիրներ մասնակցելու Էթաթուլ խումբի այս ձեռնարկին:

Փետրուար 18ր Վիեննի մէջ

Կազմակերպուած է. Թ. Դ. Վէնի Նոր Սեբուրիով Մարտի խումբին կողմէ: Այս շաբաթ՝ երէկով, ժամը 8.30ին, Շենյուրթիւն — Կոմարին մէջ:

Կը խօսի ընկեր շԱՅԿ ՄԵՐԵՆԻՆԻԼԵԱՆ Հանդիսին վերը խնդրէ:

Հանդիս - խնդրի

Վարդանանց պատկերակի

1500ԱՄԵՐԿԱՆ ԱՌԻՈՒՒ

Կազմակերպուած Տարօն — Տարուրերանի Հայրենակցական Ժողովի միջոցով կողմէ: Այս կերպով կ'հստը Վիւր ժամը 3.30ին մինչեւ կէս օրէի, Իմրէի Bains Douche արահը, rue Jules Ferry: Կը նախագահէ Հայրենակցի ԽԱՅԻԿ ՄԵՐԵՆԻՆԻ: Կը խօսի՝ ՎԱՐԴ ՎԵՐԻՆԻՆԵԱՆ

Փնդարութեան խումբին — Նուայ Գ. Գ. Գարբիւրի եւ Բենիդի կողմէ: Մուտքը ազատ է: Մէնթը — Փոռթ ար Շուպէի:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ 1500ԱՄԵՐԿԱՆ ՄԵՆԸ ԹԻՒԻՆԻ ՄԵՃ Նախաձեռնութեամբ Է. Թ. Դ. Մէն Շամանի ՆՈՐ ՄԵՐԻՆԻՆԻ զվարչակցի կողմէ: Այս շաբաթ՝ ժամը 8.30ին, Մէնթ Խնմանի արահը, rue Soleysel: Կը ներկայացուի Մարտի Իւրեանսի ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՅՃԵՐԱՄԸ:

Սրահ ընդունութիւնը ապահովուած է:

Սուրբին

մեծ Ասփիբասունիկի մէջ

Կիրակի 25 Փետրուար, ժամը 14.30ին ՍԵՆՏՐԻՆԻՆԻ ՆՈՒՄԵՐԱԶԱՆԻՍԻՍ Ա. ՕՊԵՐԵՐԻՍԵԱՆԻ, Ռ. ՄԵՆԻՐԵԱՆԻ

Գ. ՅԻՆԻՆԻ ՌԵՆԵԱՍԿԻՆ

Մասնակցութեամբ Օ. ՆԱՅԿԱՆՍԵ ԹՈՒՐՈՒՆԻ, Գ. Pierre Labadie (Թու. Լաբադի), Comcens Lamoureux իտալացիներին թաղկցած խումբի մը եւ Փարիզի Հայկական երգչախումբին (Կիւմուր Կ. ՊԱՐԻՅԵԱՆԻ):

Սպիանիստները: Լիւրի Նիւիլիք, Ալմաստ Օփերային հաստատութիւն, Թաթարական Օթոր, Յայալ Նալմ, Եւ Նիլ:

Բ. Միլիանի: Զմրուտի շաբաթ մենքըներ, Սիւիւի խմբըներ եւ մենքըներ:

Տոմարեւ ճաշարանի Հայկ. քրատուները, Կիւնիցուլ զինամարտը, երգչախումբի կիւրքը 14 rue Petit. Հեռ. Bot. 99-22: Գին.—100, 200, 300

Օր. Երմա Գորչանի, Գ. Պ. Սանասար եւ Գուրգէ Գորչանեան, Ալքի Տիկին Ս. Փասարմ — Տեան եւ համարն Փասարմեան ընտանիքը, Տէր եւ Տիկին Մաքար Մատթեան (Կ. Պոլսի), Տէր եւ Տիկին Նիւիլիք (Կ. Պոլսի), Տէր եւ Տիկին Փաճպուրցեան (Եր. Երգը), Տիկին Լ. Ներկանեան (Կ. Պոլսի), խորին ցաւով կը ծանուցանեն ժահը իրենց հօր եւ ազգականին:

ԳԻՐԳՐ ԳՈՅՈՒՆԵԱՆԻ (Յալիկի ռուսացի):

Օր տեղի ունեցեալ Փետրուար 22ին, իր բնակարանին մէջ, 81 տարեկան հասակին — Յուրպալարութիւնը պիտի կատարուի այ — սօր, շաբաթ, 24 Փետրուար, ժամը 15.30ին, 12bis, rue de Belfort, Le Perreux sur Marne (Seine), ուրիշ ժամրին պիտի ամփոփուի բնասանեակ զամբ — բանը, Cimetière de Nogent/s-Marne.

Հաղորդուց — Առնի Թի. 114 եւ 120 օթ — պիւսներ Pont de Mulhouse:

ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒ — Նաղիւր Տէտրանա կը փնտրի իր քուրը, Արաստի Գուշարաբ զիւրէն, Սրբիկ Տէճրեան, Կոր առնած Հայրապետ, ժոր առնած Դէմիւր, երբոր Դանիկի եւ Ուկի — ան: Արտի միտանակ Մուպուհ կամ Մուրուհի (Սարիկ) մէջ Թուրք կին մը առաւ տարաւ: Կը խնդրեն զիւր ճանչցողներին տեղեկացնել Նաղ — կիւր Դարբեանի, 145 rue Etienne Dolet, Ալքոր — վիլ (Seine):

Է. Թ. Դ. ԸՆԿԵՐԱՆԱՆ ԸՆԴՆ. ԺՈՐՈՒՄԵՐՏԻ ՄԵՆԸ ԹԻՒՆԻ — 25 Փետր. (Անտը), կիրակի: ՄԵՆ ՇԱՄՈՐ — 26 Փետր. (Վարդանան), Բէ: Վիւն — 27 Փետր. (Անի), երեքշաբթի: ՎԱՆԱՆ — 28 Փետր. (Քրիստոսիկ) ե՛՛՛՛ Դ. Դ. ՊԱՄԱՆ — 1 Մարտ — Անդրանիկ խումբի ղեկ. Կիւնիք, ԿԸՆԴՈՒՄԸ — 2 Մարտ — Եօթնդարձեան ե՛՛՛՛ Ուրքը:

Այս Ժողովները տեղի պիտի ունենան ժամը 20.30ին, սովորական հասցանքներին: Մէ՛ջ: Բոլոր ընկերները նախաձեռնութեան անհրա — ժեւ, եւ Գիտի ղեկուցման ցիւրէ Է. ՄԵՐԵՆԻՆԻՆԻ — ԵԱՄԱՆԸ — Է. Թ. Դ. Երը. կոմիտէն ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ —

ՆԱՅԿԱՆՍԵ ԵՆԹԿ. այս շաբաթ՝ ժամը 15.30ին, ՎԱՆԱՆ ԵՆԹԿ. այս կիրակի, ժամը 21.30ին, ԹԱՌԱԼԻ խումբը այս երկուշաբթի, ժամը 21ին: ՆԱՐԱԶԱՊ խումբը այս երեքշաբթի, ժամը 21ին:

Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ Երը. Կ. ներկայացուցիչը Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական հասցանքներին:

ՊԱՆԵՐՈ — ՊԱՆԱՆ — Է. Թ. Դ. Ալքիւրի եւ Քաղովորի շնորհ. ընդհ. Ժողովը՝ այս ՇԱՄՈՐ ժամը 21ին, ընկեր Մ. Ալքիւրի ընկերակցութեամբ: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ. ներկայացուցիչը: Կը խնդրի ճշգրտութիւն:

Է. Թ. Դ. ՍԵՆԻԱՆ խումբի Ժողովը այս շաբաթ՝ ժամը 5.30ին Գանիւթի մէջ: Գորտարարի ներկայութիւն:

17 rue Ampère, Cachan, métro Bagneux:

Է. Թ. Դ. Գոմանի Զաւաքեան երեսփոխ — աշի ընդհ. Ժողովը, այս շաբաթ, սովորական հասցանքներին: Գարտարարի ներկայութիւն:

Ճ. ԿԱՐ. ԽԱՅԻ Կէնի մասնակցի ընդհ. Ժողովը, այս շաբաթ՝ իրիկուն ժամը 8ին, Է. Թ. Դ. Զանդեան արահը: Գարտար օրակարգ, Կը հրա — վիրան ընկերակցիներ եւ անունիներ:

ԻՍԻ ԼԵ ՄՈՒՐՈՒՆՅՈՒ Հայ Նախկին Ռազմիկ — կներ ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի, կ'հստը Վիւր ժամը 2.30ին, 45 rue de la Défense:

Ներկայ պիտի ըլլան Փարիզի վարչութեան նիս — կայացուցիչները:

ՎԱՆԱՐԿԱՆ — Նոր Սեբուրիով վարչութիւնը իր Surprise party-ն կը հրաւիրէ բոլոր անդամները, այս շաբաթ՝ իրիկուն ժամը 21ին, Գ. Փաշանի սրճարանին Մուտքը ազատ է:

ԱՐԵԻՍՈՒՆՏԻՒ ՆԱՐԱՆԻ Հերթական հաւա — քուրը այս երկուշաբթի երէկով, Պէճեան հայա — րանին մէջ, 6 rue Maubeuge (Ճերթ Քաղաք կամ Գիթիէ): Զեկույ Գ. Գ. Գորբանի: Նիւթ՝ խոր — իղային գրականութեան գծով ալիք: Ազատ մուտք:

ՎԷՐԱՆԱՆԱՆ ԴԱՄԱՆՈՒՄԵՐՏԻՈՒ Վարդանանց Է. Թ. Դ. Վեհալը, Բաթ — ֆիւ եւ Բոթրիկի խումբերը կողմէ, այս շո — րեքշաբթի ժամը 20.30ին, Chope du Nord մէջ:

Կը խօսի՝ 80ԲԻՐ. Մ. Եղիշաբեան, Վ. Օ — ՆԱՆԱՆ, Վ. ՊԱՐԱՄԱՐԻՆԵԱՆ:

Նիւթ՝ Ընկերակցութիւնը միտքը քէ Յայալ:

ԵԳՄԿԳՈՍԱԿԱՆ ՔԱՐՈՋ ԼԻՈՆԻ ՄԱՌԵՃ ԼԻՈՆ — Այս կիրակի Լիոնի Ս. Առաւմաճ — ծին եկեղեցւոյ մէջ, Նուրպիլ կաթիլ. պատ — ուրիակ Արտապաղ արք. պիտի նախագահէ եկե — ղեցական արարողութեանը ու պիտի բարոյէ Մ. Վարդանանց 1500ամեակին առիթ:

Կը հրաւիրուի Լիոնի եւ լրանի հաստացեալ այս Ժողովուրդը ունիկրքիւն եկեղեցական հո — ւնիւթայլ արարողութեանց անդամները շարք — դին:

Գիւմալ Ազգ. Միութեամբ

Փարիկականերուն ուն

նշադրութեան

Փարիզի հայապաշտ կեդրոնի՝ Chateaudun շրջանի մէջ՝

60, Rue Quartier

Այս շաբաթ՝ 24 Փետրուար կը կատարուի բացումը ՆԱՅԿԱՆԱՆ ԱՌԱՆԱՆԱՐԱՐԱՆ ԶԱՆԵՐԻՆ ՄԸ ՏԵՐԻՔԻՆԵԱՆԻ ՆԻՒՊԱՐ եւ ԹԱՐՈՒ ՍԵՆԻԱՆԻՆԱՆ յայտարար իր տնայնագիրը:

Խմբաձայնով մասնակցութեանը:

Անգամ մը աշխիւրդ՝ պիտի Զանգէ մը հա — ւալին, ցաւակի եւ մանաւանդ ստամոքսին յարձար ՄԱՐԿ ԶԱՅԿԱՆԱՆ ԶԱՆԵՐԱՆԸ:

ՕՐԱԿԱՆՔ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6382-Նոր շրջան Իրի 1803

ՄԵՐ ԽՕՍԲԸ

ԳԻՐ ՍՈՐԷ, ՂԱԼԱՍ ՍՈՐԷ...

Կը թուի թէ Հարկադրուած ենք տարին տաս - ներկու ամիս յիշեցնել Ստայաթ Նովոյի այս պատ - ունը, որ պատգամի մը ուսման ունի այսօր : Նոյնիսկ պիտի թելադրեցինք արտասովի կամ թողութի վրայ արժանազորել զայն, երկաթ կամ ոս - կի տասերով : Արժանազորել կամ փոքրազորել եւ կարիք թուր ընտանեկան յարկերուն, անհետկեն - բուն մէջ :

Շատ քան կորսնցուցինք տարիներուն ընթաց - քին : Եթէ դէրն ու գրիւնը, զգայական ու շատա՞ - քարն ալ կորսնցնենք, ահազին տնտեսող մը պի - տի բացուի իր կեանքն աւ արտաւան մէջն : Ըսեցինք թէ ուր լաւեցան ալ ճիշդ ու փա - տակը, դարձուր ընթացքն :

Այսօր պարգեւորու մէջ ի խան կ'արտասանեն Փիւնիկեցիներու տնտէր : Միայն պատմութեան զոհապիղքներու մէջ :

Կարողած ենք Հայերիցիքն Հայերին Հողերով, լեռներով, շուրերով եւ յիշատակարաններ կա - րտուր իր միւլ թուրիցի միտուն ու սիրող :

Հայկական մեր կամքն եւ զանազան ձեռնարկ - ներով, խորովին, զանգուածօրէն դէպի Համայ - նանով ձեռնարկ կը հոսին Հայադատուր նորա - ր Հանուն :

Հինը կը մտի սրբնքն : Արդէն ուսմապա - եւ յիշատ, անվտանգութեան կը սպաս զգայիք օրե - րուն : Կը սպաս նորերուն, որպէսզի կապիւր ար - ժարծն եւ ճապգ իսկ պահեն :

Ի՞նչպիսի տարաբար պատուած արդէնք չի համա - պատասխանի կատարած աշխատանքն : Երեսուն տարուան փորձառութիւնը կ'սպա - ցուցանի որ նոյն իսկ Հինքեր նաեւալին Համայն բանան բանան :

Ոչ թէ երկու քալ լաւալ, մէկ եւս : Այլ երկու տեղ - քալ լաւալ տար քալ դէպի ետ :

Հին թէ նոր, փառաւորացեալ կը փայլին զոր - քի, անտեսարան փառասկի թուր տապալներն - բուն մէջ : Բոլոր ճակատներուն վրայ : Ծանախ տապալները կը թաղուի ընկերներուն :

Բայց, հետզհետեւ երկուքն ալ իւրաք ի լրա - ցեն : Կը սպանան զաւան ճապարակ Փիւնիկե - ցիներն :

Երկուքն ալ հարուանիք կը նային մեր մտա - ւոր պատասխան վրայ : Հետզհետեւ կը փայլանեն զգայական, զգիւրդ եւ շատա՞քարի ճապարկ :

Շատերուն Համայն ալք թուրը կը ստանան փառասկի օրաթիւթի մը սիւնակներուն մէջ : Լուր - րապիւր ի Հեղափոխացուցող դէպքեր եւ համոյժ-հոտոյ իրաւունքներն :

Մնացեալ մէջ : Գիրն ու զրաւանքներն : Մշակոյթի զարգացման պահանջներ : Սերունդն - բուն տեղութեան, փառաւորութեան պահպանումն ու զարգացումը :

Թող արժապակեան ու վարդապետութեանն : Իրենք փառանկ չունեն : Ոչ ալ որպաւորութիւն : Երբեքն կը բարեկեան զգրքեր զնկ, ճապա - սիրաբար : Կամ պարզապէս քեզի Հանդէս պատ - ճառելու համար :

Բայց, քանի՞ն էջեր կարած, զոնք թիթատա՞ մ կ'լլան : Բանի՞ն կարգապէս եւ օրդունալ : Կան մեծամիտներ եւ ամենալիւսներ : Կան թմրածներ եւ թնջանալներ : Ու վերլուցիչ այլա - սերաններ : Գնդադասաբանական պարտիզներու թեկնածուներ, որոնք տաքին հասած զարին կը նայնարներուն Հայրենի ցորենէն :

Եւ կան Հոգեւոր Հայրերի, զորոք-թողնիքն ալ, որ անընդհատ կը բանան, Հայկական մշակու - թի ստորադասելով զանազան փարպեղներ սոս - քանական պահանջներուն : (Ճիշդ է որ Միխիլաթ Արքայաճ Զրիւտուր նպատակուն էր տարածել զկա - թողնիքն ճշմարտութիւնը) : Արթնիքն ի տաքազիկ երեսայր : Տարէն ըլլաւ թէ երկուստեք, եղանակ ալ պիտի կորսնցնեն, եթէ չտարվա զգիր սերին, դա - լամ սերին :

Եթէ չվճեն ինքնապաշտպանութիւնը սպա - ճալիք գրիւր եւ զգրքով : Եթէ չզաւանա տեղէն Հայրենի մշակոյթին : Ե.

Կարգիւր Ե. ՄԻՍԱԿԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՆՁ Ի ՏԱՐԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՐՈՒՆ, որ Ազգատոյութիւն թաղական կազմա - կերպութիւններէն մէկն է, անհայիս զտարբեր իր ծախսէ, իրեն նախաւ, աշխարհի բոլոր մա - սերուն մէջ :

Իր անհամար պաշտօնականներուն թողալներն ալ պատկաստին դուստր իր կ'արգեն : Հիմնադրիւններ եւ վիշտար փայլիւններ Ամե - իկապիւրի ըլլալով, տնտեսութիւնը աշխատանք - ները Հիմնուած են զործնական ծրարիւններու վրայ :

Իրեն զարգեալական, յաւիտեանալիս զողովական մտորութիւն, մէկը ալ չիտում ունիք իրենց հետ : Հաջարարար D. Բ. Ներ ունեցանք այդ կապակեր - պութեան ձեռքին տակ, ու ամէն կարգիկ նպա - արկեալներ, բոլոր երկիրներու մէջ :

Այժմ տատիկանաբար լուծարքի կ'ենթարկին իրենց զործը զանազան երկիրներու մէջ տեղա - րոյն թաղապիկ տարաբարիւններ : Այս Բ. Բ. Ի. ինչու նոր ընթացիկ պատմութիւն մը ալ ունեցանք մենք Հայերս, այդ Հայտնաբար - զարի եմքարկուածներուն հետեանալով :

Մանուկներ, պատմութիւն ալ կան տնտես - ոյր, անպատասխար, կարծա՞ մասնաւոր ինանք մասնաւոր, որ շատեր տեղաբնակա՞մ մէ : Ինչո՞ւ վարկ չեն բանար տնտէր Համայն ալ :

Հաջորդել եւ հետեանալ պատասխանը տա - ցալ :

— Անոնք Համայն միշտ բաց են, բոլոր երկիր - ներու պիտական Հաստատութեան զուտները : Եթէ տարիկն որ կը կորստակի կ'երթան այդ ծովուն մէջ, կէս Հեղաժող փորձով մը կը պատաս - խանեն քեզի : Զէ՛ք որ իրենց ուղանան ալ այդ է՛ք :

Իսկ մեր ուղարկ : Ո՞ր կը Հարցեն : Մենք ան - ցած չարիւ թէ Հետազոտութեան ենք այդ հոգով :

Անոնք մեծաբարտա՞ զբաժն կը տարաբարիւն : Զուտըր փոխաբանութեան ենք : Մենք ալ մեր կարգին կը նպատակենք այդ ծնարկաւարկա՞յան աշ - խատանքին, դա՞մ... Ինչպիսի՞նք, յեր Հացք կը վերաբերի նոր սերունդին փրկութեան : ԻՆՁ Ի տարբերութիւնը : ՍՈՍԻ

Ամերիկեան խաղախներ
Ֆրանսայի մէջ

Ամերիկեան զործնականութիւն մը արձագանք - եղած էր Վաշինգտոնի մ տեղեկութեան մը, ա - րուած համաձայն, Վիպարարի (Վիմարի) ամե - րիկեան օդանային բանակաւորիկն պիտի փ - րախարի Փարիզի շրջանը : Մենք Ժիւլիէն, իսկ Պիէրի (Դարձեալ Վիմարի) նաեւանալիս ամերիկեան կարգ մը սպասարկութիւններն ալ Պարոն : Կ'անկնիք թէ այս մասին բանակցու - րիւններ կատարուած են Ֆրանսական եւ ամերիկ - եան կառավարութեանց մէջ :

Ի պատասխան այս տեղեկութեանց, ազգ - պաշտպանութեան նախարարութիւնը Հրատարա - կէ պաշտօնական հերքումը, ուր կ'ըստեն թէ բուն իսկ զօրապալէս հոգին վաճաճ ամերիկեան զինուորական խաղախներն Հաստատման Լուր - րապարտական չի Համապատասխանի իրական - նութեան :

Զօր : Այդեւորեւրի բանակատեղին ալ Հրա - սարկալից նոյնիմաստ հերքում է, յայտնելով թէ Հեւտարայի ամերիկեան օդանային ուժե - բուն նոր վարկեր տնտէր Համար Փարիզի շրջա - կաններ եւ այլուր տնտեսութիւն կատարուած են, բայց ոչ մէկ որոշում տրուած է ոչ ալ այդ մասին իրաւակցութիւններ կատարուած են Ֆրանսական կառավարութեան հետ :

Հակառակ այս հերքումներուն, տեղական թերթերը կ'ըստեն թէ ստանալիս ամերիկեան իր կատարելին, խաղախներ Հաստատուել : Համար Հարաւային Ֆրանսայի (Նիւի շրջան), ինչպէս եւ Փարիզի մէջ :

Ինչի՞նչ ԱՄՆ Լանքի Ուղտերան արժանա - ցած էր փնտրութեան չափանիշի իրենց վարձա - արուիւն Օտար Անգլիկ մէջ իր կատարած 16 արարական ծառայութեան :

Ուղտերան ճրքն է 14.000 տարւ լիզկոնական - ներու մէջ, որ կ'արժանանայ այս պատուին :

Ընտրական օրէնքի բարեփոխման մասին վի - ճարարութիւնները կը շարունակուին Ազգ. Ժո - ղովին տակ, եւ ծրարիք ծրարիկ կը շարունակ, ա - րանց սակայն մեծամասնութեան Հաստատութիւնը տարապիւրն :

Այսպէս յաջորդաբար ներկայացուցան քաղա - քիական ուժ քաղաքի ծրարիւններ, որոնց բոլորն ալ մեծօրեւոյն Կառավարութիւնը, տանք իր վեր - նախան խոսքն ըսելու, Համբարութեան արդանք, որ բոլոր ծրարիւններ մէջտեղ դրուին : Ի վերջոյ սակայն, տեսնելով որ ոչ մէկ կը կարեն կ'ըլլայ զոտեն, փառապաշտ Գ. Փիւնիկե, կարճ կապակեր Համար, խոսք տաու եւ յանուն կառավարութեան բոլոր տեղաներուն պարզեց իր անակախութեւ, պա - անկելով իրենց Կառավարութեանց Հիմ ընդունել մեծամասնական դրութեան վրայ կազմուած այն ծրարիկը, որ ընդունուած էր բոլոր նախարարնե - րու կողմէ : Ըսեմ վերջ, թէ կառավարութիւնը պայման կը դնէ դրութեան ցուէնդրումը, յայ - տարարեն : Ազգապարտութիւն վերջ, երբ ասոր - ներով ինքզնուր եւ Ծրարական զարգ. կան - քը, անհարձաւ կրնար նկատուիլ Համեմատաբար դրութիւն, բայց այսօր պայմանները փոխուած են եւ պէտք է ընտրական յանգիստի դրութիւն մը, որուն շնորհիւ կարեն ըլլայ տեսական եւ ուժեղ կառավարութեան մը կազմութիւնը Համեմատա - կան դրութիւնը լրջմայիք այդ երաշխիքը, որով - Հետեւ, տնտէր Կ'օգտուին փոքրամասնութիւն նեց - կախացեց կառավարութիւնը եւ մասնաւոր Հա - մայնալարները : Այդ ձեւով, զարձակալ խոսքն - դուտեր պիտի յարաբարին վարձանքը Հարուան - լու Համար : Ու պիտի տնտէրին Ազգ. Ժողով մը, որ ոչ մէկ կառավարութեան կենսերը պիտի ապա - հովէ, այլ պիտի փութանք նոր կազմութիւնը օրէնսդրական ժողովին լուծումը : Հետեանալ, ով որ կ'ըս. կենսեր ամապաշտուր կը ցանկալ, իր կարգը կողմակցիք ըլլայ Համեմատական դրու - րեան : Արարարութիւն իսկ պարտէ իր զնէ, որ բարեփոխուի օրէնքը, եւ ընդունուի մեծամասն - կան դրութիւնը :

Այնուհետեւ Գ. Փիւնիկ պարզեց թէ կառա - վարարութիւնը այս ոգիին տառապնորակով կը միջարկային մէջն եւ մտաւ որոշումներ մը, որ ա - պաշտպանի իր կրնար բոլորը զոհանել, բայց ունի անվտանգ տեսակութիւններ եւ կ'ըս. իր կարգին բարեփոխութեան կրնալ : Մայրաքաղաքին իր զարկերը կարգ մը փոքրաբարիւններ, բայց, համաձայնութեան միջով կառավար - րութիւնը, իր զիւրաքեց զործնական կառա - վարութեան կազմութիւնը Կառավարական այս օրիւնաբեր Հաստատ զծի վրայ կը կեցնէ բոլոր կառավարութիւններ եւ արդարեւ, կայուն կենսե - ր մը լաւագոյն երաշխիքներ կ'ընծայէ երկրին :

— Կառավարութեան իր կրնար զիւր լրջու - նել, երբ իր տեսնէ որ լուծման ուժ ձեւել, իրա - րու ետեւէ մեծօրեւոյն Ազգ. Ժողովին : Այդ պատճառով ալ փառասկութեան Հացք կը յարաբար - ան, պահանջով նկատել տանել իր կազմած ծրա - րիկը քաղաքական օրէնքի բարեփոխման մասին : Կը ամապիւր մը ի վիճարարութիւնները աւարտուել, ոչ յայտնով եւ ոչ ալ պարտեալ գտնուի Ժողովին մէջ :

Ազգ. Ժողովը այն տեսն որոնք յետաձգել ընտրական օրէնքի բարեփոխման Հարցի ճնու - րիւնը մինչեւ երեւոյթի եւ փառասկութեան Հար - ցը ցուէնդրին այդ օր, կ'էսորէ վերջ ժամը 4ին : ԻՆՁ Ի ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ԾՐԱՐԻՐԸ

Կառավարութեան ծրարիկը կը տրամադրէ շրջանային ցուէնդրութիւն երկու անգամով : Ա - րարին ցուէնդրութեան իսկ թեկնածուներու հա - կեր կ'ըսան Համարարութիւն (Խորուր) ուղեկցի ծառիկ կառավարութեանց ցանկերու : Իմիտա - նում) :

ԱՄԱՆԻՆ ԳՈՒՆԸԱՄԱՐ — Բոլոր արժուները կը յարաբարին 1) քաղաքական մեծամասնութիւն լուծման անկախ ցանկին (ցուէնդրու 50 աւ Հարե - րէն աւելին) : Կամ 2) Ցանկերն այն խումբին, որ կը տեսնայ որպաւի մեծամասնութիւն (ցուէն - քու 60 աւ Հարեւրք) առաջին ցուէնդրութիւն : Այս վերին պարագային արժուներու բաշխումը կը կա - տարարի Համեմատական դրութեան :

ԵՐԱՐԻՐԻ ԳՈՒՆԸԱՄԱՐ — Պայմանները նոյնն են ինչ որ առաջին ցուէնդրութեան, այս արապա - յին, սակայն, որպաւի մեծամասնութիւն կ'ըն - ձէ 55 աւ Հարեւրի : Եթէ ոչ քաղաքական եւ ոչ ալ որպաւի մեծամասնութիւն կ'ըս. այն տեսն ա - թութեանը պիտի բաշխուին Համեմատական դրու - րեանը :

(Լաւրիւտ շարունակութիւնը կարդալ Դ. Է)

ԻՄԱՄ ԿԻՆԵՐՈՒ ԲՈՂ ՉԵՐ ԳԵՐՈՒԾ Ե ԾՈՒՄԱՅԱ - ԷԼՈՂ ՄԷ՛՛՛ Իրաւ կ'ըստուր մը ութ տարի թիւ - պարտութեան դատապարտուեցաւ Սերկուրու Կող - ձ, փանցիկ յողորմել իր ապանաքի կիններուն որ չ'հնազանդէն այս որոշման :

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Փետրուար 18ը Հինգիս ակը

Խնդրե՛ք կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Լիոնի
Վարանդեան կոմիտէի կողմէ, մասնակցութեամբ
Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի: Այս կիրակի, ժամը 15էն
23, Յոյեկոտ քաւաճ, (5 rue Bonnefoi):

ፄበተረሀሰቴያየ

2. 8. 7. ՀԵԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԱՆՔԻ
 ՄԵԼ ԶԱՄԱՆ — 26 փետր. (Վարդապետ), Բշ.:
 Վիճիկ — 27 փետր. (Անի), Էրզրումբի:
 ՎԱԼԱՆԱ — 28 փետր. (Գրիգորապետ) ԿԵՒ. Դշ.:
 ՌՈՄԱՆ — 1 Մարտ — Անդրանիկ խառն բռնող:
 Հինգշաբթի:
 ԿՐԻՆՈՂԻ — 2 Մարտ — ԾԹԻՆԴԱՊԱՆԻ ԿԵՒ

Մորսյոնի
Գիթաւսրոնիկն սէջ

Կիրակի 25 Փետրուար, ժամը 14.30ին
ՄեծԱՐԱՆՔԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԻՍ
Ա. ԾԳԵՆԴԻՍԱՐԵԱՆԻ, Ռ. ՄԵԼԻՔԵԱՆԻ
Գ. ՍԻՒՆԻԻ ԵՒՇԱՏԱԿԻՆ

Միջին Արևելքի բրիտանական ուժերուն հա-
մաժառագարը, զոր Բազիլթթըն Անգլադա վերա-
դարձաւ, զմական պաշտոյնը հաստատելէ վերջ
Սուրիոս - Լիբանանի եւ Իսրայէլի մէջ: Կը կար-
ձուի թէ զորավարը աչել պիտի ածերէ Քուբեյրի
բրիտանական պատուիրակութիւնը, որ եւ զորձ-
բանի մը տարիքի մ վեր եւ կը թաղական չարիւր
հոգիք (մեծ մասով մասնաշրջաններ):

Ե. Նահանգների արաջակի դիրքը — խառնուրդ է. զորք չէ կի, որ Առաջարկ չը դնուի, դա՛հեր չասա, ուրբթ թը, արտահանվու չա՛նաբ իր քննակն պտուղը, կրպակակն ստու՛կ չը ընկա՛նք, խաղից Պարտը մաքրե՛կն ղեկապահանխորհրդի մասին, ըսա՛ն թէ չէր կարճե՛ր արաջակն ախարհը իրենց չնա՛ն։ Յետոյ ըսա՛նք թէ չամա՛նք Պարտը մէջ չաղա՛ն տղե՛ն կու՛նանք, մասնաւորապէ՛ս Յունաստան, Բուրճա՛ն եւ Իրան ընդհանրապէ՛ս Միջին Արեւելից պետութիւնները չը բռնեն չառաքանկ ապստո՛ղ չեն չանա՛րաժողութիւնը։ Անկերպն ունա՛ն, Բիրն Յունաստան եւ Բուրճից՝ կապաճաճաճն թէ Մ. Նահանգները չըմտն չը պարտաճո՛ւն Միջին Արեւելից չառաքանկ ինքնապաշտպանութիւնը, ընդդէմ չամախախտարական ապստանա՛ն թէ՛ն Զ.։

Փոխ - նախարարը չուզեց պատասխանել Ե-
դիպատուի հիմե օղակայաններու մասին եղած
հարցումներու, նկատելով որ այդ կայանները
կ'օգտագործուին Անդրկասպիներու կողմէ :

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

24 ժԱՄ ԳՈՐԴԱՆԻՈՒԼ պիտի յայտարարեն մեթոդի եւ հանրակացիի սէնտիքանեբը, վազը, երկուչաթի, եթէ չնդունուին իրենց պահանջները (ամական 6000 Ֆրանքի յաւելում բոլորին համար) :

Անգլիոն երկաթուղիներու աշխատատեղերը ետ առին գործադուլի որդումբ: Կառավարու թիւը հաւանեցաւ յաւելում կատարել (համա-գումար 12 միլիոն սթերլին):

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻ 33րդ տարեգրքին առթիվ
թր անունները Փետրուար 23ին, մտակարար
Երուզղային եւ Կոնստն յալաուարեցնին թէ ին Միւրե-
նեան ղիկնել ուժերը պիտի խորանայն Միւրե-
նայեալութիւնը, եթէ որեւէ յոր աշխարհամար
այաթիւ Մովսէսայն ածիլը անոնց գրութիւն
ները տարածեց ի սիրտս աշխարհի Մարտիակի
թր յօղանայն մէջ (Կովստան) Կաղարաւորը թէ
ունէւ աշխարհայալ պատուութիւն պիտի պարտու-
թալաուարեցնին, եթէ փորձ քանաքանի խորհ-
րային պտուհեան պատուի եւ անկարգի թիւնը
Աւիլի փորձը ճակատաբար թր չպարտուր անոնց
որոնց ղիկուարայն աշխարհամարտիւնին թէ
էլ փորձն եւ պատերազմ զր պարտաստեմ ին Միւրե-
նեան ղէւ՝ Կաղարալ իրենց քաննելի կայմաւ-
նները, Մ. Կանանկներուն, Անդիլը, Զրմախը
եւ որիւ աշխարհայալ պատուութեան քանակնել
սիրտս եւ, անոնց քաղաքայն կորուր քարք քն-
հոնելիս (Փայալալ) խօսքը Մ. Կանանկներուն
նաղընդի Գրս թէ շալաուոն անցնան եւ անստի-
պաշարակայմութեան օրերը ճ:

ԿԱՐՄԻՐ ԶԻՆԱՏԱՆԻ կառավարութիւնը ազգաբարեց թէ մահաւան պիտի զատապարտուին անոնք որ կ'ընդդիմանան ճատապարտուի կարգը: Ատարբին: Զինացի ճամայապարնեը միեւնոյն տեւն կը խոտոտանին թէ ընդդիմադիր չարոտմ-

Ինչպես են Բորիսյան պատերազմին յերևալ ՄԱԿԻՆԻՍԻ մեր զայնակից ուժերու, յարմարողականը իր շարժանքով, համարուակ զէջ օդին Դաշնակցիները հասած են կարմիրներու պայտը պատողական Ա. զինները, ուր զինարարներն իրենց զինքն զգալի դարձան է (կերպարանք մակառախ մաս) : Ըրեւնալից ուժով իրենք իր ջորին Մեղան ինչ մասը կարմիրներու եւ Հան դեսին իրենք իր ջոր ընած Ամերիկացիներու մէջն. որոնք Ֆաութեր ռուսներով կռակ կուտան կարմիրներու դիրքերը : ՄԱԿԻ ուժերը գրեթե լիարժեք կարմիրները, պատարարի սկիզբն ինչիւր Բոնուար 20 իրենցուցած են 624.000 զէ. որոնցմէ 185.000 շինացիներ եւ 246 հազար իշխուական Բորքացիներ (սպաննուած եւ իկրաւոր) : Ասոնցմէ գառ, այս զինքններին թուտան են 136.000 զինքները : Յայն Եսեւ. 60 հազարի ջալի հնարաւորներսր կամ ստակով մեծանալի :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Անուամիլի Է. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Կառավար-
ման մասնաճիւղին կողմէ, այս կիրառիկ ժամը
ճիշդ 15ին Salle Gallemondի մէջ (Կայարանին դի-
մաց) : Կը ներկայացուի «ՃԱՌԱՆԳՈՐԴ» (5 մ

ժամը 8½-ը վերջը քառասնեկան խնջույք :
Հաղորդակց. միջոցներ—Շոգեկետք Gare du
Nord-էն ժամը 14.20ին կամ օթոպիւս՝ Porte de la
Chapelle-էն 268 Թիւ. եւ Էշելլի Villiers le Bel կայս-
րանք :

ԱՂԵՔՍ. ՍՊԵՆԴԻԱՐԵԱՆ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒՐ.— Եղազիկը Տէգործեան Կ
ռէէի բոլոր, Սերաստոյի Գոչհարար դուռը
ռուէ Տէգործեանը, Հօր տնուը շարադադար
դ տնուը Դէգիւղ, Եղորդ Գառնիկի եւ Ոսկի-
Լաթորի թաւանակ Մումպուս Համ Սուրուս-
Երիւմ մէջ բաժանը կին ըլլ տառա տարաւ : Կ
րնիք դիմը ճանչցողնիմը տառնիկիցի ծագ-
լարքիմեանի, 145 rue Etienne Dolet, ԱլՓա-
(Seine):

ԱՊՐԻԼ 7-ԻՆ

ՍԱԼ ՉՈՓԻՆ ՔԼԵՅԷԻ ՄԷՋ
Ամերիկահայ ծանօթ-իրգչուհի
ՏԻԿՐՆ ԷԼՍԱՍԵԱՆԻ
ՀՈՒՍԵՆԻԱՆՆԵՐԻ

Կը խնդրուի նկատի ունենալ :

ՇՆՈՐԱԶԱՍԻՔԻ— Այբի Տիկին Մարիամ Թէ-
գրեան, Տէր եւ Տիկին Չուարթ Գեորգեան, Տէր
եւ Տիկին Ալեք Պետրոսեան եւ բոլոր ազգականներն
իրենց խորին շնորհալուծութիւններով յայտնին
մանաւանդապէս Պանծօ Բաշունի զաւուրթին
եւ բոլոր անոնց որոնք իրենց ցաւակցութիւններ
յայտնեցին անձամբ, զբարոք եւ ծաղիկապսակն
էր, իրենց մօր եւ մեծ մօր Տիկին ԱՂԱՆԻՆ Բիւրի-
նի՝ Գիւլի ժառանգ անաթին։

RAKI DUZE

Զատ խաղող, ամիսանէ ,
 Մասմաւոր պամայիւիէ ,
 Պատրարանած է խմամբով ,
 Տիւիճ Օլիւն անուշ - հոտով :
 Տալալիւիւեան Որդիճ
 Պատրարանից Տիւիճ Օլիւն,
 Ի ճմարարիւն ամեհան ,
 Մըարանէնք ժմկնի տուն :
 ՄԵՆՈՒՔԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄՈՒ

N. PAPAZIAN
2, Rue Félix - Faure, Paris (15) Tél. Vau. 26-61
DALAKUPEIAN FILS AINÉ
Maison Fondée en 1933, MARSEILLE
ՈՒՇԱՂԻՐՈՒԹԻՒՆ !!! ՄԻԱԿ ՏԻԻԶ ՕՂԻՆ
որ կը պատրաստուի Զբաղման ԺՆԷ, Հայ ընտան
հիճի ձևով :

Envoi sur L'ARMENIE

ՄԻՆԱԿ MORY et CIE. ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐՏՈՆԱԾ Է ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ԵՐԱՐՆԵՐ ՂՐԿԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆ, ՌԵՏԵՆՏԶԻԵՆ, ՀԱՌՈՒՍՏԻ, ԿԵՐՊԱՍԻ ԵՒԱՅԼ, ԻՐԲԵՒՆՈՒՐԻ

Բոլոր ծախսերը կը վճարուին ծրարները զբոսաշրջության անվանումով, ՈԶ ՄԷԿ ԶԵԼԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ, ՈԶ ՄԷԿ ՆԱԽԲ ՍՏԱՅՈՂՆԵՐՈՒՆ ՀԼՄԲԸ:

ԴԻՐԵԼ MORY et CIE. (Service VAUQUELIN)
3 rue St. Vincent de Paul, Paris (10)
Tél. TRU. 72-60
Գրասենյակը բաց է ամեն օր ժամը 9հն 11
է. 14(հ. 16.30)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Հարտարագործական կամ բնական կառուցվածքի
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆՆԵՐ ԳՆԵՆՈՒԻ, ԾԱԽԵՆՈՒԻ, ՓՈՒՆԵՆՈՒԻ
ԿԱՐԻ ԿԱՐ ՆՈՐՈՑԵՆՈՒԻ ՀԱՄԱՐ
Այնպիսի մասնաշաղկապներ, որոնք համարվում են

E. DONAT

Mécanicien, 16 rue d'Aubervilliers, Paris (19)
Tél. Bot. 59-57

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN 17 rue Damesme - (13)

ՄԵՐ ԽՈՍՊԵՐ

ՓՐԳԵՆ ԹԷ ՊԱՇՏՊԱՆՆԵՐ

Քուրդիստանի փոխ օգոստի
Ազատական դաշինքի

Ազատ Երուսաղիմ պաշտպանության ժամանակահատվածում բոլոր ձեռնարկներում առթիվ, մեծապես մեծ աշխատանք է անում հայ ժողովրդը։

Սրբուհի Անիաշենյանը հաստատեցին թե Մ. Նազանյանը եւ իրենց զանազանները միշտ միջնակի են լինում, վերջիններիս լայն շահերը, չնայած իրենց մարդկային, տնտեսական եւ քաղաքականական պաշտպանությանը։

Կը շահին, բայց ամբողջ երկիրներ ապրումով, միջինաշար մարդկային կենսական դժուար, անհասկանալի, յուսման անորոշումների կորուստների պատճառով կ'ըլլան։

Այդ, Երուսաղիմ շուկայի անգամ մը եւս տեսնել ոչ այդ ահալի ողբակեր, ոչ ալ այն լուսնակուտ ահալի ապրումները որոնց ծանոթներն չկատարող սիրտը կը ըզլվի սիրունեց սերունդը։

Ուրեմն, ամենքս ալ միեւնոյն չոքն ունին։ Կ'ուզենք որ Ամերիկան պաշտպանե, պատերազմի տեսլիքը անեն, ոչ թէ օգնության ձանձիր փոքր-երկր պայմանի վրէժ, ինչպէս պատահեցաւ երկու տարի։

Այս պահանջը կը դրանք նաեւ Քուրդիստան, բերանացի թէ զբաղուց տարածակ նոր օգնություններ, այլ մասնատող երաշխիքներ աղբրելով Մ. Նազանյանին։

Դեռ, երբեք նախկին նախարար մը, Նեմ-է-ճեֆուրի Մաստան, դիմել կուտար թէ քաղաքի վրայ յետագայ Քուրդիստան մէջ, վառան գի մեքիսիկ, ցնիւնը պատարան էջին եւ շրջանի կանխիկ առաջարկներով։

Այս, երաշխիքներ կը պահանջէր Հրապարակ — կաւ, որպէսզի Քուրդիստան ալ նոյն վիճակին չլանար։

Բացառություններն ի կարօտին այս ընդհանուր անվտանգութեան, երբ նկատել տեսնենք Մ. Ն. Ն. — ժողովրդներն մէջ անգամ անոնց տուրքեր կորստներ կը տրին, այս անգամ մասին։

Օրոշում իշխանութիւնը վճարած է կանխարդի միջնակիք ձեռք անել, արեւմտական պաշտպանության ժամանակ։ Ոչ միայն զարկ առաւ նոր վերադարձում, այլեւ ամերիկեան զինուոր — ներ զինել այնման, որպէսզի ունէ պատուիր չհաստատակի գէպի արեւմտեան արշաւը։

Բայց, զօրավոր շուտե՛ք մը կ'ընդհանրապէս այս բացառականութեան, զիստարկութեամբ 2 նախ — կին նախապահներու (ԹԷՖԹ եւ Հուլիս)։

Անուշառ անոնք ի վիճակին չեն խնդրուի փոխելու կառավարության ուղղելու։ Բայց կրնան մատուցել նախարարի կարծիքը, սահմանափակ — կեղծ ճամբար գիտությունները առաջարկ եւ ուրիշ յանձնարարութիւններ։

Թերեւս այս պատճառով է որ Թուրքն եւ իր պատերազմական նախարար, Մարշալ, անպայման իրենց Երուսաղիմ ընդհանուր պաշտպանութեան, զօր. Այդրեւանուր, ստուգումներ կատարելու համար երկրի երկրի։

Անոնք ուղեցին դիտակ թէ արեւմտեան Եւրոպային ինչ քաղաքակրթական ձեռքներ ձեռք ասած է իր ինքնապաշտպանութեան համար, որպէս զի անոր չանձնատ կազմակերպ իրենց զօրամասերուն առաջարկ։

Շնորհ զուէ ձեռքի օգնեցէ որ մենք ալ օգնենք — այս է Ուլախիլիների դիրքը, ներկայ պայմաններին մէջ։

Արեւմտեան Երուսաղիմ ըմբռնել կացութեան պահանջները, անվտանգութեան քաղաքական գիտություններ շրջանի (Անգլիա երկու տարի, Փրանսա 18 ամիս եւս)։ Յետոյ սկսեալ զբաղապատակելու քաղաքական արտադրութիւնները, որպէսզի կարեն պատկազմել զինապատճառ մը կազմել, ամեն իրական առաջուններով։

Ինչպէս միշտ կը յիշեցնեն օրումս վարչախնդր — բը, այս յարաբերութիւններն եւ արտադրութեան պատերազմական շարժումներն, նպատակն է կանխել պատերազմը։ Փաստաւոր, ինչպէս վաղ աղբիւր հակառակորդ — դէմ, որպէսզի չհորձակի յարձակում։

Ուրեմն կ'ուզեն փոխարկութիւններ իրենց զինավորումներն եւ բարենորոգումներ, որ փորձեն պաշտպանութիւն, որպէսզի չաղբալարուին փրկել, ահապաղալորդ փոխարկութիւններ։

Այս է որ կը խոսի ապագայի, ամբողջով խաղաղութիւնը, ի դէմ անհաւանքի դժուարութեան։

Անգարայում կը հետադարձ կիրակի օրումս քուրդիստան — Արաբիքն նախարարը, ձեռք առնելով, երկէ յայտարարեց Անգարայում մէջ թէ որոշում է պաշտպանութեան ընդհանուր ցանց մը կազմակերպել արեւելեան Միջերկրական ծովում, ամերիկացի ծովակալ Բալզըրը Բէքիւրի այցելութեան տանել։

Ինչպէս չաղբալարե՛ք մեծ ժամանակի, արեւելեան Արաբիստանի եւ Միջերկրականի ամերիկեան տարիքներով ճամանատարութիւնը վերելու տեսակ — ցուցիչներն ունեցաւ Քուրդիստան կառավարութեան անդամներն Հեռ, եւ ապա ներկայ եղաւ դիտարկական խորհրդակցութեանը մը, Անարայում մէջ։

Պատահաբար ինչո՞ք իր ճառին մէջ — « Այստեղ ազգերը պէտք է պատարան ըլլան զինապատկառ նախապատկառական վտանգը։ Քուրդիստան պէտք է կազմէ ամբողջական մասը պատարանութեան այս հասարակաց եւ հաւաքական ցանցին։ Անհրաժեշտ է նկատել անոնք արեւելեան Միջերկրականի ապագայութիւնը, լրացնելու համար այս ցանցը։

Անարայում Միջին Արեւելքի ամերիկեան զեպաշտպանութիւններ, նախարարը յայտարարեց — « Այլ օտարներ մէջ որոշում է որ Քուրդիստան ժամանակից հաւաքական պաշտպանութեան։ Նախապատարանական իտալականութիւններ տեղի ունեցան ծովակալ Բէքիւրի այցելութեան տանել։ Նմանապէս փորձառարար Միջին Հեռ զգուշութեամբ հաստատեցինք թէ միեւնոյն տեսակէտ — ներն զանալի։

Պատահաբար ինչո՞ք կ'պարտու Յունաստանի կէս — լու համար եղած նոր պահանջներով, ձեռք առնելով ըստ թէ որեւէ փոփոխութիւն եղած չէ կամ պիտի չըլլայ արեւելեան Միջերկրականի այդ ժամանակ մէջ։

Կ'ուզե՛ք թէ նախարարութեանը պիտի երթայ օտարներ։

Անգարայի ուսանողները ցոյց մը կատարեցին, բողոքելու համար Յունաստանի վարչապետին դէմ որ կը պահանջէր Յունաստանի կէսի կիպուրը։

ԵՐԵՎԱՆԻԱՆ ԳՈՐԾԱՌԱՌԸ

Հովանաւ միայնապէս սնտիկներով, որոշման, երկուրաքիթ որ տեղի ունեցաւ, ծրագրում ընդհանրապէս, 24 ամիսան համար, բերեալ առաջին աղբարկութիւն։

Հանրապետութեան բողոքներն չլանեցին, իսկ մէքոն՝ Հարիւրին 50 ճամնատութեամբ, Ինչ — պէս ուրիշ տեսնել, այս անգամ ալ անտանդի կառուցութեան մը ժամանակեան չաղբարուրը քաղաք — ցնիւնը, մասնատող անոնք որ արտաքինները կը ընդհանրեն։

Փարիզի փոխարկութեանց աշխատանքներն ամիսական ունիւն է 20.000 ֆրանք։ Միւսները կը պահանջեն 6000 ֆրանք յան — լու ըստ իրենց համար։

Քրեկուրեն սկսան զործադրել մէքոնը, հանրապետութեան արտաքիններու կառուցում — բերուն դիմելու յանձնարար։

ԳՐԻՆԻՍԻ կ'ըզը. ճակատամարտի վրայ Հինդոսի ի վեր շարունակուող զանազան յարձակ — կողակալ կը հանդիպի կամրիւններու յարձակում զինարկութեան, որ գէշ եղանակին Հեռ միայն, կը դուռնալին անոնք շարունակապէս։ Վերջին 24 ժամերով, ՄԱԿի ուժերը Հաւիւ կըցած են 25 շիֆ. յառաջանալ։ Այս ճակատամարտի կը գտնուի 38րդ զուգահեռականին 60 շիֆ. դէպի Հարաւ։

ՄԱՐՍԻՆ Մուսկանը լուծեց որ դաշինք, որ մեծ մասով կը բաղկանար Եմաքիւրից կուսակ — ցութեան անդամներին (Հակաֆրանսական)։ Լու — տասներեք կը կարեն թէ Փրանսիայ Հեռ նազած վէճին լուծեմ որ պիտի փոխուի, այս կարգը — դուրեման շնորհէ։ Բանադուցութիւնները վերը — կուս են գործ. Ժողովուրդ Մուսկանին միջին։

ԹԱՄԻՆԻ Ժողովուրդ Մուսկանին վարձը, որ 25 ֆրանք էր, առժամայէն բարձրացաւ 50 ֆրանք, Մէքի Նահանգին մէջ։

Մուսկուայի Ընդ մեղադրանքներ

ՄԵՐ ԳՐԱՆԵՐ 20ԻՎԿՍ ՄԻԼԻՈՆ ՋԻՆՈՒՈՐ

ՈՒՆԻՐԲ, ԳՈՒԲ ԶԻՆԳ ՄԻԼԻՈՆ »

Ս. Մուսկանի արտաքին փոխ-նախարարը, Գ. Կրամբո, Մուսկանի բրիտանական զեպաշին յանձնելը բրիտանական վերին ծառայարարն պատասխանը։

Բրիտանական ծառայարարը կը հաստատուի, թէ Ս. Մուսկանը, ոչ միայն զինքը առաջ պահած էր հակալ թաղակ մը, այլեւ խախտելով Հայտու — րեան զանազանները վերադառնալ էր Անտիքի նախկին զինակիները (Գուկարիա, Ռոստանիա եւ Հոնդարիա)։ Անդրին, կը խաչանալ զինակները Համար, Երուսաղիմ մէջ, համար չարք Կերմա — նոյն ապագային մէջ, համար չարք Կերմա — րեան արքանականութեան ապագայները։ Եւ վեր — լուսեալ, կ'առաջնել ծառայարարը, Քուրդիստան — անգարայի ցոյց տուաւ այնպէս, թէ խորհրդային նախարարութիւնները պատրաստ է ուժի դիմելու, իր նպատակներն հասնելու համար։

Որոհարարին կառավարութիւնը, իր պատան — խանով կ'ընէ, թէ արեւմտեան թանկանքը, այ — սոր, երկու անգամ աւել շատ են, քան Ս. Մուսկանի, երկու անգամ, իսկ պաշտպան իմարա — ման Հեռ իր կըցած զինակներինց զապրեւտա — րապատկել է առաջը անել, զերմանական վտան — քին։ Ընդհակառակ, արեւմտեան միութեան ու Արաբիստանի զաւիւրը, Ս. Մուսկանը դժ մու — դուստ իմարաքութեան են։

Խորհրդային պատասխանին եզրակացութիւնը հաստատակն է։ Անգլիա կ'ամբաստանուի որդեգր զղարկել, Գալանի զաւարտութեան Հեղինակ, զանազանները ընտարարող, չարամ ծրագրիներ ունեցող, յարձակողական. պատերազմ ինքնող եւ ստորկա Մ. Նահանգներով, որ շուրջին մէջ իր քանակներն էր։ Բայց եւ այնպէս, Խորհրդային կառավարութիւնը պատարանապետութեան կը յայտնէ սկսելու թանկանքութիւններ, որպէսզի զու — բնատուին անգլիախորհրդային յարաբերութիւն — ներք թէւ։ Կ'ընէ — քաղաքական վտանգու — րեան լուծել, թէ անպայման մասին բրիտանական կառավարութեան թաղակներ անկեղծ։

Լուծումի գաղափարն արեւմտեաններն մէջ գործունէ պատճառեց այս ծառայարարը, որ կ'անցի պատահականութեան մոտեւ ասանա, առանց պատասխանելու տրուած չարքներին։

Յոռնետները կը վախեն որ Զորքերու Բողոքը մարդիկ, այս պատասխանին Հետեւանգով։

Մ. Նահանգներ պիտի զինեն
Արեւմտեան Գերմանիան

Ամերիկեան զործադրութիւնները կը շարունակեն Մ. Նահանգները որոշում են շարունակել արեւմտեան Գերմանիայ վերադառնալ, ինչ ա — արքութիւնները ալ շարունակեն իրենցը Զորքե — րու յառաջիկայ Բողոքներն մէջ։

Այս արդիւնքը համաձայն, ամերիկեան կառավարութիւնը պատրաստ է կատարել հաստատութիւնն տարու զեպան զօրքին՝ միջազգային թա — նակ շարքերն մէջ եւ հասնելուն որ զերմ — անները կարենան միջին զօրքամին համաձայնա — տար ըլլալ։

Մ. Նահանգները պատրաստ են նաեւ Հետեւ — նալ ապագայութիւնները պարզեցնել արեւմտեան Գերմանիայ —

1. Արաբիքն նախարարութիւն մը, որ կընայ հաստատուի մէկ օրէն միւսը կամ քանի մը շա — րաքին։
2. Օրինադէմ որ ներկայացնի խորհրդարա — նին, որպէսզի վերջացած Համարուի պատերազ — մական փնակը Գերմանիայ Հեռ։
3. Համաձայնութիւն մը կընել որ զբաժան թաղակն ամերիկեան զօրքը պիտի վերածուի զպաշտպանութեան զօրամասերուն։

Կ'ըսուի թէ այս թանկանքութիւնները պիտի կա — տարուին երբ Գերմանիա հասնի ամերիկեան շուր — նոր զօրքամինները։

Միշտ նոյն արդիւնքը համաձայն, երբեք փո — րուս է Մ. Նահանգներուն դիրքը Գերմանիայ վե — րապիւններ մասին։ Միայն թէ Ուլախիլիք երբեք անաղբարութիւն չէ ունեցած թաղապատկել որ Գեր — մանները զօրամասեր ճարեն զօր. Այդրեւանուրի թանկանքին։

ՅՈՒՅԵՐ Ի ՆՊԱՍ ՓԺՔԵՆԻ

Վեռնոֆի ճակատամարտի 35րդ տարեդար — ձին առթիւ, Հանդիսարար արադրութիւններ կա — տարուցանալ շարքով, ի յիշատակ 400.000 զին — քան։ Այս առթիւ ՓՔԵՆԻՆԻ երկու փաստաթուղթ — րը շարժեցանք մը դրած էին իշխապաշտպանի — լուսի, Հետեւեալ արձանագրութեամբ։ — «Վեռ — տֆոնի դիտարկութեան եւ իրենց ճամանատարներ, յարա ռազմականութիւնը վար առաւ արձանագրու — րիւնը։ Փաստաթուղթ Իրարի ճառ մը խափող, յայտարարեց թէ ինչ եւ իր պաշտպանիւրը, Լը —

(Արաբիքն շարունակութիւնը կ'աղագայ Գ. Է)

Մշակութային Գեղուհիին օրագիրը

(Բ. Խ. Վերջինիս մասն)

Միշտ Օր. Ս. է որ կը հարցնէ :

— Ի՞նչ թուղթեր են :

— Մեր երկու թրքերը չարին դժգոսաթերթին, որ իմ թրք պահածին հի, իսկ մեներ ապրիկն ուղիւրն են: Ձերը կը լաւանին մերը, որ միտանի տանէ: Աղլին ապրդէ ուղիւրներց որ էր Թուրքիային դուռն Եւթէ, ու ապաւնդ տեղ Հասիւի, կորապը կամ հարաւ որ դաւաններ: Բարէ իմանապարհ ձեր, Եաներն, որ քի Գնանապարհն Երասուր, ձախ կնի իմանցն: Բէ չարդեղն կ'աւտուր, որ չարեղը, Բուրքերը պապուն լաւաններ ձեր: Եւ զողդիւնն չարդիւր կ'ըրադարմու ձարմար, աւանց ետեւ նախուր:

Գարսապին դիւտար խնդրերը չարքոտ ըրին մեղի Հետ աւանցող խնդն կնուր մաս Ս. Ս. Տարպիկ դարձաւաթով մը չարհացոց նմուր:

Ուրփախի մէջ երկու օր շանգրտա տուած
անն, Օր. Մ. ինձ ցոյց տուաւ թուղթերուն։ Եւ
թէ՛ք Նաբեկի աղօթքներէն էին, որքէն թխրի
Բաթմիէն Եւստիօթ Բէկչին մէջ, Ներսէս աքրեւ
կուպոսին զհրաժեշտ զարգէն զ՛ Վարդգէս
մասնի, մնացեալ թխրիներ, զէջնուղթերու վր
մատիտով զորուած Մշեցի զեղուէրէն ճօրհար
պարտաւանդէին։

Իմ ուղարկվելը Բաժնիկի տողերում
գնաց: Ձեի հասկացր թէ՛ ինչո՞ւ համար եմ ի՞նչ
պարզ կարելու ու արարակի այնքան ահաբեկ տա-
նելու ընթացքին, Տաթևոյի կին մը ուղարկ է
ժող պահել այդ կարգի վտանգաւոր է՛ մը: Եւ
այդ լինելէ, ապրի տրտաւ իրենց ներքու-
նէն, ամբողջ գաղտնի հայ տղանք մը անկէլին
այնչես կապիկ գաղտնալսողուն հայ զբօրե-
պատահարը ձեռք բերուն էր: Այս վե-
տաքեր ունեցալ փորձառարար, երեսնայի
զերտակներ ընթացքի ինձի պատահանիքը

Օր. Ս. սակայն, ի՞ր ամբողջ ուշադրութեամբ կեդրոնացուցած էր նոթերուն վրայ: Խոր հիշումով ինծի կարգաց քանի մը հատուածներ լաւազոյն սեպեց թուղթերու ամբողջութիւնը իր քով պահել մինչեւ մեր հասնելիք վերջին կայան:

Իրիկուն մը, ուշ ատեն Հայկալ Հասանք,
Ջորջ առաւօտ կանուխ, ես ստիպուեցայ իմ
բայրակիցներու հետ առնել Պէյրութ մեկնող
կաթուղին: Իսկ Օր. Ս., թուղթերու ծրարին
իմէ եղաւ եւ ո՛րք գնաց Սկլլես աւուր մը չունեց
1922 թ. 1922

Վերջերս, Ամերիկայէն, ինձ անձանք չէ
յէ է իր յանձնարարեալ նամակ իր ստանալու
նակնայլը ունեցալ: Զաւակներու մայր դարձ
Օր. Ս. Ե. որ կը գրէ:—

Ե... Անշուշտ, երբ ինչև նախորդել էր
Հայկյ առաջադասիկ համարողութեան ընթացի-
զին երբ ունեցան լինելալոցն ինչին, երբ ի
նշույնս յայ համարողութեան ինչին Սիկին
լինելորդ էր Միկի մի մեկ մեկ յանձնաժողով-
ութիւնը... երբ ալիկան Երթորդ զոր ի՞նչ ուղի
էր: Հայկյ Հանձնաժողով լսողուն, ինչ
Պարտիկ լինողորդեաց, եւ այժմ երբ մի
լսողուն Միկին ինչին աւանց ինչին
լինելի կարեւորան: Երթորդ լինողորդ ինչին
սամանան, լայն օրինակներ էին օր
Երթորդ լինողորդ ինչին ինչին, երբ ի
լինելի հայ օրինակներ (Հայկին) էին ինչին
իմ մեր աղբը երբ յօղաւաններն ու հայկին
մեկ յայ Երթորդ. մասին եւ որովհետեւ զմեկ

(Տաճկաստան), ուր, 1947-ին ի վեր, փլուխով
մի ռուբլեր պատրաստելու ալյաստանքները
ռաջ կը տարուին, ըստ Երևոյթին յաջող
ռիսկներով :

Անշուշտ քիչ էր կը դառնէ իրարոյցի
 խանի մէջ, Պայազի մէջ մօտեցը, ուր ախ
 տանաբերը յորած են բերելու առաջնակարգ ու
 հրաքային բնագոյններու ղեկավարութեան
 Այս շրջանը հարուած է ուրախոյի հանձն
 կ'առնէ ինչ խորհրդային երկարամտները, այս
 գտած են լուրարձակ զօրութիւն ունեցող նոր
 անձոյ մը, զոր, գիտարարին անուշով կոչա
 Մեծաշնչիկա :

Եւ վերջապէս, Աթուկրատ թիւ 5ը կը գնորդուի Ուրթայի մէջ (հիւսիսային Սիպերիա) :

Մթալին, որեւէ մարդիկան ճիշդ եւ դրական մեղմանք չէ խնայած ակտիւորելու։ Համար չեական առիթ այս հինգ կեդրոնները, ուր, Տոհմաբանական համոզմունքով, Թուրքեր յաղաթուարելով են փութերովով ռուսներ պատերազմել։ Առիթ թան 500 դրամաբի դիմուկներն որով մասնագետներ, պարտադրել կերպով ախտաբան են եւ կախարացուն իրէականն այս ձեռնարկներուն մէջ։ Մանա՛նկաներուն մասը առանձին են զերմասկան բանակի ռազմաբաններն եւ Սթալինկիստի մէջ յանձնառու փառաբան բանակի թաքսաբանական պաշտօնականներն։

Հնգի զբիւն, այն համոզումով թէ դուք աւելի լաւ
պիտի դիտնաք անոնց արժէքները եւ կորուստէ
մասին կերպիւրը»։ Եւ այնպէս ինքն իր արձանագործութեան
մասին ինքն իր արձանագործութեան մասին ինքն իր արձանագործութեան

Մենքի գեղունակին, մօրը հաստ վառ առանձինն
բախտ ունեցա՞ւ իր ինքնու թեան վերադառնալ
աղաատիլ: Չեմ գիտեր: Բայց գիտեմ որ անոր օրա-

դրեալ, ասորին վերջ, ասի ինչպէս ինչպէս
հրեայաւորս աշխարհ ասին իրեն չա՛ր իրական
սեպի պատուաւորութեան չորոպէս զգացոյ
և չարեայաւորութեան քարոզարդ, աղապատ
Բաւառիկի արարին ինք, եղբայրս մանաւոր
սուս մարտուն, բոլաւորաւորութեւ նեխակաւ
հրեայաւոր չալուիկն մոռնիւր ուղեգործն իր
մեջ չեղնին և կապիւրդի կուտան կառանքն
Կապաւորք ջառտուն ու ասարու ժողովոր կապի
ուղեգործութեւ իր ժալիքն, իր ժալքոյրն աս
հրեայութեւ իր կուտան կապալի արցունքն իր
գերեւ և շաղի կուտան իր շառտանքն։ —

1.— Հերոսուհի մը կ'ուզէի ԸԼԱՎ, սարկու-
հի մը զարմոցնիս զիս : Թշնամին անարդի կ'ու-
զէի, անկի գէշին ճանկը ձգեցնի զիս : Եւ հիմա,
ցորեկը երեսակայութեան գեղեցկութիւնը կը
հաւանէի, իսկ զիշերը մորմոքիս սրբութիւնը
կ'ապականէ :

2. Կորով չունեմ, որովհետև կերևալա-
նեմ որ Հայրենիք չունեմ : Միտք չունեմ, որով
հետև եր մտածեմ որ ալ ոչինչ ունեմ :

3. Բարձրագույններին իմնող փութրու ծախ-
կութիւնը ինչ արդիւր, չորս ասանցնից քանակիւ
հրճուածն ունի : Թշնամիին մեկը տուած Հար-
սանքի մամբորթիւնը ինչ կըտուիր, ապաստուող
սանք հետ Հաշիւ ունի :

4.— Մշտուն մէջ ամէն ժամ սպիտակ օր մը
կը հալի, սրտիս առջեւ ամէն վայրկեան յոյսի գե-
ղեկութիւն մը կը մեռնի :

5.— Գլուխս մօրս ծունկերուն վրայ դրած ա-

տեղն արցունքներ կը տեսնեմ : Այտուհին վար վա-
զող կաթիլները սրբած ատեն ունայն ժպիտներ կը
զծեմ :

6.— Ամէն առաւօտ, արեւնէն առաջ, պարող
դահլճներու ստուեր մը կը ծնի աշեփրոս առիւն։
Ամէն երկկոյ, մթնալէն վերջ, արիւնս ծծող ոճ-
րադրոծ մը կը կառողի սնարիս վերեւ։

7.— Ամէն անգամ որ կիրքի կատաղութիւնը
կը զինովիայ, աչքերս ի զուր գթութիւն մը կ'ա-
ղերանն: Ամէն անգամ որ խնեշայի՛ն հաճոյքը
կ'արթննայ, արցունքներս ի զուր վրէժխնդիր մը
կ'ընտանն:

Թ.— Տարօնի հերոսները կ'երևակային, բայց
գլխում որ հոս էին հասնիր: Հեւացող երեւակա-
յութիւնս լեռները կը փխցնեմ, բայց գլխում, որ
մեղի սեն պատկանիր:

Մայրս գորովի հեքիաթներ. ունի, զի
մխիթարեմու համար: Ես ալ կրակէ խօսքեր ու
նիմ, իցիւ թէ եղբայր մը կամ զաւակ մը հրահրե-
լու համար:

10. — Կ'ուզէի որ ցեղիս ոճրագործներուն ար-
ցունելով՝ գետակ մը կազմուէր եւ մայրս անոր մէջ
զինովի իւրախութեամբ լողանց առնէր Կ'ուզէի որ
ցեղս սպաննել ուզող դահիճներու արիւնէն լիճ մը
զուլայնար եւ ես անոր մէջ արթնցողի հանդիպով
Առ. ԳԱՆՆԱՆԻ

11.—Մայրոյ կը ջանայ վկայել թէ հայութիւնը
է մեղաւոր, եւ այս նախճիւրներուն անողող հատու-
ցումները պիտի ըլլան: Եւ ալ կ'աւելցնեն թէ մեր
մատրիոթոսութեան չարքայներուն հետ Տա-
րօնն ու Մուշը թող վկայ ըլլան:

12.— Ին բաղադրիչներէն շատերը պիտի ա-
զատուի՞նք օր մը: Միշտ հաւատը ունիմ: Եւ եթէ
ես ալ չազատիմ, դո՛ւք թուղթիս յամենամ
ապ-
տողներս պիտի կարգաջուի՞նք օր մը: Միշտ երազ
ունիմ: Երբեք չեմ
հրկրեմ:

Նմանապէս, զերմանայի զիտակաւորներ տարուած են Գերմանիոյ արեւելեան զօտիի Համալսարանի մերկէն Նոյնիսի — զէլ Թիւր — Արեւմտեան Գերմանիայէն։ Գերմանայի քաղաքաւորներն մէկ կան քորՓ. Փ. Թիւրիւր, Տէկիւրիւր, Կէրցի և Երցիւրի նման Գերմանիոյ մէջ հայաբնակ ղէմք։ Անոնք մէկ մասը կ'աշխատէր զանապաւն ի — Թուրքստեղերու մէջ և ուրիշ խումբ մը՝ Մոս — Կուսկի 120 քիւմ. Հեռու Հայաստանի մասնաւոր տարբերութեան մը մէջ։

Հիշեալն ուրիշ այս կերպանքներու չենթիկ
կատարելու նամար, միայն, աշխատասար ձեռ-
նարկու պակասը չունի թանկ։ Բերանի զիմար-
քը թեմար, հապարդուր ասպարհներին, ամենի
այս աշխատանքի քննակն։ Արմարուր ինք ին-
քէն, օրինակ նամար, զորքին 100ն 80ը եւ կա-
նարի ասպարհներին կորդէ։ Այս ասպա-
հներուն մէջ կան շախիի զարմանքը զոր-
չիստի բանալիք շախիի ոտս կիւրուրն
զորքը քնտարիքներուն նամանիք զբերու յանգնե-
լով մեղադարձ ասպարհակն զերկին եւ զեր-
մանսի ասպարհներին, որոնք մէջ շախիի եւ-
ր պակաս եւ զիւրուրն։ Այս մարդը ցակա-
նաշիքը միացան է այն միակ հետին մէջ, որ
ունի երբեք արիւր չափազանց ոտս միարդու-
նու եւ պատմուի իրենք զիցանք ասպարհները։

P. U. P.

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԻՆԳ ՀԻԻԼԷ-ՔԱՂԱՔՆԵՐ

[illegible]

Այս տարագիրներն ըստ ամեն հնգույն թվանշանի հիման վրայ, Տոբ. Քոստեզով, պատրաստող վրայ է Սթալինիան Ռուսիոյ վերաբերեալ մեծ իրից մը, որուն մէջ, առանձնապէս եւ հանգա մասերն պիտի ծանոսանայ՝ հիւլեակաւ ղէջ պատրաստութեանց մէջ Խ. Միտլեխան յառաջըն առնութիւններու վրայ:

Կարծր բանակն դասադի տասնակներո
սայտին եւ դիտականերն, ինչպէս նաեւ չիւսի
անէ զոգոսաններու լրջնապիւ մէջ հիշատա
ւ եւ ինչս Գիւրանի վերաբարձեալ բազմաթիւ
գերմանիքս դպրոցականի շարքսնման ըլլա
լով, Տոգք՝ Գոսաբէլ կ'է կարծի, թէ կըքսմ է ճշ
դարձով եւ պատկերը կապէ՛լ Թուսիոյ հիւշխա
լարդիմիտներն։ Լոյսնիկ կ'ը հաստատ, որ ա
մաքսին է ինչ, ընդհանրապէս հիտդոցներն անկ
արար. յաւարդութիւնն եւ իրականացումն է՝

Ասիական արդիւնէն է երկու ազգայններու
Առաջինը՝ իշխական լրտեսութեան արժանի
ապագայութիւնն է, որ կազմակերպուեալ Ս
մբն ռոպպին իրաւաններուն վրայ, Հիւրդու
մբն իշխական ամբիւնի առաջին հոգիին պայ
թունէն ամենապայ իշխական Երրորդ ազգայն
թունէն աշխատանքին արժանապայ արդիւն
Երրորդ, իշխական իշխական ամբ
թունէն իշխական իշխական ամբ
թունէն իշխական իշխական ամբ

[illegible]

Մթալին ամիդրալպէս շրմառայեց իմենէ իւր
 չեղանի լրտեսութեան մասնաւոր ոչաւարարի
 թիւն մը - «Հելլէական կողորներ» ղրկուեցաւ
 Աւելիս, Մ. Նաւանդանիւր եւ Կանաւոս: Սյա աշու
 արարի թեան պետերէ մէկն է Ուռշիկթիւրի խոր
 Հրդայնի դեղաւարատան թարութարը, որ Մոս
 կուիւրէ իւրեկական իմարարութեան տնօրէ
 ղի Գր. Սեդեյէ. Վալիւրիւմի մօտիկ մէկ ազգական
 է:

ՏոբՅ. Թութաբեկ Կաւոյնէն, Թէ Մ. Նահանգներու, Արեւելեան Բաժանարարի մէջ գործող Հիւճական լրտեսներու ծախքներուն մէջ մասը Կ. Ստամբուլումը, Կամալ Քէ ականաւ, այլ երկրիներու Նահանգաւոր Կուսակցութեանց կողմէ Կալ լրտեսներէն եւ յառաջագոյն առջիւղացի Սոքմուլաբէ աստացած տեղեկութեանց շնորհիւ Միջին ին ի վիճակի եղաւ. արաջանակի Հիւճական Հինք մեծ կեդրոններու արգելաւանձումը եւ այժմ, այ կեդրոնները, մեծ Քափուր յաւաք Կլ տեսնի իրեն շահաւորները: Հիւճական ուժի այլ կեդրոնները, որոնց մէջՄիւրմուրա (Հիւճապարագ) եւրպէ, Էդ Սուրի, Հնտէի, Կալ, Կաւոյնէն, ինչ

հոյուրէ, զի կտեսնուի չհետեւող վարորդն մէջ-
Արմովիստը թիւ 1ը իբր դառնոր հովգմար մէջ-
ուր, գերմանացի դիտարկական վրթո՞ Բախիցցի
ղեկավարութեան տակ, սկզբնական աշխատանքն
տեսորէնցան, զարդացնելով ամերիկեան տեսա-
բանարիտի ուռմբերը, պատրաստութեանը եւ աշ-
նպատակին համար օգտաբերելով Հայաստանի
լեռներէն հանուած ընտիր ուրանիտը: Փորձաշ-
խարհալուծարանին Հաստատուեալն Կապից եւ
Սեւ. ծովորդի եղբրերունը վրայ:

Արմավիրում քիւ շէ կը գտնուէր Ուրալներու մէջ, Մականիթկորսքի հիւսիս – արեւելեան կողմը: Այս կեդրոնը , որ կզդիացուած է շրջականներէն 12 քիւմ . խորութեամբ արզիլեալ գոտիով մը կ'արտադրէ ուրանիումի . ուսման :

Աթուղիանի թիւ 3ը հը համարէր Վասիրի յէ

Իշխան Մարտիրոսին
(ՀԱՅՍՏԱՆԻ ՄԱՐԿԱՆԻՐԸ)

Հ. Ծ. Դ. ԵՐԻՏ. ՄԻՈՒԹԻՆԸ ԵԳԻՊՏՈՍ ՄԵՋ

ՄԱՂԱՍԱՆ ԿԵՆՏՐ

ԺԼՆԻՒ, (Յառաջ) — Յունուար 12ին, Զուի-
ցերկոյ ծորիւրդի գաղաթի մէջ, հիւսիսարեւմտե
քր անկիւնը մեռաւ, իշխան Մարտիրոսին, որ
գաղաթի իր Մարտիրոսի Գեորգ Թաղաւորին եւ Թո-
ր Յովհաննիս Թաղաւորին հովանաւորն ծառ-
ւան ապա, վարդապետ երեսարանութեան
հետ ծառայութեան, հմուտ արագագետ եւ եղած
էր ծառայութիւնը։ 26տարեկանին կրօնատեւ եւ ար-
եւ եկեղեցի հաստատուած Ծորիւրդի ուր, համա-
լարանին մէջ դաստիարակուեցաւ։ 1800ին —
Միլիտներու հանձնող իր հարստութիւնը, ի-
րական քրիստոնէի պէս աղանձներուն քամանը
ըլլալով շատ անձեղի վիճակի մը մէջ կ'ապրէր։
Հաղիւ թէ սեղան մը եւ աթոռ մը կարելի ըլլար
դռնիկ իր խոցիկի մէջ։ Եւրիպիոս օր մը իր անկո-
ղինը տուած էր աղանձի մը։

Հմուտ արեւելագետ, մասնագիտացաւ իր հիւս-
տք արեւելեան եկեղեցիին վրայ եւ այս ուղղու-
թեամբ իր գրած մէկ գործը, Եկեղեցիներու միութե-
ան մասին զննարկուեցաւ, վատիկանիէն։
Իշխանը Հռոմ հրաւիրուեցաւ, իր միջոցադրե-
ստորադրեալի վամար, ինչ որ շատ ծանր հնչեց իր
խղճմանը իր վրայ։

Իր կեանքի վերջին տարիներուն կ'ապրէր աշ-
խարհէ բաւուած։ Միայն իր դրացիները զինքն կը
խելին երբեք, երբ աղաթներ, արամեղն, հա-
նքնէն շարականներ կ'երեւէր։

Հնդեղեցիները քաջանախք էր Հայաստան —
եռայն եկեղեցիով Միւսին եւ էջմիածին այցելած աս-
տեան մեր եկեղեցական պատմութեան մէջ հաղ-
ուեցաւ ըլլալով, պատարագած իր մայր խորա-
նին վրայ։ Եւ ծերիւրդի եւ թէ Գարիկի մէջ խո-
սած է նշանաւոր քաղաքներ։

Իր հանքէն նամակաւորութիւնը եղած է միշտ
դասարան, ինչպէս նաեւ իր հայերն խօսակցու-
թեանը։

Վերջին տարիներու թուրքերին ծերացած ու
վառի, թուլանալեան աննշանակին ստորհանդիս
հասած, ինքեղեցի կը ծաղկողը Պուրիկինեմ Թա-
ղաւորանէ մինչեւ համալարանին մասնակցարանը,
միշտ պրոպետուր եւ ուսումնասիրելու համար։
Վերջին անգամ, մասնակցարանին Թամազ մտա-
նաւ մը քր զրկած, երբ կը մաղցէր Պուրիկինեմ Թա-
ղի զաւակներ, մէկէն ուժեղ խոյս տուին ուղի-
տուն ինչպէս իր Թամազին մասնակցին հետ։ Մէջ օր
վերջ իր հոգին կ'աւանդէր։

Յուզակալութեան վերջին, որ կատարուեցաւ,
Յունուար 14ին, եղաւ իրապէս իշխանապետի-
նեղիւյ էին քաղմաթիւ եպիսկոպոսներ, իշխան —
ներ եւ իշխանուհիներ, բայց արդեանակներու ար-
քաշին խնամք իր Ծորիւրդի ամբողջ աղանձ
դասակարգը — իր երեսակաւորներին որոնք ե-
կեղեցի ինչեք իշխանին անդամը մեկնելու որոշա-
լու։

« Ե Մ Ա Ռ Ա Ջ »
ԿԱՐԱՄԱՆԻ ԵՒ ՏԱՐԱՄԱՆԻՐԸ

Երկրորդ 2. Ծ. Դ. Երիտ. Միութեան ԺԱ-
ժըը. Ժողովը գումարուած է Արեւմտեղիով մէջ,
16 մայիս իր Բեւաճիւրի։ Տեղեկագրիները կը հա-
տար իր Բեւաճիւրին եւ թէ Արեւմտեղիով մէջ
Միութեան ունեցած է մեծ յաղթութիւններ եւ
գործունէութիւնը եղած է բնական։

Արեւմտեղիով մէջ Միութեան ունի չորս
խումբ, (երկու քննարկութիւններ, մէկ երեսաստ-
ղական եւ մէկ պատանակեալ), իսկ Գաւիլի մէջ
վեց խումբեր (երեք պատանակեալ, երկու քննար-
կութիւններ, մէկ երեսաստղական)։ Անցեալ տարի
ինք խումբեր ունէր այս տարուան տասնի զէմ։
Միութեան ունեցած է նաեւ անդամներու զգալի
լուծելով։ Մասնաւորապէս զնաւատուած է երկու
ըջմիածններու դաստիարակական եւ կարմիրը —
պալան գործը։ Բոլոր խումբերուն մէջ տեղի ու-
նեցած եւ դաստիարակութիւնը, վիճաբանական ա-
ստիւյանը, զգալի եւ պատմական դաստիարակ-
ութիւնը, բնկեցողութիւնը, գէպցելու եւ զէմբերու
ուսումնասիրութիւններ, արդարեւ, կրօնական —
կան, դրսեան, շակութեան եւ քննարկային հար-
ցելու մասին։ Ժողովը գործունէութեան արժա-
նազորն է երեսաստղ դաստիարակներու եւ մի-
րիւններու երեւումը ինքնադրացեան այս աշխա-
տանքներուն մէջ։ Անցող շրջանին Միութեան 10
խումբերը պարագայ եւ շուրջ 206 նիւթով։

Մեծ հաղ տարուած է գրագրականութեան։ Մի-
ութեան անդամները կարգապէս են 973 գիրք,
նախընթացող վիպական, յեղակոխական, ըն-
կերական, պատմական եւ աղագրական։

Գաղափարութիւններուն ներկայ եղած են ա-
մէն անգամ շուրջ 150—200 երեսաստղ ունեղ-
ղիւններ։ Բոլոր երեկոյններուն միջոցին տեղի ու-
նեցած է գիտարկութեան քաղաքին։ Բարդական
քննարկ գործունէութեան անդին, զոչ չըլլա-
նեղ ունեցած են նիւթական գիտաշուքի ճանաչող,
վարկեր արժանաւորութեան են գիշերային յարաբե-
րութեան, գրագրականութեան հրատարակութեան հե-
մ։

Երբ. Ժողովը լսած է նաեւ Հ. Ծ. Դ. Ե. Մի-
ութեան Երկրորդի կողմ. վարչութեան միտման
գործունէութեան տեղեկութիւն — հաշուետու —
թիւնը։ Կեղը. վարչութիւնը ձեռնարկած վարձած
եւ հոգած է վերին մարմիններու վրայ, մշակած
եւ բնեցած տուած է դաստիարակական գործին,
հաստատուած է սեղո յարաբեութիւններ ոչ միայն
երկու մարմիններու, այլեւ արտասահմանի Դա-
նիպական երեսաստղական կազմակերպութիւն-
ներու միջեւ։ Կեղը. վարչութիւնը պարտաւորե-
լ է շեղակոխական քննարկած մը։ Թիւրքին ճեր-
տաստարական սինակցող աւելի եւս կենդանի
գործունէութեան անարարութիւնը եղած են։ Բացառիկ շու-
թով տուած են Հ. Ծ. Դ. Երիտ. Միութեան Վճարը։

ԻՏԱԼԻԱՅ վարչապետը եւ արտաքին նախ-
արար Լոնտոն հրաւիրուած են Մարտ 12ին։ Այս
գաղաթի մեծ գործունէութեան պատճառեղ ի-
տալիոյ մէջ, որ կը լուսայ թիւթիթէ խնդիրն ալ
կարգարարի, Անգլիոյ միջամտութեանը։
ԵՆՈՒՄԱԼԻԱՅ ԱՆԻՒՐԿԱՆԻՐ ՈՒՍՏԱՆ ՍԿՈՒՆ
ստանալ Միւսիւրիկ համով։ ԱՅՔիւրի ամերիկեան
դիւանար սահմանադրութիւն դնալ, Եւսկոպիւրիոյ
յանձնելու համար հասած պաշարը։

ԼՈՒՐ — Աւստալիկ մասնահնդ մը որ օժ-
տուած է ամէն յարմարութիւններով, — սեփական
զաւաղ, երկրաստղներ եւ պատանակներ, եւ, ա-
ն ինչ գլխուն վերեւ, երէց եւ միջին սերունդը,
միայն պարտաւոր քաղաքական եւ նիւթական ա-
ն ջաղցողութեան ընծայակ։

Մասնահնդը ներկայիս ունի 170 գործուն ու
համակեր անդամներ, Գիւթիւրի չորս խումբեր —
րով։ Կարելի է տեսի խումբեր պահեն, եթէ ունե-
նանք նիւթական միջոցներ եւ մարզական կարող
վարկներ։ Դժարատար երկուսն ալ կը պահ-
ւին։

1950 — 51 տարեգրանին մասնահնդը շատ
փայլուն գործունէութեան մը շունչեցաւ, իբրեւ
հետեւեղ կարգ մը վարկներու անտարբերու-
թեան։ Մնացորդներուն մէջ ալ կը պտիւրի աղջկան
գիտակցութիւնը։ Ծախսի պատահեցաւ որ մեր
Ա. Խումբը պալանա տղաներով դաշտ իջաւ,
սովորուած պատանակներէն 4—5 հոգի տղամաղը-
րութեան, պատուաւոր դարձաւ զաւաճալ։

Փետրուար 19ին մեր Ա. Խումբը կատա-
րեց իր պտիւրական 12րդ մրցումը մեր դաշտի
Ս. Ս. Vaulxի Ա. Խումբին դէմ։ Արտուած
աննշանակ իր պատահաւ, այս անգամ շատ
լարմունքային չկար դաշտին վրայ։

Հետեւեղեան դաստարար քաղաքայ ըլլալով,
այս պաշտօնը խղճմարէն վարեց Գ. Օ. Նիլս-
նեան։

Ժամը ճիշդ 3.30ին խաղը սկսաւ։ Երբ յառա-
ն ջաղահնդներուն բուռն յարձակումով։ Մեր կեղը
պարտաւոր։ Միութեան ուժին հարուստով մը
նշանակեց Ա. կէտը։ Հակառակորդը պաշտպանու-
թեանին անցաւ որ չայ իմապալմի աղաւորութե-
անին վրայ, եւ մեր տղանք տեսնելով որ նշա-
նաւորողը տկար է, սկսան գրագրական։ Բայց
մեր նորեկ, զինուոր ներառվորներուն աղաւոր-
ւով հակառակորդի պաշտպանութեան գիշէն ներս,
յաղիւ հարուստով մը շահեցաւ. Բ. նշանակեց
մարի, ինչով ինչով ներկաներէն, ողջաւորուելով իր
քննիչներուն հետ։

Երկրորդ կիսախաղը սկսաւ կրկին մեր յար-
ն խաղահանով։ Բ. Միութեան նշանակեց Գ. կէտ
մը եւս օր դաստարար աղաթին չամարեց։ Մեր
տղանք եղաւք թաւարար համարելով, սկսան
կողմեր կատարել շաղիք շարժման համար, Խա-
ղը մերկանալէ անալ Արտի Բարեկամայ (պատա-
նի) 30 միւթէն ուժին հարուստով մը նշանակեց
Գ. կէտը։ Խաղը վերջացաւ մեր յաղթութեամբ
3-0։ Ներկայիս դաստարար երրորդն են։

Այս տարի Հնդկաստանու տօնին առթիւ
միջմասնահնդկային մրցումները պտիւր կատար-
ուին, Տէսիին դաշտին վրայ, մասնակցութեամբ
Վիւրի, Ամբոյիւրի, Մարսելի, Լոնն — Տէսիին։

ԻՏՏԱ

ՉԵՆՈՒՍԼՈՒՄԻՆՈՅ ներքին նախարար յօ-
ուած մը զբնիլով պաշտպանութիւնին մէջ, հնապէ-
սալեւ կը մարկէ զաղաքական պայմանութեանց ա-
նձամբ եւ արթնութեան կողմ մը կ'ուղղէ կուսակ-
ցութեան անդամներուն։

« Ե Մ Ա Ռ Ա Ջ » (78)
ԼՐՏԵԱ ԿԻԿԵՐՈՒ ԱՆԳԱՐԱՅԻ ՄԵՋ
(Գրեց՝ գերման դեսպանատան կցորդ ՄՈՑԶԻՒՄ)

ԿԻԿԵՐՈՒ ԿԸ ՀԱՆԳԻՊԻ ԳՈՐԴԵԼԻՒ

Բայց տակաւին ժամանակ կար։ Դուրս ելալ
եւ քանի որ վարչական պալատի կայարանին առ-
ջէ։ Յետոյ ներս եկալ յորէն, հապա՛ եթէ արդէն
խել հասած է զաղկկարը, ըսի եւ ինձի։
Բայց չէր մեկնաւ։ Մեկնելու հիմղ վարը —
կեան մնացած, սկսալ ջղայնացող, դեսպանը ա-
պաշտպանը նմարեց իր, որովհետեւ ըսաւ —
« Տակաւին չէ՛ եկած մեր քարտուղարութիւնը։
— Ոչ տակաւին։
— Կողաց, մի վաճաճը, մի ինչեւ վերջին
վարչականը ներդրեց պտիւր տայ մեղի, ըսաւ,
մի կ'ընթարկու համար դիւ։
Բայց Գորկին չեկաւ։ Շոգեկիւրդը մէկնե-
ցաւ անպատ անոր, տարաւ միայն իր պաշտօնա-
կան թիւթերուն եւ նամակը դրա դարմ է իր հօրը։
Փայտաղած նեղորումն էի։
Կայարանէն դուրս ուղղակի այն յարկաբաժի-
րը ուր կը բնակէր Գորկին դեսպանատան ուրբէ
մէջ քարտուղարութիւնին հետ։
Այս վերջին քարտուղար քաղաւ։
— Բըբ է Գորկին, հարցուցի։

Գաղաթանեղ թէ երեք ժամ առաջ մեկնած էր
ան իր երկու խոլոր պաշտակներով։
Սուղարկեց իր սենեակը, յուսալով թէ կը
դռնեմ երկուսդ ուր, որ պտիւր քաղաթը թէ ուր
կը պտիւր։ Ոչինչ զույգ։ Գարաջ էին դարձան —
ըր։ Բան մը չէր ձգած։ Ի վերջոյ զույգ ձեռնա-
կէն վերադարձ, որ, որուն ձեռքը արեւան մարդոս
էր ուր, մտաւի մարդով բռնեցի։ Այդ միայն ձգած
էր Գորկին։

Ձէի դուրս թէ ինչ պէտք է ընեմ։ Անկողինին
կեղերէն նստած, դուրսիւ կը պայքարէին հասկնա-
լու համար։ Թէ ուր կ'ընար դաշած ըլլալ։
« Սա արեւմտի մը՝ անձամարտութեան մը մասին,
արդեւեւեւ Գորկին իրենէն աչք ալ կ'ընէր։
Հալային այդ տղաբանութեան շուտով կը յաղթող
գիտարկութիւնը։ Բայց ո՞ր դռնիկ գլխըր։ Ժա-
մը 3էն ի վեր ոչ մէկ զաղկկար մեկնած էր Անգա-
րային, ուրեմն զաղկարին մէջն իր տակալին։

Կերտարձայ դեսպանութեան, զայս չէմ փո-
ժափելու եւ տեղեկացուցի երկու թիւնը։ Դեսպա-
նը մտահոգ դարձաւ։

— Ան թէ ինչ կը պատահի երբ մարդ իրեն
քարտուղարութիւն կ'աւանդ երեսաստղը ղեկար
մը։
— Ինչ կը իտրէ՞ց ընել այժմ։
— Փոխուել զայն եւ եթէ չդռնեմ. պէտք պտիւր
ըլլալ իմայ տալ Գորկին եւ թրքական ստակալ-
ութեան։

Գլուրը ցնցեց։
— Սպասեցէք զի մը եւս։ Թերեւս մէկտեղ
կ'ընէ։ Եթէ լուր արտիւ այս անհետացումն մա-
սին, հրապարակային գալթակարութիւն մը պտե-
նալ։

Ճագի։ Եթէ հարկ ըլլալ, անձնապէս կը խօսիմ
արտաքին գործերու նախարարին։

Ամբողջ Անգարան անէ ուղղութեամբ պտե-
րացալ ինքնաւարով։ Գաղալ Գորկին իր թու-
նիւրին ու քարեկանները։ Այդ իրենցմը հարկեր
անցում կրկին յոն հարցում։

Գարտուղարութեան Գորկին չտեսա՞ք։
— Բայց ոչ ոչ լուր ունի անէ։

Գիշերուան ժամը 11ին զաղի այն պաշտօն-
որ հեղուր Գորկին տակ կը մնային երկու դիւրմն
օրտեսարարները։ Ապաւնութեան պաշտօնեան
չուցից թիւ տայ որ ներս մտնեմ։ Շույց տուի ի-
րին պաշտօն ու տնօրէնութիւնը։ Եկանուցի որ դը-
մանական դեսպանատունէն էի, արտունեցին. որ
անցնիմ։

Ճամբան ցոյց տուին ինձի ու զարկի երթաւ —
պալ նախիւր դուրս։ Իմապալ մայն մը որ կը հար-
ցնէր թէ ով կ'ուրեմ։ Անունս տուի։ Այն ասուն
դաշտիւրին քանկանի ներքէն ու սուսանդորը երե-
ւան կուլ գիշերադաշտուցում։ Երկրորդ գիշուրը,
Երբիք սենեակին խորն էր։

— Գիտե՞ք թէ ուր է Գորկին։ անհետացաւ
այս կէտ օրէ վերջ։

— Ինչո՞ւ ոչ ուրիշ տեղ, եւ իմ մտում կուլալ
փնտլել զայն։ Հա՛ն ոչ. բաւական ասունն ի վեր
չէմ տեսած դիւ։

Բայցաւ դուրս ամբողջովին եւ ճամբայ տաւու,
որպէս պէ կարեւոր նախիւ սենեակէն ներս։
— Ինչպիսիւ չէ՞ք դիւրս թէ ուր կ'ընալ ըլլալ,
հարցուցի գննելով իր գէ՞թը։

(Շար.)

մէն, մասնաւոր կը պաշտպանէին եւ պիտի պաշտպանեն անհրաւ. ամբարանաւորութեան զէմէ : Զաւախողման թերթերը կը գրեն թէ արարողութեան պատճառով ճամբարները ցոյցեր տեղի ունեցան ի նպաստ փեթէնի :

Զօր. ար Կոյ ճառ մը խօսելով Պոտեմին մէջ, նորէն տաւալներէ ինկոնիքն ձեռք առնել, որ պէտքի զէմքներն յաղթանակէր չհաղթանակէ արժանապէս անընդէ իր վերինն օրերը : Գարեջր արեւելակոյսուրը, դրապաշտաւ փեթէն, որ կտուռն էր փեթէնի շրմանաւորութեան տակ, նախաջանքը կտրէ ծախ արարողութեանց եւ ճառը զ խօսելով մեծարանք յայտնեց թանաքակաւ մտաւորին :

Փեթէնի փաստարանները ճաստատեցին թէ զօր. Զմարտ տաւալակամ եւ Սպարիւր ճարտար մէրուին մասնաւոր, որ 94 տարեկան է : Զուգեցն ըրախէ եւ Գանատայէն ալ ճարտարներ ուղղութեանն :

Վէրտոնի մի անգամաւարը, որ տեւեց 1916 փետրուարէն 1917 Չոքստառ, առկի ճան երկու միջին զինուորի կորուստ արեւել Զմարտային (մէկ շարքաւոր սպանուած) : Զօր. փեթէն ընդէ ճառ մասնաւոր էր եւ պատմական խօսք մը արտասանեց, — զպիտ շանքի՛ն (Գերմանիայի) :

ԱՆՈՒՍԱՐԱՍՓԸ ԶԵՆՈՍԱՂԱՎԱՐՈՅ ՄԵՐ

Զեխոյովաբից մէջ ճամայնաբ փարամեւի ճաստատան երրորդ տարեկիցն առթիւ, Հանրապետութեան եւ շինարարութեան ճամայնաբ կուսակցութեան նախագահը, Կոմիտայ յայտարարեց, թէ նախկին արտաքին նախարար Բէմինքին, ուրիշ յանգաւորներու հետ միասին Ե դատաւանաւ եւ կուսակցութեան, ձգտելով քարիփոխել անոր ճաղաքականութիւնը : Մեղադրութեանը կարգին կը յիշուին կուսակցութեան Պոտեմին ճարտարը, Օթթի Սիլին եւ անոր օգնականը, Սոյուզաբ զինարարական ճակատի ղեկավարները մէկ — կուսակցութեան, Տիգրիս Մարեա Սիլեմովա : Վերջինն մէկ կայ ընդարձակ դատաւորութեան մը, ըսաւ Կոմիտայ, կուսակցութեան մէջ արդարականութիւն, անոր ճաղաքականութիւնը քարիփոխելու եւ դրամատարական ճամբան վերադառնալու ճամբար, — ճամբար մը որ Մեկտուրիական պիտի դարձնէր արեւմտեան աշխարհակալներու զինակցը :

Ելալոնից վերը, թէ Մեկտուրիական չի կորուստ ըրու ընդարձակութեան մը դառնալ, Կոմիտայ զիստ եւ կուսակցութեան ղեկավար այս տարուան ճամբար : Այդ ուղիքով դիմաւոր կէտերն եւ պայ — ճար խաղաղութեան ճամբար, քարիփոխում ալիքի եւ շաքի թայման զրուիքեան, ի ճակին ճարտարար միջոցներու չ կիրարկումով, տեւական մաքրագործում կուսակցութեան, քանակի, ոստիկի — նութեան եւ փարչակապ պայտնութեան շարքերուն մէջ, պահպանում լինել խորհրդային քարեկառութեան, ճաստարար մեղով միշտ Մեծն Սիլայինին, եւն. :

Կոմիտայ որ ճառով ոչ մէկ անհարկութեան ըրած եւ Գիւնմեթիւր զո գտնուեցին մասին : Ինչպէս ծանօթ է, Գիւնմեթիւր զիրարու ձէ Ծուն — ուար 265ն ի վեր :

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ .

ՅեԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ Համայնաբային իրար — ճարտար կոչ ուղիք չհնդ մեծ պետութեան, որպէսզ խաղաղութեան դաշինք մը կընեն չհնդ մեծ պետութեան որեւէ մէկուն մեծութիւն պիտի ճամարուի պայտնայ մը իր յարմարկողական ծրարիքներուն : Որովստ եւ նմանապէս պատուիրակութեան մը զրկել, ՄԱԿին, որպէսզ ինչպիսի անուոր իր ծրարները : Գրաւի թէ Մ. Սիւրիքին միտերը կը պարտաստէ ի ճարին Ազգամոգիւն ճարեւ — լու ճամբար :

Մ. ԱՂԱՂԱՂԱՅԻՐ Բորձաւ եւ ուրախութիւն յարաւորեան եւ ընդհանրապէս Միջառատնը, եթէ չին օգնականը եւ մարտանաւերը ուժեղ ուժաւ — կոնտրին երեւոյթան ՄԱԿի ուժերը Բորձայի մէջ : Այս յայտարարութիւնը ընելով, ամերիկեան ցումաթային քանակի ընդ. — սպառնալուտի պէտք, որ Բորձային անկողնը, որ ալ պարտաւոր, կայսր — թիւնը պիտի մանկ ըլլալովին նոր փութի իր մէջ :

2019. ՏԸ ՆՈՒ ճառով մը մեղադրեց Քրասնապետ կառավարութիւնը, որ խարխիւներ արտաւ — դրած եւ ճարեկաւ թայտ ցար պետութեան մը, Մարտեր մէջ, տաւեց իրաւիքները ստանալու թէ որեւեակեան ըրալոյս պիտի պաշտպանուի յար — ճակով մրկէ տարաւ :

ԶԲԱՆԱՂԱՅ ԿՈՒՄԱՍՏՐԻՅ Ժառ Հայրա — պետեան երկրորդ յաղթանակը ը շահած ե Պոլսոյ մէջ, դիմաւորելով իր թուրք մրցակցի Մուստաֆէ : Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ Հայ կառավարութիւնը Գերմանիա ճարտարութեան է, կարեւոր մրցակցի մը ճամբար :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԻՆՈՐ
Կարմիրեպետաւ 2. Թ. Դ. Նոր Սերունդի փարիզ մասնաճիւղի կողմէ : Կիրակի 1 Ապրիլ, ժամը 34ն 12, Mairie du XIe արահէ մէջ, Métro Voltaire :

ԿԸ ՓԵՏԵՐՈՒԻ՜ — Եղալիւ Տէմիրեանս կը փնտտէ իր թուրք, Սերունդի յուշեպար գիւղէն, Սերունդ Տէմիրեանսը, որ անուան Հայրապետ, թուր անուան Ղէմպէր, երթորդ Գոննիկի եւ Ոսկի — տն : Արարի ժամանակ Մուսալուս կամ Սերունդի (Սուրբ) մէջ թուրքի կին մը առաւ, տարաւ : Գը խորհրդէ զինքը ճանչցողներն տեղեկացնելու Եղալիւ Դարբինեանի, 145 rue Etienne Dolet, Ալֆոր — զի (Seine) :

ԲԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Օր. եւ Գ. ԱլձԵԱՆՆԵՐՈՒԻ կողմէ 3 Մարտ, շաբաթ երկուշ, ժամը 8.45ն, Իճեայի Թատրոնին մէջ, 10 Ave. d'Iéna, métro Iéna :

1. Արաստանքիմներ Վեդիմէր Գ. ԱլձԵԱՆ կատարութեւ՝ Օր. ԱլձԵԱՆի կողմէ
2. Մեր տնաւապոսկիւր գաղմկներ Գոննիկի 1 արար, Վեդիմէր Գ. ԱլձԵԱՆ Դերակատարներ՝ Օր. եւ Գ. ԱլձԵԱՆ :
3. Արայ Գեղեցիկ, ղեկավարութեւ՝ տա — դաշակեան եւ յանգաւոր, մէկ արար, Վեդիմէր Գ. ԱլձԵԱՆ, դերակատարներ՝ Օր. եւ Գ. ԱլձԵԱՆ :

24 PROGRAMMES BIEN TEMPERES
Առաջին շաբթի կը սկսի
ՎԵՑ ՆՈՐԱՅԱՂԱՆԻՆՈՐԱՅՈՒՄԸ
ԴԱՆԵԱՅԱՂԱՆՈՒՄԸ

ԳՈՂԱՐԻԿ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆԻ

ԿՈՂՄԸ
Ecole Normale de musique, 78 rue Cardinet (Métro Malesherbes)
Հետեւեալ Թուականներու —
ՄԱՐՏ 3, 6, 10, 13. 17. 20, ժամը 21ին :
ՄԱՐՏ 3, յայտարարի մաս կը կազմեն Գառ, Գուրգին, Գուրգին, Մարտի, Հեմեմ, Մուստօթ, Գէթուլու, Վէլյա, Եուպիթ, Եուսմա, Գոսմա, Եօփն, Լիւթ, Ղազարոսեան :

ՓԱՐԻՅԻ ՆԵՐՈՐՆԸ
PARFUMERIE - MAROQUINERIE
Au SAC PARFUMÉ

ՏԵՐԻՆ ՏՆՈՐԻՆ ԳԵՂԱՐ ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Վերջին նորածնութեամբ մարտարակաւ տաւարանք, Բաճիկա ցանկեղեններ, կիթնիւր պալաւակներ փարսիքաւ նաշակով եւ ընտիր օտ — viettեներ տարաւ Խոտար :
ՄԵՑ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԵՄԵՐՈՒ ՎԱՅԱՄԱՆԵՐԵՐՈՎ
ԱՆՈՒՆԸԱՑՈՒԹԻՒՆԸ, ԱՄԻՆ ԿԱՐԴԻ
ARTICLES DE PARIS
106 Bld. Magenta, Paris (10) Tél. Nord 05-78

ԲԱՔԷ՝ ԱՐԹԻԻՐ

Քաշաւած, Բաքալ ա մաւտը
Բնութի, Խմա՛վ... անուն տա՛ր,
Անան վայի ա՛ն, կալ տա՛ր,
Վանաւանի՛ր՝ մեր Արթիի՛ր
Ո՛վ հաստակ խաւանդը կալ,
Յիսուն հագար մուէր կալ,
Հարիւր պարաւ տարանկին
Շը ը օտի մուէր կալ :
Հասցեն անա՛, տալ պատի
Եուսալ զրէ՛, բոլ զրէ՛
Արթիի՛ր տարին մարք ե
Արեմ ալ Արթիի՛ր փախն է :
Հասցէ — Boyadjian, 6 rue L'Escot Romans (Drôme) :

Մախու տուի

Մեկնումի պատճառով մախու է տուն մը մեծ պարտաւոր լիւր : Ունի ԽՈՔՐ աննակ, 15 մեթր ճակաւ, 343 քառակուսի մեթր ճոց : Պարտաւոր : Դիմել Գ. Երեկեղեկեանի, 20 Ave. Pasteur, Իսկ ի Մուսիտ, ամեն օր ժամը վեցն վերը : Մեթրո Mairie d'Issy :

ԿՈՒՂՈՒՆԻՆ

Հա. կար կարող կարուհիներ երեւց ընակա — քանին մէջ յայտնուեցին ճամբար :
Դիմել Minassian, 32 rue des Annelets, Paris (1), métro Botzaris կամ Jourdain :

ԵՈՒՇԱՅԵՏՐ

2. Թ. Դ. ԸՆԿԵՐԱՅԱՆ ԸՆԴՆՆ. ԺՈՂՈՂԱՆԵՐ
ՎԻՆԵ — 27 Փետր — (Անի), Երեւաթրքի :
ՎԱՂԱՄ — 28 Փետր. (Քրիստոսփոր) Ենթ. Դ. :
ՌՈՒՄԱՆ — 1 Մարտ — Միլլանիկ խոսքի տողով,
Հնդրաթրքի :
ԿԸՆԿԵՐԱՅԱՆ 2 Մարտ — Եօփնեպոսկիւր Ենթ. :
Ուրաթի :
Մար Ժողովները տեղի պիտի ունենան ժամը 20.30ին, սովորական ճառաբանութիւններուն մէջ :
Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը անհրա — ժեւ, է : Պիտի ղեկավարեն ընկեր Զ. ՄԵՐԻՆԿԻՆԻ — ՅԱՆ :

ՄԱՐՄԱՅԱՆ — Զ. Թ. Դ. Շըլ. կոմիտէն ընդ. :
Փողովի կը հրաւիրեն —
ՎԱՂԱՂԱՄ խոսքը այս երեւաթրքի, ժամը 21ին :
ՎԱՂԱՂԱՅԱՆ Ենթ. այս շորեւաթրքի ժամը 21ին :
ԲԱՐԱՍԱՓՈՐ Ենթ. այս շաբաթ ժամը 20.30ին :
ԱՐԱՄ խոսքը, այս կերակի առատա 10ին :
ՆԻԿՈՂ ԴՈՒՄԱՆ Ենթ. այս կիր. կէտար վերը 4ին :
Մար Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ Շըլ. Կ. ներկայացուցիչը : Ժողովները տեղի կ'ունենան սովորական ճառաբանութիւնները :

2. Թ. Դ. ՊԷԼԻՄԻՆ Բիւստոնէ խոսքին իրն — լորքի փետրուար 18ի առթիւ, Մարտ 11ին կիրակի կ'էտար վերը : Մանրամասնութիւնները ծառ — բնի :

ԻՌՈՒՆ — Զ. Թ. Դ. Վարանդեան կոմիտէի ընդ. : Ժողովը՝ այս ուրաթի ժամը 20.30ին, ղեւաթրքի արահէ (78 rue Rabelais) : Կարեւոր օրա — կար :

ԱՆԻՆԻ ՊՈՒԱ ԲՈՂՈՄՊԻ Զ. Թ. Դ. Արամ չ են — թանկութեան փողովը կը հրաւիրեն իր շրման ըն — կերները այս շորեւաթրքի ժամը 21ին, ընկերա — քանակուն արահէ, Ave. d'Argenteuil, Թիւր 149 :
Կարեւոր օրակարգ : Պարտաւոր չ ներկայութեան :

ՎԻՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՈՍԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կարմիրեպետաւ 2. Թ. Դ. Վեկաւե, Բիւստ — ֆիլ եւ Բիւստիլի խոսքերու կողմէ, այս շոր — եւաթրքի ժամը 20.30ին, Chope du Nordի մէջ :
Կր խօսին՝ ՏՕԳԻՒՄ. Մ. Բիւրկաւեան, Վ. Օ — ՇԱԿԱՆ, Կ. ՊԱՐԻՂԱՄԻՆԻՆԸ :
ՆԵՐ՝ ԸՆԿԵՐԱՅԱՆԻՐԵԻՐ Միջոցի քէ Ապառալ :

ՄԱՆՈՒ ԴԵՄԱՍԱՆ ԹՐԱԿՈՇ

Այս երեւաթրքի երեկոյ ժամը 9ին, Իսկ լէ Մուսիթ, սինիմա Անճաւալի մէջ, տալին ան — զամ ճալովը կը ներկայացնեն ճառնե առկի մաս — նակցութիւնը եւ իտալականութեամբ ԳՈՐԴԱՅԱՆ — ՊԷԼԻՄԵՆԵԱՆ եւ ԳԻՐԳԱՅԱՆ խոսքեր :
ՊԱՂԱՅԱՆ ԱՂԱՅԻՂ (Հայտնի)
30է առկի երեկոյ եւ պարեր :
Մուտք 100 ֆր. եւ հրաւիրատուն :

CAFÉ DE STAMBOUL

Bahadour

MARQUE DÉPOSÉE

CAFÉ MOULU • CAFÉ EN GRAINS

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՇԱՅԱՄ ՍՈՒՐԱԸ

ԿԸ ԳԵՆՈՒՐ

ՊԱՂԱՅԱՆԻՐԵԱՆ-Ի ՍՈՏ

20, Rue Villeroy - 19, Rue Juliette-Récamier

LYON

ՀԱՐԱՇ

ՕՐԱԲԵՐԻ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH Fondé en 1925, R.C.S. 376.296
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesau — PARIS (13)
Վեցամս. 800 ֆր., Տար. 1600, արտ. 2500 ֆր.
Tél. GOB. 15-70 Գիծ 7 Գր. C. C. P. Paris 1678-63
Mercredi 28 Février 1951 Չորեքշաբթի 28 Փետր.

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6394-Նոր շրջանի թիւ 1805

ՄԵՐ ԵՍՈՒՐԸ

Թարգմեր Ծ. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀՐԷԱՑՈՒՆ ԴԱՒԷ

Առեւել մը եւ վեր Գ. Լեւոն Բաշախանի թաղապահու յուշերը կը հաստատարուին Լոզանի հալապուրթեան խորհրդատուի մասին (1922 Նոյ. 19) 1923 Փետր. 7, երբեւ տառիկն չըլնէ):

Միջեւան սառն զանաւ եւ այս յուշերը, թուր անոնց համար որ տալիսին չեն կործնուցուցան հան ու ճերմակը զանազանելու, արամարանելու կարողութիւնը:

Հանդիսանալ զարգելու, որ այդ յուշերը զերի տառն է իրեն ընդ. քաղաքացիար Ազ. Գառուի-րաւի, Բաշախանի վկայութիւնները կը ներկայացնէ երկրական շրջանի մը մասին:

Յայտարար Յովակիմով է լեզուն, թերեւ Քրանսկի իմարական եւ իտալ. հայերէնի թարգմանումը: Կուղեք հաստատել թէ զոնէ պատճառն է պատմական անցողիւքներն վաւերապահութիւնը:

« Զայտարցուն » իտալականները կան ցարդ հաստատարուած մասերուն մէջ: Ա. Մարտիան, Ա. Խաթաբեան եւ ուրիշներ շատոց խօսած են այդ մասին, յուշերը, որպէսզի չեն եւ տառիկն չըլնէ: Մարտիան լեզուն:

Թերեւ ուրիշ անալիզ ինքներ այ կան, հայ-կական եւ օտար:

Տարիներ տալով, աշխատակից մը այս էջերուն մէջ մանրամասնորէն ներկայացուց լորտ Բրըքերի յուշերը, որոնք այլապէս չաւանկն պատկերն մը կը պարզելու:

Կարողաւ լեւոն Բաշախանի Օրաբերը, ձեր սիրելու անկամ մը եւս պիտի կոչվայ, ի տես ամենաշուք յաղթականներու անպատիւ դատաւարութեան, որ զկառուր արտերը կը կարգէր Թուր-թերու սանձակապետ լորտի մասին:

Զիջեմք զկտուր վարելով, Հայի. Միացեալ պատահականութիւնները կը զուստան ձեռք մը լաւագործ մը, նախընտրաբար Կիլիկիայ շրջանին մէջ, անգործական համար տարաբաշխ թաղուն-թիւնները:

Դաշակիցները ոչ միայն համոզուածներն կը յայտնեն, այլեւ կը խրատեն, ծրագրերն ալ մշակելով ամէ թեւաբար:

Բայց երբ կը հասնէ հակառակարկական ժամը, իրենց համար պարտադրելու համար, բոլորն ալ կը խնդհան: Եւ տառնց կարողելու կը խոստանան թէ Թուրքները միայն զինեալ օւսէին ապիւն տակի կուստան. իսկ իրենք էլ միմեկին չեն պատն-րազելու: ...

Հաւաքական դատարարութիւն, անփառանկ հաւաքումը այնքան վարակելի կը դառնան որ, աշխարհապաշտ յաղթականի մը արտիստները ոչ իսկ փորձարարութեան տարրական իրաւունքները, փախտականներու վերադարձն եւ շրջակ գոյութեան խնդիրները կրնան լուծել:

Եւ խորհրդատուները կը փակուի Թուրքերու յաղթանակով — անուշա զարմացնելով Անգա-րայի վարէններն իսկ ...

Ինչ կը բանէր Ս. Միտիւրի, այս անասելի դժբախտական ընթացքը, իրեն հայտ փողը ուրիշներ ճակարտ քարեկամը:

Բաշախանի է որ կը պատմէ, ամփոփելով Գ. Զիւլեյի եւ Գ. Դ. Կորսապականի տեսականութիւնը 1922 Դիկտ. 22ին:

« Կիւրաղանայով հայկական հարցին, Ա. Զիւլեյի ըստ թէ Թուրքիա սուրիք բան ին կործան ընել իրեն Հայերուն համար, քայքայ ծրէ հայ զարգացմանը ընդունել, իրով մէկ ամալի հա-րիւր հարած, Հիւսիսային Եւրոպայ, Բալկանի շրջանին մէջ, պայմանաւ միայն որ Ալիաիկան լայնատեսակութեամբ Մարմինները իրենց զինքն աւ-Ոն անցնել փոխարկութեան եւ տեսարանով հոգը: Գ. Զիւլեյի կը վստահ պիտի մը մի գուցէ տար կիլիկիայ շրջանի հայ զարգացմանը, (Այ-սար Ապապա, 27 Յունիս 1951):

Գ. Կորսապականի հիօրհրդարարութեան ար-ժանի ծրագրէ մը համարելով այս առաջարկը, դիտել կուտայ իրեն յատուկ դիւանագիտու-թեանը:

« Իմ կամեանքն ին կործան ըսել թէ հայ զարգացմանը, որոնք 6-7 տարիէ առաջ կիլիկիայ լայնատեսակ, իրենք մտնել Գալլիան կիլի-կիան, մտնումը որ Հայերը ընդունանոր տակի դժուարանակ պիտի ըլլամ երկրի մը համար որ ի-րենց հայրենիքն չէ:»

Դեռ աւելի պիտի արհաւիրէ պարագանքը: Ծ.

ԱՅԲԻ ՀԵՌՈՒՄ, ՄԻՐՏԷ ՀԵՌՈՒՄ

Բարեխառաքար այս փողովորականն տառնց չէ պաշտօնը Գոյթի Ազ. Հիւսիսայինները: Թէեւ փորձաքննելով հետո մեր զարդուներէն, միշտ ալ անոնց ուշադրութեան եւ սիրով տառարկելով, մեր այս Ազգային Տան պատահականութեան, Սուրբ Փրկիչը: Եւ Ի՞նչ թեւադրական տողերը եւ մա-նաւանք թիւները, կը համարվեն:

Նախ կը թիւն ոչ մէկ չեն անուն: Բոլորը երե-տասարդ թիւներն, մանաւորապէս այս կամ այն ճիւ-ղին՝ փառանք մը կ'աղծեն եւ հաստատութեան շուրջ եւ զուգորդանքով կ'աշխատեն զայն զար-ձրելու, եւրոպական իմաստով, տղարք հիւսնա-նոց մը:

Ուրեմն նորերն ալ լի ու լի ըմբռնած են անոր կարեւորութիւնը ոչ միայն առողջապահական, այլ մանաւորապէս անասելով:

Երկրորդ նկատելի պարագան որ կ'ուրախա-ցունէ մեզ, մեր ամերիկացի կարգաւորներն ջնքով վերադարձուն է: Արդար հպարտութեանը կը դի-տան նկատելու այն զինքին թեմաներուն որոնք զարգացած են շուրջապահական սենեակները, մա-նրաւանք. անոնք, սրտի ջնքներն զարգիւնները (էնկալութեան ծրագրով) սրտով: Եւ մանաւորա-պէս ինչո՞ւն որ մանաւոր կատարելութեան կը փայլի:

Անոր բոլոր Գոյթի, Ս. Ֆրանսիսկայի, Նիւ Եորքի կամ տեղական Օժանդակներուն նը-ւերներն են:

Անտան քաղաքներն եւս պիտի չեն, այս կամ այն պատճառով լրացնելու համար: Յարուսիւ ամրային այս մեծ պարգիւր ճա-րարած է անուշա Յովակիմիներու, Ունիւնանե-րու եւ Կիլիկիաներուն բաժնիներով, քայքայ չի-ը կը պարտեն այդ մեծ Հայուն:

Կուղեք թան մը թիւներ տալ, քաղելով Սուրբ Փրկիչին վերին թիւներ:

1950ի ընթացքին իրենց ելքը, եղած է 40 մի-լիոն Ֆրանքին թիւ մը աւելի: Այս գումարին մի-այն 138 հազարի քայքայ մը կայ: Ուրեմն նուրեն-նով մասնաւորաբար Հայթախութեան է բուն եկա-մուար, այսինքն այդ 40 միլիոնը (400.000 ոսկի):

Փանի մը մասնաւորապէս իրենցինքն — 20 միլիոն դաշակական նուրենք, 5 միլիոնը արթնելով Նիւ-Եորքի նուրենք: Օժանդակ մասնաւորաբար (տեղական) մօտ երկու միլիոն, կալուածներն 6 միլիոն, կենդանիներու արկաններն 250 հազար: Մնացեալը հաստատութիւններէ, քանչաքան — ցնի, պատահական հատկութիւնն են:

Ի դրոյս փնտռելի, ամբողջ այդ մանրամասն հաշուառութեան մէջ, Ֆրանսայի բաժինը:

Հոս ալ քաջակցի էր մեր պատուարժան գա-ղութիւնը: Ահա՞... ..

ՍՄՈՒՄ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻԱՆ Ա. ՇԱՀՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Տիկին Բեք — լարեանի հինգ հազար, օտար մարդասիրական հաստատութիւն մը ինչո՞ւ հազար Փրանք: Նախորդ գումար (Ս. Կար. Գրեգորի) 3000, ընդ. հոգումը 13.000 Փրանք:

ՎԵՐԵՏԵՆԻ ՆԱԿԱՄԱՐՈՒՄՈՒՄ 35րդ տարեկա-րին առթիւ, Փարիզի արքայականութեան, դեղա-պատմա Տէ.Թէ. Փրկիչի ներգրծել հիւսած ըլլա-ւով, ներկայները ծախսուած են: Ի՞նչ նիւստ — դպրոցներ եւ ուրիշ երկու պաշտօնատարներ անմի-ջապէս ձգեցին հետոսն: Գերազանցաբար կը քաջաբար թէ ինչ երկու անգամ լուրջութեան պատ-ուիրանը կը ներկայանան: Նախապատմութեան դիտել կուտայ թէ քաղաք վարչական պատարանի մասի խօսած չէր, այլ նախապէս պատարանուած: ՄԱՐՈՒՄԻ ՏԱԿԱՐԱԼ Գրառարանը կը համար — թիւն, զոնէ ալ այս մը: Փրանսայի հանդարտու-նական նախապահին կողմէ ուղղուած նամակի մը վրայ, Միտիւրի տեղի տուած եւ իր զանգված լու-ծած ըլլալով, բանա հազար զեղակներն իրենց տեղերը վերադարձան: Անոնք ծրագրած էին մա-նրաւանքը Ուսպարի վրայ թաղի: Փարիզ հա-սած ուրիշներ համաձայն, Միտիւրի մօտեք յայտարարութիւն մը պիտի հրատարակէ, պար-ստելով միւսիւրիւքի գործունէութեան կարգ մը կարանները:

Կարմիրները կը կոտորեն կը քաղեն Չեխոսլովակիոյ մէջ

ԿՈՒՂԵՆ ԹՈՒՐՈՒԱԿԱՆ ՆԱՀԱՆԻՍ ՄԸ ՎԵՐԱՄՈՒԼ ԵՐԲԵՐՈՒՄ ՀԱՍՏ ԵՐԿԻՐԸ

Չեխոսլովակիայի նաւառ թուր տեղերու — Թիւնները ցոյց կուտան, թէ անարկուած լայնա-տարած կ'էրէ կ'երկին թուր կողմերն եւ ա — ուսմաններ Սլովակիոյ մէջ:

Երկ հաւորուած անհեղութեան մը համա-ժայն, նախկին արտաքին նախարար Քիւնեմեյի, որ անցեալ Յունուար 26ին էլ վեր շուրսուած կը յայտարարելով, ձերքակապած է Չեխոսլովա-քիոյ մէջ: Կառնաններ կան թէ ձերքակապուած է շեւ Յունուարի վերջերը, քայքայ զանազան նիւս — տաններով, չիմա է որ կը տեղեկանան: Չերքա-կապուած են նաեւ Քիւնեմեյի կէնը եւ ուրիշ Սլովակներ:

Ռուսոս Թիւնները ընդհանուր ամսումը եւ մա-նրալործունէներ կուտակեցան շարքերը մէջ ան-խնայ կը շարունակեն: Բոլոր մարգարէն մէջ, Չեխոսլովակիոյ կը ձուլուի խորհրդային կար — դուստրերն մէջ եւ կը նախատեսուի, թէ տարին շրջանները, այս երկրէր պիտի դառնայ ուսա — կան պարզ նաւանք մը: Բանակը արդէն իսկ կը զանուի ուղղակի ուսական հրամանատարութեան տակ: Անարկուած կատարակ դարձնելու համար կը պատարանուի թեմալորութիւնը մեծաքորդ զատակարարութեան մը, ճիւղ ինչպէս կատարուե-լաւ: Հոնապիտոյ մէջ կըր դառնանք եւ կ'ախտակու Նախկին ներքին նախարար Ռայքը: Այս դատակարարութեան զիպարու ընդարձակու պի-տի ըլլայ Քիւնեմեյի, որ ընդարձակներուն հետ միասին, որոնք արդէն իսկ կը ընդարձակին շեւա-սլովակներն մէջ իրաւարարութիւն մը արարած ըլ-լալու: Եւ իշխանութիւնը ձեռք անցնելով վերջ արեւ-մբունան նախարակաւորներուն անձնատուր ըլլալու յանգանգով: Նախապէս Քիւնեմեյի առջի օրակն ճառը կը ձգուի հանդիսին կարծիքը նախապատ — ճառելու այսպիսի դատակարարութեան մը համար:

Փրակալի վարիկները եւ անոնց հետ Կոմիս — Գործը շատ կը վարեն, որ ըմբռնութեան մը պայմին Սլովակիոյ մէջ, ուր շատ ուժեղ է դժոճ-հոսիքը Մոսկուայի գէմ: Այս պատմանով, ձեր-քակարարութիւնները կատարուած են եւ կը կատար-ուեն երկրի այդ շրջանին մէջ: Փանի մը տունեակ-ներու կը հասնի ձերքակապուած սլովակ վարիկնե-րու Թիւր: Միջեւ անգամ վարչականափոփոցել եւ նախապէս Կոմիտայ — հովապի կը վերին թուական ճառին: Եւ զանուի կատակներներու շարքը: Կը կարծուի թէ այս երկուսը, արքան — Նախկիններ թիւրապաշտութեան տակի հայրենադէ-ր են եւ, մանաւորաբար որ կ'ընկալու եւ Քիւնեմեյի մօտերովն կապուած էին իրարու հետ:

Միւս կողմէ երկրի պարեմալորուած այլ ծանր անդապի մը մասնաւորն է: Առջի օրըրն թէ վեր, ամբողջ Չեխոսլովակիոյ մէջ հաստատուեցաւ ա — լուրի եւ հացի քաճակեցալիս զարթոյնը: Եւրա-քանիւր անգամ պիտի տեսնայ դաւթական մէկ յոյս պիտի, մէկուկէս թիւ հաց եւ 500 կրամ պիւրիշի: Ցաւալիւրջ շարքակներն, հաւանա — բար աւելի պիտի կը հաստատի թաճակները, որ մարդ զուրկ 200 կրամ է, թէեւ անոյ զինքներ ան-գաւ լուրջ մըն ալ պիտի հաստատուի: Օրինքը կ'արդիւնէ հացի կորուստ այս շաշխատանք խուսա-կուր ծայրերուն: Եւ պիտի կ'ախտուր պարզ ունե-րու ծայրերուն: Հացի եւ պիտի պատուումը, բանն են Կոմիտայ եւ Չափութեան, աղիտակի համեմատու-թեանը հասած էր 1950ի վերջին երեւ ան թիւն — թիւն: Այս պատկարան եւ կ'երկարանքները, որոնք ցորեն կը կ'երկեն անասուններուն ու նաեւ ա — նոնք, որ մեծ մթերութեան կ'ընեն եւ լուրջ կ'աղ-բեն:

Նախապէս Կոմիտայ հաւաստեց թէ Ե. Մի — ութիւնը 600.000 թիւ արտիւն պիտի զրէէ հացի համար, թիւ 308.000 թիւ քարի եւ եղիպարներն, անասուններու համար, միջեւ նոր հոսմանը:

Ընտրական օրհնի թնձուր

Դաշակը, երէկ կէսօրէ տալով, զուստեց ար-տակար ինչու որ դարձելու համար ընտրակո-րէնքը քարեփորման հրատապ հարցով: Կաղու — Թիւններ քարեփորման անորդ, որոնհետեւ Թողորդը զաւան Շարմուս (M. R. P.) կը յամար ընթել իտալականները ծրագրել, ընտրութիւնները, յա-լուրդական զոյգ շարունակութեամբ կատարելու մասին եւ կը պատմէ միայն զոնհամար մը:

Ազգային փողովը երէկ կ'ընթեր ինչու պա-րագրի կատակարարութեան ծրագրով: Կատակու — թիւնը իր պատմանքն իր այս ծրագրի ամենական-րուականութիւնը, այլ կ'առաջարկէ նկատու ա — ընէ զայն եւ ի նախկին քարեփորման կատա — թիւ: Ամէն պարագայի տակ, ծրագրի պէտք է իրեն դիտարու չիմ ծառայել իրաւաւորութեանը: Մարգարէ նկատու տանելու այս պատմանքն շարքն է որ կատակարարութեան փառանքին խնդր կը

(Լարիւրի շարունակութիւնը կարգի Ի. Կ.)

ԺԵՆԵՎ — Հայկ. մամուլը կը շարունակէ զբաղել կարգիւնկարգաներու հոլորակին թուղթերովը։

Կարգիւնկար, Միլիթար արքայոր 200ամեակին առթիւ, Վենետիկ մէջ էր խոստով խաղաղին հառին մէջ ալ պաշտել արձակում էր Հայ. Նիկոնից-էտ, դէժ, ինչ որ մեծ աւանդութիւն պատճառեց ներկայիս շատերուն։

Առանց անտուժարանական իրեղիւններ յա-րուցանելու, Կոնգրէ ներկայացնել պատմական սեղծ միջնադար մը, ցոյց առաւ չամար թէ ինչ կարծին այն ժաղաղական շահերը որոնցմէ կըր-նայ իրեն թէ օգտուել Հայ Բողոքոսրդը, պապա-կանութեան ու Վատիկանի ենթարկելով իր խիղճը ու Նիկոնիցին։

Անոնք որ պատմութեան լուր չունին, առա-չին սակարկող պիտի կարծեն թէ իրապէս Կոն-գրէի Նիկոնիցին կը պապականութիւնը կրճատ թաղա-գական դեր մը կ'աւանդէր, քանի որ ցորակը կազ-մակերպութիւններ են եւ մօտ 400 միլիոնի հսկայ զանգուած մը կը ներկայացնէր։

Գաղութիւններ կը պարզանային բազմաթիւ վը-կայութիւններ ուր ի յայտ կուգայ Վատիկանի եւ Կոնգրէի Նիկոնիցին թաղաղական օգնութեան ի-րական արժէքը։ Միանշանակ որ, Վատիկանի զա-րարութիւնը կը թաղաղականութիւններ միշտ կը ձգտէր խաղաղի աղայիցին առանձնապատկեր ինչ-ե-ները ի շահ պատկերանշաններ։ Այդ թաղաղակա-նութիւններ կուգ չունէ կախիկը վարչականու-թեան հետ, այլ կը բնի Գաղարկու շինած միակե-ծան իր կոլտուտութեան ճշգրտութեան։

Բազաղական տեսակէտով՝ Վատիկան եր-բեւ չէ արդարացողները իր վրայ դրուած յոյսերը։ Եւ այս՝ ոչ միայն քանակեղութիւնը չունի մէջ, ուր-մէն որ կը տեսնենք իր անորոշութիւնը, այլ նոյն-քան իր Միլիթար արքայ մէջ, երբ Գաղար իրապէս չէ թաղաղական զօրութիւն մը կը ներկայացնէր իր բազաղական եւ քրիստոնեական ուժովը։

Վատիկանի ընծայած թաղաղական աւակը ու-թիւնները եղած են միշտ ի շահ իր զօրութեան աճ-ման եւ ի միայն օգնութեան յաղակողներով։

Օրինակներ են այս պատմութեան մէջ։ Ինչ կ'ըստ Խաչակիրներու Հաստատած Ծրուագիւնի Թագաւորութիւնը, որուն Վատիկան չալացել մի-տայն օրնութեան եւ կողակէ։ Հռոմի չիքիմ տակ, Պելոնիցին մէջ ԺԴ, արքուն, Գրիգորիան իշխան-ներու կողմէ հաստատուած Մօրեայի իշխանակե-տութիւնը ուրիշ օրինակ մը է։ Վատիկանի ան-կարողութիւնը։

Այս իշխանութիւններ, որ քուստը էր Վատիկա-նի ու Գաղար թաղաղականութեան ու չիքիմառ-րութեանը, կախիկին իշխաններու միջոցաւ, երբեմն հաղթել տարուան արկածային գոյութեան մը մէջ, լքուած, կ'իշխար Թուրքներու ժամանակ։

Հայա-Բիւզանդական լատին կայսրութիւնը (1204), որ հակառակ Գաղարի Հրո կամաւարե-րու ըլլալուն, ու մէջ օգնութեան ստանալով՝ Հա-մլի կուցա. յիսուն տարի էր արալի։

Իննովիցիանոր Բ. Գաղար Պապականութեան պի-տանակ տակ ուղեղ կործանել Բիւզանդիոնի մէջ օրթոդոքսութիւնը, հոն նեոսովի արեւմտեան Եւ խաչակիր Եւ ասիականերու քանակ մը որ թաղաղ-արեւմտ, թաղ չուողը երեւան կ'ըստ Վատիկանի թաղաղական շահը։ Վատիկան զուգահեռ միայն օրնութեան թուղթերը զրկելով Բիւզանդիոնի Հա-ստատուած Լատիններուն։ Պատմիկները, Վիլհելմ-էնները, Փրիքիները, Հէնտները, լատին ի-րաւները — լատիններ կը վճարեն այս թուղթերը, արքայած մասունքներ եւ ձոյն ոսկիները զրկելով Բիւզանդիոնի աւարին։ Այսպէս էր քանդակու-ցաւ Վատիկանի Հրո չինոս տեսլանը։ Անոր ար-մէքը Զանգուղ արձակել եւ ոսկի տախտակները ին-քով Վատիկանի կը դրէին, օղմութեան թոյլով։ Անգլիկներ Հեղինակ էր, ձորն ընել, իր մէջ երկին մէջ Կ'ըսէ թէ Թուրքներուն կորուստը՝ Բիւզան-դիոնը դրամա մըն, այնքան մանր չեղաւ որքան Լատիններուն աւարը։

Շատ աւելի պերճախօս Ե Բիւզանդիոնի վը-րքի կայսեր Կոստանդին ԺԴ-ի պարագան։ Կայ-սր տեսնելով Բիւզանդիոնի սպառնալուց գոյաւորը, կախիկին զաւանդականի յարած էր, քաղաքական շահ էր պայտնօրէն։ Համար, կարգիւնկար Արշակա-նանի յորդորն 300 արար տալով՝ Վատիկան զուգա-ցաւ միայն Պետարիոն կարգիւնկար զրկելով եւ խոցել Կոստանդինի Նիկիթիքիներէն շարքաբարեւ-րեալ, անօղանական, քաղաքիկ արարիւններէն դուրս։ Թափ Գաղարի դրամ ժամ։ Ո՛ր էր ամբողջ Կախիկութեան օղմութեան։

Մեր պատմութեան մէջ ալ այդ թաղաղական շահին համար արած չէ՛նք լեւեռն Լուսինները (Ե.) Կիլիկիոյ վըրջին Թագաւոր կախիկին եւ Վատի-կանի Հրո իշխան էր չէր։ Ան այս միամտութիւն օղ-մութեան կը յուսար Պապին, իր կախիկութիւնները արալանքուն։ Ամէնքս ալ քրիստոն թէ ինչ եղաւ իր վարձանը։

Ինչպէս դրած էին, Հեղինակ տուր Համե-մատութիւններ կը տեսնայ թուղթի տաղանքը։ Տեղական թուղթերը կը դրեն, թէ թուղթի Գրիգորական զօրքարանները կրճատ նոյնիկ նը-ր-կային սպառնող թաղաղականութեան աւելի թուղթ ար-տարարի, թաղ յայտուած են անհրաժեշտ Համ չիքիմներ։ Կէսն աւելին զուգահեռ ներածին։

Դանի մը տարի թուղթի յալակել, արտու-ղորութիւն կար չուղիւր կը գրեւանական Շվարցվա-րի (Սեւ Առտաւ) Կայսրութեան։ Կարելի եղած էր այն տեսն մեծ միջոցներ զրկել։ Բայց ինչ տարիէ ի վեր, Գերմանիոյ Հետ կըրտած պայմանագրու-թիւնները վերաբերեալ են։ Թուղթի գրեւանական ճարտարաբանութիւնը նորին թափ առած է եւ մի-ջեւ իսկ փայտ կը ներածել Ֆինլանդիայէ։ Բուլգա-րիան խախտելիք չէ Հայթայթի, ոչ ալ եւ-թիւնն ու Լիթուանիան, որոնք կը Հայթայթի ինչ պատերազմէն առաւ։ Համոյն, ինչն ալ, Սաբալին կողմի կորստեցին ի վեր, փայտ կը գնէ տար-լուկաներու մէջ։ Շուտեւ զարթոյցող էր արաւ-ծուանիքը, որովհետեւ պատերազմի ընթացիկն անտանգիւր շարադար շարունակէ էին։ Եւ իր զը-րմանիկ արժեքիկութեան ապին, 1949ի վերջի-րը, մէկ անգամէն դիմել Մ. Խաւանդարի, փայտ ներածելու։ Համար։ Ֆինլանդիան կը մնայ այժմ մեծադուր Հայթայթի (կը ստացուի 400.000 տոննա — փայտաւոր, այսինքն այնքան, որքան կ'արտադրէ Թրանսիլանի անտանգիւր)։ Առ տոննա-կէ 300.000 տոննի պահանջ կայ։ Բանաստեւ պի-տի Հայթայթ մաս մը, թաղ այս փայտը Յունի-քէն առաւ պիտի Հասանի։ Առ միջեւ այն տեսն, Ֆինլանդական անարարարութիւններն են որ պիտի զօրանան։ Մ. Խաւանդարի անգաղ փնտրու-տալը եղած են քանակական եւ անխախտական չեղանակները մէջ։ Անիչ 25 տարի առաւ իր սպա-ռել 2.5 միլիոն թուղթի թուղթ, այսօր 5 մի-լիոնը անցած է։

Առ տալակէն, այս տարի, փայտի սպանալը Թերեւս անքան մանր չէ, որքան տաղանքը չի-միական խախտելու, որոնք, զանազան Համեմա-տութիւններով կը զործանաին թուղթի պատ-րաստութեան մէջ։ Սկանդինավեան երկրներին, որոնք այս խախտելու մեծադուր Հայթայթի-ն են, ինչն ալ, շատ սուղ զին կ'ընեն եւ առ Հասարակ չալակիւնութիւնը մեծ չափերու Հասած է չուկա-ներու մէջ։

Թուղթի Գրիգորական չուկային մէջ տիրող ա-նիշխանութիւնն ալ ստացալուց ընդհանուր տաղ-անքը ճարմանայի մէջ Լուսինը զիսկ կուտան տե-ղական թուղթերը, երբեք պարկեղ Համեմատու-թեան մը զօրութեան չէ ունեցած արտադրութիւնը եւ պայտնօրէնը։ Միջեւ։ Լուսինային թուղթի արտադրութիւնը, 1949ին, պէտք եղածէն աւելի շատ էր եւ մամուլը սկսաւ պատել իր պահանջի միջոցի մէջ մեծ մամ, փանխալով որ կ'արժե-ղիւնին։ Գործարարականները որոշեցին ամիւ-րապէս արտածել իրենց արտադրութիւնները, ան-նեղով որ ապարդիւնութիւն չին տեսնար։ Մ. արեւ-րաստանից, որ դեռ 1950ի տալիք նեամանայի վերաբերութեան, չեղած ամբողջական գոհա-ցել մամուլի թուղթի պահանջները։ Այն տեսն, կատալանութիւնը նախ Հաստատուել արտադրել-ուր դուրսից եւ այսպ արդիւնք լուսինային-ութիւն մեծ արտածուել։ Յետոյ, գործարան-ները, առանց պատաղանքը զուլացնելու, սկսան արտադրել մեծ քանակութեան ընտիր թուղթ, որուն արտածուելը այն կարելի է։

Գործարարներու այս ընթացիկ ու հանրային սպասարկութեանց միջամտութեան զանդուր-

1953ի խախտել, ինչի՞նչ գոն Հայ կախիկ-ներէ թաղանքան շարքէն ու տարադրութեան։ Ինչի՞նչ Վատիկան չիցրալ արժեքները իր թաղա-կան շաղկեղութեանը, անոնց ֆինլանդական զու-թիւնը պատնօրէն։ Համար։

Վերջերս՝ Ռուսիոյ մէջ սրբալուցին 15 տա-րեակի աղանջն էր, Մալիա Կիւրթիկ, որուն միակ արժանաւորն այն էր որ զուգահեռ ըրէ՛ր իր կուտակելու կը պատնօրէն ինչէն էր զէ՛մ։ Դանի քանի Հայ-կախիկի կոյսեր մեղան 1915-18 շաւ աւելի գոյախիկ պարագաներու տակ, իրենց կախիկութիւնը եւ հաւատար պաշտպանելու համար։ Ինչպէ չեղ ինչը թէ մէկն ու մէկը գոն երանման չեղանակած ըլլալ Գաղարի կողմէ։

Ե՛րբ կայ ժաղաղական շահ մը, Բողոքոսր-դը որ կախիկութեան միմաստն մէջ, այդ շահը Վատիկանի համար է եւ ոչ թէ միացող ժողո-րդները համար, որ սակարկում էր իր խոցի անկա-կանութեան հետ վրայ այդ նմաւ շատ էր տունիկ անանդութիւններ։

Կարգիւնկար Արշակունի հոլորակային յորդո-րը ինչ շարժառիթներէ ալ ըլնած ըլլաւ, չէն Համապատասխան ոչ պատմութեան գոյանք, ոչ ալ Հայ Բողոքոսրդի շահերուն (առանց դուա-նանքի խորութեան)։

Թուրքիոյ ճախորդ արտախիմ ճախարարը, Նեմեդտիոն Ստապի, ասեմէ մը ի վեր դուր եղաւ։ Խոյնիմը կը պահանջէր Մ. Խաւանդարին, իր եղի-կին պաշտպանութեան համար։ Ստապիի վեր-ջին զարգացումը, Վեյալամի միջ-—

Այ մէկ պարագային Թուրքիոյ, յարձակ-ման մը պարագային մը Հայթայթի զօրքարան Կա-թոլիկութեան համար։ Թուրքիոյ կը շարքէն միմիայն Ամերիկայի — Գաղար որ օգնութեան երալիցի կը-տաւ, ինչպէս եւ ինչ կըրպալ պիտի օնէ՛ր մեղի։ Այս կ'ուզեց քիտուլ։

Երբ ասանկեւ, կերպով Համախալար յոր-մալուր Կատալի. Գրեթի մէջ եւ պատերազմի վը-տանքը պարտիքը պարտեց, Ամերիկայ պատրաս-տութեան ձեռնարկել կը ամբողջ ունեւ, եւ միւս կողմէ ստիպել որ արեւմտեան եւրոպական պի-տութիւնները զօրացնեն իրենց աղաղակն պաշտպա-նութիւնը։

Անոնք սկսան քանակներ կազմակերպել, թաղ պայման մը դրին Ամերիկայի — Դուս միւյն տար-րիկներուն մէջ պատերազմեցար, եւ Հայալակ — ջիւր մարկը վրայ պատերազմի թուն դաւաճու-թիւն։ Մինչ դիմելու թէ ինչ կը նշանակէ ան։ Արեւ-մուլէն երբ փայտը մը զայ, 40-50 ցորաթաւիկ կարելի չէ փայտը առնել այդ փայտից։ Սը մը թէ Ամերիկայ փրկի իսկ ընդպան, աւելանքիկն զատ տարրեր թան պիտի չունէ։ Առաւ, Ամերի-կա թիւր այժմէն զրէի էր քանակները եւրոպա։

Այսպէս խորեցեալ արեւմտեան եւրոպայի եւ իր Համադրութեան արդալագն յայտնի։ Գորկայի փորձը յորդոյնի անկուցաւ այս մամուլականութիւ-նը։ Գորկայի փրկել ուղեղին, թաղ զար քաղի վրայ չմնաց այդ երկրին մէջ։ Մարդ զմայն, եւ արեւմտեան — եւրոպական մամուլը թաղանիկ մամուլականութիւններով կը ներադարձէ այս ա-րեւմտ փորձը։

Ամերիկայ ընդունել արեւմտեան եւրոպայի այս տեսակէտը, եւ ի Հեմոնի կարգ մը ընդհիմա-դիրները, որոնք 120 Հաղար Հոգի են զրկել եւ-րոպա։ Թուրքիա են արդար իրաւունքով վճարել է պաշտպանի ինքնիքը, եւ փնտրուած պատմութեան մէջ ինչն է։

Միայն թէ պաշտպանութեան միջոցները ար-դիւնաւոր ընծայուելու համար, առանց պէտք է կազմ ու պատրաստ ըլլալ։ Այս նպատակով է որ պիտուի Թուրքիոյ արդ. պաշտպանութեան պատ-րաստութիւնները կը տեսնել, միջազգային զաւա-նդիւններ եւ Համապատկերիւններ կը կընեն, չընա-նային պատմականութեան գոյանքի կը կազմեն։

Թուրքիա են այդ կապիկին ենթակայ է, եւ որքան ալ որդաւ ըլլալ ինքնազուլի մալաւի յանուն իր ինքնապաշտպանութեան, կ'ուզէ ինչ-միայն իրօքը պիտահաստ ըլլալ կարգ մը իրօքոր Թիւ-նիւն։ Լաւ թէ, պէ՛ն, անոն ինչ կանուկներ պէտք է ինքուր ըլլալ, եւ այս նպատակով անհրաժեշտ է քանակ թուղթեր։

Մենք, արեւմտեան եւրոպացիներուն պէս ծալյալից պահանջներ չունինք, եւ չեմ ուղեք որ այժմէ ամերիկան, ասիական, Գրիգորական քանակները զան եւ պահակ պատան մեր սահման-ներուն վրայ։

Անիչ քանի տալով կ'ուզեց որ երբ ամերիկ-են խոստանալու լուր էր, այժմէն քիտանք թէ յարձակում էր պարագային ինչպէս պիտի օ-նեն մեղի։ Երկրորդ, մեր ինքնապաշտպանութեան համար կը պահանջներ որ Հիմալային պէտք է քա-ղանի յալի դէպ եւ արալանիքի տան մեղի։

Թուրքի վրայ դրուած յանձնարարութիւնները

Թիւրք եւ անոր հետեւանները տեղեկեցին այսօր ուստ արտադրիկ կարգութիւն։ Մինչ մէկ կող-մէ կը շարունակուի ընտիր թուղթի արտածում, առջին, թիւրքերը թուղթ լուրին, իսկ երանք մի Հեղինակ կը սկսէ, որովհետեւ ֆինլանդական ու քանակական փայտ կը չենք։

Թուրքի այս տաղանք, Ծրանային մէջ, ուրիշ տեղերէ աւելի դրալի պիտի դաւաճայ յաւա-նկական, քաղաքի զօրքարանութիւններ ու սպա-ռողներ անիքական շահեր սպալուող փաղերի Հայթայթի պիտի ընեն, փոխանակ փնտրուել Հա-ստատուել քարը։ Տաղանք սուր Հանդադրեա-նական մամուլ անտեղեկ մնաց թուղթի կը-մարանաւորներու թաղաղականութեան փոփոխու-թեան։ Գործարարականները, երկար փորձու-թեան արտածումները արդարացողն են Հաստա-նային պաշտպանութեան։

Ամբողջ մամուլը Հաղար կուտայ, թէ ինչպէս պիտի կրնայ մարտիկ անտեւ վերջին յալուած — ներք։ Պէտք պիտի ըլլալ՝ զաւաճալ քարքարեղ շահեր, թիւրքերը, դիմելու կամ քուսարեղ նպատակ համար մը լուրյալական թուղթի արտադրութեան, ինչպէս կը պահանջէ Մամուլի Դուսանային թիւրք։ Կը թուի թէ լիւյս ուրիշ միջոց, երբ կ'ուզեն կանա-ղան պահել ապառ մամուլը։

Կարութե կարգը

Իտալիոյ վարչապետը եւ արտաքին նա-
խարար Լոնտոն պիտի երթան Մարտ 12-15,
քաղաքական Համար բրիտանական կառավարու-
թեան հետ :

1923-ին Ի վեր առաջին անգամ է որ Իտալիոյ
մէջ վարչապետը պաշտօնապէս Լոնտոն վճայցին է
(Այն տան աշխարհը էր Մուսոլինի) : Ներկայ
վարչապետը, Տէ Կապիլան, 1945-ին Լոնտոն դնաց
չալու Համար հաշտութեան պայմանները : Այս ան-
գամ վճայցին էրբեմն դերբիտան պետութեան մը
վարչապետը :

Օրակարգին վրայ կը դառնար թաղմաթիւ փա-
փուկ խորհրդներ, մասնաւորապէս Լիբիոյ (Աֆրի-
կէ) եւ Քրիթիքի հարցերը : Իտալիոյ կործնուց
հետ : Աֆրիկէի բոլոր գաղթավայրերը, միայն
ստիճանայ խնամակալութիւնը մը ստանալով Սո-
մալիոյ անապատին մէջ : Խորապէս դառնացած, է
Համ Կոնգլ պահել դոճէ որ բարոյական եւ տնո-
ւապետական իրաւունքներ երբեք չայն Եւ Լիբիոյ
մէջ : 1945-ին կը յուսար ստանալ արիւրեան Տրե-
սպոլոյ խնամակալութիւնը, թայց մերժուեցաւ :
Մասնաւոր որ Իտալիոյ անգամ չէ Արգենտինայի
Նոյնքան բարձր Հակամարտութիւն Քրիթիքի
խորհրդ : Ապրիլ, Տրիտան Եւ Մ. Նահանգները
1945-ին որոշած էին Իտալիոյ վարչապետին ամ-
բողջ Քրիթիքին : Հանգանակ դիպրի թոյլ շուտի
դոճարարը այս որոշումը իսկ այժմ ուրիշ Իտա-
լիոյ մը մտահոգութիւն կը պատճառէ Իտա-
լիոյ : Մենք Բրիտանիան Եւ Մ. Նահանգները ա-
մեն միջոց կը փորձեն մտաւալ Քրիթին սերտակե-
րու եւ իրենց Հակապարն միացնելու : Համար : Ու-
րեմն Համը մէջ կը վախճան որ յուրի ինչպիսի
եօթէն Իտալիոյ վարչապետներու ծրարիքը : Այս
տաթիւ իրադրեմն ուշադրաւ կը դռնեն որ Իտա-
լիոյ խախտարարներու աշխարհական տանել Լոնտոն
պիտի դառնուի Եւրոպայի աշխարհական նախա-
քարը, Փիթաւ, մասնաւոր պատուիրակութիւն մը
հետ :

Լոնտոնի քաղաքականութեանց տանել պիտի ըրն-
ուին նաեւ Միջերկրական պատշտութեան ին-
չիքը, Եւրոպայի ապագայ կազմակերպութեան
ծրարիքը, Իտալիոյ Հատուկեան ծրարիքը վե-
րաքննութեան հարցը ինչ :

Հաստ անգամ բանի մը լին նախալիք Երկու պե-
տութեանց միմեկ նախ քաղաքական դաշնադր մը
պէտք է որպէսզի դիտարկեան խորհրդները
Քրիթիքին ու Համամարտութիւններն ի զօրու դա-
նան Այլ, կը հաւատարմ որ պատերազմի մը պա-
րապաշտ Բաւարիա պիտի օգնէ մեզի : Բայց այս
հաստըքը անկրկն չէ, նախ դիմակայութիւն մը
պէտք է, որպէսզի կարելի լլլայ Քրիթիքամերի-
կեան դիտարկեան ծրարիքին պարտաւորել եւ
դոճարարի խաղաղակալին : Ամերիկայի համաձա-
տարեան այ իր պատշտութեան այս պարագայն :

Մեր պատճառները որոշ են եւ մէկին եւ ալ-
ման դարձի պէտք է լծուի, որովհետեւ մեր երեւ-
մաւոր աղաքս եւ չլին կրնար այլ եմբանուողով
մերեւել անհրաժեշտ ուղեմանիք : Բանի որ մեր
շահերը հասարակաց են, կարելի է Համամայնել :

Հ. Ե. Դ. 60ԱՄԵՐԻԿԱ անունած է Սան Փաւ-
լոյի մէջ, Ե ներկայութեան աւելի քան հարա-
հանգիստեցան : Գերազանցաւորական բաժնի մը
մէջը ուղեք մը իստած է ՀՍՄԻ կողմէ Օր-
բոնիս Գալիլէոսի, պարզեցով հայ կողմ դերը :
Ե Հայ կինը մեծանորն է, դիմէ գոհել եւ գոհակ
միշտան ապաւնտեան Համար : Ազատութիւնը
միշտան հոգիներու անուշեղ է Այլ ապաւնտ-
թեան Համար Դաշնակցութիւնը գոհեց կը ընտրա-
նին : Գալջարը կը շարունակուի դեռ Կիբը վարչ-
խորհուրդի կողմէ ուղեք մը ըսած է Գ. Անտոն
ժամբերեան, չեղանով թէ Հ. Ե. Դաշնակցութիւ-
նը պաշարեան ներքին եւ արտաքին թշնամի-
րուն դէմ : Թեւ ու թիկունք հանդիսացաւ Հայի
մշակութիւն, եկեղեցիին, վարժարանին, բեմին :
Հեղորդ եւ ուղեքցողը կուս. այլ երեսփոխարը-
թեան : Դոճար է դռնել հայազմակերպութեան մը
որ կարենայ զինանայ աշխարհ երկար գրկուած
Հայրենիքի ապուշի ներշնչութիւն օտար երկրակա-
մարներու տան : Հայ կազմակերպի Համայնքին կողմէ
իստած է Գալիլէոսի Կ. Եւստարեան, գիտնական-
լոյ մ Հ. Ե. Դաշնակցութեան, անցկան ու ներկայի
աղաքագու զորամեկութիւնը եւ մաթիւլոյ որ շա-
րունակէ իր պաշարը միմեկ որ փոստարու մը
հաւաքէ Հայ Գալիլէոսը որմ Հայրենիքին մէջ :

Գ. Ե. Դ. Երբեքան ուղեք մը որ բնած է տեղը-
կան լիզուով : Ամերիկեան Երկու Միութեան կող-
մէ իստած է ընկեր Համարածով Քիլաշնեան :
Ապս իստած է դերասան Մանուէլ Մարտի-
նեան, քաղաքալոյ թէ Հեաշնակցութիւնը կրնո՞ւ
մըն է : Ան որ կը հաւատայ այլ կողմերէ, այս մի-
այն կրնայ հետեւի եւ ջախջ անոր Նահապետի-
նու փալտ նահապետին :

Իստած է նաեւ Մանթիլիանի տաղանդը
Ներսէս Մ. վարչապետ Տօրապեան, չեղանով
կուսակցութիւններու անհրաժեշտութիւն :

ՄԱՅԻ ՔՐԻՏԻՔԻ պատուիրակութեան նախա-
դասին տաթի Մուսոլինի փառահիշ Աւ - ժամա-
լի ի պատու հայ մը տաւած է Նիւորքի մէջ ըն-
կեր Երաւար : Մանական Ներկայ եղած են իրաւ-
ցի եւ հայ նախնի գէթեր : Եր. Մանական Հայ
ժողովուրդի անունով շնորհակալութիւն յայտնուի
է Իրաքի կառավարութեան, Հայ ժողովուրդին
հանդէպ ցոյց տրուած բարեպաշտութեան հա-
մար : Տօթի. Աւ - ժամայի պատասխանած է Քէ
Հապտէ Ե իր Հայ դարուքով : Հեաշարը Հաւատա-
րիմ քաղաքացիներ են, աշխատանք եւ օգտակար
երկր քաղաքացիանա՞ն : Մեր քաղաքացիներու մի-
լին խորքին լիզայ : Այս առիթի պատուիրակը
ժամէկ հետաքրքրուած է Դաշնակցութեան քաղա-
քական գործունէութեան, եւ յայտնուի է Քէ Հա-
յիրը կրնան զին նկատել իրենց բարեպաշտ :

ՏՈՒՐԿԻՆԻՅԻ ԵՒ ԳՈՐԻՍԻՆԻՅԻ (ԱՔՐԵՐ) Կ.
Մաշի եւ թաղամասերու Միացեալ Ազգ. վարժա-
րաններու (500 աշակերտ) Կրթ. խորհուրդը կողմ
մը կը հրաւերէ ծնողները որ զօրակալ լլլան իր
աշխատանքներուն : Միեւնոյն տանել կը հրահան-
վի. մարմնակրպիկ ինչպէս եւ միացեալ վարժա-
րաններու տօթիներուն որպէսզի Համադրով
ցարար կազմակերպել պարերեան Հաւաքով
ներ, դարբնութիւն ինքնական պահանջները հոգա-

լու եւ կրթական մակարդակը բարձրացնելու հա-
մար :

ՈՂԱՅՆԱՆԱ ՆԱԽԻՉ Արշի Սօրքի (Մանուկ
Ատոնեան) յիշատակի նկարահանողը տեղի ունե-
ցած է Նիւ Եորքի մէջ Յունուար 5 - Փետրուար
18 : Տուցողորուն են աւելի քան լլուսն նկար-
ներու եւ թաղամասերու կրթական հաւաքու-
թեան տօթի անընդհատ կարիստան գէթ մըն էր
դիպարեւտար աշխարհի մէջ : Մեծանուն թիւ
յաւալ կուած, տարիներով, նկարչութեան ուսու-
ցիչ էր Կրկն Մէիթըր Արթ Սքուլի մէջ, կրթ մի-
այն 20 տարեկան էր : Գերբնապատ մըն էր : Իր
գործին մէջ կ'երեսան Սօստար Արեւելի
մանկութիւնը, ծանօթութիւն վերամշտուող վա-
րպետներն, աղեկցութիւն Փիլաթայն, Միթթրեյն
Ե Աշխարհի փառաշատեան նկարչի մըն էր Եր
լուսնեան : Մեռաւ 1948-ին :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

« ԳԵՅՈՆ », Գալիլէոս Մանուկեանի հոգա-
ւոր կառավարութիւնը Յարաձուլուած եւ հա-
տարակուծ է Ուկրաինային : Հայրենի թաղաքա-
նաւ է Պալմ Տրիշիան : Թաղաքակրթութիւնը հա-
տարակուծ է 5000 օրնակ :

« ԱՅԿԱՆԱՆ » ՆԱԿԱՆԵՐԸ լիզուով լիզուով
հաստարակուծ են վարչապետի մէջ փողովածու-
նը պարունակէ Գ. Զօհարի, Երուսալիմ, Ի.
Զարարանի, Ե. Օսեանի, Ե. Գալիլէոսի, Եր-
վադարի, Յով. Բոսնանի, Ա. Իսահակ-
եանի, Գ. Դեմիտրեանի, Սա. Զօհարի, Վ. Ա-
նանիանի, Բ. Բօլարի եւ Կ. Մեծանունի նորա-
վարէր : Գիրք լիզուով թաղամասուած է Ե.
Կալարանի կողմէն : Հեաշական Նալիկեան
ժողովածուի ուսուցան հաստարակութիւնը : Ժո-
ղովածուի կը պարունակէ հաւեւ հեղինակներու
Համաձաւ կենսաքաղաքաները :

ԺՈՂՈՐԴԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԻՏԻՔԻ Ժայնաքորի հա-
մար, ՍՈՒՅ. Կիտոնեան Աղաւթնայի արուես-
տի պատմութեան ու տնտեսութեան բաժնի երաւ-
տալիտական արշաւանները, դիտարկեան աշխ-
տակի Կ. Մանուկեանի դիտարկութեան վեր-
ջերս պայցած է Հոկտեմբերին շրջանը, հաւա-
քով եւ ժայնաքորով 165 տարբար տեսակ մե-
ներ, խմբեր, պարեր : Մեծ շահակալութիւն կը
ներկայանան լուսնալուսնի կենսար պատկարն-
ցող տաղանդաւորութիւնները, յաւակալէ զաղ-
հանին, բերքաւաքին վարարեղ իրարէր, ինչ-
պէս եւ Հայրենական պատերազմին նուիրուած
Հայրենապարտեան, որ կենդանի եւ սիրային եր-
գեր : Հաւաքուած ներկայի կը մշակուին յոթմ :

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ Համայնաբարեկի ժողովին
տօթին, որ տեղի կ'ունենայ Պրիւիլի արեւելեան
շրջանի մէջ, Ուկրաինայի նախկինում մը
րուսն համ մը իստեցաւ Մ. Նահանգներու մէջ :
Ըստ Ե. Բարսեղի, Երեւան եւ ընկ. Աստուածա-
ւորէր կը կարգան իրենց ընտանիքին մէջ, թայց
պատերազմ եւ ատուութիւն կը զարգեն իրենց
գրաւեաններուն մէջ : Ամերիկայիցները չորս հա-
րիւր հարաք քաղաքական գիրքերը սպաննած են
Բորիսյի մէջ : Լման կիս ժամ թուել վերջ Աւ-
մերիկեան վարչապետութիւնները, միարտալիսար
հարա վերաքուցող կու մը ուղեքով մարզկային
խոյնին :

Ժամը Տրեմ վերադարձայ Գորնիլի յարկաւա-
մեր : Լիզուով կի մասունքներով որոնք հանելի
ոչինչ ունեն յարարեան : Դառնալով կիս օտա-
րուցի : Հանդարաւոր յոյնիկ թէ յարկ մը ա-
ւելի իրել եմ :

Հարկի դուրս : Ոչ ոք ելաւ մէկտեղ : Ետով
դուրս մը բացուցան եւ միջին տարբերով կիս ը-
ստաւ թէ ջոյի պարուր դուրս ելած էր :

« Գորնիւ »
Նախեցայ դրան շնտաւախտութիւն եւ կարգա-
ւոր : Գորնիւ Բ... քարտուղար անդ. դեպպետա-
նաւ :

Արեւելեան Դառնալով կը ծաղրէր դիւ, թէ
ընդհակառակ կ'ուղէր լուս հետքի մը համարն
տաղանդորդի :

Գորնիլի յարկաւաքին ինձի ըստեցան թէ
դիւերու տուն չի եկած :
Ժամը 10-ին, հեաւանքից թուրքիւր ներքին
գործարարական պատմականներն մէկուս, Գորնի
կը հանձնարի, եւ ինքնորդ որ ընտանի դիւ :
Դեմ զինայ որմ նաւար, պատմեցի իրեն Գորնի-
լի ինքնապատրուի եւ հարցուցի թէ որքո՞ց
թուրք ինքնապատրուի կը կարգան ինձի զայն
գտնուի դորմին մէջ :

Մասնուց երկուցի մը առաւ եւ ըսաւ :
« Ոչ աղան, ոչ ալ անմատապատիւ կին կըր-
նայ պատանած լլլայ, որովհետեւ այլ պարագա-
լին եւ արդեն իսկ իմացած պիտի լլլայի : Չեք
քարտուղարեան պէտք է հետեւած լլլայ դիւերան
դատալիքներու օրինակին : Չեք պատմանին Համ-
ման, կտուած լուսին աշխարհ ուղ ժամին :

« ԵՄԻՆԱ » ԹԵՐԹՈՒՆ (79)

ԼՐՏԵՍ ԿԻԿԵՐՈՆ ԱՆՊԱՐԱՑՅԻ ՄԵՋ

(Գրքի) գերման դիտաւանտաւ կցորդ ՄՈՂԱՅԻՆ

ԿԻԿԵՐՈՆ ԿԸ ՀԱՆԻՐԳԻ ԳՈՐՆԵԼԻՒ

Իր նախուածը խաւաքիցան ինձնէ : Խոնար-
հեղուց աշխարհ, տեսայ որ մասունքները գրոհ
կուսային այլ ուսուած, քաղաքիկ հակապարն ետին :
Ետով վերադառնալ որ պարագայինը :

— Ընկ մեզի թէ ոչ մէկ խոնարհութիւն ունիմ
անը քաղաքականութիւն տանին : Կախկանի պիտի
չենթարկուի խոնար, կը յուսամ :

Այս ալ մարդն էր, որ գրեթէ խոնարհաբար
խոնարք ինձնէ շարժալար դառնայ, քանի մը որ
ստաւ : Բայց այլ իրիկները, ասանց նուազա-
ղան խոնարհամտութեան, խոնարք որ լիանցա-
ր ինձի դիւերակին Հանդերս :

Երբ կը պարտաւորէ մեկին լուսնը բարեւ-
ւելու, դուրս գողցուցան վրաս տրուելով :
Ինչ ընելու էի այժմ : Հեաւանքից իմ Դառն-
ալիք ինքնապատրուի, նկարաւորէր Գորնիլի
պալի ինքնապատրուի, նկարաւորէր Գորնիլի
եւ ինքնորդ որ պատմականը երբեք կարգան, Ա-
նապարիկ Նալիկեանի մամանայ պաշտուէ :
Թերեւս Գորնիլին ինձի անմատապատրուի
ուսուած ինձնէ քաղաքի մտնել չուղեկար :

Ինչ գրեթէ, խոնար կառավարող մեկին -
Կէս գրեթէ, խոնար կառավարող մեկին -

